การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

ปริญญานิพนธ์

ของ

ทวีพร ปรีชา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา

ธันวาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

บทคัดย่อ

ของ

ทวีพร ปรีชา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา

ธันวาคม 2554

ทวีพร ปรีชา. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(อุตสาหกรรมศึกษา).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร.อัมพร กุญชรรัตน์ อาจารย์ ดร.อุปวิทย์ สุวคันธกุล

ความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรี ในการประกอบอาชีพอิสระ และทดสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบ และตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ เนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมมีด้วยกันทั้งสิ้น 3 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้ คือ 1 กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี 2 กระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี 3 กระบวนการประกอบอาชีพอิสระ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ นักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี สาขาผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 20 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ E_1/E_2

ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรฝึกอบรม การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ที่พัฒนาขึ้นนี้มีประสิทธิภาพ 83.33/88.16 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 สรุปได้ว่า หลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ สามารถนำไปใช้ในฝึกอบรมแก่ผู้ที่สนใจ ให้เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจเพื่อประกอบอาชีพอิสระได้

THE DEVELOPMENT OF COSTUME DESIGN AND SAWING BLOUSES CURRICULUM FOR SELF EMPLOYMENT

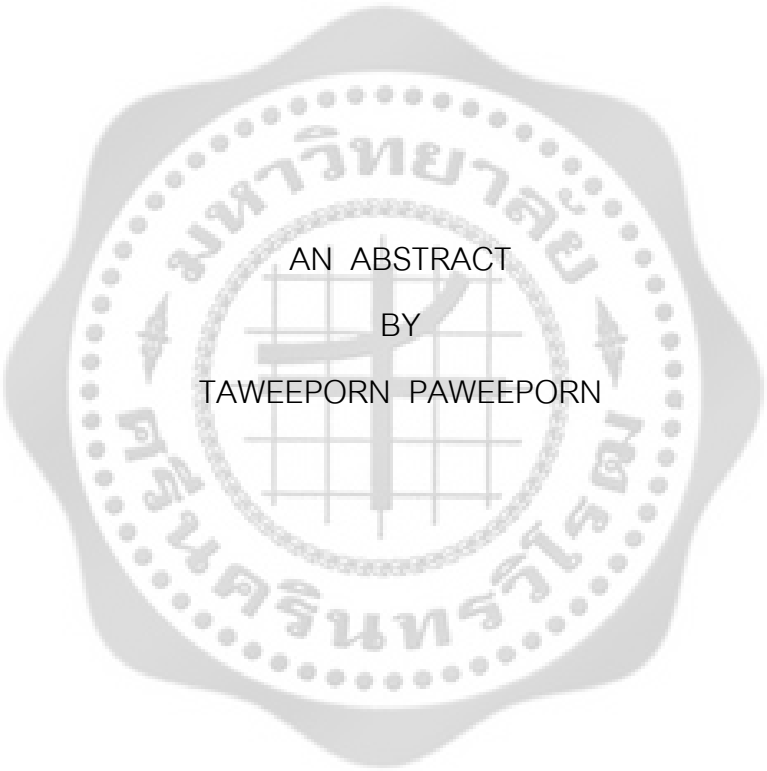

AN ABSTRACT

BY

TAWEEPORN PAWEEPORN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the

Master of Education Degree in Industrial Education

at Srinakharinwirot University

december 2011

Taweeporn Preecha. (2011) The Development Of Costume Design Blouses Sewing Curriculum For Self - Employment. Master thesis, M.Ed. (Industrial Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr.Amporn Kunchornrat ,Dr. Upawit Suwakantagul

This research were aimed to developed the costume design blouses sewing curriculumfor self-employment and evaluated the efficiency of the costume design blouses sewing curriculum for self-employment. The structure of curriculum consists of details with 3 units as follow ; 1 blousesdesign procedure 2 blousessewing procedure and3 selfemploymentprocedure. The group of samples were twenty students of the first year in the fabric and costu me major at Surathani Vocational College. The statistic tools used in this research were Means Standard Deviation and E_1 / E_2

The result of the research found that the costume design blouses sewing curriculum for self- employment had an efficiency score at E_1 = 83.33 / E_2 = 88.16 and was higher than the standard criteria of 80/80. This research can conclude that the training curriculum on costume design blouses sewing for self-employment. Use for to upgrade their knowledge and understanding in costume design and blouses sewing for self employment.

เรื่อง

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ.

ของ

ทวีพร ปรีชา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่....เดือน..... พ.ศ. 2554

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์	คณะกรรมการสอบปากเปล่า
..... ประธาน	..... ประธาน
(อาจารย์ ดร.อัมพร กุญชรรัตน์)	(อาจารย์ ดร.ไพรัช วงศ์ยุทธไกร)
..... กรรมการ	.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อุปวิทย์ สุวคันธกุล)	(อาจารย์ ดร.อัมพร กุญชรรัตน์)
	.....กรรมการ
	(อาจารย์ ดร.อุปวิทย์ สุวคันธกุล)
	.....กรรมการ
	(อาจารย์ ดร.ชมพูนุท สุขหวาน)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงยิ่งจาก อาจารย์ ดร. อัมพร กุญชรรัตน์ และอาจารย์ ดร.อุปวิทย์ สุวคันธกุล กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ตลอดจน อาจารย์ ดร.ไพรัช วงศ์ยุทธไกร และ อาจารย์ ดร.ชมพูนุท สุขหวาน ที่ให้ความกรุณาแนะนำและแนวทางในการแก้ไขปัญหาอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินิทร สอนพรินทร์ อาจารย์โอภาส สุขหวาน และอาจารย์ปรุฬห์ลภย์ พฤกษ์โสภี ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาการตรวจเครื่องมือในการวิจัยและให้คำแนะนำเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี ที่อนุญาตให้ใช้สถานที่ในการเก็บข้อมูล และอาจารย์ศุลีพงษ์ ชำนาญเนตร อาจารย์ชะอุ่ม ปัญญานันท์ และอาจารย์สุวิมล ศตีแสง และอาจารย์สาขาผ้าและเครื่องแต่งกาย ที่ให้ความกรุณาแนะนำและให้คำปรึกษาในการวิจัยเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ลัดดาวรรณ ปรีชา คุณอาธนุ ปรีชา คุณวาธินี วิชัยดิษฐ คุณปวีณา จันทวี ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจที่ดีเยี่ยมตลอดเวลา และเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยให้กำลังใจตลอดเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัยจนสำเร็จได้ด้วยดี

ทวีพร ปรีชา

สารบัญ

บทที่ **หน้า**

1 **บทนำ**.....1

ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....4

ความสำคัญของการวิจัย 4

ขอบเขตของการวิจัย.....4

คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....5

กรอบแนวคิด.....6

สมมุติฐานการวิจัย.....6

2 **เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย**.....7

การออกแบบเสื้อสตรี.....7

หลักการออกแบบเพื่อแก้ไขจุดบกพร่องของรูปร่าง.....14

หลักการออกแบบให้เหมาะสมกับรูปร่าง.....15

การออกแบบให้เหมาะสมกับโอกาส.....17

หลักการเลือกผ้าเพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย.....19

การตัดเย็บเสื้อสตรี.....24

การเลือกผ้า การคำนวณผ้า การวางแบบตัดผ้า.....27

การวางแบบตัด.....29

การตัดผ้า.....29

การกดรอยผ้า.....29

อุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดเย็บ.....30

อุปกรณ์เครื่องใช้ในการวางแบบตัดและการตัด.....33

อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการเย็บ.....34

อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการรีด.....34

การประกอบอาชีพอิสระ.....35

ความหมายของอาชีพอิสระ.....35

ประเภทและลักษณะของอาชีพ.....36

คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ.....37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ **หน้า**

2 (ต่อ)

ปัจจัยหลักที่สำคัญก่อนเริ่มการประกอบอาชีพอิสระ....39

อุปสรรคในการประกอบอาชีพอิสระพอ....40

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม....42

แนวคิดและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบา....43

แนวคิดและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์....44

แนวคิดและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของสงัด อุทรานันท์....44

หลักสูตรการฝึกอบรม....47

ความหมายของการฝึกอบรม....47

ความสำคัญและประโยชน์ของการฝึกอบรม....48

ขั้นตอนในการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม....49

วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม....52

สรุปแนวปฏิบัติในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม : แนวคิดของผู้เขียน....61

การประเมินผลและการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม....62

ความหมายของการประเมินผล....63

ความรู้พื้นฐานการติดตามประเมินผล....64

การประเมินผล....64

วัตถุประสงค์ของการประเมินผลการฝึกอบรม....65

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกอบรม....66

การหาประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรม....71

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง....72

งานวิจัยในประเทศ....72

งานวิจัยในต่างประเทศ....74

3 วิธีดำเนินการวิจัย....77

การกำหนดกลุ่มประชากร....77

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย....77

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ **หน้า**

3 (ต่อ)

การหาคุณภาพเครื่องมือ.....82

การเก็บรวบรวมข้อมูล.....85

การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....86

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์.....87

4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....89

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสะ.....89

การวิเคราะห์สถิติทดสอบสมมติฐาน 91

การวิเคราะห์หาข้อมูลพื้นฐานของแบบทดสอบหลักสูตรฝึกอบรม
การออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ.....91

การวิเคราะห์เกณฑ์ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบ
และตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ.....91

การวิเคราะห์ผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บ
เสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ.....93

5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....95

สรุปผลการวิจัย.....95

การอภิปรายผล.....97

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป.....99

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ.....100

บรรณานุกรม.....101

ภาคผนวก.....105

ประวัติย่อผู้วิจัย.....212

บัญชีตาราง

ตาราง **หน้า**

1 แสดงจำนวนผ้าต่อการตัดเย็บเบื้องต้น.....28

2 ตัวอย่างความสัมพันธ์ ของงาน หน้าที่ และภารกิจ.....51

3 ตัวอย่าง : ตารางกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม.....54

4 ตารางรายละเอียดการฝึกอบรม.....81

5 ผลการวิเคราะห์ ค่าความเชื่อมั่น และค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ ก่อนการฝึกอบรมหลักสูตรการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบ อาชีพอิสระ.....84

6 ผลการวิเคราะห์ ค่าความเชื่อมั่น และค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ หลังการฝึกอบรมหลักสูตรการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบ อาชีพอิสระ.....85

7 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น และค่าความยากง่ายของแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา เพื่อทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมหลักสูตรการออกแบบ และตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ.....90

8 แสดงประสิทธิภาพของแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจในการฝึกอบรม ในแต่ละหน่วยของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี ในการประกอบอาชีพอิสระ.....92

9 แสดงประสิทธิภาพโดยรวมของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บ เสื้อผ้าสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ค่าประสิทธิภาพในขณะฝึกอบรมจบ ในแต่ละหน่วย (E_1) และค่าประสิทธิภาพภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม (E_2).....92

10 การประเมินความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรมภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม.....93

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ **หน้า**

1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....5

2 วัฏจักรของแฟชั่น.....10

3 แผนภาพของจำลองการศึกษาการประกอบอาชีพอิสระ หนทางแก้ปัญหาว่างงาน.....41

4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง งาน หน้าที่ ภารกิจ และรายละเอียดในการปฏิบัติ.....50

5 ปัจจัยสำคัญที่ควรได้รับการพิจารณา หรือตรวจสอบในการประเมินผล.....66

6 ขั้นตอนและวิธีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและ

ตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี.....79

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

จากสถิติการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยในช่วงครึ่งปีแรก 2553 พบว่ามีอัตราการเติบโตที่สูงร้อยละ 45.5 โดยเสื้อผ้าสำเร็จรูปราคาแพงที่นำเข้าจากประเทศในยุโรป และสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีตราสินค้าเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก มีอัตราการขยายตัวถึงร้อยละ 68.1 (มองเศรษฐกิจ ฉบับที่ 1840. ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. 2553) ทั้งนี้เสื้อผ้าสำเร็จรูปนำเข้าเหล่านี้จะเน้นการสร้างความแตกต่างในด้านคุณภาพตราสินค้า และรูปแบบการตัดเย็บที่ประณีต โดยอัตราการขยายตัวของสินค้าดังกล่าวสอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของตลาดที่เกิดขึ้นหลังจากที่รัฐบาลได้มีนโยบายเปิดเสรีการค้าสิ่งทอ และเสื้อผ้าสำเร็จรูปมากขึ้นในปี 2550 ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูป สามารถสร้างรายได้สูงสุดซึ่งผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่มีราคาถูก คุณภาพในระดับต่ำและปานกลาง เป็นผลผลิตที่มาจากการพัฒนาของแรงงานฝีมือกลุ่มแม่บ้านร่วมตัวกันเองของผู้ประกอบการรายย่อยหรือการผลิตภายในโรงงานขนาดเล็ก ได้พัฒนามาเป็นขนาดกลาง อุตสาหกรรมส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดเล็กและขนาดกลางของคนไทยขาดบุคลากรผู้มีทักษะการออกแบบ ที่มีความรู้ความเข้าใจ และสอดคล้องต่อวัฒนธรรมที่ฝังลึกในจิตใจ และความต้องการของสังคมผู้ซื้อ เพื่อสร้างการเติบโต นี่คือปัญหาที่ภาครัฐต้องเร่งแก้ไข ผลักดันพัฒนาทักษะ องค์ความรู้และเชื่อมโยงสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบเสื้อผ้าเพื่อการค้า ทั้งนี้เพราะการออกแบบมีผลต่อการเติบโตของการส่งออก (Lal,1999,pp. 17-20) โดยเฉพาะการออกแบบสินค้าร่วมกับการบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าแฟชั่นเป็นฐานในการยกระดับเสื้อผ้าสำเร็จรูป (สุชาติ จันทรานาคราช. 2545: 33)

กระบวนการผลิตเสื้อผ้านั้นจะประกอบไปด้วย การออกแบบ การทำแบบตัด การวางแบบตัด การตัดผ้า การเย็บ การตรวจสอบ การบรรจุหีบห่อ (จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา.2549: 29) ทุกกระบวนการจะประสบผลสำเร็จหากมีการวางแผนงานที่ดี ถูกต้อง เหมาะสมกับลักษณะของงาน ในกระบวนการผลิตเสื้อผ้าทุกกระบวนการมีความสำคัญเท่าเทียมกัน เสื้อผ้าที่ผลิตออกจำหน่าย จะขายได้หรือไม่นั้นจุดสำคัญอยู่ที่ความพอใจของลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบ สัดส่วน สีสัน หรือความพึงพอใจขณะสวมใส่ การทำแบบตัดที่ดีจะช่วยส่งเสริมรูปทรงของเสื้อผ้าเมื่อผลิตสำเร็จ และสร้างความพึงพอใจให้ผู้สวมใส่เป็นอย่างดี ดังนั้นการทำแบบตัดจึงเป็นเสมือนจุดเริ่มต้นที่สำคัญยิ่งในกระบวนการผลิตและเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะมองข้ามมิได้

การสร้างความรู้ความเข้าใจและความสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การนิเทศ การฝึกอบรม การสอนงาน การให้ศึกษาจากเอกสาร หนังสือหรือคู่มือต่าง ๆ เป็นต้น ในขั้นตอนการเลือกเนื้อหาสาระนั้น

ต้องวิเคราะห์ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน คำนึงถึงความสำคัญของเนื้อหาสาระตลอดจนความกว้างลึกและลำดับของความรู้แต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน (วินัย ดิสระ.2535 : 90 – 93) วิธีการพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสมและนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย คือ การฝึกอบรม ทั้งนี้เพราะการฝึกอบรม หมายถึง การพัฒนาหรือฝึกฝนอบรมบุคคลให้เหมาะสมกับงานหรือ ฝึกฝนเพื่อการทำงาน ซึ่งสามารถดำเนินการกับบุคคลทุกระดับในองค์กร ช่วยให้บุคคลได้พัฒนาความรู้ความชำนาญ ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมเริ่มจากการวิเคราะห์งานแต่ละงานจะสอนจะฝึกอบรมอะไร อะไรบ้างที่ผู้เรียนจะต้องรู้อย่างละเอียดแล้วจึงกำหนด เป้าหมายวัตถุประสงค์ของหลักสูตร หัวข้ออบรมแต่ละครั้งพิจารณาเรียงลำดับการสอนว่าจะสอนอะไร ก่อนสอนอะไร รองลงมาแล้วอะไรจะสอนเป็นตอนสุดท้าย (วินัย เวชวิทยาขลัง.2536 : 315)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการฝึกอบรมและเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระ สำหรับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไป และบุคคลทั่วไปที่สนใจประกอบอาชีพอิสระ ให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนต่อไป

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญ คือ ทำให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งได้มาจากกระบวนการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรที่เป็นระบบสอดคล้องตามความต้องการของผู้รับการฝึกอบรมและสภาพปัญหาที่แท้จริง และสามารถนำความรู้ความสามารถที่ได้จากหลักสูตร ไปออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีได้อย่างมีคุณภาพ มีความประณีต มีแบบที่ทันสมัย สามารถเพิ่มมูลค่าของสินค้าให้สูงขึ้นแต่ราคาถูกกว่าสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ เป็นการช่วยชาติในการสร้างอาชีพให้คนไทย และสนับสนุนสินค้าไทย เป็นต้น

ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาให้มีเนื้อหาและรายละเอียดครอบคลุมปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อให้นักเรียน มีความรู้ในเรื่องการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรี เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติในการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งสาระสำคัญของหลักสูตรประกอบไปด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

1.1 การออกแบบเสื้อสตรี

1.2 การตัดเย็บเสื้อสตรี

1.3 การประกอบอาชีพอิสระ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคคลทั่วไป และนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไป ที่มีความประสงค์ในการประกอบอาชีพอิสระ ด้านการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี ที่ลงทะเบียนเรียนสาขาผ้าและเครื่องกาย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 84)

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง หน่วยการเรียนที่จะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เกิดความรู้ ทักษะ อันจะมีผลให้เกิดการเรียนรู้หรือเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม โดยใช้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของของ ไทเลอร์ (Tyler. 1949 : 1)

2. การออกแบบ (Design) หมายถึง การขีดเส้น การถ่ายทอดแบบ จากความคิดออกมาเป็นผลงาน บนแผ่นกระดาษ หรือเป็นการแสดงความคิดของผู้ออกแบบ ทำให้รูปแบบความคิดเห็นที่ขีดเส้นบนแผ่นกระดาษนั้นออกมาเป็นผลงานที่ผู้อื่นสามารถมองเห็น รับรู้ หรือสัมผัสได้ เพื่อให้มีความเข้าใจผลงานร่วมกัน ดังนั้น การออกแบบเสื้อผ้าสตรี จึงหมายความว่า การขีดเส้น การถ่ายทอดแบบจากความคิด บนกระดาษออกมาเป็นผลงาน โดยมีทั้งชิ้นส่วนต่าง ๆ ของเสื้อสตรี ซึ่งผู้อื่นสามารถมองเห็นรับรู้หรือสัมผัสได้ และเกิดความเข้าใจร่วมกัน โดยใช้หลักการสร้างแบบเสื้อสตรีของ วินิทร สอนพินทร์. (2542: 53)

3. การตัดเย็บเสื้อสตรี หมายถึง การตัดผ้าตามแบบที่วาดไว้ซึ่งเมื่อนำเอาส่วนต่าง ๆ เหล่านี้มาเย็บประกอบรวมกันเป็นรูปร่างของเสื้อสตรี โดยใช้หลักการเย็บประกอบเสื้อสตรีของ วินิทร สอนพินทร์ (2542:108)

4. การประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง การที่ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ เทคนิคในการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรี แล้วนำไปประกอบอาชีพ โดยใช้แนวทางในการประกอบอาชีพอิสระแบบอุตสาหกรรมในครัวเรือน

5. ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ได้ตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนของนักเรียนเมื่อเข้ารับการฝึกอบรมจากหลักสูตรดังกล่าวแล้วทำแบบทดสอบระหว่างเรียนได้คะแนนเฉลี่ย ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนของนักเรียนเมื่อเข้ารับการฝึกอบรมจากหลักสูตรดังกล่าวแล้วทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ย ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80

กรอบแนวคิดการวิจัย

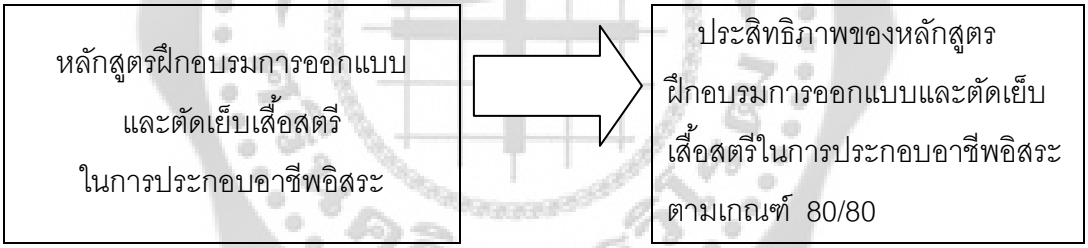

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานงานวิจัย

หลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

บทที่ 2
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ในการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีในการประกอบอาชีพอิสระนั้น เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การออกแบบเสื้อสตรี
2. การตัดเย็บเสื้อผ้า
3. การประกอบอาชีพอิสระ
4. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม
5. การประเมินหลักสูตรฝึกอบรม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
    6.1 งานวิจัยในประเทศ
    6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การออกแบบเสื้อสตรี

การออกแบบเสื้อผ้า และเครื่องใช้ประเภทผ้า เป็นการกำหนดลักษณะของเสื้อผ้าหรือของชิ้นงานประเภทผ้าตามแนวความคิดหรือจินตนาการ ซึ่งผลงานที่ปรากฏจะสวยงามที่คุณค่านั้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการออกแบบ และรู้จักนำองค์ประกอบทางศิลปะมาใช้เพื่อให้การออกแบบที่ปรากฏออกมามีความสวยงาม เหมาะสม

องค์ประกอบทางศิลปะที่นำมาใช้ในการออกแบบงานตัดเย็บ มีดังนี้

1. สัดส่วน เป็นขนาดของรูปร่างที่กำหนดเป็นแบบ โดยในแบบจะต้องมีสัดส่วนสัมพันธ์กัน เช่น กระเป๋าเสื้อ ปกเสื้อ กระดุม เป็นต้น โดยทั่วไปเสื่อผ้านิยมใช้สัดส่วนไม่เท่ากัน ที่นิยมคือ 5 ต่อ 8 ส่วน เช่น เสื้อสั้นกว่ากระโปรง การระบายเพื่อตกแต่งชั้นบนสั้นกว่าชั้นล่าง เป็นต้น เพราะว่าสวยงามกว่า 2 ส่วนเท่ากัน

2. รูปร่าง หมายถึง เส้นรอบที่แสดงให้เห็นในลักษณะ 2 มิติ คือ ความสูงและความกว้าง เช่น ผอม สูง เตี้ย อ้วน สูงใหญ่ สันทัด เป็นต้น

3. รูปทรง รูปทรงของเสื้อผ้า ที่มองเห็นจากภายนอก เช่น ความยาวกระโปรง ความคับหลวมของเสื้อผ้า ส่วนคอดของเอว เป็นต้น

4. จังหวะ เป็นลีลาการจัดวางบนตัวเสื้อ เพื่อให้เกิดความเคลื่อนไหวหรือเกิดความรู้สึกต่างๆ เช่น อ่อนหวาน หยาบกระด้าง จักแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

4.1 จังหวะคงที่ ได้แก่ การจัดรูปแบบช่องว่างในแต่ละจุดเท่ากัน เช่นความห่างของกระดุม ความห่างของจีบกระโปรง เป็นต้น

4.2 จังหวะต่อเนื่อง คือ การจัดรูปแบบช่องว่างในแต่ละจุดไม่เท่ากัน เช่น กระโปรงหลายๆ ชั้น ความห่างของเสื้อคอถ่วง

4.3 จังหวะผสม คือ การจัดวางที่มีช่องว่างผสมผสานระหว่างแบบจังหวะคงที่และแบบจังหวะ ต่อเนื่อง

5. ความสมดุล เป็นน้ำหนักเท่ากันหรือไม่เท่ากันของเสื้อผ้าที่วัดด้วยสายตา

6. ช่องว่าง ในการออกแบบนั้นช่องว่างเป็นสิ่งสำคัญมากถ้า ในการตกแต่งมากจะทำให้คุณค่าของงานออกแบบลดลง ดังนั้น การตกแต่งในงานผ้า ควรเว้นช่องว่างของเสื้อผ้าเพื่อให้เกิดความสวยงามและน่าสนใจ

7. ความกลมกลืน เป็นจักองค์ประกอบต่างๆ ขอบเสื้อผ้าให้เกิดความสวยงาม เช่น ความกลมกลืนด้วยสี ความกลมกลืนด้วยเส้น ความกลมกลืนด้วยผิวสัมผัส

8. จุดเด่น หรือการเน้นจัดใดจุดหนึ่งที่ช่วยดึงดูดสายตาให้เป็นจุดสนใจ เช่น เน้นด้วยสีสดใน เน้นโดยใช้เส้นในแบบเสื้อผ้า เน้นโดยใช้เครื่องประดับ เป็นต้น

9. การตัดกัน การตัดกันเป็นลักษณะในแบบเสื้อที่ตรงข้ามกัน ซึ่งการตัดกันนั้นมีอยู่หลายรูปแบบ เช่น ตัดกันด้วยเส้น ตัดกันด้วยสี ตัดกันด้วยรูปร่าง ตัดกันด้วยทิศทาง เป็นต้น

การออกแบบเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย ในการออกแบบเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย เพื่อให้เกิดความสวยงามเหมาะสมและคุ้มค่าสามารถนำไปใช้ได้ยาวนาน ผู้ออกแบบควรคำนึงถึงความสวยงามเหมาะสม เสื้อผ้าบางแบบอยู่ในสมัยนิยมแต่ไม่เหมาะกับบุคลิกของผู้สวมใส่บางคน ทั้งนี้ผู้ออกแบบเสื้อผ้าจึงควรมีความรู้ความเข้าใจเพื่อนำหลักการไปใช้ในการออกแบบให้เหมาะสม ช่วยอำพรางส่วนที่พกพร่อง และช่วยเสริมจุดเด่นให้มีบุคลิกลักษณะที่ดียิ่งขึ้น สำหรับสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการออกแบบเสื้อผ้า มีดังนี้

1. วัยและเพศ ในการออกแบบเสื้อผ้าควรคำนึงถึงวันและเพศ โดยทั่วไปผู้ที่อยู่ในวัยต่างกันจะสวมเสื้อผ้าต่างกัน เช่น วันเด็ก จะสวมเสื้อผ้าต่างกับวัยผู้ใหญ่ โดยที่เสื้อผ้าของวัยเด็กจะเน้นความสะดวกสบายในการทำกิจกรรมโดยเสื้อผ้าจะไม่ขัดต่อการพัฒนาการของเด็ก จะต้องมีความปลอดภัยต่อการสวมใส่ ไม่คับและหลวมเกินไป เป็นต้น นอกจากนี้โดยทั่วไปแล้ว ผู้หญิงและผู้ชายและผู้หญิงจะสวมเสื้อผ้าในลักษณะที่แตกต่างกัน บุคลิกภาพของแต่ละคนล้วนแตกต่างกัน เสื่อผ้าจัดเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพของผู้สวมใส่ ผู้ออกแบบเพื่อส่งเสริมบุคลิกภาพของผู้สวมใส่ ดังนี้

1.1 เรียบร้อยสุภาพ ถ้าเป็นผู้หญิง ควรเลือกผ้าลักษณะ จีบ รูด ติดโบว์ สีอ่อน ลวดลายควรเป็นลายเล็กๆ บุคลิกภาพกระฉับกระเฉง แข็งแรงแบบนักกีฬา ควรออกแบบให้เป็นแบบเรียบ ผ้าพื้นหรือผ้าลายควร สีเข้ม เช่นสีน้ำเงิน สีเทา ควรออกแบบเป็นเสื้อมีปก เช่น ปกเชิ้ต ปกโปโล เป็นต้น

1.2 บุคลิกภาพสุขุม ขรึมแบบผู้ใหญ่ ควรออกแบบเสื้อผ้าที่เน้นความสง่างาม เช่น การตีเกล็ด การปัก เป็นต้น สวมการต่อย้วย การระบายชายเสื้อและชายกระโปรงไม่เหมาะสมกับบุคลิกลักษณะบุคลิกภาพเก๋ เป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเองมาก ควรออกแบบเสื้อผ้าในลักษณะสะดุดตาไม่ซ้ำแบบกับผู้อื่นสีสดใสและฉูดฉาด

1.3 บุคลิกภาพว่องไว ปราดเปรียว ควรออกแบบเสื้อในลักษณะทะมัดทะแมง แบบเรียบควรเลือกใช้ผ้าสีเข้ม

2. รูปร่าง ในการออกแบบเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายควรคำนึงถึงว่ารูปร่างเสื้อผ้าแบบเดียวกันจะไม่เหมาะสมกับทุกคน และการออกแบบที่ดี ควรอำพรางส่วนที่บกพร่องและช่วยเสริมจุดเด่นของผู้สวมใส่ เช่น รูปร่างผอมสูง ควรออกแบบโดยใช้เส้นตามขวาง มีการตกแต่ง ที่คอปกควรมีระบายลายผ้าตามขวางเพื่อลดความสูง ตกแต่งบริเวณเอวสะโพก กระโปรงจีบรูด เป็นต้น และควรหลีกเลี่ยงเส้นตามยาวหรือเส้นแนวตั้ง เสื้อคอแหลม ไม่มีปก แขนสั้น ตัวยาว มีเส้นตกแต่งเสื้อและกระโปรงเป็นแนว ยาว คลอดจนควรหลีกเลี่ยง การออกแบบเสื้อตามขวาง เสื้อที่ปกใหญ่ เสื้อปกติคอ เสื้อแขนพอง เสื้อสีสด ดอกใหญ่

3. คนอกใหญ่ ควรออกแบบโดยใช้เส้นตั้งฉาก เสื้อคอแหลม เสื้อเอวต่ำบริเวณสะโพก กระโปรงปลายบาน หรือกระโปรงตกแต่งได้สัดส่วนกับหน้าอก ควรหลีกเลี่ยงเส้นขวางบริเวณอก เสื่อคอเหลี่ยมลึก เสื้อรัดรูป เสื้อจีบรูดตั้งแต่บริเวณช่วงไหล่ถึงเอว

4. คนสะโพกใหญ่ ใช้เส้นตกแต่งบริเวณอื่นที่ไม่ใช่สะโพก กระโปรงปลายบานควรหลีกเลี่ยงเส้นขวางในแนวกระโปรง หลีกเลี่ยงการตกแต่งบริเวณสะโพกชุดเข้ารูป กระโปรงปลายสอบ

5. โอกาสที่ใช้ในการอออกแบบควรให้มีความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย โดยพิจารณาดังนี้

5.1 การออกแบบเสื้อชุดลำลอง ชุดลำลองเป็นเสื้อผ้าชุดที่สามารถใช้สบาย และใส่ได้ทุกโอกาส

5.2 การออกแบบเสื้อชุด ทำงานข้าราชการ ควรเป็นแบบเรียบไม่ฉูดฉาด เนื้อผ้าทรงตัว

5.3 การออกแบบเสื้อชุดทำงานที่สำนักงาน ข้าราชการ เช่น ธนาคาร ห้างร้าน บริษัท เป็นต้น ซึ่งงานประเภทนี้ต้องติดต่อกับบุคคลภายนอก ควรเป็นแบบสีสดใส สดชื่น สบายตาแก่ผู้พบเห็น

5.4 การออกแบบเสื้อชุดเดินทาง ควรออกแบบให้สามารถสวมใส่ ได้ทั้งกลางวันกลางคืนในลักษณะสะดวกต่อการเคลื่อนไหว แบบเรียบ เนื้อผ้าทรงตัว ไม่หยับง่ายโอกาสพิเศษ เป็นเสื้อที่ใส่เฉพาะโอกาสนั้นๆ ไม่สามารถนำมาสวมใส่ เป็นชุดปกติได้ ดังตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

5.4.1 ชุดกีฬา การออกแบบชุดกีฬาต้องดูลักษณะแบบให้คล้อยตามความเคลื่อนไหวในอิริยาบถของกีฬาประเภทนั้นๆ

5.4.2 เสื้อกันหนาวการออกแบบควรให้ใช้ได้ในฤดูหนาว ควรเลือกใช้ผ้าถักเนื้อหนา ผิวเรียบ ขนสั้น แขนยาวแบบเรียบ

5.4.3 ชุดว่ายน้ำการออกแบบชุดว่ายน้ำจะไม่เน้นเรื่องการทำพรางรูปร่างควรเป็นชุดที่กระชับตัว ยืดหยุ่นได้ดี

5.4.4 ชุดราตรี เป็นเสื้อผ้าที่พีถีพีถันกว่าปกติ มี 2 ลักษณะ คือ ชุดราตรีแบบเป็นทางการ และแบบไม่เป็นทางการ ชุดราตรีแบบไม่เป็นทางการ เป็นชุดแบบใดก็ได้ไม่จำกัดรูปแบบทั้งชุดสั้นและยาว ใช้กับงานตั้งแต่ช่วงบ่ายจนถึงกลางคืน ชุดราตรีแบบเป็นทางการ ควรเป็นชุดราตรีที่เหมาะสมสำหรับงานกลางคืน งานรัฐพิธี ตกแต่งสวยงาม เนื้อผ้าที่ใช้โดยทั่วไปจะมีลักษณะมันวาว (http://designer123.tumblr.com/post/107095498)

วาริน จันทร์เจริญ (2544) ได้อธิบายระดับของแฟชั่นเสื้อผ้าแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. Upper moderated หรือ Houte couture ได้แก่ เสื้อผ้าราคาแพงมาก ตัดเย็บตัวเดียว ใช้วัสดุดี ฝีมือประณีต แบบเสื้อหรูหรา ออกแบบตัดเย็บจากนักออกแบบแฟชั่นที่มีชื่อเสียง เป็นแบบเสื้อชั้นสูงออกแบบสำหรับเดินแฟชั่นโชว์ หรือออกแบบตัดเย็บให้กับผู้มีชื่อเสียง และผู้ที่มีรายได้สูง

2. Moderated ได้แก่ เสื้อผ้าที่มีราคาค่อนข้างแพง ออกแบบตัดเย็บจากห้องเสื้อที่มีชื่อ เช่น ชุดราตรี สูท และชุดลำลอง เป็นต้น

3. Budget ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ขายตามห้างสรรพสินค้าทั่วไป ราคาสินค้าปานกลาง เป็นเสื้อผ้าที่ผู้มีรายได้ปานกลางหาซื้อมาใช้ได้

4. Lower budget ได้แก่ เสื้อผ้าตลาดล่าง ราคาถูก ตัดเย็บจากวัสดุและฝีมือไม่ดีนัก เป็นเสื้อผ้าสำหรับกลุ่มผู้มีรายได้น้อย มักขายตามตลาดนัด เปิดท้ายรถขาย

จากระดับของแฟชั่นเสื้อผ้ากลุ่มของ Upper moderated หรือ Houte couture จะเป็นกลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงและเป็นกลุ่มของผู้นำแฟชั่นเสื้อผ้า เพราะในกลุ่มนี้นักออกแบบจะเปิดตัวผลงานการออกแบบเสื้อด้วยการให้นางแบบสวมเดินแฟชั่นโชว์ และหากเสื้อผ้าที่เดินแบบเป็นที่ยอมรับของผู้ชมแบบเสื้อแฟชั่นเหล่านั้นก็จะเป็นแบบเสื้อต้นแบบที่จะนำมาผลิตขายให้กลุ่ม Moderated ,Budget และ Lower budget ต่อไป

วัฏจักรและความผันแปรของแฟชั่น

แฟชั่นมีการเคลื่อนไหวและหมุนเวียนอยู่เสมอจะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับสภาพสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ การเคลื่อนไหวของแฟชั่นจะมีความหมายและทิศทางแน่นอน ผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในวงการแฟชั่นจะสามารถดูการเคลื่อนไหวของแฟชั่น และคำนวณความรวดเร็วและทิศทางของแฟชั่นได้ โดยดูจากระยะเวลาการพัฒนาของเส้นใย การออกแบบสี และการผลิตให้เหมาะสมกับฤดูกาล ทั้งนี้นักออกแบบและผู้ขายสามารถวิเคราะห์จากระยะเวลาพัฒนาการสิ่งทอจนเป็นสินค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูป

วัฏจักรแฟชั่นจะต้องมีการหมุนเวียนเปลี่ยนไปตามช่วงเวลาตามสมัยนิยม มีทั้งระยะขาขึ้นจนถึงขั้นสูงสุด และระยะขาลง ซึ่งวัฏจักรแฟชั่นมี 5 ช่วง (ศรีกาญจนา พลอาสา. 2546: 177) ดังนี้

1. ช่วงแนะนำสินค้าแฟชั่น (Introduction)
2. ช่วงยอดขายเพิ่มขึ้น (Rise)
3. ช่วงความนิยมสูงสุด (Peak)
4. ช่วงยอดขายลดลง (Decline)
5. ช่วงลูกค้าปฏิเสธ (Rejection)

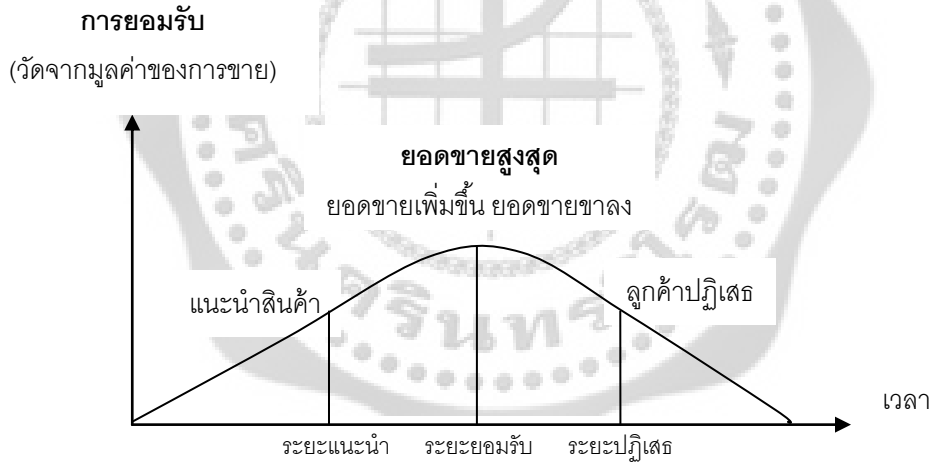

ภาพประกอบ 2 วัฏจักรของแฟชั่น

ที่มา : Frings, G.S.Fashion (1996: 66)

1. ช่วงแนะนำสินค้าแฟชั่น (Introduction) : นักออกแบบจะใช้ข้อมูลงานวิจัย แรงจูงใจ หรือวัสดุประกอบเสื้อผ้า เพื่อใช้ออกแบบเสื้อผ้าแบบใหม่ ๆ นักออกแบบจะผสมผสานความสัมพันธ์ของ เส้น รูปทรง สี ผ้า และรายละเอียดของการตกแต่งเข้าด้วยกัน แฟชั่นแบบใหม่ ๆ ที่อยู่ในช่วงนี้จะมีราคาแพง ใช้วัสดุคุณภาพดี นักออกแบบอย่าง Karl Lagerfeld หรือ Donna Karan นิยม

ออกแบบแฟชั่นจำนวนน้อย ๆ ซึ่งจะให้การออกแบบแฟชั่นเป็นไปได้อย่างมีอิสระและมีรูปแบบที่หลากหลาย

2. ช่วงยอดขายเพิ่มขึ้น (Rise) : เมื่อมีความต้องการสูงจำนวนสินค้าจะมากขึ้น ราคาสินค้าจะลดลง และหากแฟชั่นแบบใด ได้รับความนิยมมาก ๆ แบบนั้นจะได้รับการปรับเปลี่ยนวัสดุ ราคา ให้เหมาะกับความต้องการของลูกค้า ช่วงนี้จะมีบางโรงงาน ผลิตลอกเลียนแบบ โดยใช้วัสดุราคาถูกและลดรายละเอียดของแบบลงเพื่อจะได้ขายในราคาถูกได้

3. ช่วงความนิยมสูงสุด (Peak) : เป็นช่วงที่แฟชั่นได้รับความนิยมสูงสุดในขณะเดียวกันก็จะมีหลาย ๆ โรงงานลอกเลียนแบบหรือเลียนแบบบางส่วน เพื่อให้มีราคาหลายระดับ ช่วงนี้จะเป็นระยะที่แฟชั่นอยู่ตามห้างสรรพสินค้าและมีแบบตามแค็ตตาล็อกเป็นช่วงที่มีการผลิตจำนวนมากตามความต้องการของลูกค้า

4. ช่วงยอดขายลดลง (Decline) : เป็นช่วงลอกเลียนแบบและจำนวนการผลิตมาก แฟชั่นก็จะลดความนิยมไปราคาจะอยู่ในช่วงปกติ ร้านขายปลีกจะนำสินค้ามาวางขายตามแผงหรือกระบะ

5. ช่วงลูกค้าปฏิเสธ (Rejection) : เป็นช่วงสุดท้ายของแฟชั่นอยู่ในระยะแฟชั่นล้าสมัย ลูกค้าปฏิเสธการซื้อ ดังนั้นผู้ขายอาจต้องใช้กลยุทธ์การขาย ด้วยการ ลด แลก แจก แถม มีแฟชั่นบางแบบที่อยู่ในช่วงยอดขายขาลง (Decline) แต่รูปแบบแฟชั่นลูกค้าไม่ปฏิเสธ (Rejection) แฟชั่นเหล่านั้น ยังคงมีให้เห็นอยู่ตลอดเวลาไม่ล้าสมัย แฟชั่นแบบนี้เรียกว่าแบบคลาสสิค (Classics style) เช่น สูท แจ็คเกต ชุด และโปโลเชิ้ต เป็นต้น

องค์ประกอบที่ทำให้แฟชั่นเคลื่อนไหว แฟชั่นจะหมุนเวียนเปลี่ยนไปตามสมัยนิยม แฟชั่นจะได้ความนิยมจากผู้บริโภคมากน้อยนั้น จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ (ศรีกาญจนา พลอาสา. 2546: 178) ดังนี้

1. การเปลี่ยนตามฤดูกาล ผู้บริโภคต้องการแฟชั่นให้เปลี่ยนไปตามวัน เวลา เนื้อผ้า ผิวสัมผัสของเสื้อผ้าที่จะเปลี่ยนไปตามฤดูกาล อากาศร้อนเหมาะกับเสื้อผ้าบาง ๆ สีปานกลาง หน้าหนาวเสื้อผ้าชนิดหนาสีเข้ม การเลือกใช้เส้นใยเหมาะกับภูมิประเทศ วิถีชีวิตของคนในสังคม และเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว วันหยุดพักผ่อนจะทำให้อัตราการเคลื่อนไหวของแฟชั่นเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว

2. องค์ประกอบที่ทำให้พัฒนาการด้านแฟชั่นล่าช้า คือองค์ประกอบที่กระตุ้นไม่ให้คนรับแบบใหม่ ๆ ให้คนในชุมชนรับแบบที่มีอยู่แล้ว ในขณะที่แบบใหม่มีแนวโน้มการใช้ต่ำลง ทำให้ลักษณะของแฟชั่นเปลี่ยนแปลงไปอย่างล่าช้า เพราะศาสนา กฎหมาย ธรรมชาติของพ่อค้า และการลดอัตราการซื้อของผู้บริโภค

3. ประเพณีทำให้วัฏจักร ล่าช้า ประเพณีทำให้วัฏจักรหยุดชะงัก ประเพณีต้องห้ามมีหลายประการอาจทำให้ประชากรไม่สนใจเสื้อผ้าแบบใหม่ ๆ หรือสนใจน้อย เช่นประเพณีให้ชายสวมกางเกงไปวัดได้ แต่สตรีไม่ควรสวม และชายก็ไม่ควรสวมกระโปรง เป็นต้น

4. ศาสนา เป็นสิ่งสำคัญต่อขนบธรรมเนียนประเพณี และเป็นตัวกำหนดแบบของชุดที่ใช้ในการทำพิธีต่าง ๆ ปัจจุบันศาสนามีอิทธิพลต่อแฟชั่นน้อย ดังจะเห็นได้จากเสื้อผ้าที่สวมเข้าร่วมพิธีกรรมต่าง ๆ ก็เป็นแบบเสื้อผ้าทันสมัยมากขึ้น

จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2549 : 18) กล่าวว่า แฟชั่นผ่านมาและผ่านไปตามฤดูกาล มีผลให้ผู้หญิงจำนวนมากกลายเป็นคนที่ล้าสมัยในฤดูกาลถัดไป แฟชั่นล่าสุดทำให้ผู้หญิงจำนวนมากอยากทำตาม เพราะดูสวยงามบนรูปร่างของนางแบบ โดยลืมนึกว่าไม่เหมาะสมกับรูปร่างของตัวเอง ปัญหาเกี่ยวกับสรีระของร่างกายเป็นสิ่งสำคัญของมนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงสามารถเรียนรู้การประเมินรูปร่างของตนเองและของผู้อื่นไว้เพื่อให้เป็นแนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายให้เหมาะสมกับสรีระ ผู้หญิงทุกคนย่อมมีจุดดีและจุดด้อยของรูปร่าง เครื่องแต่งกายบนรูปร่างของคนเราจะแลดูสวยงาม หากสามารถอำพรางข้อบกพร่องได้อย่างถูกต้อง

โดยส่วนใหญ่ผู้หญิงจะมีรูปร่างแบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ รูปร่างทรงหัวใจ รูปร่างทรงแอปเปิ้ล และรูปร่างทรงลูกแพร์

1. รูปร่างทรงหัวใจ: เป็นคนที่มีช่วงอกใหญ่ ไหล่ผายกว้าง และเรียวลงที่ช่วงเอว สะโพกเล็กขาเรียว พูดได้ว่าเป็นคนที่มีลำตัวช่วงบนใหญ่กว่าช่วงล่างอย่างเห็นได้ชัด

เสื้อผ้าที่ไม่เหมาะสม เสื้อที่ค่อนข้างรัดรูปบริเวณช่วงเอว และบริเวณลำตัว ทำให้ดูไหล่และอกใหญ่ เสื้อไม่ควรใช้สีอ่อน ไม่ควรตกแต่งจีบระบายบริเวณไหล่ ควรออกแบบเสื้อที่เป็นคอวีสีเข้ม และถ้าเสื้อที่มีตัวนอกและตัวในควรใช้สีใกล้เคียงกัน และควรหลีกเลี่ยงฟองน้ำหนุนไหล่

2. รูปร่างทรงแอปเปิ้ล: เป็นคนที่มีลำตัวส่วนกลางใหญ่กว่าส่วนอื่นได้แก่ เอวและหน้าท้องหนา แต่มีสะโพกที่ได้สัดส่วนไม่ใหญ่เกินไป มีลำแขนและท่อนขาเพรียว

เสื้อผ้าที่ไม่เหมาะสม เสื้อตัวสั้น ไม่ควรตกแต่งบริเวณเอวกางเกง หรือกระโปรง ไม่ควรจีบที่เอว ควรสวมเสื้อเข้ารูปเล็กน้อยมีความยาวปิดหน้าท้อง กางเกงขาเล็กเหมาะสมกับรูปร่าง สวมชุดสีเข้ม ผ้านิ่มพลิ้ว มีน้ำหนัก

3. รูปร่างทรงลูกแพร์: เป็นคนที่มีช่วงล่าง ได้แก่ สะโพกและต้นขาใหญ่กว่าส่วนบนและส่วนกลางของลำตัวมีอกและเอวเล็ก เสื้อผ้าที่ไม่เหมาะสม กางเกงหรือกระโปรงที่รัดรูปมากเกินไป ไม่ควรสวมเสื้อตัวสั้น ควรสวมเสื้อผ้าที่มีการตกแต่งบริเวณไหล่ มีระบายบริเวณคอหรือออกเพื่อดึงความสนใจ เสื้อควรเสริมฟองน้ำที่ไหล่ ควรยาวเสื้อคลุมสะโพก กางเกงตัวหลวม

หลักการออกแบบเพื่อแก้ไขจุดบกพร่องของรูปร่าง

ผู้ที่มีรูปร่างที่ดีและดูสมบรูณ์แบบย่อมเป็นที่พึ่งพอใจของผู้หญิงทุกคน แต่เราไม่อาจจะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพื้นฐานของร่างกายได้ แต่เราสามารถแก้ไขจุดบกพร่องของรูปร่างได้โดยการแต่งกายเพื่อปกปิดหรือเพิ่มเติมส่วนบกพร่องของร่างกายเพื่อให้มองดูดีได้สัดส่วน

การแก้ไขจุดบกพร่องของรูปร่างในลักษณะต่างๆ

1. ผู้ที่มีรูปร่างผอมและเตี้ย

เมื่ออายุเกิน 20 ปีแล้ว เราไม่สามารถพัฒนาความสูงของร่างกายได้ นอกจากจะแก้ไขด้วยการแต่งกายให้แลดูสูงขึ้น เช่น สวมใส่เสื้อผ้าที่ใช้เส้นแนวตั้ง ใช้ชุดติดต่อแนวใต้อกสีเดียวกันทั้งชุด เสื้อคอปกสูง ควรสวมเสื้อผ้าสีเดียวกันทั้งส่วนบนและส่วนล่างก็ได้ ถ้าสวมชุดคนละท่อนควรใช้เสื้อสีอ่อนกระโปรงสีเข้ม กระโปรงแบบปล่อยทิ้งแนบลำตัว ชายกระโปรงสั้นเล็กน้อย ควรใช้ผ้าสีพื้น หรือมีลวดลายเล็ก ๆ เข็มขัดใช้แบบเรียบที่สุด ควรหลีกเลี่ยงเสื้อผ้าที่ลายใหญ่จีบโต เสื้อผ้าหนา ๆ ไม่เหมาะกับรูปร่างนี้

2. ผู้ที่รูปร่างธรรมดาค่อนข้างสูง

ผู้ที่มีรูปร่างแบบนี้ถือว่าเป็นผู้โชคดีมาก เพราะเป็นรูปร่างที่ทุกคนต้องการ สามารถแต่งกายได้หลายแบบเลือกตามรสนิยม กาลเทศะของงานหรือสถานที่จะไป ควรเลือกแบบเสื้อผ้าที่เป็นมาตรฐานและประณีต จะช่วยให้ดูสง่างามชวนมอง

3. ผู้ที่มีรูปร่างผอมสูง

ผู้ที่มีรูปร่างผอมสูงมาก ควรแต่งกายให้ดูกะทัดรัดลง เช่น ใส่ชุดคนละท่อนใช้สีต่างกัน สวมใส่เสื้อผ้าหลายชิ้น หรือเสื้อตัวหลวม แขนเสื้อสามสวนหรือแขนยาว แขนกว้าง ให้ใส่เสื้อผ้าที่มีน้ำหนักเบา ควรใส่เสื้อที่มีปกสูง หรือปกเสื้อกว้าง ถ้ามีเสื้อตัวนอกควรยาวหลุมสะโพกเน้นสวนเอวให้เด่นสีสดหรือเข็มขัดผ้าคาดที่เอว ชายกระโปรงต่ำกว่าเข่าเล็กน้อย กระโปรงอัดพลีท กางเกงทรงหลวม ๆ หลีกเลี่ยงชายครุย เลือกใช้ผ้าลายขวาง ลายดอกใหญ่

4. ผู้ที่มีรูปร่างธรรมดาหรือสันทัด

ผู้ที่มีรูปร่างแบบนี้ถือว่าเป็นขนาดปกติของหญิงไทยโดยทั่วไป การแต่งกายจึงควรเน้นให้เหมาะสมกับวัย สีผิว โอกาสในการสวมใส่ สถานที่ และเวลา ควรเลือกแบบเสื้อผ้าที่ช่วยเสริมให้ดูสูงโปร่งขึ้น เช่น เสื้อผ้าที่มีแนวเส้นตามยาวตลอดทั้งตัว หรือคนละท่อนก็ได้

5. ผู้ที่มีรูปร่างอ้วนเตี้ย

ผู้ที่มีน้ำหลักมากเกินไป ควรใช้เสื้อผ้าที่มีรูปทรงเรียบง่าย มีส่วนประกอบปลีกย่อยน้อยที่สุด กางเกงทรงตรง กระโปรงปลายบานเล็กน้อย ผ้าเรียบ สีทึบ หรือผ้าพื้น ใส่ชุดลายตามยาวหรือชุดติดกันใช้ผ้าสีพื้น เสื้อคอปกสูงดีที่สุด ควรหลีกเลี่ยงเสื้อผ้าถัก ผ้าบางมาก และรัดรูป เสื้อคับไม่

ช่วยให้ดูอ้วนน้อยลงแต่กลับทำให้เห็นเป็นรูปร่าง แลเห็นเนื้อเป็นมัด ๆ ไม่น่าดู เสื้อผ้าที่มีลวดลายหรือลายดอกซับซ้อน มีแถบกว้าง เสื้อแขนยาวข้อมือใส่ยางยืด การใช้เข็มขัดรัดแน่นก็ไม่ช่วยให้ดูเอวเล็กลง ผู้ที่เอวโตจะแก้ไขได้ด้วยการสวมเสื้อที่มีแนวตะเข็บยาวตลอด

6. ผู้ที่มีรูปร่างอ้วนสูง

ผู้ที่มีรูปร่างสูง และน้ำหลักเกิน ควรใช้เสื้อผ้าที่มีรูปทรงง่าย ๆ ชุดสีเดียวกัน หรือชุดติดกัน สีเข้ม ใช้เข็มขัดสีเดียวกับผ้า ถ้าเป็นเสื้อคนละท่อนให้สวมใส่พอดีตัว

7. ผู้ที่มีรูปร่างผอมบาง

ผู้ที่มีรูปร่างผอมบางควรสวมเสื้อผ้าคนละท่อน ลายใหญ่ ๆ เสื้อผ้าพอดีตัว เสื้อผ้าที่มีปกหรือคอกลมแต่คอไม่ลึก กางเกง กระโปรงยาวบานเล็กน้อย กระโปรงจีบรอบ ควรหลีกเลี่ยงเสื้อโชว์ลำคอและเสื้อคอกว้าง เสื้อที่มีปกใหญ่ หลวมโพรกหรือฟิตจนเกินไป กางเกงขาสั้น กระโปรงสั้นรัดรูป

หลักการออกแบบให้เหมาะสมกับรูปร่าง ดังนี้

1. รูปร่างปกติ (Average Shape) : รูปร่างปกติเป็นรูปร่างซึ่งมีสัดส่วนที่ดี และมีความสมดุลในโครงสร้างอย่างลงตัวที่สุดไหล่ (Shoulder) และสะโพก (Hip) มีสัดส่วนเหมาะสม รวมทั้งมีเส้นเอวที่ชัดเจน สามารถโชว์รูปร่างได้ทั้งตัว ผู้ที่มีรูปร่างประเภทนี้จึงสามารถใส่เสื้อผ้าได้ทุกรูปแบบ

2. รูปร่างเป็นรูปทรงลิ่ม (Wedge Shape) : รูปร่างที่เป็นรูปทรงลิ่มเป็นรูปร่างที่มีช่วงไหล่กว้าง หน้าอกใหญ่ ต้นแขนใหญ่ สะโพกแคบกว่าคนที่มีรูปร่างปกติ แผ่นหลังกว้าง และมีช่วงขายาวเรียบ ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกายควรเลือกแบบเสื้อผ้าที่สามารถอำพรางลำตัวช่วงบนซึ่งแลดูหนา ให้แลดูบางลง ขณะเดียวกันก็ควรเน้นแบบเสื้อผ้าให้สะโพกแลดูเด่นขึ้น การออกแบบเครื่องแต่งกายให้ผู้ที่มีรูปร่างลักษณะนี้มีข้อควรคำนึกดังนี้

2.1 เสื้อ ควรเป็นแบบเรียบง่าย อาจเป็นทรงตรง หรือเสื้อเชิ้ตที่คอดตรงเอว แขนเสื้อควรเป็นแบบแรกแลน คือ เป็นแขนเสื้อที่มีลักษณะไม่มีแนวต่อระหว่างไหล่ติดกับแขน ช่วยนำสายตาลงต่ำ

2.2 กระโปรง ควรเป็นกระโปรงทรงยาวแบบเรียบ หรือเป็นแบบจับจีบก็ได้ แต่ควรใช้ผ้าเนื้อบางเบา

2.3 ชุดติดกัน ควรเป็นแบบหย่อนตรงช่วงแนวเอว

3. รูปร่างเป็นรูปทรงนาฬิกาทราย (Hourglass Shape) : รูปร่างเป็นรูปทรงนาฬิกาทรายเป็นรูปร่างที่มีช่วงไหลกว้าง มีอกและสะโพกใหญ่และดูเป็นโค้ง เส้นเอวเล็กชัดเจน ถ้าเจ้าของรูปร่างแบบนี้มีความสูงเพรียวหรืออย่างน้อยมีความสูงในระดับปานกลาง จะสามารถสวมเสื้อผ้าได้เกือบทุกแบบ แต่ถ้าเป็นคนเจ้าเนื้อ ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกายต้องออกแบบให้อำพรางสัดส่วน การออกแบบเครื่องแต่งกายให้ผู้ที่มีรูปร่างลักษณะนี้มีข้อควรคำนึง ดังนี้

3.1 เสื้อควรเป็นแบบเสื้อเชิ้ตสวมกับกระโปรงยาว หรือชุดกระโปรงติดกันแบบเรียบ อาจจับจีบหรือป้ายก็ได้

3.2 เสื้อเชิ้ตควรตัดด้วยผ้าเนื้อบางเบา ชายเสื้ออาจบานออกในลักษณะย้วย

3.3 กางเกงควรเป็นแบบขาตรง อาจอัดพลีท หรือจับจีบด้วยผ้าเนื้อนิ่มพลิ้ว

3.4 ควรใช้ผ้าใยสังเคราะห์อ่อนนุ่ม เนื้อบางเบา

4. รูปร่างเป็นรูปทรงสามเหลี่ยม (Triangle Shape) : รูปร่างเป็นรูปทรงสามเหลี่ยมเป็นรูปร่างที่มีช่วงไหล่แคบกว่าสะโพก หรือต้นขา ทรวงอกเล็กกว่าสะโพก ช่วงต่ำจากเอวลงไปจะแลดูกว้างและใหญ่มาก ควรสวมเสื้อชั้นนอก เพื่ออำพรางสะโพกหรือสวมเสื้อมีขนาดใหญ่คลุมสะโพก ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกายควรเน้นตัวเสื้อส่วนบนให้แลดูเด่น เพื่อดึงดูดสายตาไปสู่ช่วงบนของรูปร่าง การออกแบบเครื่องแต่งกายให้ผู้ที่มีรูปร่างลักษณะนี้มีข้อควรคำนึง ดังนี้

4.1 ควรเป็นแบบที่เน้นการตกแต่งตัวเสื้อช่วงบน อาจจับจีบหรืออินทรธนู จีบพลีท หรือกระเป๋าปะเพื่อช่วยเสริมช่วงบนให้ดูเด่นสะดุดตา

4.2 คอเสื้อหรือปกเสื้อควรมีขนาดกว้าง

4.3 เสื้อชั้นนอก ควรหนุนไหล่ให้กว้างรับกับความกว้างของสะโพก

4.4 การแต่งกายสำหรับผู้ที่มีรูปร่างลักษณะนี้อาจเป็น 2 ชิ้นคือ เสื้อและกระโปรงแยกจากกัน โดยเก็บชายเสื้อไว้ในกระโปรงหรือปล่อยชายเสื้อเพื่อไว้อำพรางก็ได้ แต่ควรให้ความกว้างของเส้นคอเสื้อรับกับความกว้างของเส้นสะโพกอย่างลงตัว

5. รูปร่างเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า (Rectangle Shape) : รูปร่างเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยม ผืนผ้าเป็นรูปร่างที่มีช่วงไหล่และสะโพกสมดุลกัน มีเส้นเอวที่ไม่ชัดเจน รูปร่างไม่มีส่วนโค้งส่วนเว้า แลดูเป็นทรงตรงแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า แทบไม่มีความแตกต่างของเอวและสะโพกให้เป็นที่สังเกต การออกแบบเครื่องแต่งกายให้ผู้ที่มีรูปร่างลักษณะนี้มีข้อควรคำนึง ดังนี้

5.1 ควรหลีกเลี่ยงเสื้อตัวนอกที่รัดรูปและสั้น

5.2 กระโปรงควรเป็นประเภท กระโปรงบานแบบต่อสะโพก หรือกระโปรงพลีทกระโปรง หรือกางเกงควรมีขอบเอวต่ำจากเอวจริง

5.3 แบบที่เหมาะสมกับผู้ที่มีรูปร่างแบบนี้ คือ เสื้อผ้าประเภทที่ช่วยให้รูปร่างแลดูสง่างาม

6. รูปร่างผอม (Thin Shape): รูปร่างผอมเป็นรูปร่างที่มีไหล่ เอว และสะโพกแคบ แลดูบอบบางมากและเป็นเส้นตรง จึงเป็นรูปร่างที่ต้องการสร้างภาพลักษณะให้แลดูสมบรูณ์และมีส่วนโค้งส่วนเว้ากว่าความเป็นจริง การออกแบบเครื่องแต่งกายให้ผู้ที่มีรูปร่างลักษณะนี้มีข้อควรคำนึง ดังนี้

6.1 ควรออกแบบให้ช่วงบนแลดูมีเนื้อ

6.2 เสื้อควรเป็นประเภทมีแขน มีกระเป๋าปะตรงแนวอก เพื่อช่วยเสริมอกกระโปรงและกางเกงควรมีการจับจีบ อัดพลีท มีประเป๋า เพื่อช่วยเสริมแนวสะโพก

6.3 ผ้าใยสังเคราะห์ประเภทสักหราด กำมะหยี่ ผ้าฝ้าย หรือผ้าถักไหมพรมจะเหมาะสมกับเจ้าของรูปร่างผอม

7. รูปร่างเป็นรูปทรงไข่ (Oval Shape): รูปร่างเป็นทรงไข่เป็นรูปร่างที่สมบรูณ์ไปทุกส่วน ทั้งอกเอว สะโพก มีช่วงเอวสั้นแลดูเป็นรูปทรงกลม ควรพรางตาโดยสร้างแบบเสื้อผ้าให้ผู้สวมใส่แลดูโปร่งบอบบางลงกว่าความเป็นจริง เสื้อผ้าที่เหมาะสมควรเป็นทรงตรงเพื่ออำพรางเอว การออกแบบเครื่องแต่งกายให้ผู้ที่มีรูปร่างลักษณะนี้มีข้อควรคำนึง

7.1 ควรออกแบบเสื้อผ้าโดยใช้แนวตั้งช่วยทำให้รูปร่างดูสูงขึ้น

7.2 เสื้อผ้าควรเป็นแบบเรียบๆ กระโปรงเอวต่ำๆ ผ้าที่ใช้ตัดควรเป็นผ้าที่ไม่มีความมันวาว

การออกแบบให้เหมาะสมกับโอกาส

นักออกแบบเสื้อผ้ามืออาชีพจะต้องคำนึงการออกแบบให้เหมาะสมกับโอกาส การออกแบบการแต่งกาย แบ่งเป็น 2 โอกาส คือ

1. โอกาสปกติ
2. โอกาสพิเศษ

การแต่งกายในโอกาสปกติ เป็นการแต่งกายแบบธรรมดา แต่งกายเป็นประจำทุกวันหรือบ่อยๆ ครั้ง และควรแต่งให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายโอกาสปกติ เช่น ชุดชั้นใน ชุดนอน ชุดลำลอง ชุดทำงาน ชุดกีฬา เป็นต้น

การแต่งกายในโอกาสพิเศษ เป็นการแต่งกายยิ่งกว่าปกติ เป็นการแต่งกายเฉพาะกิจหรือเฉพาะงาน ไม่ได้แต่งกายกันบ่อยๆ อาจจะเป็นชุดที่หรูหรา หรือเป็นทางการ เช่น ชุดใส่ไปงานศพ ชุดไปงานกลางคืน (ชุดราตรี) ชุดไทยพระราชนิยม ชุดเครื่องแบบ เป็นต้น

โอกาสปกติ การเลือกผ้าให้เหมาะสมกับแบบในโอกาสปกติซึ่งจะรวมถึง ชุดทำงานชุดเดินทางและชุดลำลองในการเลือกผ้าเพื่อจะให้เหมาะสมกับชุดต่างๆ นั้นผู้เลือกจะต้องมีความรู้ในเรื่องผ้า หรือเส้นใยพอเป็นสังเขปเพื่อใช้ในการพิจารณาในแต่ละชุดดังต่อไปนี้

ชุดทำงาน ผ้าทีควรเลือกใช้จะต้องสวมใส่สบายแข็งแรงทนทาน ทนต่อการซักรีด สีไม่ตก ไม่ซีดจางเร็วและมีความคงรูปที่ดีเพราะว่าชุดทำงานเป็นชุดที่ใช้เวลาสวมใส่มากกว่าชุดอื่นๆ แบบของเสื้อผ้าควรจะเป็นแบบเรียบๆ สีและลวดลายผ้าต้องไม่สะดุดตา ไม่หรูหราหรือ รกรุงรังมากจนเกินไปจะทำให้ไม่สะดวกในการทำงานและสวมในการทำงานและสวมใส่เสื้อผ้าชุดนั้นได้ไม่นาน

ชุดเดินทาง ผ้าที่ควรเลือกใช้ควรจะเพิ่มความทะมัดทะแมง และความคล่องแคล่วของผู้สวมใส่ในขณะเดินทาง โดยสวมเสื้อตัวนอกกับกางเกงที่เข้าชุดกัน หรือสีเดียวกัน ปัจจัยสำคัญในการเลือกผ้าสำหรับตัดชุดเดินทาง คือผ้าที่เลือกจะต้องไม่ยับง่ายและไม่เปื้อนง่ายในกรณีที่เป็นผ้าเนื้อหนา ผ้าประเภทนี้ เหมาะสำหรับการพับใส่กระเป๋าสวมใส่ได้หลายครั้งถ้าเป็นผ้าเนื้อบางก็ได้จะต้องซักง่าย แห้งเร็วไม่ต้องรีด

ชุดลำลอง ผ้าทีเลือกใช้จะไม่พิถีถันมากนัก ต้องการความสบายแต่ให้ดูดี อาจจะเป็นผ้าสีหรือผ้าลายเนื้อผ้าบางเบาที่ไม่ต้องการความทนทานมากนัก หรือผ้าประเภทเนื้อหยาบ ง่ายต่อการถูกสะกิด ถ้าการสวมใส่ไม่ระมัดระวัง เนื้อผ้าควรทำจากเส้นใยธรรมชาติ สีสดใส ลวดลายไม่เด่นชัดมากนัก เหมาะสำหรับชุดลำลองที่สวมใส่ช่วงเวลาสั้นๆ

โอกาสพิเศษ การเลือกผ้าให้เหมาะสมกับแบบในโอกาสพิเศษ ผ้าที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นผ้าเนื้อดีราคาคอนข้างสูง มีความหรูหรา ลวดลายของผ้าสวยงาม สะดุดตาหรือผ้าทีมีลวดลายในการทอพิเศษอยู่ในตัวของผ้าชิ้นนั้นๆ โดยทั่วไปนักออกแบบเสื้อผ้าจะต้องเลือกผ้าที่หรูหราให้เหมาะกับโอกาสพิเศษที่หรูหราเช่นกัน

ชุดไปงานศพ สำหรับสตรี เมื่อไปในงานโศกเศร้า ผู้หญิงควรแต่งชุดดำไม่ควรสวมแบบเสื้อที่โลดโผนเกินไป เช่น ผ้าปักดอกเบา ๆ ผ้าต่วนมันระยับ ผ้าลูกไม้บาง ผ้ามันวาว หรือแพรเนื้อบางมองดูไม่สุภาพ ควรเลือกแบบเรียบมีแขน และถ้าจะประดับอาภรณ์ ควรเป็นสีขาวหรือดำเพียงชิ้นเดียว ถ้าสวมสร้อยไข่มุก ก็ใช้เพียงสายเดียว เสื้อผ้าค่อนข้างเรียบร้อย ไม่ตามสมัยนิยมมากนัก แบบเสื้อควรเป็นแบบเรียบ ๆ คอเสื้อไม่กว้างมากนัก แขนไม่สั้นจนเกินไปกระโปรงควรเป็นกระโปรงยาวหรือกระโปรงสั้นพอดีเข่า

การแต่งกายชุดงานกลางคืน การแต่งกายไปงานกลางคืน ควรใช้ผ้าสีสดใส เนื้อผ้าลักษณะนิ่มเบาสบาย ช่วยให้อาการเคลื่อนไหวดูสวยงามมีชีวิตชีวา ผ้าและเครื่องประดับแววววาวได้ตามความเหมาะสม แบบต้องหรูหราเหมาะสมกับงานและฐานะที่ไปในงานนั้น การเลือกแบบต้องคำนึงความเหมาะสมกับบุคลิกหน้าตม รูปร่าง วัย เสื้อผ้าจะช่วยเสริมบุคลิกให้ดีขึ้น

ชุดราตรีสั้น เป็นงานค็อกเทลที่ไม่ใหญ่มาก งานที่ไม่สำคัญมากหรือไม่ได้พบปะผู้ใหญ่ เหมาะสมสำหรับเด็กสาว รูปร่างบอบบาง ควรใช้สีอ่อน ๆ เช่น ชมพู โอลด์โรส ฟ้าอ่อน มีการปักตกแต่งบางเล็กน้อย

ชุดราตรียาว เหมาะสำหรับงานที่ใหญ่ และสำคัญมาก ต้องพบปะผู้ใหญ่คนสำคัญในสังคม การเลือกชุดราตรีต้องคำนึงถึงบุคลิกตนด้วย สีชุดราตรีทำได้ทุกสี ขึ้นอยู่กับผู้สวมใส่และแบบชุด ผ้าที่ใช้อาจจะเป็นผ้าไหม ผ้าเครป ผ้าแพร มีการตกแต่งปักหรูหรา มีเครื่องประดับเข้าชุดกัน รวมทั้งกระเป๋าและรองเท้า

การแต่งกายแบบชุดไทยพระราชนิยม (สตรี) ชุดแต่งกายแบบไทยของผู้หญิงไทย มีวิวัฒนาการอย่างมาก ทั้งในด้านความสวยงามของการออกแบบ ความประณีตในการตัดเย็บ และการเลือกใช้ผ้า ซึ่งเป็นผ้าทอพื้นเมือง ซึ่งนำมาตัดเย็บเครื่องแต่งกายแบบไทยของผู้หญิง ซึ่งแต่ละชุดมีรูปแบบและกำหนดการแต่งกายในโอกาสต่างๆ กัน การแต่งกายชุดไทยพระราชนิยมมีทั้งหมด 8 ชุด

1. ชุดไทยเรือนต้น
2. ชุดไทยจิตรลดา
3. ชุดไทยอัมรินทร์
4. ชุดไทยบรมพิมาน
5. ชุดไทยจักรี
6. ชุดไทยดุสิต
7. ชุดไทยจักรพรรดิ
8. ชุดไทยศิวาลัย

หลักการเลือกผ้าเพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย

ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย นักออกแบบต้องศึกษาหลักการเลือกผ้า เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการออกแบบได้ ซึ่งมีหลักที่สำคัญในการพิจารณาเลือกผ้านั้นมีอยู่ 3 ประการ ดังนี้

3.1 พิจารณาตามความเหมาะสมของโอกาสที่จะนำไปใช้

3.2 พิจารณาลายผ้า

3.3 พิจารณาลักษณ์พื้นผิวของผ้า

3.1 พิจารณาตามความเหมาะสมของโอกาสที่จะนำไปใช้

ในการเลือกผ้าเพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย นักออกแบบควรพิจารณาตามความเหมาะสมของโอกาสที่จะนำไปใช้ เช่น ในการออกแบบเสื้อสำหรับฤดูหนาวประเภทเสื้อโค้ทหรือเสื้อกันหนาว นักออกแบบควรเลือกผ้าที่มีเนื้อหนา ทอแน่น ๆ ไม่มีช่องให้อากาศผ่านทะลุได้ง่าย เช่น ผ้าขนสัตว์ เพราะจะช่วยป้องกันอากาศหนาวจากภายนอกได้เป็นอย่างดี ยังสามารถเก็บความอบอุ่นให้กับร่างกายได้ดีอยู่เสมอ ในการออกแบบเสื้อผ้าสำหรับฤดูร้อน นักออกแบบก็ควรเลือกผ้าที่ทอจากเส้นใยธรรมชาติ ประเภทเส้นใยจากพืช เช่น ผ้าฝ้ายหรือผ้าลินิน เพราะจะช่วยซับเหงื่อและให้ความเย็นสบายแก่ร่างกายได้มากกว่า ส่วนเสื้อผ้าที่ต้องใช้อยู่เป็นประจำ เช่น ชุดที่ใส่ไปทำงาน หรือชุดข้าราชการ ไม่ควรใช้ผ้าประเภทเนื้อหยาบ ทอห่างๆ ผิวสัมผัสเป็นปุ่มปม ซึ่งง่ายต่อการถูกสะกิด หากผู้

สวมใส่ไม่ระมัดระวัง อาจทำให้ปุ่มปมเหล่านั้นหลุดลุ่ยออกมาได้ เป็นผลให้เนื้อผ้าเสียหาย ผ้าที่มีเนื้อหยาบทอห่างๆ จึงเหมาะกับเสื้อผ้าประเภทลำลองซึ่งใช้อย่างฉาบฉวยมากกว่า สำหรับเสื้อผ้าที่ใช้ใส่ไปงานราตรีนั้น ควรใช้ผ้าที่ทำจากใยสังเคราะห์ ที่มีความมันเงา เบาบาง ได้แก่ ผ้าแพร ผ้าต่วน และผ้าทาฟต้า หรือผ้าที่ทำจากเส้นใยธรรมชาติ เช่น ผ้าไหม ก็นิยมใช้ตัดชุดราตรี เช่นเดียวกัน

3.2 พิจารณาลายผ้า

หลักการพิจารณาเลือกลายผ้าเพื่อนำไปใช้ในการออกแบบเครื่องกาย ให้เหมาะสมกับแฟชั่นสูงนั้น เป็นทฤษฎีที่ค่อยข้างลึกซึ้งและเป็นปัญหามากสำหรับนักออกแบบรุ่นใหม่ที่จะทำความเข้าใจ อย่างไรก็ดีหากนักออกแบบรุ่นใหม่มีความพยายามฝึกฝนและเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องผ้าอย่างแท้จริง ก็สามารถเลือกใช้ผ้าได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และเหมาะสมกับบุคคล โอกาสและสถานที่ได้ ลักษณะของลายผ้าแบ่งได้เป็น 5 ประเภทดังนี้

3.2.1 ผ้าพื้น (Plain Fabric) เป็นผ้าที่ไม่มีลวดลายใดๆ มีสีให้เลือกมากมาย มีลักษณะพื้นผิวที่แตกต่างกัน ได้แก่ ผิวลื่นเป็นมัน ผิวหยาบกร้าน ผิวนุ่มน่าสวมใส่ ผิวบางเบา และผิวหนาหนักการเลือกใช้ผ้าพื้นมักจะดึงดูดความสนใจน้อยกว่าผ้าที่มีลวดลาย ผ้าพื้นจึงจำเป็นต้องใช้ฝีมือในการตัดเย็บค่อนข้างสูงและต้องพิถีพิถันเป็นพิเศษ ถ้าตัดเย็บไม่ดีจะทำให้เครื่องแต่งกายนั้นหมดคุณค่า หากตัดเย็บประณีตย่อมแลดูสวยงาม โดยไม่ต้องใช้วัสดุใดมาตกแต่งบนตัวเสื้อ

3.2.2 ผ้าลายเรขาคณิต (Geometric Patterns) ผ้าซึ่งมีลายที่เกิดจากการใช้เส้นประกอบขึ้นเป็นรูปทรงเรขาคณิต เช่น รูปเหลี่ยม วงกลม วงรี เส้นโค้ง และเส้นตัดกัน เป็นต้น ลายเริ่มแรกของผ้าลายเรขาคณิตประกอบด้วย ผ้าลายทางแนวตั้ง ผ้าลายทางแนวขวาง และผ้าตา ผ้าลายเรขาคณิตมี 2 ประเภท

3.2.2.1 ประเภทลายในโครงสร้างของผ้า ผ้าประเภทนี้ลายเกิดจากการทอหรือถักให้กลายเป็นลายเรขาคณิตในโครงสร้างของผ้า ซึ่งการเกิดลายชนิดนี้จะต้องทำขึ้นพร้อมๆ กับการทอผ้าผืนนั้นๆ โดยมากมักจะเป็นผ้าเนื้อหนา ซึ่งเกิดจากการทอ หรือการถัก เหมาะที่จะนำไปตัดเสื้อผ้าสำหรับฤดูหนาวโดยนิยมตัดเป็นชุดสูทของผู้ชาย เนื่องจากลายผ้าชนิดนี้มีจุดเด่นในตัวของมันเอง นักออกแบบจึงต้องเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้นในการออกแบบ โดยต้องคิดวางแผนให้ดีก่อนที่จะลงมือตัดเย็บจริง

3.2.2.2 ประเภทพิมพ์ลายลงบนเนื้อผ้า ผ้าประเภทนี้เกิดจากการที่นักออกแบบทำการออกแบบลายแล้วพิมพ์ลงไปบนเนื้อผ้า ภายหลังจากที่ผ้าได้รับการทอหรือถักสำเร็จแล้ว ผ้าประเภทนี้เรียกว่า ลายนอกโครงสร้าง เมื่อใช้นานไปอาจเสื่อมลงหรือสีจืดจางลงกลายเป็นผ้าพื้นธรรมดาลายไม่ทนทานเหมือนผ้าที่ลายในโครงสร้าง

ข้อควรรู้ในการใช้ผ้าลายทางในการออกแบบเครื่องแต่งกาย

1. การออกแบบเครื่องแต่งกาย ซึ่งมีความสมดุลแบบสมมาตร ที่มีความสมดุลแบบสองด้านเหมือนกัน ผู้ออกแบบควรเลือกใช้ผ้าลายทางที่สม่ำเสมอกัน แต่ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้ผ้าลายทางที่ไม่สม่ำเสมอกัน ในการออกแบบเครื่องแต่งกายที่มีความสมดุลแบบสมมาตร ผู้ออกแบบควรวางแบบ ชิ้นหน้าสองชิ้นให้กลับหัวกลับหางกันบนผืนผ้า และในการวางแบบชิ้นหลังก็ต้องทำเช่นเดียวกับชิ้นหน้า

2. การใช้ผ้าลายทางที่สม่ำเสมอกัน เวลาวางแบบลงบนผ้าควรให้ช่องไฟ ของลายทางอยู่ที่เส้นกลางหน้า และกลางหลัง

3. ผ้าลายทางแนวนอนราบ นิยมวางแบบไปในทิศทางเดียวกันทุกชิ้น

4. ผ้าลายทางสีอ่อน-แก่ ให้วางลายทางสีอ่อนไว้ที่เส้นกลางหน้าและกลางหลัง

5. ผ้าลายทางเล็กๆ เหมาะสมกับเสื้อประเภทคลาสสิค หรือกระโปรง แบบแยกชิ้นส่วนของผู้หญิง

6. ผ้าลายทางมีหลายสีหลายขนาดในผืนเดียวกัน เหมาะสำหรับเสื้อแบบลำลองใส่ในฤดูร้อน

ข้อควรรู้ในการใช้ผ้าตาในการออกแบบเครื่องแต่งกาย

1. ผ้าตาเล็ก ๆ เวลานำไปใช้ในการออกแบบ มักไม่ต้องคำนึงถึงรอยต่อตะเข็บเหมือนผ้าตาใหญ่ ๆ

2. ผ้าตาเล็ก ๆ เหมาะสำหรับที่จะนำไปใช้ออกแบบเสื้อกระโปรงชุดสำหรับผู้หญิง

3. ผ้าตาเล็ก ๆ เหมาะสำหรับเสื้อแบบคลาสสิคของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย และเหมาะกับกระโปรงจีบรอบเอว

4. ผ้าตาเนื้อบางที่มีสีตัดกัน ไม่ควรใช้ออกแบบเสื้อปกเทเลอร์ ควรออกแบบเป็นกระโปรงชุดแทนจะเหมาะสมกว่า

5. ผ้าตาใหญ่ ๆ แถบลายในแนวเส้นด้ายยืนมักถี่กว่าแถบลาย ในแนวเส้นด้ายพุ่ง เพื่อให้เกิดความสมดุลในความรู้สึกดังนั้น ผ้าตาใหญ่ๆ จึงมีตาที่ไม่เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสแท้ ถ้านำมาตัดกระโปรงแบบผ้าเฉลียงจะดูไม่สวยงาม

3.2.3 ผ้าลายธรรมชาติ (Naturalistic Patterns) เป็นผ้าที่นักออกแบบได้รับแรงบันดาลใจมาจาก สิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น พืช สัตว์ คน สิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยผ้าลายธรรมชาติที่มีลวดลายซึ่งได้แนวคิดมาจากส่วนต่าง ๆ ของพืช เช่น ดอก ใบ ผล จะเรียกว่า “ลายดอกไม้” (Floral) ส่วนผ้าลายธรรมชาติที่มีลวดลายซึ่งได้แนวคิดมาจากสัตว์ทุกประเภท จะเรียกว่า “ลายสัตว์” แม้ว่าจะ

มีการนำเอาลายดอกไม้และลายสัตว์มาผสมผสานกันในการออกแบบลายผ้าแบบของเสื้อผ้าสตรีก็ยังคงนิยมนำผ้าลายดอกไม้มาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย

ข้อควรรู้ ในการใช้ผ้าลายธรรมชาติในการออกแบบเครื่องแต่งกาย

1. ผ้าลายธรรมชาติที่มีความคมเข้มอยู่ในตัว ควรใช้ในการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายแบบเรียบๆ ส่วนตกแต่งก็ใช้ผ้าในตัวได้

2. ผ้าลายธรรมชาติที่ไม่คมเข้ม ควรนำไปใช้ในการออกแบบโดยใช้ผ้าพื้นมาช่วยในการตกแต่ง เพื่อให้เสื้อผ้าแลดูไม่เรียบจนเกินไป

3. ผ้าลายธรรมชาติที่เป็นลายดอกไม้ดอกโต หรือลายใหญ่ มักจะมีช่องห่างของลายยาวอาจทำให้สิ้นเปลืองมากขึ้น เพราะต้องใช้จำนวนผ้ามากจึงควรใช้ผ้าประเภทนี้ ออกแบบเสื้อผ้าที่ต้องการให้ดูสง่างามเท่านั้น

3.2.4 ผ้าลายรวม (Conventional Patterns) เกิดจากการรวมลายเรขาคณิตกับลายธรรมชาติไว้ในผืนเดียวกัน แลดูมีเสน่ห์แปลกตา ผ้าฝ้ายที่พิมพ์ลายรวมเป็นผ้าที่น่าสนใจ เพราะลายรวมนี้สามารถลวงตาให้ดูมีค่ามากขึ้นได้ทำให้โอกาสที่จะใช้มีมากขึ้น ผ้าลายรวมมีวิธีการทำได้ 2 วิธี คือ

3.2.4.1 ได้จากการทอ มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์มาหยุดนิ่ง จึงผลิตผ้าไหมยกดอกขึ้น ซึ่งมีลักษณะเป็นลายธรรมชาติ “ลายดอกไม้” อยู่ในลายเลขาคณิต ซึ่งเป็นรูปสามเหลี่ยมขนมเปียกปูน และต่อมาได้กลายเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดผ้าลายรวมแบบอื่น ๆ ขึ้น

3.2.4.2 ได้จากการพิมพ์ ในการพิมพ์นั้นจะใช้บล็อก (Block) ไม้แกะด้วยมือและพิมพ์ด้วยมือเป็นลายผ้าชนิดลายรวม ลายที่เกิดจากการพิมพ์เป็นลายที่แปลกตาสนองความต้องการที่แตกต่างกันไปของมนุษย์ผ้าพิมพ์ด้วยบล็อกดูดีและแปลกตา กว่าผ้าที่พิมพ์ด้วยลูกกลิ้งเพราะรอยต่อระหว่างลายของบล็อกย่อมไม่ตรงกันทุกชิ้น

3.2.5 ผ้าลายจุด (Dots And Spots) ผ้าลายจุดเป็นลายผ้าที่ให้ความรู้สึกแข็งกระด้างมากที่สุด ในจำนวนบรรดาลายผ้าทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว แต่ในขณะเดียวกันผ้าลายจุดก็บงบอกถึงความรู้สึกร่าเริงเบิกบานละอ่อนเยาว์ได้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้เนื้อผ้าก็มีส่วนต่อความรู้สึกที่เกิดขึ้นด้วยผ้าลายจุดกลมที่เป็นผ้าป่านจะให้ความรู้สึกอ่อนหวานสง่างามอยู่ในตัว ผ้าลายจุดที่มีขนาดใหญ่จะให้ความรู้สึกแข็งแรงกว่าผ้าลายจุดที่มีขนาดเล็ก การที่นักออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายนำผ้าลายจุดมาใช้ในการออกแบบนั้นจึงควรศึกษาถึงลักษณะพิเศษของผ้าลายจุด และวิธีการนำผ้าลายจุดมาใช้ได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

ลักษณะพิเศษของผ้าลายจุด

ผ้าลายจุดกลม ๆ ถ้าใช้เนื้อผ้าที่แตกต่างกัน ทำให้ความรู้สึกที่แตกต่างกันไปด้วย เช่น ผ้าป่าน ผ้าชีฟอง จะให้ความรู้สึกอ่อนหวานสง่างามอยู่ในตัว เหมาะสำหรับนำมาออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ประเภทกระโปรงชุดที่แลดูดี เช่น ชุดราตรี แต่ถ้าผ้าป่านนั้นมีจุดหลาย ๆ สี แม้ว่าจุดนั้น ๆ จะเป็นจุดสีอ่อนทั้งหมดก็ตาม ก็ยังไม่เหมาะสำหรับที่จะนำมาตัดชุดราตรี ควรนำไปตัดเป็นชุดกลางวันจะดีกว่า เพราะผ้าที่มีจุดหลาย ๆ สี มักนิยมใช้กันทั่วไปในตลาดเสื้อผ้า มีทุกระดับราคา สำหรับผ้าลายจุดเรขาคณิต ซึ่งลักษณะของจุดจะไม่กลมแต่จะเป็นเหลี่ยมเป็นมุมมักจะได้รับความนิยมน้อยกว่าผ้าลายจุดกลม ๆ และส่วนใหญ่นำไปใช้ในการออกแบบเสื้อผ้าประเภทชุดลำลอง การนำผ้าลายจุดมาใช้เป็นจำนวนมาก ๆ จะดูไม่สวย ควรใช้ผ้าลูกไม้มาใช้ในการตกแต่งในตัวเสื้อ หรือให้ดูเรียบหรูโดยใช้ผ้ากุ๊นมาใช้ตกแต่งในตัวเสื้อ เช่น ผ้าพื้นสีกรมท่าจุดสีขาวควรใช้ผ้ากุ๊นสีขาว หรือลูกไม้สีขาวมาตกแต่งตรงปกหรือแขนเสื้อ เป็นต้น โดยใช้ผ้ากุ๊นหรือผ้าลูกไม้ที่นำมาตกแต่งผ้าลายจุดนั้นจะต้องเป็นสีเดียวกับสีของจุด

ผ้าลายจุดที่มีสีพื้นเป็นสีอ่อนจุดเป็นสีเข้ม ขนาดของจุดมักมีขนาดใหญ่ ช่องไฟมักจะอยู่ห่าง ๆ กันแต่ถ้าสีพื้นเป็นสีเข้มจุดเป็นสีอ่อน ขนาดของจุดมักมีขนาดเล็ก ช่องไฟมักจะอยู่ใกล้ ๆ กันแต่ถ้าสีพื้นเป็นสีเข้มจุดเป็นสีอ่อน ขนาดของจุดมักมีขนาดเล็ก ช่องไฟมักจะอยู่ใกล้ ๆ กัน

วิธีการลดความแข็งกระด้างของผ้าลายจุด

1. ควรลดขนาดจุดลงโดยหลีกเลี่ยงลายจุดที่มีขนาดใหญ่ เพราะความแข็งแรงของจุดขึ้นอยู่กับขนาดของจุด ถ้าใช้จุดที่มีขนาดใหญ่เท่าใดก็ยิ่งรู้สึกแข้งมากเท่านั้น หากนำมาตัดเย็บทั้งชุดควรเลือกพื้นเป็นสีเข้มจุดเป็นสีอ่อน จุดจะมีขนาดเล็กและอยู่ใกล้ๆ กัน ผ้าจุดสีต่างๆ บนพื้นขาวหรือจุดขาวบนพื้นสีอื่นๆ (ยกเว้นสำ) มักมีความแข็งแรงน้อยลงอยู่ในตัวเอง

2. ควรลดความบริสุทธิ์ของของจุดลง โดยอาจใช้ผ้าลายจุดทำหน้าที่เสมือนเป็นส่วนประกอบตกแต่งบนตัวเสื้อก็ได้ เช่น ตัวเสื้อเป็นผ้าพื้นสีแดง ส่วนปกและขอบแขนเป็นผ้าลายจุดพื้นสีแดงก็จะแลดูแปลกตาและวิธีนี้เป็นที่นิยมใช้กันมาก แต่ควรระมัดระวังให้สีพื้นของผ้าจุดกับสีตัวเสื้อเป็นสีเดียวกัน

3. ควรลดการตัดกันอย่างรุนแรงของสี ในกรณีนี้ควรหลีกเลี่ยงผ้าลายจุด ที่มีสีตัดกันอย่างรุนแรง เช่น จุดดำบนพื้นขาว หรือจุดขาวบนพื้นดำ เพราะจะแลดูแข็งกระด้างมาก หากเลี่ยงไปใช้จุดขาวบนพื้นสีเทาก็จะแลดูนุ่มนวลมากขึ้น

3.3 พิจารณาลักษณะพื้นผิวของผ้า (Texture)

ลักษณะพื้นผิวของผ้า แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. แบ่งตามความนุ่มและความกระด้าง สามารถแบ่งตามการใช้งานได้ 3 ชนิด ได้แก่

1.1 ชนิดปานกลาง เช่น ผ้าไหม นิยมใช้สำหรับเครื่องแต่งกายที่ต้องการออกแบบให้มีเส้นกรอบนอกปกติ

1.2 ชนิดกระด้างมาก เช่น ผ้าทาฟต้า

1.3 ชนิดอ่อนนุ่มมาก เช่น ผ้าเครป (Crepe) ซึ่งทั้งสองชนิดหลังนี้นิยมใช้สำหรับเครื่องแต่งกายที่ต้องการออกแบบให้มีเส้นกรอบนอกแบบพิเศษ เช่น เส้นกรอบนอกพองมาก หรือ บานมาก เป็นต้น

2. แบ่งตามความหนาและความบาง ผ้าบางชนิดนอกจากจะมีความหนาบางต่างกันแล้ว ยังมีพื้นผิวแตกต่างกันอีกด้วย เช่น ผ้าไหมเนื้อบางบางชนิดอาจมีพื้นผิวกระด้างคล้ายผ้าออแกนซ่า แต่บางชนิดมีพื้นผิวอ่อนนุ่มคล้ายผ้าชีฟอง ในขณะที่ผ้าไหมเนื้อหนาหนัก บางชนิดอาจมีพื้นผิวกระด้าง บางชนิดก็อาจมีพื้นผิวนุ่มคล้ายกำมะหยี่ เป็นต้น โดยทั่วไปแล้วผ้าไหมที่มีพื้นผิวคล้ายผ้ากำมะหยี่ หรือผ้าชีฟอง เหมาะกับกระโปรงชุดที่หรูหรา

หลักการพื้นฐานในการออกแบบเครื่องแต่งกายจะพบว่ามีปัจจัยสำคัญที่เป็นรายละเอียดมากมาย ซึ่งนักออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจะต้องเรียนรู้ เริ่มตั้งแต่การรู้จักนำวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นมาใช้ให้ประโยชน์สูงสุดในการออกแบบ การมีความรู้พื้นฐานและมีทักษะในการนำเส้นและสีมาใช้ในการออกแบบ การมีความรู้เกี่ยวกับหลักการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ให้เหมาะสมกับรูปร่างที่ตนออกแบบ และสอดคล้องกับความต้องการ รวมทั้งบุคลิกลักษณะของผู้สวมใส่ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จำเป็นจะต้องใช้เวลาในการศึกษาทำความเข้าใจด้วยความมุ่งมั่นและมานะพยายามจึงจะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายได้อย่างแท้จริง

2. การตัดเย็บเสื้อผ้า

วินิทร สอนอินทร์. (2542: 108) กล่าวว่า การตัดเย็บเสื้อผ้าในสมัยโบราณนั้นเป็นงานที่หยาบและเป็นการคาดคะเนเอาเท่านั้น โดยหวังว่าเมื่อตัดเย็บเสร็จเรียบร้อยและจะสวมใส่เสื้อผ้านั้นได้พอดีกับรูปร่าง การสร้างแบบตัดได้เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศอียิป เป็นการสร้างแบบบนก้อนหิน ต่อมาชาวฮีบรู ก็ได้นำแบบตัดไปใช้ละท่องเที่ยวไปตามทะเลทรายจนกระทั่งพ่อค้าชางกรีกได้รับช่วงไป และนำเข้าไปในประเทศแถบทวีปยุโรป แล้วได้มีช่างชำนาญได้นำไปดัดแปลงจากก้อนหินมาเป็นดินชนวน แต่การใช้ดินชนวนนำมาสร้างแบบตัดนั้นก็ยังไม่เป็นที่พอใจ ต่อมาในศตวรรษที่ 13 ได้มีช่างตัดเสื้อชาว

ฝรั่งเศสได้ใช้ใบไม้บาง ๆ มาสร้างแบบตัดและได้เก็บเป็นความลับโดยสมาคม ช่างเสื้อชาวฝรั่งเศสจนกระทั่งช่างตัดเสื้อส่วนพระองค์ของพระเจ้าจอห์นที่ 2 แห่งประเทศฝรั่งเศสได้คิดสร้างแบบเสื้อด้วยกระดาษและการสร้างแบบก็พัฒนาและทันสมัยขึ้นตามลำดับ โดยได้มีการเพิ่มเติมรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบตัดขึ้นในสมัยนั้นด้วย

การสร้างแบบตัด (Pattern Making) หมายถึง การขีดเส้นบนกระดาษซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้ออกแบบทำให้รูปแบบความคิดที่ขีดเส้นบนแผ่นกระดาษนั้นออกมาเป็นชิ้นส่วนต่าง ๆ ซึ่งเมื่อนำเอาส่วนต่าง ๆ เหล่านี้มาประกอบรวมกันเป็นรูปร่างของเสื้อผ้าที่สวยงามตามแบบตัดซึ่งได้ขีดเส้นไว้ และนำมาสวมใส่ได้พอดีกับรูปร่างของผู้สวมใส่นั้น ๆ

การสร้างแบบตัดนับได้ว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนตัดเย็บเสื้อสตรี วิธีการสร้างแบบตัดนั้นมีมากมายหลายวิธีต่าง ๆ กันไป แต่ก็มีวัตถุประสงค์เดียวกันคือจะต้องทำให้ผ้าผืนเรียบนั้น ๆ สวมใส่พอดีกับรูปร่างที่มีความโค้งมนให้แนบเนียนและพอดีกับรูปร่างของสตรีแต่ละบุคคลให้มากที่สุด การสร้างแบบตัด แบ่งได้ดังนี้

1. การสร้างแบบตัดเสื้อและการสร้างแบบตัดแขนเสื้อ
2. การสร้างแบบตัดกระโปรง
3. การสร้างแบบตัดกางเกง

แบบตัดเบื้องต้น คือ เสื้อพอดีกับรูปร่าง คอกลม แขนยาว กระโปรงสองชิ้นตรง ๆ และกางเกงแบบเรียบ ๆ เรียกว่า แบบตัดเสื้อ กระโปรงและกางเกงเบื้องต้น เพราะว่าแบบตัดที่ใช้ตัดเสื้อ แขนเสื้อ กระโปรงและกางเกงเบื้องต้นนั้น นำมาใช้เป็นแม่แบบสำหรับตัดเสื้อผ้าได้ทุกแบบทุกชนิดโดยไม่ต้องมีการสร้างแบบทุกๆครั้งที่มีการตัดเย็บ แบบตัดเบื้องต้นจะใช้ ขนาดตัวของเจ้าของเสื้อนำมาสร้างแบบเพียงครั้งเดียวและเก็บไว้ใช้ได้ถาวร ถ้ารูปร่างนั้น ๆ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเมื่อจะตัดเสื้อผ้าครั้งใดเพียงนำแบบตัดเบื้องต้นนั้นมาลอกและปรับแบบตัดให้เหมาะกับลักษณะรูปร่างของแต่ละบุคคลซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าไม่มี การสร้างแบบวิธีใดที่เหมาะกับรูปร่างของคนทุกคน ผู้ตัดเย็บเสื้อผ้านั้น ๆ จะต้องมีไหวพริบ ในการพิจารณาวิเคราะห์รูปร่างของแต่ละบุคคลให้ใกล้เคียงกับรูปร่างจริงๆให้มากที่สุด เมื่อปรับแบบตัดได้เหมาะสมกับลักษณะของรูปร่างแล้วจึงนำแบบตัดไปออกแบบแบบตัดเสื้อ แขนเสื้อ คอเสื้อหรือปกเสื้อ กระโปรงหรือกางเกงที่ได้ออกแบบไว้ตามต้องการ

กระบวนการตัดเย็บ การทำงานหรือปฏิบัติงานประเภทผ้าอย่างมีขั้นตอนเพื่อให้การทำงานได้ผลงานที่บรรลุตามความคาดหวังหรือเป้าหมายที่วางไว้ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ที่แบบที่ต้องการ งบประมาณเรื่องเงินที่ต้องใช้จ่าย วิเคราะห์เรื่องเครื่องมืออุปกรณ์ วางแผนการเตรียมการและการเย็บว่าจะใช้เวลาใด เมื่อไร นานเท่าไร และในการปฏิบัติการควรประเมินผลการประเมินผลการทำงาน โดยดำเนินการตามกระบวนการตัดเย็บเสื้อผ้า ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการวัดตัว เป็นการวัดขนาดเพื่อตรวจสอบความกว้าง ความยาว ความหนาของสัดส่วน ซึ่งการวัดตัวนี้สำคัญมากกว่าเพราะว่าจะส่งผลถึงลักษณะของผลสำเร็จ เช่น ผลงานได้สัดส่วน สวมใส่ได้สวยงามเหมาะสม หรือผลงานตึงรั้งสวมใส่ไม่ได้ ดังนี้

2. ขั้นตอนการสร้างแบบและแยกแบบ ทำได้โดยการนำสัดส่วนที่ได้วัดขนาดไว้มาสร้างแบบตัดลงกระดาษสร้างแบบ ตามกระบวนการการของการสร้างแบบเสื้อผ้าแต่ละชนิด เช่น สร้างแบบตัดเสื้อ สร้างแบบตัดกระโปรง สร้างแบบตัดกางเกง และเมื่อสร้างเสร็จแล้วควรทำเครื่องหมายป้องกันความผิดพลาด และควรตรวจสอบขนาดให้ละเอียดถี่ถ้วน โดยทำเครื่องหมายต่างๆ ลงบนแบบตัดและเขียนรายรายละเอียดต่างๆ ให้ชัดเจน

3. ขั้นตอนการคำนวณผ้า เลือกผ้า ในการตัดเย็บเสื้อผ้านั้นเราควรคำนวณผ้าให้ถูกต้องเพื่อความประหยัดและเลือกผ้าให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย โดยคำนึงถึงคุณสมบัติของผ้าซึ่งผลิตจากเส้นใยแต่ละชนิด เช่น ผ้าฝ้าย จะเป็นผ้าที่ได้จากเส้นใยจากเมล็ดฝ้าย ซับน้ำได้ดี ทนต่อความร้อนสูง แต่ยับง่าย ผ้าไนลอน เป็นผ้าใยสังเคราะห์ ไม่ทนต่อความร้อนและแสงแดด ไม่ขึ้นราคาจับแต่จีบได้คงรูป เป็นต้น

4. ขั้นจัดเตรียม ผ้าเป็นการจัดเตรียมวัสดุที่เกี่ยวข้องกับการเย็บทุกชนิช เช่น เข็ม ด้าย กรรไกร ผ้า จักรเย็บผ้า บริเวณปฏิบัติงานและแสงสว่าง เป็นต้น สำหรับผ้าที่ต้องการตัดเย็บ ถ้าไม่แน่ใจว่าจะหดหรือไม่ ควรนำผ้าไปแช่น้ำถ้าเป็นผ้าขาวให้แช่ด้วยน้ำป่าว ถ้าเป็นผ้าสีให้แช่ในน้ำเกลือโดยแช่ประมาณ 3 ชั่วโมง และนำไปผึ่งให้แห้ง พร้อมทั้งจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ในการตัดเย็บให้ครบถ้วน

5. ขั้นตอนการวางแบบตัดและตัดผ้า ในขั้นตอนนี้ควรระมัดระวังโดยอ่านรายระเอียดบนแบบตัด การทำเครื่องหมายต่างๆ ที่เขียนไว้ และกดรอยผ้าเส้นเย็บทุกเส้น เพื่อเป็นเครื่องหมายหรือเป็นเส้นแนวในการเย็บ

6. ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบคุณภาพของงาน ซึ่งในการตรวจสอบคุณภาพของงานตัดเย็บเสื้อผ้าที่สวยงาน ไม่ผิดพลาด ควรตรวจสอบทั้งขณะทำการเย็บ เช่น เนาลองตัว ตรวจสอบกาประกอบการเย็บทุกขั้นตอน ตรวจสอบความเรียบร้อยของตะเข็บเป็นต้น

7. ขั้นตอนการแก้ไขจุดบกพร่อง ในการตัดเย็บผ้าทุกชนิด เมื่อพบข้อบกพร่องไม่ควรปล่อยทิ้งไว้ ควรดำเนินการแก้ไขเพื่อความสวยงามของผลงาน

ดังนั้น การตัดเย็บเสื้อผ้าในเบื้องต้น จำเป็นจะต้องรู้จักวิธีการเลือกใช้ การเก็บรักษาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ให้เหมาะสมกับงาน รู้จักวิธีการเลือกผ้า การคำนวณผ้าและการกดรอยผ้า นอกจากนี้จะต้องรู้เกี่ยวกับกระบวนการตัดเย็บเสื้อผ้า ซึ่งได้แก่ การวัดตัว การสร้างแบบ และแยกแบบ การคำนวณผ้าและเลือกผ้า การเตรียมผ้า การวางแบบตัด และการตัดผ้า การตรวจสอบคุณภาพและการ

แก้ไขจุดบกพร่องทั้งนี้เพื่อจะได้สามาร๔ตัดเย็บได้ถูกต้องตามขั้นตอน อันจะส่งผลให้ได้ผลงานที่สวยงามและมีคุณภาพ

การเลือกผ้า การคำนวณผ้า การวางแบบตัดผ้า

การเลือกผ้า การคำนวณผ้า การวางแบบตัดและการตัดผ้าจัดเป็นความรู้พื้นฐานในการตัดเย็บเสื้อผ้า ที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้เพื่อนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้อง

1. **การเลือกผ้า** การเลือกผ้ามีความจำเป็นต่อการเย็บมาก ก่อนการตัดสินใจซื้อผ้าควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

1.1 เส้นรอบนอกของแบบเสื้อ

- แบบที่ต้องการความแข็ง ควรใช้ผ้าต่วนเนื้อแข็ง หรือผ้าอื่นๆ ที่มีเนื้อแข็ง
- แบบที่ต้องการความอ่อนสวย ควรใช้ผ้าเนื้อบาง น้ำหนักเบา เช่น ผ้าเรยอน ผ้าชีฟอง ผ้าเจอซี่ เป็นต้น
- แบบที่ต้องการเส้นรอบนอกไม่กางแข็ง ไม่แนบตัว ควรใช้ผ้าฝ้าย ผ้าลินิน ผ้าไหม

1.2 ความชำนาญการในการเย็บ ผู้ที่ฝึกเย็บควรเลือกผ้าที่เย็บง่าย โดยพิจารณาดังนี้

- ควรเลือกผ้าทอเนื้อหนาปานกลาง รูปทรงคงที่ ทนทานต่อการรีด เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าลินิน เป็นต้น
- ไม่ควรเลือกผ้านิ่ม รูปทรงไม่คงที่
- ไม่ควรเลือกผ้ายืด ทุกชนิด เพราะลักษณะเนื้อผ้านิ่มจะทำให้เย็บยาก
- ไม่ควรเลือกตากผ้า เพราะจะทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการเย็บต่อลายผ้าไม่ตรงกัน
- ไม่ควรเลือกผ้าพิมพ์ที่มีลายทาง หรือลายพิมพ์ที่เป็นผ้าตา ถ้าใช้ผ้าพิมพ์ควรเป็นผ้าที่มีลวดลายไม่จำกัดรูปเพราะจะช่วยไม่ให้เกิดปัญหาในการตัดเย็บหรือประกอบตัวเสื่อ ส่วนลายจำกัดรูปนั้นไม่ควรเลือก เพราะจะทำให้เกิดปัญหาในการาวางแบบตัดบนผ้า

1.3 ความกว้างของหน้าผ้า ก่อนการซื้อผ้าควรดูขนาดความกว้างของหน้าผ้า ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

- หน้าแคบหรือหน้าธรรมดาโดยทั่วไปจะมีหน้ากว้างประมาณ 36-45 นิ้ว

- หน้ากว้าง โดยทั่วไปจะมีหน้ากว้างประมาณ 60 นิ้ว จำนวนเมตรที่ใช้จะน้อยกว่าผ้าหน้าแคบหรือธรรมดา

2. การคำนวณผ้ามี 2 วิธีดังนี้

2.1 การคำนวณจากแบบตัด มีหลักการคำนวณ ดังนี้

- การตัดกระโปรงเข้ารูปและกางเกง ผ้าหน้าแคบหรือหน้าธรรมดาใช้ผ้า 2 เท่าของความยาวบวก 20 เซนติเมตร สำหรับเผื่อตะเข็บและพับชายกระโปรง หากเป็นผ้าหน้ากว้าง ใช้ผ้า 1 เท่าของความยาวบวกเผื่อ 20 เซนติเมตร เหมือนกับผ้าหน้าแคบหรือหน้าธรรมดา

- การตัดกระโปรงจีบรอบตัว ใช้ผ้า 2 เท่าของกระโปรงเข้ารูป บวก 20 เซนติเมตร สำหรับบวกเผื่อพับและตะเข็บเช่นเดียวกัน

- การตัดเสื้อ ไม่มีปก ปกฮาวาย ปกบัว ผ้าหน้าแคบ หรือหน้าธรรมดา ใช้ผ้า 2 เท่าของความยาวตัวเสื้อ บวก 1 เท่าของความยาวแขนเสื้อ บวก 20 เซนติเมตร สำหรับเผื่อตะเข็บและพับชาย หากเป็นผ้าหน้ากว้างใช้ผ้า 1 เท่าของความยาว ตัวเสื้อ บวก 1 เท่าของความยาวแขนเสื้อ บวก20 เซนติเมตร สำหรับพับชายและเผื่อตะเข็บ ถ้าเป็นเสื้อปก ย้วยระบาย ให้บวกเผื่อเพิ่มอีกประมาณ 1.5 – 1.75 เมตร

- การกะประมาณ วิธีนี้ เป็นที่นิยมของผู้ซื้อผ้า เพื่อจ้างผู้อื่นตัดเย็บหรือช่างตัดเสื้อที่ซื้อผ้าเข้าร้านตนเอง เพื่อบริการลูกค้าเลือกผ้าสำหรับตัดเย็บการกะประมาณ วิธีนี้เป็นที่นิยมของผู้ซื้อผ้า เพื่อจ้างผู้อื่นตัดเย็บ หรือช่างตัดเสื้อที่ซื้อผ้าเข้าร้านตนเอง เพื่อบริการลูกค้าเลือกผ้าสำหรับตัดเย็บ

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนผ้าต่อการตัดเย็บเบื้องต้น ดังนี้

ชนิดของผ้า	ผ้าหน้าธรรมดาจำนวนที่ใช้(เมตร)	ผ้าหน้ากว้าง(เมตร)
เสื้อแขนสั้น(มีปก)	1.75	1.25
เสื้อแขนยาว(มีปก)	2.00	1.75
กระโปรงเข้ารูป	1.50	0.75
กระโปรงจีบรอบตัว	2.25	1.75
กางเกงขายาว	2.50	1.25

การวางแบบตัด ก่อนการวางตัดควรคำนึงถึงเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ตรวจดูรอยตำหนิของผ้า ถ้าผ้ามีรอยตำหนิ เช่น รอยเปื้อน ผ้า มีรู มีรอยขาดหรือมีตำหนิอื่นๆ ควรหลีกเลี่ยงส่วนนั้น ๆ ถ้าจำเป็นหลีกเลี่ยงไม่ได้ ควรวางแบบตัดให้ส่วนที่มีตำหนิอยู่ในตำแหน่งที่ไม่เป็นจุดเด่น เช่น ข้างตัว ใต้วงแขน เป็นต้น

2. คำนึงถึงแนวเส้นด้ายในผืนผ้าประกอบด้วย เส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยืน ใช้สัญลักษณ์โดยการวางแบบตัดเสื้อ แขนและกระโปรง ให้วางแขนเสื้อและกระโปรง ให้วางแนวความยาวของการวัดตัว ตามแนวเส้นด้ายยืนหรือตามแนวริมผ้า

3. พับทบผ้าให้ด้านที่มีลายชัดเจนอยู่ด้านนอก หรือเรียกว่า ด้านถูกอยู่ด้านนอก จะทำให้สะดวกในการกรอยผ้า สามารถกดรอยในครั้งเดียวได้ทั้งซีกซ้ายและซีกขวา ในกรณีเป็นผ้าสีเดียวสามารถพับทบดานใดก็ได้ เนื่องจากผืนผ้าเหมือนกันทั้ง 2 ด้าน

4. วางแบบตัดชิ้นใหญ่ก่อนชิ้นเล็ก โดยวางแบบตัดชิ้นใหญ่ให้เสร็จเรียนร้อยก่อน จึงวางชิ้นเล็กสอดแทรกเนื้อที่วางให้ครบทุกชิ้น

5. กลัดเข็มหมุดบนแบบตัดทุกชิ้น โดยกลัดเข็มหมุดให้ห่างจากเส้นที่ต้องการกดรอยประมาณ 3-5 เมตร

การตัดผ้า ในการตัดผ้า ควรยึดหลักปฏิบัติดังนี้

1. ให้วางผ้าอยู่กับที่ ผู้ที่ตัดผ้าไม่ควรเคลื่อนที่ เพราะการเคลื่อนที่ผ้าในขณะตัดผ้าจะทำให้แบบตัดที่กลัดอยู่บนผ้าเคลื่อนตำแหน่ง ทำให้ชิ้นผ้าไม่เท่าแบบตัด

2. กรรไกรตัดผ้าต้องคม สามารถตัดผ้าขาดได้ในครั้งเดียว

3. มือซ้ายทำหน้าที่กดผ้า มือขวาจับกรรไกรตัดผ้า

4. ตัดตามแนวริมแบบตัดที่เผื่อตะเข็บในแบบตัดเรียบร้อยแล้ว

5. ตัดผ้าให้เรียบ อย่าให้เป็นรอยต่อหรือเว้าแหว่ง

6. ตัดตามแบบตัดให้ครบทุกชิ้น

การกดรอยผ้า ในการกดรอยผ้า ให้ปฏิบัติ ดังนี้

1. ตรวจผ้าที่ตัดเสร็จแล้วทุกชิ้นก่อนการกดรอย

2. พับกึ่งกลางกระดาษกดรอย ให้ด้านที่มีสีอยู่ด้านนอก

3. สอดกระดาษกดรอยระหว่างผ้าในแบบตัด

4. กดรอยตามแนวเส้นในแบบตัด โดยใช้ไม่บรรทัดทาบเส้นในแบบตัด ใช้มือซ้ายกดไม้บรรทัด และมือขวาจับลูกกลิ้งกดรอยตามเส้นในแบบตัด ในกรณีกดรอยเส้นโค้ง ให้เคลื่อนไม่บรรทัด

ตามแนวเส้นและกดรอยทีละนิดตามเส้นโค้ง หรืออาจใช้มือซ้ายกดผ้า มือขวาจับลูกกลิ้งกดรอย แต่วิธีนี้ใช้ไม่ได้กับผู้ที่ไม่ชำนาญในการกดรอย เพราะจะทำให้เส้นที่ได้จากการกดรอย ไม่สม่ำเสมอ ไม่เรียบ

5. เมื่อกดรอยเสร็จในแต่ละชิ้น ให้ตรวจดูเส้นที่กดรอย จะต้องกดรอยให้ครบทุกเส้นก่อนการถอดเข็มหมุด

อุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดเย็บ เครื่องมืออุปกรณ์การตัดเย็บ เป็นสิ่งที่ช่วยให้งานตัดเย็บมีความละเอียด เรียบร้อย รวดเร็ว และได้ผลดี อนึ่ง เครื่องมืออุปกรณ์ที่อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ต้องมีการทำความสะอาด และควรเก็บรักษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อยู่เสมอ เพราะงานตัดเย็บต้องใช้ฝีมือ มีความละเอียดเรียบร้อย มีความประณีต และมีความเที่ยงตรงเป็นหลักสำคัญ ซึ่งการใช้และการถนอมเครื่องมือเป็นการฝึกนิสัยของคนช่างที่ดี ดังนั้นจึงควรรู้จักอุปกรณ์ทุกชนิด เพื่อการเลือกใช้ให้เหมาะสมตามชนิดของผลงานและดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดีที่สุด เพื่อประสิทธิภาพในการใช้งานดังนี้

1. อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการวัดตัวและการสร้างแบบ ในการสร้างแบบตัดเย็บเสื้อ กระโปง อุปกรณ์การวัดตัว ถือเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญเป็นอันดับแรกของงานตัดเย็บ การวัดตัวที่ไม่ถูกต้องจะทำให้เสื่อผ้าที่ตัดเย็บไม่ได้สัดส่วน คับ หรือหลวมเกินไป ดังนั้น ผู้เรียนจะต้องศึกษาเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การวัดตัวให้ละเอียด เพื่อนำไปใช้ในงานตัดเย็บอย่างถูกต้อง สำหรับอุปกรณ์ที่ใช้ในการวัดตัวมี ดังนี้

1.1 สายวัด สายวัดที่มีขายในท้องตลาดมีอยู่หลายชนิด เช่น ผ้าเทป ไฟเบอร์กราส พลาสติก เป็นต้น สายวัดที่ดีควรทำด้วยวัสดุไม่ยืด ไม่หด สามารถใช้ได้ทั้งหลักนิ้วและหลักเซนติเมตร สายวัดจะมีความยาย 60 นิ้ว 150 เซนติเมตร มีการแบ่งช่องอย่างชัดเจน ในการวัดตัวหลักเซนติเมตรจะมีความละเอียดกว่าหลักนิ้ว ซึ่งการเย็บผ้าสตรีส่วนใหญ่นิยมใช้หลักเซนติเมตร 1.การอ่านสายวัดหลักนิ้ว แบ่งเป็น 8 ช่อง นิยมอ่านเป็นเศษส่วน ดังนี้ 1 ช่อง อ่านว่า เศษ 1 ส่วน 8 2 ช่อง อ่านว่า เศษ 1 ส่วน 4 3 ช่อง อ่านว่า เศษ 3 ส่วน 8 เป็นต้น

การอ่านสายวัดหลักนิ้ว แบ่งเป็น 10 ช่อง นิยมอ่านเป็นทศนิยม ดังนี้ 1 ช่อง อ่านว่า .1,2 ช่อง อ่านว่า .2 ,3 ช่อง อ่านว่า .3 , 4 ช่อง อ่านว่า .4 , 5 ช่อง อ่านว่า .5 เป็นต้น การเก็บดูแลรักษาสายวัด ให้ปฏิบัติดังนี้

1. ห้ามใช้สายวัดแทนเชือกผูกเอว เพราะจะทำให้สายวัดบิดเบี้ยวเสียรูป
2. ควรเก็บรักษาสายวัดโดยวิธีแขวน จะทำให้สายวัดอยู่ในสภาพเดิมไม่เสียรูปทรง สะดวกต่อการใช้งาน

1.2 ไม้บรรทัด ที่ใช้งานตัดเย็บมี 3 ขนาด คือ ขนาดยาว 12 นิ้ว ขนาดยาว 18 นิ้ว และขนาดยาว 24 นิ้ว สำหรับไม่บรรทัดยาว 12 นิ้ว ใช้สำหรับขีดเส้นระยะ สั้น เช่น เส้นไหล่ เส้นบ่า

เป็นต้น ไม่บรรทัดยาว 18 นิ้ว และ 24 นิ้ว ใช้สำหรับ ขีดเส้นที่เป็นเส้นยาว ในการสร้างแบบตัดเพื่อความสะดวก ควรมีไม่บรรทัดอย่างน้อย 2 อัน คือ ขนาดยาว 12 นิ้ว และขนาดยาว 18 นิ้ว หรือ 24 นิ้ว ไม่บรรทัดที่เป็นพลาสติกใสจะสะดวกต่อการใช้ เพราะเห็นรอยเส้นด้านล่างชัดเจน การเก็บดูแลรักษาไม่บรรทัด ในการเก็บรักษาไม่บรรทัดควรเก็บโดยวิธีแขวนถ้าเป็นไม้บรรทัดพลาสติก ควรระวังไม่ให้ เกิดรอยขูดขีด เพราะจะทำให้ตัวเลขระยะวัดเลือนหายไม่สามารถอ่านระยะวัดได้

1.3 ไม้ฉาก มีทั้งชนิดที่ทำด้วยไม้และพลาสติกใส มีความยาวตั้งแต่ 6 เซนติเมตรขึ้นไป มีหน่วยวัดข้างหนึ่งเป็นนิ้ว ข้างหนึ่งเป็นเซนติเมตรเช่นเดียวกันกับไม้บรรทัด ใช้สำหรับทำมุมที่ต้องการให้เป็นมุมฉาก หรือขีดเกรนผ้าบนแบบตัด การเก็บรักษาไม้ฉากควรจัดเก็บในกล่องเครื่องมืออุปกรณ์การตัดเย็บให้เรียบร้อย

1.4 ยางลบ ใช้ลบเส้นที่ต้องการแก้ไขขณะสร้างแบบตัด ยางลบที่ใช้ควรมีคุณภาพดี สามารถลบรอยได้สะอาด ไม่ควรใช้ยางลบที่หัวดินสอเพราะว่าลบไม่สะดวกและไม่สะอาด การเก็บดูแลรักษายางลบ ควรเก็บไว้ด้วยกันกับดินสอ

1.5 ดินสอ ใช้สำหรับทำเครื่องหมาย และขีดเส้นต่าง ๆ ที่ใช้ในการสร้างแบบก่อนการสร้างแบบ ควรเหลาดินสอให้แหลมเพื่อความคมชัดของเส้น ไม่ควรใช้ดินสอที่ไส้อ่อนจนเกินไปจะทำให้ทู่ เร็วดินสอไส้แข็งเกินไปทำให้กระดาษสร้างแบบขาดได้ง่าย และมองเห็นเส้นไม่ชัดเจน การเก็บดูแลรักษาดินสอ ควรจัดเก็บใส่กล่องเครื่องมืออุปกรณ์การตัดเย็บให้เรียบร้อย

1.6 กระดาษสร้างแบบ ควรใช้กระดาษสีขาว หรือสีน้ำตาล ซึ่งมีขายตามร้านขายเครื่องเขียน และร้านขายอุปกรณ์การตัดเย็บ ราคาแผ่นละ 2-3 บาท มีขนาดกว้าง 79 เซนติเมตร ยาว 190 เซนติเมตร การเก็บรักษากระดาษสร้างแบบ ในกรณีที่ซื้อกระดาษจำนวนมาก ควรเก็บดูแลรักษาดังนี้

1.6.1 เก็บในที่อากาศถ่ายเทได้ดี ไม่เปียกชื้น

1.6.2 วางกระดาษตามแนวนอน โดยทับซ้อนกัน

1.6.3 อย่าให้กระดาษถูกแสงแดดส่อง เพราะจะทำให้กระดาษเหลืองกรอบ

1.7 ลูกกลิ้ง ใช้ในขั้นตอนการสร้างแขนเสื้อ และใช้กดรอยเพื่อลอกเส้นในแบบที่เป็นเส้นเย็บลงผ้า มีลักษณะปลายแหลมคมสม่ำเสมอ ทำด้วยเหล็ก ไม่เป็นสนิม ส่วนที่เป็นด้ามทำด้วยไม้หรือพลาสติก รอยระหว่างลูกกลิ้งกับด้ามมีความแข็งแรง ทนทาน การดูแลรักษาลูกกลิ้ง ควรเก็บในกล่องเครื่องมือสร้างแบบเสื้อด้วยสูตรสำเร็จรูปหรือกล่องอุปกรณ์การตัดเย็บ ควรดูแลรักษาไม่ให้ลูกกลิ้งเป็นสนิม โดยไม่ให้ลูกกลิ้งสัมผัสสิ่งเปียกชื้นลูกกลิ้งที่เป็นสนิมไม่ควรนำมาใช้

1.8 กระดาษกดรอย เป็นกระดาษเทียนไข มีหลายสี ควรเลือกใช้สีให้ใกล้เคียงกับผ้า กระดาษกดรอยใช้คู่กับลูกกลิ้ง การเก็บดูแลรักษากระดาษกดรอย เพื่อให้กระดาษกดรอยใช้งานได้ยาวนาน ควรปฏิบัติดังนี้

1.8.1 ใช้กระดาษขาว ขนาด A4 ปิดทับ ด้านที่เป็นสีขาว

1.8.2 เมื่อต้องการเก็บกระดาษกดรอยให้ใช้กระดาษไขหรือกระดาษขาวปิดทับด้านสี

1.8.3 ชอล์กเขียนผ้า ใช้ในการทำเครื่องหมายบนผ้า ใช้ขีดทำแนวผ้า มีอยู่หลายสีทั่วไปลักษณะเป็นแท่งสามเหลี่ยม ในการตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีแบบง่ายหรือเย็บของใช้ ผู้ที่มีความสามารถชำนาญมักใช้ในการสร้างสร้างแบบตัดเย็บบนผ้า การเก็บรักษาชอล์กเขียนผ้า ให้ปฏิบัติดังนี้

1. เมื่อใช้งานควรระมัดระวังไม่ให้ตก เพราะจะทำให้แตกหรือหักได้

2. ไม่เก็บชอล์กเขียนไว้ในที่ที่มีแดดส่อง เพราะจะทำให้แห้งกรอบเมื่อนำไปใช้งานจะขีดเส้นไม่ค่อยติดผ้า

3. ก่อนเก็บชอล์กใช้น้ำมันจักรหรือโลชั่นลูบได้ทั้งสอง ด้าน เพื่อให้ชอล์กสีไม่แห้ง แข็ง

1.9 กรรไกรตัดกระดาษ ใช้สำหรับตัดกระดาษที่สร้างแบบตัด ราคาไม่แพง ทำด้วยเหล็กหรืออะลูมิเนียม มีด้ามเป็นพลาสติกสีต่างๆ เช่น สีส้ม สีเขียว เป็นต้น ขนาดที่เหมาะแก่การใช้งาน คือ ยาวประมาณ 7-8 นิ้ว การเก็บดูแลรักษากรรไกรตัดกระดาษ ให้ปฏิบัติดังนี้

1. ขณะใช้งาน ควรระมัดระวังกรรไกรตก จะทำให้ด้ามซึ่งเป็นพลาสติกแตกได้

2. ควรจัดเก็บให้เป็นที่ โดยเก็บในกล่องเครื่องมือสร้างแบบเสื้อด้วยสูตรสำเร็จรูปหรือกล่องอุปกรณ์การตัดเย็บ

3. ห้ามใช้กรรไกรตัดกระดาษนำไปตัดลวด เพราะจะทำให้คมกรรไกรเสีย เนื่องจากกรรไกรตัดกระดาษทำด้วยเหล็กเนื้ออ่อนหรืออะลูมิเนียม

2. อุปกรณ์เครื่องเครื่องใช้ในการวางแบบตัดและการตัดผ้า

2.1 กรรไกรตัดผ้า กรรไกรที่ใช้สะดวกเหมาะมือคือกรรไกรยาว 7-8 นิ้ว มี 2 ชนิด คือ กรรไกรด้ามโค้งและกรรไกรตัดผ้า มีอยู่หลายแบบหลายยี่ห้อ มีทั้งกรรไกรสำหรับคนถนัดซ้ายและขวา ควรเป็นกรรไกรที่ทำด้วยเหล็กที่มีคุณภาพดี กรรไกรที่ดีต้องมีความคมตั้งแต่โคนถึงปลาย กรรไกรการเก็บดูแลรักษากรรไกร ให้ปฏิบัตินี้

2.1.1 ขณะใช้งานควรวางเบา ๆ และ ระวังอย่าให้กรรไกรตก เพราะจะทำให้สูญเสียศูนย์ ตัดผ้าไม่ขาด

2.1.2 ไม่ควรใช้กรรไกรตัดผ้าที่ซ้อนกันหลายๆชั้นเพราะจะทำให้คมกรรไกรเสีย

2.1.3 ห้ามนำกรรไกรตัดผ้านำไปตัดกระดาษหรือสิ่งอื่นที่ไม่ใช้ผ้า เพราะจะทำให้กรรไกรที่อนำไปตัดผ้าไม่ขาด

2.1.4 ควรเก็บกรรไกร ในกล่องเครื่องมือตัดเย็บ หรือเก็บในลิ้นชักจักร

2.1.5 ก่อนเก็บกรไกร ควรเช็ดละอองผ้าที่จับอยู่ที่กรรไกร และเช็ดด้วยน้ำมันจักร เพื่อป้องกันการเป็นสนิม

2.2 ที่เลาะผ้า มีด้ามจับเป็นไม้ หรือเป็นพลาสติก ตรงปลายทำด้วยโลหะเคลือบมีความคม ไม่เป็นสนิม มีปลอกสวมเพื่อป้องกันอันตรายจากปลายแหลม ใช้สำหรับเลาะเส้นด้ายหรือเส้นเย็บที่ไม่ต้องการและใช้เจาะรังดุมที่เย็บด้วยจักร การเก็บดูแลรักษาที่เลาะผ้า ไม่ควรให้สัมผัสของเปียกชื้น เพราะจะทำให้เป็นสนิมควรจัดเก็บในกล่องอุปกรณ์การตัดเย็บ

2.3 เข็มหมุด ใช้งานได้ 3 ลักษณะคือ ใช้กลัดแบบตัดกระดาษกับผ้าก่อนการตัด ใช้กลัดผ้าเพื่อเตรียมเนา และกลัดผ้าแทนการเนาเพื่อการเย็บผ้า หลักเกณฑ์ในการกลัดเข็มหมุดเพื่อการกลัดแบบตัดกระดาษกับผ้าก่อนการตัดคือ ควรกลัดเข็มหมุดให้ห่างจากเส้นที่ต้องการกดรอยประมาณ 3-4 เซนติเมตร เพื่อไม่ให้เสียเวลาในการถอดเข็มหมุด ซึ่งปฏิบัติต่อจากขั้นตอนการตัดผ้า และควรให้มีระยะห่างประมาณ 15 เซนติเมตร

อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการเย็บ

1. เข็มเย็บด้วยมือ ใช้สำหรับ เนา สอย เย็บติดเครื่องเกาะเกี่ยว ถักรังดุม เย็บในส่วนที่จักรเย็บไม่ได้ เข็มมีอยู่หลายขนาด ได้แก่ เข็ม เบอร์ 7-8 ใช้เย็บผ้าหนาและถักรังดุม เข็มเบอร์ 9 ใช้เย็บผ้าหนาปานกลาง เข็มเบอร์ 10 ใช้เย็บผ้า บาง เข็มเบอร์ 11 ใช้เย็บผ้าเนื้อบาง เข็มสำหรับสอยผ้าจะใช้ตั้งแต่เบอร์ 9-11 การเก็บดูแลรักษาเข็มเย็บผ้าด้วยมือ เข็มเย็บผ้าด้วยมือหลังจากการใช้ ถ้าจัดเก็บไม่ถูกต้องจะทำให้เป็นสนิม เข็มที่เป็นสนิมไม่ควรนำมาใช้งาน เพราะจะทำให้สนิมติดผ้า ซักออกยาก เพื่อยืดอายุการใช้งานของเข็มเย็บด้วยมือ ให้ปฏิบัติดังนี้

1.1 ในกรณี ที่เก็บนาน หลังจากการใช้งานให้เช็ดด้วยน้ำมันจักร เก็บในห่อที่เป็นกระดาษตะกั่วหุ้มด้วยกระดาษสีดำ และควรแยกห่อกับเข็มที่ยังไม่ผ่านการใช้งาน

1.2 ในกรณีที่ใช้งานบ่อย ๆ ควรเก็บใส่กล่องเข็ม ก่อนการเก็บควรเช็ดเข็มให้แห้ง อย่าให้เปื้อนเหงื่อ หรือเช็ดด้วยน้ำมัน การปักเข็มไว้ที่หมอนเข็มหลังจากการช้างานโดยไม่เช็ดเข็มจะทำให้เข็มเกิดสนิมได้ง่าย เนื่องจากทำด้วยเหล็กจึงทำปฏิกิริยากับสิ่งเปียกชื้น คือ เหงื่อและอากาศ

2. เข็มหมุด ดังที่ได้กล่าวในขั้นต้นแล้วว่า เข็มหมุดสามรถใช้งานได้ 3 ลักษณะ การกลัดเข็มหมุดเพื่อการเนา และการกลัดเข็มหมุดเพื่อการเย็บ ให้กลัดวิธีเดียวกัน คือ กลัดที่เส้นเย็บแต่การกลัดเข็มหมุดเพื่อการเย็บแต่การกลัดเข็มหมุดเพื่อการเย็บผู้ฝึกเย็บผ้าไม่แนะนำให้ใช้ เพราะจะทำให้เส้นเย็บคลาดเคลื่อน นิยมใช้สำหรับเย็บผ้าจำนวนมากหรือช่างชำนาญเท่านั้น ในการกลัดเข็มหมุดที่เส้นเย็บโดยกลัดในลักษณะขวางเส้นเย็บ เพื่อความสะดวกในการเนา ทำให้ไม่เสียเวลาในการถอดเข็มหมุด ผู้ปฏิบัติสามารถเนาผ่านเข็มหมุดไปได้ และการกลัดาเข็มหมุดเส้นเย็บเป็นเส้นตรง ความห่างตามลักษณะของความโค้งถ้าเส้นโค้งมากให้กลัดถี่กว่าเส้นโค้งเล็กน้อย เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เส้นเย็บคลาดเคลื่อน การเก็บรักษาเข็มหมุด ควรเก็บใส่กล่องเข็มหมุดหรือปักไว้บนหมอนปักเข็ม

3. ด้าย มี 2 ชนิด คือด้ายเย็บผ้าและด้ายเนา ด้ายที่ใช้เย็บผ้าจะมีความเหนียวและราคาแพงกว่าด้ายเนา ผ้าที่มีราคาถูกและไม่เหนียว ด้ายเย็บผ้าควรเลือกสีแก่กว่าสีผ้าเล็กน้อย เนื่องจากเสื้อผ้าเมื่อผ่านการซักรีดนานๆ สีของด้ายจะซีดเร็วกว่าสีของผ้า การเก็บดูแลรักษาด้าย ก่อนการเก็บหลอดด้าย ควรนำปลายด้ายเสียบตรงรอยบากหรือที่เก็บด้าย ถ้าหลอดด้ายแบบที่ไม่มีรอยบากสำหรับเสียบปลายด้ายให้ใช้สก๊อตเทปทับปลายด้ายเก็บรักษาด้ายในกล่องกรหรือห่อด้วยพลาสติก

4. ที่สนเข็ม ใช้สำหรับสนเข็มหรือร้อยด้ายให้รวดเร็วยิ่งขึ้น การเก็บดูแลรักษาทีสนเข็มควรเก็บที่เดียวกับเข็ม และก่อนการเก็บควรเช็ดด้วยน้ำมันจักร เพื่อป้องกันการเกิดสนิม

5. ปลอกนิ้ว ใช้สำหรับสวนนิ้ว เพื่อป้องกันเข็มแทงมือขณะเย็บผ้า การเก็บดูแลรักษาปลอกนิ้ว เนื่องจากปลอกนิ้วมือมีขนาดเล็ก อาจทำให้ตกล่นสูญหายได้ง่าย ควรเก็บในกล่องอุปกรณ์การตัดเย็บ

6. ปากคีบ ใช้เก็บด้ายที่เกิดจากการเลาะผ้าหรือการเนา

อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการรีด

1. เตารีด มี 2 ชนิด เตารีดธรรมดา และเตารีดไอน้ำ ใช้รีดผ้าก่อนตัดและในขณะที่เย็บเพื่อให้ตะเข็บเรียบและทำให้งานตัดเย็บดูสวยประณีตมากขึ้น เพื่อให้ได้เสื้อผ้าที่มีตะเข็บเรียบ ไม่ย่นหรือโป่ง

2. โต๊ะรองรีด เป็นโต๊ะที่พับเก็บได้ มี 2 แบบคือแบบนั่ง และแบบผืนรีด

3. หมอนรองรีด ใช้รีดส่วนประกอบของเสื้อ หรือตะเข็บที่มีส่วนเว้าโค้ง หมอนรองรีดมีหลายแบบ หลายขนาด ควรเลือกใช้ให้เหมาะกับตะเข็บ

4. ผ้ารองรีด ใช้ชุบน้ำบิดบนเสื้อผ้าที่จะรีด วิธีนี้จะช่วยป้องกันไม่ให้เตารีดติดผ้าในกรณีที่ความร้อนสูงมาก และผ้าที่รองรีดควรใช้ผ้าฝ้าย ประเภทเนื้อหาปานลาง เช่น ผ้าสูท ผ้ามัสลิน เป็นต้น

การตัดเย็บเสื้อผ้าในเบื้องต้น จำเป็นจะต้องรู้จักวิธีการเลือกใช้ การเก็บรักษาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ให้เหมาะสมกับงาน รู้จักวิธีการเลือกผ้า การคำนวณผ้าและการกดรอยผ้า นอกจากนี้จะต้องรู้เกี่ยวกับกระบวนการตัดเย็บเสื้อผ้า ซึ่งได้แก่ การวัดตัว การสร้างแบบ และแยกแบบ การคำนวณผ้าและเลือกผ้า การเตรียมผ้า การวางแบบตัด และการตัดผ้า การตรวจสอบคุณภาพและการแก้ไขจุดบกพร่องทั้งนี้เพื่อจะได้สามารถตัดเย็บได้ถูกต้องตามขั้นตอน อันจะส่งผลให้ได้ผลงานที่สวยงามและมีคุณภาพ

3. การประกอบอาชีพอิสระ

ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระ

การประกอบอาชีพอิสระ คือ การประกอบกิจการส่วนตัวต่างๆ ในการผลิตสินค้าหรือบริการที่ถูกต้องตามกฎหมายเป็นธุรกิจของตนเองไม่ว่าธุรกิจนั้นเล็กหรือใหญ่ก็ตาม ซึ่งผู้ประกอบการสามารถที่จะกำหนดรูปแบบและวิธีดำเนินงานของตัวเองได้ตามความเหมาะสม ๆ ไม่มีเงินเดือนหรือรายได้ที่แน่นอนตายตัว ผลตอบแทนคือเงินกำไรจากการลงทุนนั่นเอง และมีผู้ให้ความหมายของอาชีพอิสระดังนี้

สุรีพร ศรีทองกิตติกูล (2521:5) ได้ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพทุกประเภทที่ผู้ประกอบการดำเนินการด้วยตนเอง แต่เพียงผู้เดียวหรือเป็นกลุ่ม อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ไม่ต้องใช้คนจำนวนมาก แต่หากมีความจำเป็นอาจมีการจ้างคนอื่นมาช่วยงานได้ เจ้าของกิจการเป็นผู้ลงทุน และจำหน่ายเอง คิดและตัดสินใจด้วยตนเองทุกเรื่อง ซึ่งช่วยให้การพัฒนางานอาชีพ เป็นไปอย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ การประกอบอาชีพอิสระ เช่น ขายอาหาร ขายของชำ ซ่อมรถจักรยานยนต์ ฯลฯ ในการประกอบอาชีพอิสระ ผู้ประกอบการจะต้องมีความรู้ ความสามารถในเรื่อง การบริหาร การจัดการ เช่น การตลาด ทำเล ที่ตั้ง เงินทุน การตรวจสอบ และประเมินผล เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องมีความอดทนต่องานหนัก ไม่ถ้อถอยต่อ ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และมองเห็นภาพการดำเนินงาน ของตนเองได้ทะลุปรุโปร่ง

สุนทร โคตรบรรเทา (2527:77) ได้ให้ความหมายของอาชีพอิสระว่า “อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพที่ผู้ประกอบอาชีพสร้างขึ้นมาเอง ลงทุนดำเนินการเอง ไม่รับคำสั่งและไม่มีการออกคำสั่ง ตัดสินใจด้วยตนเอง ผลิตสินค้าและบริการให้แก่ตนเอง มีการลงทุนเพื่อหวังกำไรและเสี่ยงต่อการล้มเหลว”

วินัย ณรงค์ฤทธิ์ (2530:11) ได้ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระ เป็นอาชีพที่สามารถดำเนินการเองได้โดยลงทุนน้อย ใช้ความคิด กำลังกายค่อนข้างมาก เน้นการพึ่งตนเอง คำว่าอาชีพอิสระมีความหมายคล้ายกันกับอาชีพส่วนตัว ธุรกิจขนาดย่อม การประกอบการขนาดย่อม เป็นต้น

จริยา ทัพพะกุล ณ อยุธยา (อยุธยา.2530:48) ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระ หมายถึง การประกอบกิจกรรมขนาดเล็กที่ทำด้วยตนเอง ที่อาศัยทักษะและเทคนิคการจัดการให้เกิดรายได้และกำไร ซึ่งอาจมีลักษณะเป็นการผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพหรือทำลายสิ่งใดๆ รวมทั้งการบริหารและการประกอบกิจการอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับสิ่งเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วเจ้าของจะเป็นผู้ดำเนินกิจการ และขั้นตอนต่างๆ เองเป็นส่วนมาก

เจตจรัส ศรีรัตนพร. (2542: 12) กล่าวว่า อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพที่มีขนาดของกิจการขนาดย่อม สามารถดำเนินการด้วยตนเอง โดยการลงทุนน้อย ใช้กำลังกายและความคิดค่อนข้างมาก เน้นการพึ่งพาตนเอง คำว่า อาชีพอิสระมีความหมายคล้ายกับ อาชีพส่วนตัว ธุรกิจขนาดย่อม ซึ่งอาศัยความรู้ความสามารถ ทักษะ และเทคนิคการจัดการให้เกิดรายได้ ซึ่งเกิดจากการลงทุนมีผลตอบแทนในรูปของกำไร มีลักษณะเป็นการผลิตและการบริการ เพื่อเป็นการส่งเสริมอิสระ จะต้องเน้นทางด้านความสามารถในการประกอบอาชีพอิสระ

อารีรัตน์ พันธุ์โยธิน. (2548: 13) อาชีพอิสระ หมายถึง การที่บุคคลประกอบอาชีพหารายได้เองไม่มีนายจ้างหรืออยู่ในฐานะลูกจ้าง โดยบุคคลนั้นเป็นเจ้าของกิจการเอง ดำเนินธุรกิจด้วยการลงทุนในรูปแบบของการผลิต การจำหน่ายหรือการให้บริการเพื่อหวังกำไรและเสี่ยงต่อการล้มเหลว

ดังนั้นจากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า อาชีพอิสระหมายถึง อาชีพส่วนตัวทั้งในภาคเศรษฐกิจที่เป็นระบบ (Formal Sector) และภาคเศรษฐกิจที่ไม่เป็นระบบ (Informal Sector) เจ้าของกิจการเป็นผู้ประกอบการเองทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ โดยได้รับค่าตอบแทนเป็นรูปของกำไร ไม่ใช่เงินเดือน

ประเภทของการประกอบอาชีพอิสระ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2530 : 4) ได้จำแนกประเภทของการประกอบอาชีพอิสระได้ ดังนี้ คือ อาชีพด้านอุตสาหกรรม ด้านเกษตรกรรม ด้านคหกรรม ด้านพาณิชกรรม และด้านศิลปหัตถกรรม

พิพรรณ์ อินทรศัพท์. (2531 : 161 – 170) แบ่งอาชีพอิสระไว้ 5 ประเภท ดังนี้

1. กิจการจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค ได้แก่ ร้านค้าย่อยจำหน่ายของใช้ประจำบ้าน ร้านจำหน่ายอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า ประปา วัสดุก่อสร้าง เป็นต้น
2. กิจการจำหน่ายประเภทอาหาร ได้แก่ ร้านอาหาร แผงลอย และรถเข็ญอาหาร
3. กิจการผลิตสินค้า ได้แก่ การผลิตสินค้าอุปโภคและบริโภค

4. กิจการด้านบริการ ได้แก่ งานบริการชุมชน

5. กิจการประกอบตามสายวิชาชีพ ได้แก่ อู่ซ่อมรถ รับเหมาก่อสร้าง สำนักงานทนายความ

กรมสามัญ. (2535) ได้แบ่งประเภทการประกอบอาชีพเป็น 2 ประเภท คือ

1. อาชีพอิสระ โดยแบ่งเป็น

1.1 อาชีพผู้ผลิต ได้แก่ อาชีพที่ผู้ดำเนินกิจการผลิตชิ้นงานเพื่อจำหน่าย เช่น งานประดิษฐ์ ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ เครื่องปั้นดินเผา ผลิตผลทางการเกษตร เป็นต้น

1.2 อาชีพบริการ ได้แก่อาชีพที่ผู้ดำเนินการได้เอื้ออำนวยความสะดวก หรือให้บริการแก่ผู้บริโภค เช่นช่างซ่อมวิทยุโทรทัศน์ แม่ค้า ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย เป็นต้น

2. อาชีพรับจ้าง หมายถึงอาชีพใดก็ตามที่ผู้ประกอบอาชีพไม่ได้เป็นผู้ประกอบกิจการเองแต่ทำงานภายใต้ระบบหรือข้อกำหนดของหน่วยงาน หรือนายจ้างที่ตนสังกัดอยู่ เช่น ข้าราชการ ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ พนักงานห้างร้าน บริษัท ฯลฯ เป็นต้น

เนื่องจากการประกอบอาชีพอิสระ เป็นอาชีพที่ผู้ประกอบการต้องดำเนินกิจการด้วยตนเอง เพราะเหตุผลและความจำเป็นที่แตกต่างกันหลายประการตามระดับความสามารถแต่ละบุคคล ดังนั้น ผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระจึงควรมีคุณลักษณะที่เหมาะสมและสอดคล้องกับอาชีพที่ตนตัดสินใจเลือก

คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ

เฉลียว สุวรรณกิตติ (2530 : 7 – 16) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระ ดังนี้

1. มีความอดทนในการทำงานหนักได้
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. ในการประกอบกิจการใด ๆ มักจะตั้งเป้าหมายสูงและสามารถปฏิบัติได้
4. เป็นผู้มีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ
5. ไม่เบื่อง่าย ไม่ชอบทิ้งอะไรกลางคันเมื่อพบอุปสรรค
6. มีหลักในการแก้ปัญหาอย่างไม่เสื่อมคลาย
7. รู้จักใช้คำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่นให้เป็นประโยชน์
8. รู้จักใช้ความคิดแต่หนหลังเป็นบทเรียน
9. มีความคิดริเริ่ม และกล้ารับผิดชอบต่อการริเริ่มต่าง ๆ
10. เห็นคุณค่าของเงิน

ดนัย เทียนพุฒ. (2531 : 26 ; อ้างอิงมาจาก Committee for Economic Development : n.d.) กล่าวว่าคุณลักษณะของธุรกิจขนาดย่อม หรือการประกอบอาชีพอิสระ มีดังนี้

1. การบริหารงานต้องเป็นอิสระไม่มีบริษัทอื่นมาควบคุม เจ้าของต้องเป็นผู้บริหารเอง

2. บุคคลคนเดียวหรือกลุ่มเล็ก ๆ เพียงกลุ่มเดียวหาทุนและเป็นผู้บริหารเอง

3. การดำเนินงานก็ดี พนักงานและเจ้าของก็ดี มักอาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน ตลาดหรือลูกค้าอาจอยู่นอกชุมชนนั้น

4. ธุรกิจต้องเป็นธุรกิจขนาดเล็กเมื่อเทียบกับธุรกิจขนาดใหญ่ที่สุดในประเภทเดียวกัน

การเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระ จำเป็นต้องมีคุณสมบัติต่าง ๆ เพื่อประกอบการ เป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระอย่างมีคุณภาพ ได้แก่

1. กล้าเสี่ยง (Taking risk) อาชีพอิสระเป็นการประกอบธุรกิจส่วนตัว จึงต้องมีการลงทุนในขณะที่ถ้าเป็นลูกจ้างไม่ต้องลงทุนอะไร ซึ่งการลงทุนย่อมมีความเสี่ยง เพราะไม่รู้ว่าผลลัพธ์จะออกมาอย่างไร ดังนั้น ก่อนที่จะตกลงใจประกอบอาชีพใด จึงต้องพิจารณา วิเคราะห์ และไตร่ตรองอย่างดีเสียก่อน

2. มีความคิดสร้างสรรค์ (Taking initiative) การประกอบอาชีพอิสระมิได้ยึดติดกับรูปแบบใดๆ เนื่องจากผู้ประกอบอาชีพอิสระต้องเป็นนายของตนเอง ดังนั้น ในการปรับปรุงสินค้าหรือบริการสามารถทำได้อย่างมีอิสระ เพื่อให้ได้มาซึ่งกำไรในการดำเนินธุรกิจ

3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง (Self - Confidence) ธุรกิจแต่ละประเภทต้องการการตัดสินใจที่แตกต่างกัน ผู้ประกอบอาชีพอิสระจึงต้องเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในภาวะการณ์ที่ตลาดมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ธุรกิจบางประเภทสามารถสวนกระแสเศรษฐกิจโดยรวมได้ ดังนั้น ผู้ประกอบอาชีพอิสระจึงต้องมีความมั่นใจ เพื่อจะได้พาธุรกิจของตนให้ผ่านพ้นอุปสรรคต่างๆ ได้ ดังนั้น ถ้าไตร่ตรองดีแล้วว่าจะทำอะไร เมื่อไร เวลาใดจงทำทันที

4. อดทน ไม่ท้อถอย (Persistence and dealing with failure) การประกอบอาชีพทุกอย่างย่อมมีทั้งกำไรและขาดทุน โดยเฉพาะเมื่อเริ่มประกอบการใหม่ ๆ จะต้องประสบปัญหาและอุปสรรคบ้าง ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา ผู้ประกอบอาชีพจึงต้องพร้อมที่จะรับข้อผิดพลาดและนำมาแก้ไขด้วยความอดทน ไม่ท้อแท้ ท้อถอย

5. มีวินัยในตนเอง (Having discipline) การประสบความสำเร็จในอาชีพซึ่งเราเป็นเจ้าของกิจการเอง จำเป็นจะต้องมีวินัย มีกฎระเบียบการทำงานต้องสม่ำเสมอ ถ้าขาดวินัยการประกอบอาชีพก็อาจไม่ประสบผลสำเร็จการเป็นผู้มีวินัยนับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ประกอบอาชีพทุกประเภท เพราะวินัยจะเป็นสิ่งที่คอยกำหนดให้ผู้ประกอบการปฏิบัติงานตามแผนงานที่ได้วางไว้ ถ้าผู้ประกอบการขาดวินัย ธุรกิจย่อมจะต้องประสบกับการขาดทุน และล้มเหลวไปในที่สุด

6. มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ (Good attitude) ไม่ว่างานนั้นจะเป็นงานที่มีเกียรติหรือไม่ ผู้ประกอบอาชีพอิสระจะต้องรักในงานที่ทำ และให้เกียรติกับงานนั้นๆ เสมอ

7. มีความรอบรู้ (Seeking information) การประกอบอาชีพอิสระจะต้องรับรู้ข่าวสารอยู่เสมอ เพื่อปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปเร็วมาก ประโยชน์ของการรับรู้ข่าวสารจะทำให้สามารถปรับปรุงธุรกิจของตนเองให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ผลที่ได้ก็คือกำไร

8. มีมนุษย์สัมพันธ์ (Good human relationship) การประกอบอาชีพอิสระ จะต้องเป็นผู้มีมนุษสัมพันธ์อันดี เพื่อผลประโยชน์ในธุรกิจของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นลูกค้า บุคคลรอบข้าง หรือคู่แข่งขันก็ตาม เพราะการมีมนุษยสัมพันธ์อันดี จะทำให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงานเป็นอย่างยิ่ง

9. มีความซื่อสัตย์ (Honesty with customer) ผู้ประกอบอาชีพอิสระจะต้องมีความซื่อสัตย์และจริงใจต่อลูกค้า การบริการลูกค้าให้เกิดความประทับใจในการขายสินค้าหรือบริการและกลับมาใช้บริการอีกเป็นหัวใจสูงสุด เพื่อผลประโยชน์ต่อธุรกิจและต่อตัวเองในที่สุด

10. มีความรู้พื้นฐานในการเริ่มทำธุรกิจ การที่จะทำอะไรสักอย่างหนึ่งเราควรได้รู้จักสิ่งที่จะทำอย่างน้อยให้รู้ว่าทำจากอะไร ซื้อวัตถุดิบจากไหนตลาดอยู่แหล่งใด และหากต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติมจะหาได้จากที่ไหน

11. มีการพัฒนาตนเอง ให้มีคุณลักษณะเหมาะสมกับการประกอบอาชีพอิสระ เมื่อมีความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพแล้ว ก็ควรได้มีการศึกษาอบรมเพื่อพัฒนารูปแบบของสินค้าหรือบริการ อีกทั้งยังต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะเหมาะสมกับการประกอบอาชีพนั้นๆ เช่น หากเป็นช่างเสริมสวยก็ต้องพัฒนาตนเองให้ดูสวยงาม เมื่อลูกค้าเห็นได้ดูน่าเชื่อถือหรือหากเลือกที่จะขายอาหาร ผู้ขายก็ควรแต่งตัวให้ดูสะอาด ไม่สูบบุหรี่ขณะทำอาหาร เป็นต้น

สิ่งที่สำคัญที่เชื่อถือได้ว่าการประกอบอาชีพอิสระจะประสบผลสำเร็จควรมีความสามารถด้านเทคนิค ความคิดริเริ่ม บุคลิกภาพ ความเฉลียวฉลาดลักษณะเป็นผู้นำ ความกล้าหาญความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร สร้างสรรค์ ความซื่อสัตย์ และมีความมั่นคงทางอารมณ์

ปัจจัยหลักที่สำคัญก่อนเริ่มการประกอบอาชีพอิสระ

ปัจจัยแรก คือ ทุน

ทุน คือสิ่งที่จะเป็นปัจจัยพื้นที่ของการประกอบอาชีพ โดยจะต้องวางแผนแนวทางการดำเนินธุรกิจไว้ล่วงหน้าเพื่อให้ ทราบว่าจะต้องใช้เงินทุนประมาณเท่าไร แล้วพิจารณาว่า มีเงินทุนเพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่พอจะหาแหล่งเงินทุนจากที่ใด อาจได้จากการรวมหุ้นลงทุนกันในหมู่ญาติพี่น้อง และเพื่อนฝูง หรือการกู้ยืมจากหน่วยราชการ หรือสถาบัน การเงินต่าง ๆ อย่างไรก็ตามในระยะแรกไม่ควรลงทุนมากเกินไปเนื่องจาก ยังไม่ทราบความต้องการของตลาดที่แท้จริง

ปัจจัยที่สอง คือ ความรู้

ความรู้ หมายถึง ความรู้ในงานอาชีพที่จะมาประกอบอาชีพหากไม่ต้องศึกษาและฝึกฝนขวนขวายหาความรู้ โดยการเรียนจากสถาบัน ที่ให้ความรู้ด้านอาชีพ ซึ่งมีทั้งของรัฐบาล และเอกชน หรือสมัคร เรียนกับชมรมต่าง ๆ หรือทำงานเป็นลูกจ้างคนอื่น หรือทดลอง ปฏิบัติด้วย ตนเอง เพื่อให้มีความรู้ เกิดทักษะ ความชำนาญ และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพนั้น ๆ

ปัจจัยที่สาม คือ การจัดการ

การจัดการ เป็นความสามารถในการบริหารงานของแต่ละบุคคลในการ จัดการเกี่ยวกับอาชีพของตนเอง เป็นสถานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การทำงานในเรื่องคน เงิน เครื่องมือเครื่องใช้ และ กระบวนการทำงานต่าง ๆ

ปัจจัยที่สี่ คือ การตลาด

การตลาด เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง เพราะ หากสินค้าและบริการ ที่ผลิตขึ้นไม่เป็นที่ติดหู ติดตาของผู้บริโภค ก็ถือว่ากระบวนการ ทั้งระบบไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากไม่สามารถแปรสินค้า และบริการเหล่านั้นให้เป็นตัวเงินได้ ดังนั้นการวางแผนการตลาด ซึ่งใน ปัจจุบันมีการแข่งขันสูง จึงควรได้รับการสนใจในการพัฒนา เทคนิคด้านต่าง ๆ ให้ทันสมัย เพื่อให้เป็นที่สนใจของกลุ่มเป้าหมาย

อุปสรรคในการประกอบอาชีพอิสระพอ จำแนก 2 ลักษณะ ได้แก่

อุปสรรคภายใน ได้แก่ ตัวบุคคลเอง เช่น ขาดความรู้ที่จะประกอบอาชีพเรียกว่า ทำมาหากินไม่เป็น ขาดการกระตือรือร้นที่จะประกอบอาชีพด้วยตัวเอง ซึ่งคุณสมบัติเฉพาะของผู้ประกอบอาชีพอิสระที่จะประสบความสำเร็จจำเป็นจะต้อง มีคุณลักษณะดังนี้

1. ต้องเป็นคนที่สามารถทนทำงานหนักได้เกินกว่าบุคคลปกติ
2. เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ
3. มีความเชื่อมั่นในตัวเองและมีความมุ่งมั่นที่จะทำอะไรให้ได้
4. ในการประกอบกิจการใดๆ มักจะตั้งเป้าหมายสูง (แต่สามารถปฏิบัติได้)
5. ไม่เบื่อง่าย ไม่ชอบทิ้งอะไรกลางคันเมื่อพบอุปสรรค
6. เห็นคุณค่าของเงิน
7. มีพลังในการแก้ปัญหาอย่างไม่เสื่อมคลาย
8. ควรเสี่ยงอย่างมีเหตุผล
9. รู้จักใช้ความผิดแต่หนหลังเป็นบทเรียน
10. รู้จักใช้คำวิพากษ์วิจารณ์ของคนอื่นให้เป็นประโยชน์

11. มีความคิดริเริ่มและกล้าที่จะรับผิดชอบต่อความคิดริเริ่มนั้น
12. รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประโยชน์ให้มากที่สุด
13. ในการทำงานต้องตั้งเกณฑ์สูงสุดเข้าไว้และต้องทำให้ได้เสมอ

อุปสรรคภายนอก ได้แก่ องค์ประกอบที่จะช่วยส่งเสริมอำนวยความสะดวก พื้นฐานของผู้อยากประกอบอาชีพอิสระได้แก่ ปัจจัยพื้นฐานของการประกอบการ คือ เงินทุน การตลาด แหล่งวัตถุดิบ การแข่งขัน

ดังนั้นจะเห็นว่า การประกอบอาชีพอิสระเป็นเรื่องไม่ง่าย และมีอุปสรรคมากมาย แต่อาชีพอิสระก็เป็นหนทางในการแก้ไขปัญหาการว่างงานของประชากรอย่างมาก ตัวอย่างแผนภาพจำลองการศึกษา การประกอบอาชีพอิสระ หนทางแก้ไขปัญหาของการว่างงาน ดังภาพประกอบ 3

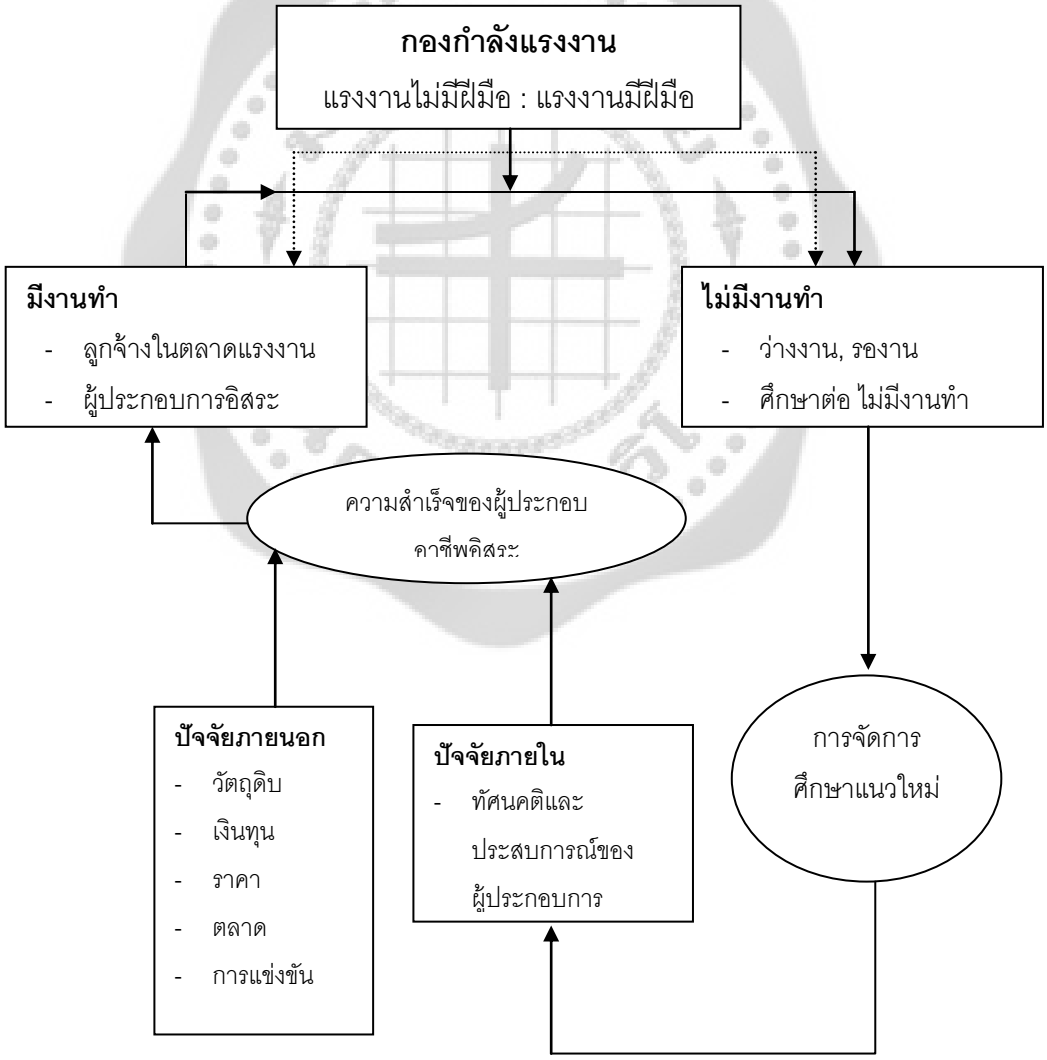

ภาพประกอบ 3 แผนภาพของจำลองการศึกษา การประกอบอาชีพอิสระ หนทางแก้ปัญหาว่างงาน

4. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์ในด้านหลักการของการฝึกอบรม โดยได้มีการรวบรวมและสรุปความรู้และความสัมพันธ์กันในด้านของหลักการจากผู้รู้ นักการศึกษา และนักวิชาการ โดยมีหัวข้อที่เป็นรายละเอียดดังนี้

ธำรง บัวศรี (2531:6) หลักสูตร หมายถึง แผนที่จำทำขึ้นเพื่อแสดงจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมและประมวลประสบการณ์แต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนรู้มีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

เครือวัลย์ ลิ่มอภิชาต (2531:2) ได้ให้ความหมายว่า การฝึกอบรมและการพัฒนาคือกิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะอย่างของบุคคลเพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะหรือความชำนาญและทัศนะคติอันเหมาะสม เพื่อมาตรฐานการปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับสูงขึ้นและทำให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในงาน

คาร์เตอร์ วี.กู๊ด (Good.1973: 157) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ด้าน คือ

1. หลักสูตร คือ กลุ่มของรายวิชาและประสบการณ์ที่โรงเรียนกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียน
2. หลักสูตร คือ โครงการศึกษาที่ทางโรงเรียนวางไว้กว้างๆ เพื่อจัดสอนให้เด็กแต่ละชั้น
3. หลักสูตร คือ ลำดับของวิชาที่ต้องเรียนเพื่อให้สำเร็จการศึกษา

ทาบา (Taba.1962: 75) ได้กล่าวไว้ว่า “ การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และอื่นๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมด ตั้งแต่จุดมุ่งหมายและวิธีการ และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้ จะมีผลกระทบกระเทือนทางด้านความคิดและความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วนโดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวคิดพื้นฐาน หรือรูปแบบของหลักสูตร ”

กู๊ด (Good.1973:166) ได้ให้ความเห็นว่า “การพัฒนาหลักสูตรเกิดได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่งเพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุอุปกรณ์ วิธีการสอน รวมทั้งการประเมินผล ส่วนคำว่าเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึงการแก้ไขหลักสูตรให้แตกต่างไปจากเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นใหม่”

กริช อัมโภชน์ (2545:2) ได้ให้ความเห็นว่า หัวใจของการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีองค์ประกอบ ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ซึ่งตอบสนองต่อความจำเป็นในการฝึกอบรมที่แท้จริง

2. แนวทางการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าอบรม หรือที่เรียกว่า หลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม และความจำเป็นในการฝึกอบรม

3. โครงการบริหารงานฝึกอบรม ที่รัดกุมและละเอียดครบถ้วน

เซเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander.1974: 43) ให้ความหมายว่า “การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน การพัฒนาหลักสูตร อาจหมายรวมถึงการสร้างเอกสารอื่น ๆ สำหรับนักเรียนด้วย”

แนวคิดและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (Taba.1962:422-425) หลักสูตรประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่สอดคล้องกับความสัมพันธ์และสอดคล้องดังที่ ได้เสนอว่า หลักสูตรไม่ว่าจะสร้างขึ้นในลักษณะใดก็ตามย่อมประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วนคือ

1. จุดมุ่งหมาย (Aim Specific Objective) เป็นส่วนที่กล่าวถึงจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา

2. เนื้อหาวิชา (Content) เป็นส่วนที่กล่าวถึงเนื้อหาที่จัดไว้ในหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาจนมีลักษณะตามจุดมุ่งหมาย

3. กิจกรรมและรูปแบบการเรียนการสอน (Leaning and implied) เป็นส่วนที่กล่าวถึงวิธีการและกระบวนการหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนได้รับเนื้อหาวิชาอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การประเมินผล (Evaluation Program) เป็นส่วนที่กล่าวถึงวิธีการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์เพียงใด

ทาบา (Taba.1962:80) ได้กล่าวถึง กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามความเชื่อที่ว่าผู้เรียนมีพื้นฐานแตกต่างกัน โดยกำหนดกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. วินิจฉัยความต้องการ สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่างๆ ของสังคม และผู้เรียน

2. กำหนดจุดมุ่งหมาย หลังจากได้วินิจฉัยความต้องการของสังคมและผู้เรียนแล้วจะกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้ชัดเจน

3. คัดเลือกเนื้อหาสาระ จุดมุ่งหมายที่กำหนด แล้วจะช่วยในการเลือกเนื้อหาสาระ ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย วัยและความสามารถของผู้เรียน โดยเนื้อหาต้องมีความเชื่อถือได้ และสำคัญต่อการเรียนรู้

4. จัดเนื้อหาสาระ เนื้อหาสาระที่เลือกได้ ยังต้องจัดโดยคำนึงถึงความต่อเนื่อง และความยากง่ายของเนื้อหา วุฒิภาวะ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

5. คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรูครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

6. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ควรจัดโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง

7. กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล ตัดสินใจว่าจะต้องประเมินอะไร เพื่อตรวจสอบผลว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผลอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร

แนวคิดและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler.1949:9)

หลักการและเหตุผลของไทเลอร์ ได้กำหนดปัญหาพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน 4 ข้อ ซึ่งจะต้องตอบให้ครบเรียงลำดับดังนี้

1. จุดมุ่งหมายทางการศึกษา (Education Purposes) ที่โรงเรียนต้องการให้ผู้เรียนบรรลุมีอะไรบ้าง

2. การที่ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดนั้นจะต้องประสบการณ์ทางการศึกษา (Education Experiences) อะไรบ้าง

3. ประสบการณ์ทางการศึกษาที่กำหนดนั้น สามารถจัดให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร

4. จะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษานั้นๆ แล้ว

การกำหนดจุดมุ่งหมาย ไทเลอร์ ยังได้กล่าวถึงจุดประสงค์ต่าง ๆ โดยเขาเสนอว่า นักพัฒนาหลักสูตรควรกำหนดจุดประสงค์ทั่วไป (General Objective) โดยศึกษาจากข้อมูล 3 แหล่ง คือ เนื้อหาวิชาจากผู้เชี่ยวชาญข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน และข้อมูลเกี่ยวกับสังคม จุดประสงค์ทั่วไปนี้จะเป็นจุดประสงค์ชั่วคราว (Tentative Objective) จากนั้นจุดประสงค์ชั่วคราวจะได้รับการกลั่นกรองจากข้อมูลด้านปรัชญาการศึกษาและปรัชญาสังคมที่โรงเรียนยึดถืออยู่ และด้านจิตวิทยาการเรียนซึ่งจะตัดทอนจุดประสงค์ที่ไม่จำเป็นออก และทำให้จุดประสงค์มีความชัดเจนขึ้น จุดประสงค์ที่ได้นี้จะเป็นจุดประสงค์ที่แท้จริงในการพัฒนาหลักสูตรจากนั้นจึงเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือประสบการณ์ทางการศึกษาสำหรับผู้เรียน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดขึ้น และกำหนดการประเมินผลหลักสูตรที่ได้

แนวคิดและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของสงัด อุทรานันท์ (อ้างจาก ชิโนรส ละอองวรรณ. 2549: 10) มีความเห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรมีความครอบคลุมถึงการร่างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ และการ

ปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นด้วย การใช้หลักสูตรและการประเมินหลักสูตรนั้น เป็นกระบวนการอันหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร โดยได้จัดลำดับขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ
4. การกำหนดมาตรการวัดและการประเมินผล
5. การนำหลักสูตรไปใช้
6. การประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ดังกล่าวข้างต้น มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน คือ ข้อมูลทางด้านความต้องการ ความจำเป็นและปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง ตลอดจนนโยบายทางการศึกษาของรัฐ ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา ปรัชญาการศึกษา ความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนวิเคราะห์หลักสูตรเดิม เพื่อพิจารณาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไข

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คณะกรรมการดำเนินงานจะต้องร่วมกันพิจารณากำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐาน โดยจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะระบุคุณสมบัติของผู้ที่จบหลักสูตรนั้นๆ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยกำหนดทั้งจุดมุ่งหมายทั่วไป และจุดมุ่งหมายเฉพาะ แต่ละรายวิชา ซึ่งจะเน้นการปฏิบัติมากขึ้น โดยคำนึงถึงพัฒนาการทางร่างกาย และจิตใจ ตลอดจนปลูกฝังนิสัยที่ดีงาม เพื่อให้เป็นพลเมืองดี

3. การกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ หลังจากได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว ก็ถึงขั้นการเลือกสาระความรู้ต่างๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เพื่อความสมบูรณ์ให้ได้วิชาความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม กระบวนการขั้นนี้ จึงครอบคลุมถึงการคัดเลือกเนื้อหาวิชาแล้วพิจารณาจัดลำดับเนื้อหาเหล่านั้นว่า เนื้อหาสาระใดควรเป็นพื้นฐานของเนื้อหาใดบ้าง ควรให้เรียนอะไรก่อนอะไรหลัง แล้วแก้ไขเนื้อหาที่ถูกต้องสมบูรณ์ทั้งแง่สาระและการจัดลำดับที่เหมาะสม ตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้

4. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ และเกี่ยวข้องกับครูผู้สอน หลักสูตรจะประสบผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนจะต้องศึกษาทำความเข้าใจ และมีความชำนาญในการใช้หลักสูตรซึ่งครอบคลุมถึงการเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ภายในโรงเรียน

เพื่อเสริมหลักสูตร การนิเทศการศึกษา และการบริหารการบริการหลักสูตร ฯลฯ นอกจากนี้ ในขั้นนี้ยังครอบคลุมถึงการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ก่อนนำไปเผยแพร่ด้วย

5. การประเมินผลหลักสูตร เป็นการประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรว่าเมื่อได้นำหลักสูตรไปใช้แล้วนั้น ผู้ที่จบหลักสูตรนั้นๆ ไปแล้ว มีคุณสมบัติ มีความรู้ความสามารถตามที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้ การประเมินหลักสูตรจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่าสูงขึ้น อันเป็นผลในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ การประเมินหลักสูตรควรทำให้ครอบคลุมระบบหลักสูตรทั้งหมด และควรจะประเมินให้ต่อเนื่องกัน ดังนั้น การประเมินหลักสูตร จึงประกอบด้วยการประเมินสิ่งต่อไปนี้ คือ

5.1 การประเมินเอกสาร หลักสูตร เป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ว่ามีความเหมาะสมดีและถูกต้องตามหลักการพัฒนาหลักสูตรเพียงใดหากมีสิ่งใดบกพร่องก็จะได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขก่อนจะได้นำไปประกาศใช้ในโอกาสต่อไป

5.2 การประเมินการใช้หลักสูตร เป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตร สามารถนำไปใช้ได้ดีในสถานการณ์จริงเพียงใดมีส่วนไหนที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้หลักสูตรโดยมากหากพบข้อบกพร่องในระหว่างการใช้หลักสูตรก็มักได้รับการแก้ไขโดยทันที เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 การประเมินสัมฤทธิผลของหลักสูตร โดยทั่วไปจะดำเนินการหลังจากได้มีผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรไปแล้ว การประเมินหลักสูตร ในลักษณะนี้มักจะทำการติดตามความก้าวหน้าของผู้สำเร็จการศึกษาว่าสามารถประสบความสำเร็จในการทำงานเพียงใด

5.4 การประเมินระบบหลักสูตร เป็นการประเมินหลักสูตรในลักษณะที่มีความสมบูรณ์ และสลับซับซ้อนมาก กล่าวคือ การประเมินระบบหลักสูตรจะมีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอื่น ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรด้วย เช่น ทรัพยากรที่ต้องใช้ ความสัมพันธ์ของระบบหลักสูตร กับระบบบริหาร โรงเรียน ระบบการจัดการเรียนการสอน และระบบการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เป็นต้น

6. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากได้ผ่านกระบวนการประเมินผลหลักสูตรแล้ว ซึ่งเมื่อมีการใช้หลักสูตรไประยะหนึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงทางสภาวะแวดล้อมและสังคม จนทำให้หลักสูตรขาดความเหมาะสม จำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

หลักสูตรการฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรมได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาให้หลักเกณฑ์ทรรศนะไว้ ดังนี้

รำไพพรรณ อภิชาติพงศ์ชัย. (2545: 33) ได้ให้ทรรศนะว่า การจัดหลักสูตรฝึกอบรมเป็นการดำเนินการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนตามความคาดหวังโดยกำหนดขอบข่ายลำดับขั้นตอนของประสบการณ์ตลอดจนเนื้อหาและวิธีการที่ให้ผู้เรียนได้ทำหรือมีประสบการณ์โดยการจัดหลักสูตรฝึกอบรม จะจัดเนื้อหาสาระตามแบบรูปแบบการเรียนการสอนได้ 3 ส่วน ดังนี้

1. เนื้อหาสาระที่ผู้ที่เข้ารับการอบรมต้องรู้เป็นพื้นฐาน 30%
2. เนื้อหาสาระที่พัฒนาสมรรถภาพความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงานที่ปฏิบัติอยู่ 60%
3. เนื้อหาสาระที่เสริมการปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ 10%

พัฒนา สุขประเสริฐ. (2540: 35) ได้สรุปว่าหลักสูตรฝึกอบรมหมายถึงความรู้ และประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการของโครงการส่วนที่สำคัญของหลักสูตรที่จะต้องพิจารณาได้แก่วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเนื้อหาสาระที่จัดและควรระบุเป็นรายหัวข้อและระบุกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งรวมถึงการใช้สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล

ความหมายของการฝึกอบรม

สมชาติ กิจยรรยง (2545: 15) ได้ให้ความเห็นว่า การฝึกอบรมหมายถึงกระบวนการที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนกระทั่งให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม อย่างมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

กัมปนาท อ่วมกุล (2548:12) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการ ในการพัฒนาบุคคลเพื่อที่จะทำให้บุคคลที่ผ่านการฝึกอบรม มีความสามารถสูงขึ้น

บีช (Beach.1975: อ้างมาจาก มาโนช โกมลวนิช.2541: 51) ได้ให้ความหมาย การฝึกอบรมว่าเป็นกระบวนการที่จัดทำขึ้น เพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้และมีความชำนาญ โดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บุคคลรู้เรื่องนั้นโดยเฉพาะ

กิตติ พัชรวิชญ์. (2544 : 445) ได้สรุปไว้ว่า การฝึกอบรม หมายถึง

1. กระบวนการจัดกิจกรรมที่ตรงกับความเป็นจริงของปัญหา
2. จัดเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเปลี่ยนเจตคติของบุคลากร

3. นำประสบการณ์ทั้งหมดที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้แก้ปัญหาของงานที่ทำอยู่ให้บรรลุความสำเร็จตามความต้องการขององค์การ

ดังนั้น การฝึกอบรม จึงหมายถึง กระบวนการที่จะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และความชำนาญในการปฏิบัติงาน หลังจากผ่านการฝึกอบรม ตามวัตถุประสงค์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ความสำคัญและประโยชน์ของการฝึกอบรม

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ (2540 : 163) กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกอบรมไว้ว่า การฝึกอบจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานใหม่และผู้มีประสบการมาแล้วทำงานได้ดีขึ้นทั้งทางคุณภาพและปริมาณเพราะรู้วิธีทำงานที่ถูกต้อง รู้จักใช้เครื่องมือช่วยในการทำงาน สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพการทำงานได้ดี ช่วยลดปัญหาในการปฏิบัติงานทำให้มีขวัญกำลังใจของคนทำงานดีขึ้น มีการควบคุมการกระทำโดยผู้ปฏิบัติเอง ลดอุบัติเหตุ ลดความสิ้นเปลืองและเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงขององค์การ

ทองฟู ชินโชติ (2531: 19) ได้กล่าวถึง ความสำคัญและประโยชน์ของการฝึกอบรมว่า การฝึกอบรมเป็นการพัฒนาบุคคล เพิ่มทักษะ ความรู้ ความถนัด ทัศนคติและความเข้าใจ พัฒนานิสัยการทำงานให้ถูกต้อง เพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานและความสำเร็จในการทำงาน

กิตติ พัชรวิชญ์ (2544 : 447- 448) ได้กล่าวถึงความสำคัญการฝึกอบรมไว้ ดังนี้

1. สร้างความประทับใจให้พนักงานที่เริ่มทำงาน
2. เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้น
3. เตรียมขยายงานขององค์การ
4. พัฒนาพนักงานขององค์การให้ทันกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี
5. สร้างขวัญและกำลังใจให้พนักงานขององค์การให้เกิดความมั่นคงการทำงาน
6. เพิ่มพูนวิทยาการที่เป็นประโยชน์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตพนักงานองค์การ
7. ลดงบประมาณค่าวัสดุสูญเปล่า
8. สร้างความสามัคคีในหมู่พนักงาน
9. เป็นวิธีการแห่งประชาธิปไตย
10. เป็นการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของบุคคล

กัมปนาท อ่วมกุล (2548: 15) ได้สรุปว่า ความสำคัญและประโยชน์ของการฝึกอบรม เป็นผลที่ส่งให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้บุคคลมีความสามารถสูงขึ้นและได้รับผลประโยชน์ในด้านการปฏิบัติงานและความคิดที่ดีต่อการปฏิบัติงาน

ดังนั้น การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการในอันที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันจะเป็นผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม จึงหมายถึง การกำหนดว่าจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติ ในเรื่องอะไรบ้าง โดยเทคนิค และวิธีการอย่างใด และจะต้องใช้เวลามากน้อยเพียงใดจึงจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามวัตถุประสงค์

ขั้นตอนในการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม

การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมอย่างถูกต้องตามหลักการฝึกอบรม สำหรับการพัฒนากลุ่มบุคลากรในตำแหน่งใด ตำแหน่งหนึ่งซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย หรือสำหรับบุคลากรซึ่งจะต้องปฏิบัติงานใดงานหนึ่งเหมือน ๆ กัน ถึงแม้ว่าบุคลากรนั้น จะต้อง อยู่ในต่าง ๆ หน่วยงานกันก็ตาม ควรจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ทบทวนความจำเป็นในการฝึกอบรม

แม้ว่าจะได้มีการวิเคราะห์หาความจำเป็นในการฝึกอบรมมาแล้วก็ตาม ก่อนจะสร้างหลักสูตรฝึกอบรม จำเป็นต้องมีการทบทวนปัญหาที่ได้กำหนดไว้ว่าเป็นความจำเป็นในการฝึกอบรมนั้นว่า มีปัญหาอะไรบ้าง และเกี่ยวข้องกับบุคลากร ในตำแหน่งงานใด ระดับใดบ้างมีจำนวนเท่าใดเหมาะสมสำหรับการส่งไปเข้ารับการฝึกอบรมภายนอก หรือมีจำนวนมาก เพียงพอ ที่จะจัดการฝึกอบรมในองค์การหรือหน่วยงานให้โดยเฉพาะ (ดังที่เรียกกันว่า In-house training) เมื่อคิดว่ามีบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งเห็นว่าควรจะจัดขึ้นในจำนวนที่เหมาะสมแล้ว จึงเตรียมการในขั้นตอนต่อไป

ขั้นที่ 2 ระบุ "ภารกิจ" ที่เป็นปัญหาหรือต้องการพัฒนา

การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมให้สอดคล้องตรงกันกับความจำเป็นในการฝึกอบรมของบุคลากรซึ่งดำรงตำแหน่งหนึ่ง ตำแหน่งใด เช่น ตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ หรือตำแหน่งเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลโดยเฉพาะ ผู้สร้างหลักสูตรจำเป็นจะต้องเข้าใจ ถึงความแตกต่างในความหมายของคำว่า งาน หน้าที่ และ ภารกิจ เสียก่อน

"งาน" (Job) หมายถึง หน่วยการปฏิบัติงานที่บุคลากรในตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใดคือครอบอยู่ในสายการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งกำหนดไว้อย่างเป็นทางการและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในองค์การ งานแต่ละตำแหน่ง จะประกอบไปด้วย"หน้าที่" ตั้งแต่ 1 หน้าที่ขึ้นไป

หน้าที่" (Duty) หมายถึง สิ่งที่ผู้ครอบครองงานจะต้องรับผิดชอบปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดผลงานซึ่งตรงกับ ตำแหน่งงาน ของตน ทั้งนี้ ในหน้าที่แต่ละหน้าที่จะประกอบไปด้วย "ภารกิจ" หลาย ๆ ภารกิจด้วยกัน

ส่วน "ภารกิจ" (Task) หมายถึง หน่วยการปฏิบัติที่สำคัญที่สุดที่จะก่อให้เกิดผลงาน และเป็นส่วนของการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับใช้วิธีการ เทคนิค หรือระเบียบต่าง ๆ ดังนั้น การปฏิบัติตามภารกิจนั้นจึงจะต้องใช้ความรู้ ความชำนาญ และความสามารถด้วย โดยการปฏิบัติงานตามภารกิจนั้น จะประกอบไปด้วย รายละเอียดในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่หนึ่งอย่างขึ้นไป ดังแผนภูมิต่อไปนี้

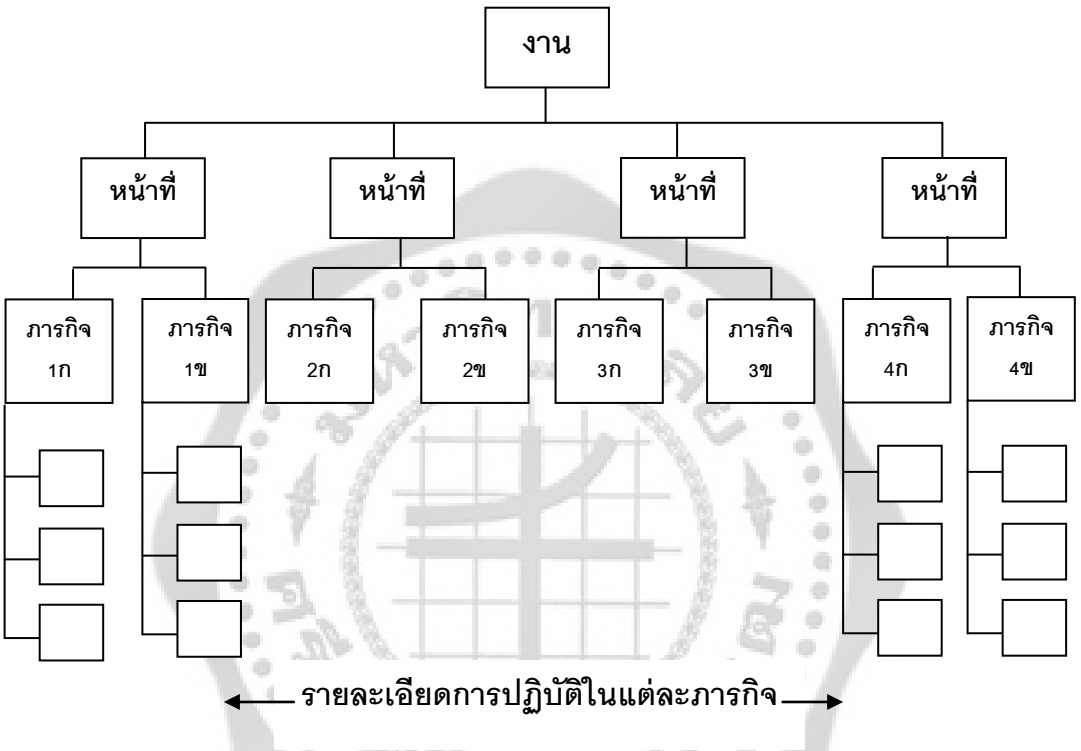

ภาพประกอบ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง งาน หน้าที่ ภารกิจ และรายละเอียดในการปฏิบัติ

ประเด็นสำคัญในการสร้างหลักสูตร คือ เราพยายามที่จะฝึกอบรมในระดับของภารกิจ (Task) เนื่องจากเป็นหน่วยของงาน ในระดับที่ไม่ใหญ่หรือเล็กจนเกินไป กล่าวคือ หากฝึกอบรมในระดับของงานหรือหน้าที่ก็มักจะกว้างจนเกินไป แต่ถ้าฝึกอบรมในระดับ รายละเอียดของงานก็จะแคบจนเกินไป ดังตัวอย่างความสัมพันธ์ ของงาน หน้าที่ และภารกิจ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ตัวอย่างความสัมพันธ์ ของงาน หน้าที่ และภารกิจ

งาน : หัวหน้างานฝึกอบรม		
หน้าที่ 01	**การวางแผน**	
	ภารกิจ 0101	รวบรวมนโยบายด้านการฝึกอบรม
	ภารกิจ 0102	เสนอแผนการจัดโครงการฝึกอบรมประจำปี
	ภารกิจ 0103	กำหนดคำขอตั้งงบประมาณ
	ภารกิจ 0104	วางแผนการใช้งบประมาณ
	ภารกิจ 0105	วางแผนการจัดโครงการฝึกอบรมแต่ละโครงการ
หน้าที่ 02	**การบุคคล**	
	ภารกิจ 0201	มอบหมายงาน
	ภารกิจ 0202	ให้คำปรึกษาแนะนำ
	ภารกิจ 0203	ติดตามผลการปฏิบัติงาน
	ภารกิจ 0204	ดูแลและส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา
หน้าที่ 04	**การควบคุมงาน**	
	ภารกิจ 0401	กำหนดแนวทาง/มาตรฐานการปฏิบัติงาน
	ภารกิจ 0402	ตรวจร่างหนังสือ เอกสารการดำเนินงาน
	ภารกิจ 0403	เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา
	ภารกิจ 0404	ประเมินผลงานของผู้ใต้บังคับบัญชา
หน้าที่ 05	**การประสานงาน**	
	ภารกิจ 0501	ประสานงานกับหน่วยงานที่ร่วมรับผิดชอบจัดโครงการฝึกอบรม
	ภารกิจ 0502	ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ใน มธ. เพื่อขอความร่วมมือ
	ภารกิจ 0503	ประสานงานกับวิทยากรฝึกอบรม

เมื่อวิเคราะห์ทราบถึงภารกิจต่าง ๆ ของตำแหน่งงานที่มีความจำเป็นในการฝึกอบรมแล้ว จะต้องหาข้อมูล หรือวิเคราะห์ ให้ได้ว่า ภารกิจใดที่เบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานหรือสิ่งที่มุ่งหวัง จนทำให้เกิดปัญหาขึ้น จะได้กำหนดหลักสูตร เพื่อทำการฝึกอบรม ให้บุคคลในตำแหน่งงานนั้นสามารถปฏิบัติภารกิจได้ถูกต้องตรงกับมาตรฐาน ซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหา อันเป็นความจำเป็น ในการฝึกอบรมต่อไป

ขั้นที่ 3 การกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม

ก่อนที่จะสามารถกำหนดหลักสูตรฝึกอบรมได้ เราจำเป็นต้องกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมเสียก่อน ทั้งนี้ เนื่องมาจากวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมมีความสำคัญ คือ

1. วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมจะช่วยให้สามารถประสานทรัพยากรในการฝึกอบรม (ได้แก่ กำลังคน เงิน วัสดุ และอุปกรณ์) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและดำเนินไปในแนวทางเดียวกัน

2. วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมจะช่วยทำให้วิทยากร และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารโครงการฝึกอบรมจะมีความเข้าใจตรงกันและปฏิบัติงานอย่างสอดคล้องกัน ตลอดจน ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจการปฏิบัติงานของวิทยากรและเจ้าหน้าที่

3. วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมจะช่วยทำให้สามารถกำหนดหัวข้อวิชา และเนื้อหาสาระในการฝึกอบรมได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ เพราะวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมจะช่วยชี้ชัดว่าต้องการจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมไปในลักษณะใด รวมทั้งช่วยให้สามารถเลือกเทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสม และช่วยในการกำหนดระยะเวลาของหลักสูตรและระยะเวลาของหัวข้อวิชาในการฝึกอบรมอีกด้วย

4. เราสามารถใช้วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมใช้เป็นมาตรฐาน ในการประเมินผลและติดตามผลโครงการฝึกอบรม ประเมินผลการให้การฝึกอบรมของวิทยากร ตลอดจนการประเมินสัมฤทธิ์ผลของการอบรม

วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

อำนวย เตชไชยศรี (2542 : 12-18) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมไว้ว่า การฝึกอบรมต้องมุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรู้จักแก้ปัญหาได้จริง มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเนื้อหา เจตคติ ทักษะ แต่โดยวัตถุประสงค์ทั่วไปในการฝึกอบรมส่วนใหญ่มักจะเน้นการสนับสนุนทางด้านความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ต้องการเพื่อส่งเสริมทักษะ ส่วนการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ค่านิยม ความเชื่อ เป็นพฤติกรรมภายในที่เป็นผลพลอยได้ เพราะเป็นเรื่องที่ฝึกอบรมได้ยากมากกว่าการฝึกอบรมทางด้านความรู้และทักษะ

ดังนั้น วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม หมายถึง "สิ่งที่กำหนดว่าในโครงการฝึกอบรมนั้นจะต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับ การฝึกอบรมให้เป็นไปในลักษณะใดและระดับใด จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาที่เป็นความจำเป็นในการฝึกอบรมได้"

ขั้นตอนในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม

ขั้นตอนในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมไว้ พอสรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 : ทบทวนปัญหาที่เป็นความจำเป็นในการฝึกอบรม

ขั้นที่ 2 : ระบุบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่จะต้องเข้ารับการฝึกอบรม

ขั้นที่ 3 : ระบุภารกิจและพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

ขั้นที่ 4 : ระบุถึงวัตถุประสงค์ขั้นสูงสุด หรือพฤติกรรมตามอุดมคติซึ่งต้องการให้เกิดขึ้นกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในขั้นที่ 2 (ตัวอย่าง เช่น จากการพิจารณาในขั้นที่ 1 จนถึงขั้นที่ 3 พบว่าเจ้าหน้าที่ของงานฝึกอบรมไม่สามารถปฏิบัติภารกิจ ในการกล่าวแนะนำ หลักสูตร หัวข้อวิชา วิทยากร

รวมทั้งกล่าวขอบคุณวิทยากร ฯลฯ ต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นวัตถุประสงค์ตามอุดมคติ ในขั้นที่ 4 จึงได้แก่ การที่เราต้องการให้เจ้าหน้าที่ของงานฝึกอบรมสามารถ กล่าวแนะนำและขอบคุณ วิทยากรในได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น)

ขั้นที่ 5 : ระบุถึงสิ่งสนับสนุนที่จะทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขั้นสูงสุดตามขั้นที่ 4 กล่าวคือ เป็นการพิจารณา ถึงสภาพ แวดล้อม หรือองค์ประกอบอื่นที่จะสนับสนุนให้การฝึกอบรมบรรลุวัตถุประสงค์ได้ เช่น วิทยากรที่มีความสามารถ ภูมิหลังที่ดีของ ผู้ที่จะเข้าอบรม หรือ นโยบายที่สนับสนุนการจัดฝึกอบรมในเรื่องที่เป็นปัญหาดังกล่าว

ขั้นที่ 6 : ระบุถึงสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานฝึกอบรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามอุดมคติใน ขั้นที่ 4 กล่าวคือ เป็นการพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่นเดียวกันในขั้นที่ 5 ว่ามีอะไรบ้างที่เป็นอุปสรรคหรือขัดขวางต่อการดำเนินการฝึกอบรม ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามอุดมคติ เช่น มีงบประมาณจำกัด ระยะเวลาอบรมมีจำกัด เป็นต้น

ขั้นที่ 7 : กำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมที่เป็นไปได้ ขึ้น หลังจากที่ได้พิจารณาถึงวัตถุประสงค์ตามอุดมคติ ประกอบกับสิ่งสนับสนุนตามขั้นที่ 5 และสิ่งที่เป็นอุปสรรคตามข้อ 6 แล้ว อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีวัตถุประสงค์ตามอุดมคติอาจจะ เป็นวัตถุประสงค์ที่เป็นไปได้ก็ได้ ถ้าหากว่ามีสิ่งสนับสนุนทุกอย่าง และไม่มีสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อวัตถุประสงค์ตามอุดมคติเลย

ขั้นที่ 8 : กำหนดวัตถุประสงค์ประกอบ ซึ่งหมายถึง วัตถุประสงค์ที่เรามิได้คาดหวังมาก่อน แต่คาดว่าจะเป็นผลพลอยได้ จากการฝึกอบรม เช่น การฝึกอบรมจะช่วยให้ผู้เข้าอบรมซึ่งมาจากต่างหน่วยงานกันเกิดความรู้จักคุ้นเคยกัน และช่วยให้เกิดการ ประสานงานในอนาคต เป็นต้น

วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมที่เป็นไปได้ตามขั้นที่ 7 และวัตถุประสงค์ประกอบตามขั้นที่ 8 จะเป็นวัตถุประสงค์ของโครงการ ฝึกอบรม ซึ่งอาจจะได้หลายข้อ และในการเขียนวัตถุประสงค์นั้นเรามักจะเอาวัตถุประสงค์ประเภทที่เป็นไปได้เขียนไว้ในลำดับแรก และวัตถุประสงค์ประกอบเขียนไว้ในลำดับสุดท้าย

ลักษณะวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมที่ดีมีดังนี้ :-

1. ควรระบุว่าต้องการให้เกิดพฤติกรรมใดขึ้น หรือต้องการจะแก้ไขปัญหาใด ตามความจำเป็นในการฝึกอบรมที่พบ
2. มีความเป็นไปได้
3. สามารถที่จะวัดหรือประเมินผลได้
4. มีความกะทัดรัดและชัดเจน
5. ใช้ภาษาง่าย ๆ ให้เป็นที่เข้าใจของบุคคลทั่วไป
6. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักและนโยบายของหน่วยงาน

7. ถ้ามีวัตถุประสงค์หลายอย่าง ควรจะแยกออกเป็นข้อ ๆ ตามลักษณะของวัตถุประสงค์

8. วัตถุประสงค์ประกอบควรจะเรียงลำดับอยู่ในส่วนท้ายของวัตถุประสงค์ทั้งหมดทั้งนี้ โดยมีตัวอย่างแสดงขั้นตอน การกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม ดังตาราง 3

ตาราง 3 ตัวอย่าง: ตารางกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม

1. **ปัญหาที่เป็นความจำเป็นในการฝึกอบรม**	2. **กลุ่มบุคคลที่ทำให้เกิด ปัญหา**	3. **ภารกิจหรือพฤติกรรมที่เป็นปัญหา**	4. **วัตถุประสงค์ตามอุดมคติ**
งานให้บริการต่าง ๆ ของหน่วยงานในสำนักงานอธิการบดีไม่เป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ	หัวหน้างานทุกงาน ในสำนักงาน อธิการบดี รวม 48 คน	- ขาดการจัดวางระบบงานที่มีประสิทธิภาพ	- หัวหน้างานจะต้องสามารถจัดวางระบบงานทีทำให้งานบริการมีประสิทธิภาพและผู้รับบริการเกิดความพอใจสูงสุด
		- ขาดการควบคุมคุณภาพของงานให้บริการด้านต่างๆ	- หัวหน้างานจะต้องสามารถสร้างระบบการควบคุมงานบริการให้ได้มาตรฐาน
5. **สิ่งสนับสนุน**	6. **สิ่งที่เป็นอุปสรรค**	7. **วัตถุประสงค์ที่เป็นไปได้**	8. **วัตถุประสงค์ประกอบ**
- มีวิทยากรที่มีความ สามารถ - งบประมาณและสถานที่มีพร้อม - ผู้เข้าอบรมมีเวลาเข้าอบรม - ผู้ที่จะเข้าอบรมมีความสนใจอยากทราบเรื่องการจัดวาง ระบบงานมาก	- ผู้เข้าอบรมบางคนขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์หรือขาดประสบการณ์เกี่ยวกับงานบริการที่มีคุณภาพมาก่อน	- เพื่อให้หัวหน้างานที่เข้าอบรมสามารถปรับปรุงระบบงานการให้บริการในหน่วยงานของ ตนให้มี ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น	- สร้างความกระตือรือร้นมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพงานบริการให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ
- มีหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการสร้างมาตรฐานคอยให้การสนับสนุนให้ค่าแนะนำและทำการตรวจสอบ	- หัวหน้างานเห็นว่าการควบคุมคุณภาพงานบริการทำได้ลำบาก เนื่องจากมีปริมาณงานมากเกินไป	- เพื่อให้หัวหน้างานที่เข้าอบรมสามารถวางแผนการจัดระบบการควบคุมคุณภาพ งานบริการให้ได้มาตรฐาน	- สร้างความกระตือรือร้นมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพงานบริการให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ

ขั้นที่ 4 : การจัดระดับความสำคัญของภารกิจที่เป็นปัญหา

เมื่อเราทราบถึงภารกิจต่าง ๆ ที่เป็นปัญหา ซึ่งเป็นความจำเป็นในการฝึกอบรมแล้วนั้น เนื่องจากมักจะมีหลายภารกิจ ที่ควรจัดฝึกอบรมเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าอบรม ดังนั้น ถ้าเราทราบถึงระดับความสำคัญ ของแต่ละภารกิจ ดังกล่าว เสียก่อนที่จะกำหนดหัวข้อวิชาที่ควรจัดฝึกอบรม ก็จะทำให้เรามีเครื่องช่วยในการตัดสินใจ กำหนดหัวข้อวิชา ในหลักสูตร ฝึกอบรมได้อย่างเหมาะสม กล่าวคือ ช่วยในการกำหนดว่าควรจะมีหัวข้อวิชาใดบ้าง ใช้ระยะเวลาเท่าใด ลำดับก่อน-หลังอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้บริหารงานฝึกอบรมสามารถใช้ทรัพยากรในการฝึกอบรมได้อย่างคุ้มค่า ทั้งในด้านของ เงิน เวลา สถานที วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนค่าเสียโอกาสของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และตัวผู้เข้าอบรมเอง

William R. Tracy (1971 pp.86-95) นักวิชาการทางด้านการพัฒนาบุคคลได้ ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่สามารถ นำมาใช้ ในการจัดลำดับความสำคัญ ของภารกิจที่เป็นความจำเป็นในการฝึกอบรมไว้ ดังนี้

1. หลักความจำเป็นมูลฐาน เป็นการพิจารณาว่าภารกิจที่คาดว่าจะจัดอบรมนั้นเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐาน ที่ผู้ปฏิบัติงาน จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ หรือทัศนคติที่เหมาะสม จนสามารถปฏิบัติได้เสียก่อน จึงจะสามารถปฏิบัติงาน ในหน้าที่ของงาน ในตำแหน่งนั้น ๆ ได้ เช่น ผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานทุกคน จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักการบริหารงานเบื้องต้น ไม่ว่าจะเป็นหัวหน้างานใดก็ตาม ดังนั้น หากภารกิจใด เป็นความจำเป็นขั้นมูลฐานมาก ก็ควรจะมีความสำคัญสูง ที่จะต้องนำมาเป็น หัวข้อวิชาในการฝึกอบรม

2. หลักความยากง่ายในการเรียนรู้ เป็นการพิจารณาว่าภารกิจนั้น ๆ บุคลากรสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองได้ยาก หรือง่ายเพียงใด หากเป็นภารกิจที่ยากในการที่บุคลากรจะสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน (ที่เรียกว่า On The Job Training) ได้ก็สมควรจะต้องจัดการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการได้ และจัดว่าภารกิจนั้น ๆ มีระดับความสำคัญสูง

3. หลักความสำคัญ เป็นการพิจารณาว่าภารกิจนั้น ๆ มีความสำคัญต่อความสำเร็จและความสมบูรณ์ของงานที่ปฏิบัติ มากน้อยเพียงใด ซึ่งถึงแม้ภารกิจดังกล่าวจะไม่จำเป็นต้องปฏิบัติบ่อย ๆ ก็ตาม แต่ถ้าหากไม่สามารถปฏิบัติได้ ก็จะทำให้งานเสียหาย บกพร่องอย่างมาก ดังนี้จะถือว่าเป็นภารกิจที่มีความสำคัญมาก

4. หลักความถี่ในการปฏิบัติ เป็นการพิจารณาว่าหากภารกิจใดซึ่งเป็นความจำเป็นในการฝึกอบรม มีความถี่ในการปฏิบัติ คือ ต้องปฏิบัติบ่อยๆ ก็เหมาะสมในอันที่จะจัดการฝึกอบรมขึ้น แต่ในทางตรงกันข้าม หากภารกิจใดมีความถี่ในการปฏิบัติน้อย ก็ย่อมมีความจำเป็นหรือความเร่งด่วนในการจัดการฝึกอบรมน้อยเช่นกัน

5. หลักความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายกับผลประโยชน์หรือความคุ้มค่าเป็นการพิจารณาเปรียบเทียบระหว่าง การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในการจัดฝึกอบรม ได้แก่ เวลา เงิน วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และบุคลากร ตลอดจนค่าเสียโอกาส ที่ผู้เข้าอบรม ควรจะได้ปฏิบัติงานต่าง ๆ กับผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดฝึกอบรมเพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมในการปฏิบัติภารกิจที่เป็นความจำเป็นในการฝึกอบรมแล้วว่ามีความคุ้มค่ามากน้อยเพียงใด หากมีความคุ้มค่าในอันที่จะฝึกอบรม เรื่องของภารกิจนั้น ๆ มาก ก็จัดภารกิจนั้นให้มีระดับความสำคัญในอันที่จะจัดการฝึกอบรมสูง

6. หลักศักยภาพในการที่จะสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เป็นการพิจารณาถึงพื้นฐานความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ความพร้อม และแรงจูงใจ ของผู้ที่จะเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับภารกิจนั้นๆ ว่า มีโอกาสที่จะสนับสนุนให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของการ ฝึกอบรมได้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ เพราะความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมใดก็ตาม ย่อมจะต้องมีส่วนสัมพันธ์กับ ศักยภาพดั้งเดิมของผู้เข้าอบรมอย่างแน่นอน

7. หลักคุณภาพ เป็นการพิจารณาว่าการฝึกอบรมในภารกิจนั้น ๆ จะช่วยให้บุคลากรส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยมีการ ปฏิบัติงาน ที่มีคุณภาพดียิ่งขึ้น มากกว่าจะช่วยให้คนที่ปฏิบัติงานต่ำกว่ามาตรฐานบางคนปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น หลักข้อนี้ให้ความสำคัญ กับการฝึกอบรมเกี่ยวกับภารกิจซึ่งจะช่วยให้คนส่วนใหญ่ปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น มากกว่าจะมุ่งฝึกอบรมบุคลากรเพียงบางคน ซึ่งจะทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่คุ้มค่า

8. หลักความบกพร่องของภารกิจ เป็นการพิจารณาถึงความบกพร่องของภารกิจซึ่งเป็นความจำเป็นในการฝึกอบรม ว่ามีมากน้อยเพียงใด หากภารกิจนั้นๆ มีการปฏิบัติบกพร่องบ่อยๆ ย่อมมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะทำการฝึกอบรมมากกว่า ภารกิจที่มีการปฏิบัติบกพร่องน้อย

9. หลักการเกี่ยวกับช่วงเวลาคงอยู่ของพฤติกรรมที่เรียนรู้ เป็นการพิจารณาว่าหลังจากการฝึกอบรมแล้ว ผู้ผ่านการฝึกอบรม จะสามารถรักษาการเรียนรู้ หรือมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงจากการฝึกอบรมคงอยู่ไปเป็นระยะเวลานานสักเท่าใด หากการฝึกอบรม ในเรื่องของภารกิจใดสามารถทำให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ได้เป็นระยะเวลายาวนาน ย่อมมีคุณค่ากว่าการฝึกอบรมที่ทำให้ผู้ผ่านการอบรมมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงอยู่ได้เพียงช่วงระยะเวลาสั้น

10. หลักความจำเป็นในการฝึกอบรมเพิ่มเติม เป็นการพิจารณาว่าภารกิจใดบ้างที่เมื่อได้ทำการฝึกอบรมไปแล้ว ก็ยังมีความจำเป็นจะต้องจัดฝึกอบรมเพิ่มเติมให้อีก จึงจะทำให้กลุ่มบุคลากรเป้าหมายสามารถปฏิบัติงานตามภารกิจหรือหน้าที่นั้น ๆ ได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้ เพราะโดยปกติภารกิจใดที่ได้จัดการฝึกอบรมไปแล้ว และผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถกลับไปปฏิบัติงานได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องฝึกอบรมในเรื่องนั้นๆ อีกย่อมมีคุณค่ากว่าการฝึกอบรมในภารกิจที่จะต้องมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมอีก เพราะจะ ทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรเพิ่มขึ้น

ขั้นที่ 5 : **การกำหนดหัวข้อวิชาความหมายของหัวข้อวิชา**

หัวข้อวิชา หมายถึง เนื้อหาสาระของเรื่องที่ต้องการจะให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจทัศนคติ และความสามารถ การกำหนดหัวข้อวิชา จึงหมายถึง การระบุว่า ภารกิจหรือหน้าที่ที่เป็นความจำเป็นในการฝึกอบรมนั้น ควรจะนำวิชาอะไรบ้าง มาช่วยแก้ไขปัญหา หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ขั้นที่ 6 : **การกำหนดวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชาความหมายของวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา**

วัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา หมายถึง ข้อความที่ระบุว่า ในวิชาที่ทำการฝึกอบรมนั้น ต้องการให้ผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในลักษณะอย่างไร ภายหลังการฝึกอบรมในวิชานั้นแล้ว โดยปกติแล้ววัตถุประสงค์รายวิชาจะต้องสอดคล้อง และเป็นส่วนหนึ่งของวัตถุประสงค์รวมของโครงการฝึกอบรม

ขั้นที่ 7 : **การกำหนดแนวอบรม**

ความหมายของแนวการอบรมแนวการอบรม หมายถึง สิ่งที่ระบุว่า ภายในหัวข้อวิชานั้นประกอบด้วย เนื้อหาอะไรบ้าง ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎี แนวคิด หลักการ หรือแนวปฏิบัติใดก็ตาม ที่จะทำให้ผู้เข้าอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติ หรือความสามารถตรงตามวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา

ประโยชน์ของแนวการอบรม

1. ช่วยให้วิทยากรทราบว่า โดยหลักการแล้วตนจะต้องเตรียมตัวถ่ายทอดเนื้อหาอบรมอะไรบ้างให้แก่ผู้เข้าอบรม

2. แนวการอบรม มีประโยชน์ที่สำคัญที่สุด คือ ช่วยป้องกันมิให้วิทยากรแต่ละคนทำการบรรยาย หรืออภิปรายในเนื้อหาวิชา ที่ไม่ซ้ำซ้อน เพราะถึงแม้ว่าจะมีวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชาแล้วก็ตาม แต่บางหัวข้อวิชาอาจมีเนื้อหาใกล้เคียงกัน จนวิทยากรอาจพูด รายละเอียดซ้ำซ้อนกันได้ เช่น หัวข้อหลักมนุษยสัมพันธ์กับ หัวข้อการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา วิทยากรทั้งสองหัวข้ออาจพูด ถึงทฤษฎี ความต้องการของบุคคลเหมือนกันก็ได้

ขั้นตอนในการจัดทำแนวการอบรม

ในการกำหนดแนวการอบรม เราควรดำเนินการขั้นตอนดังนี้

1. พิจารณาภารกิจหน้าที่ซึ่งเป็นความจำเป็นในการฝึกอบรม
2. พิจารณาระดับความสำคัญ
3. พิจารณาชื่อของหัวข้อวิชา
4. พิจารณาวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา
5. กำหนดแนวการอบรมอย่างไรก็ตาม

การระบุเนื้อหาของหัวข้อวิชาจะเป็นเรื่องยาก หากเจ้าหน้าที่ผู้จัดทำหลักสูตรฝึกอบรม ไม่มีความรู้ข้อง กับหัวข้อ วิชานั้นมาก่อน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้จัดทำหลักสูตรต้องขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ ที่จะกำหนด ในหลักสูตร รวมทั้งอาจต้องศึกษาค้นคว้าจากตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง หรือเอกสารประกอบการอบรมในหัวข้อวิชาต่าง ๆ แต่การค้นคว้าจากเอกสารประกอบการอบรม อาจจำเป็นต้องตระหนักอยู่เสมอด้วยว่า อาจเป็นเอกสารที่ได้รับการเขียนหรือรวบรวมเพื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะของแต่ละครั้ง และตามสภาพความจำเป็นในการฝึกอบรม ที่อาจจะแตกต่างจากครั้งที่เจ้าหน้าที่ กำลังพัฒนาหลักสูตรอยู่

ขั้นที่ 8 : การกำหนดเทคนิคการฝึกอบรม

ความหมายของเทคนิคการฝึกอบรม

เทคนิคการฝึกอบรม หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติ และความสามารถอย่างมีประสิทธิภาพ

ขจรศักดิ์ หาญณรงค์ .(2521:38) ได้ให้คำจำกัดความว่า เทคนิคการฝึกอบรม คือ วิธีการต่างๆ ที่จะทำให้ผู้เข้ารับ การฝึกอบรม เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสม และ/หรือเกิดความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนเกิดการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ

ดังความหมายข้างต้น เทคนิคการฝึกอบรม จึงเป็นเสมือนเครื่องมือไปสู่ความสำเร็จเท่านั้น แต่ก็ถือว่ามีความสำคัญ เพราะถ้าผู้จัดการฝึกอบรม หรือวิทยากรเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติ และความสามารถหรือทักษะได้อย่างรวดเร็ว อันเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลาได้เป็นอย่างมาก จึงมีผู้พยายาม คิดเทคนิค การฝึกอบรมใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

หลักการเลือกใช้เทคนิคในการฝึกอบรม

หลักการเลือกใช้เทคนิคการฝึกอบรมไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. ถ้าผู้เข้าอบรมมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่อบรมมาบ้างแล้ว ควรจะใช้เทคนิคแบบกลุ่ม ผู้เข้าอบรม เป็นศูนย์กลาง แต่ถ้าหากผู้เข้าอบรมยังไม่มีความรู้ หรือประสบการณ์ในเรื่องที่อบรมมาก่อนเลยควรจะใช้เทคนิคแบบวิทยากร เป็นจุดศูนย์กลาง (โดยอาจใช้ในช่วงแรก แล้วจึงใช้เทคนิคอื่นๆ ประกอบในช่วงอื่นๆ -ผู้เขียน)

2. หากวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชาต้องการให้ผู้เข้าอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ควรจะใช้เทคนิคฝึกอบรม แบบ วิทยากรเป็นศูนย์กลาง แต่หากวัตถุประสงค์ต้องการให้ผู้เข้าอบรมเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และความสามารถหรือทักษะ ควรจะใช้เทคนิคฝึกอบรมแบบกลุ่มผู้เข้าอบรมเป็นศูนย์กลาง (ทั้งนี้ เพราะเทคนิคฝึกอบรมแบบยึดกลุ่ม ผู้เข้าอบรมเป็นศูนย์กลาง จะเอื้ออำนวยให้ผู้เข้า

อบรมได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง ผลงานวิจัยชี้ชัดว่า กากรเปลี่ยนแปลงทัศนคติมัก จะเกิดจากการ เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ของตนเองมากกว่าเพียงคำบอกเล่าเท่านั้น การสร้างทักษะก็เช่นเดียวกัน จะเกิดขึ้นได้จากการ ทดลอง ปฏิบัติด้วยตนเอง ไม่ใช่เพียงจากการฟังหรือมองเห็นแต่เพียงอย่างเดียว - ผู้เขียน)

3. หากระยะเวลาในการฝึกอบรมมีน้อย ควรจะใช้เทคนิคฝึกอบรมแบบมีวิทยากรเป็นศูนย์กลาง หากมีระยะเวลามาก ควรจะใช้เทคนิคแบบกลุ่มเป็นศูนย์กลาง

4. หากสถานที่ในการฝึกอบรมมีจำกัด จนไม่อาจจะจัดให้เป็นอย่างอื่นได้ นอกจากแบบห้องเรียน ควรใช้เทคนิคฝึกอบรม แบบวิทยากรเป็นศูนย์กลาง แต่ถ้าหากสามารถจัดแบ่งเป็นกลุ่มได้ หรือจัดให้ทุกคนมองเห็นหน้ากันได้ ย่อมจะเป็นการ สะดวกที่จะใช้ เทคนิคฝึกอบรมแบบกลุ่มเป็นศูนย์กลาง เมื่อพิจารณาจากหลักในการเลือกเทคนิคการฝึกอบรมดังระบุข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าแท้ที่จริงแล้วนั้น ปัจจัยหรือองค์ประกอบ ในการเลือกใช้เทคนิคฝึกอบรม 5 ประการด้วยกัน คือ

4.1 วัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา ว่าต้องการจะให้เกิดการเรียนรู้ด้านใดเป็นหลัก ความรู้ ความ1เข้าใจ ความสามารถ หรือทัศนคติ

4.2 เนื้อหาวิชา ว่ามีแนวการอบรมอะไรบ้าง เกี่ยวข้องกับประเด็นใดบ้าง และแต่ละประเด็นจะเหมาะสมกับเทคนิคฝึกอบรมใด

4.3 วิทยากรผู้ดำเนินการฝึกอบรม ว่ามีความถนัดในการใช้เทคนิคฝึกอบรมใด

4.4 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่ามีความรู้พื้นฐานอะไร มีคุณสมบัติอย่างใด

4.5 ความพร้อมด้านทรัพยากร ได้แก่

- ระยะเวลา: ต้องคำนึงถึงทั้งระยะเวลาฝึกอบรม และระยะเวลาในการจัดเตรียม
- วัสดุอุปกรณ์ซึ่งจะใช้ในเทคนิคฝึกอบรมแต่ละเทคนิค
- ค่าใช้จ่าย : ทั้งค่าใช้จ่ายในการเตรียมการและค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นขณะที่ใช้เทคนิคการฝึกอบรมนั้น ๆ
- ความพร้อมของสถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวก

นอกจากองค์ประกอบทั้ง 5 ประการดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในคู่มือการเขียนโครงการฝึกอบรม/สัมมนา ของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.สายสอางค์ แกล้วเกษตรกรณ์. (2534 :60-61) กล่าวว่า ผู้จัดโครงการฝึกอบรมต้องคำนึง ไว้เสมอว่าองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการเลือกใช้เทคนิคการฝึกอบรมก็คือ หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ทั้งนี้ เพราะเทคนิคการฝึกอบรม

ที่เลือกใช้นั้น ควรจะมีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ให้มากที่สุด คือ ควรเป็นเทคนิค ซึ่ง

- ช่วยกระตุ้นความสนใจ และก่อให้เกิดความต้องการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา
- เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการคิด อภิปราย หรือกระทำกิจกรรม
- คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งในด้านความถนัด แนวคิด ประสบการณ์ และความสนใจ และเป็นหน้าที่ เหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มผู้เข้าอบรม
- เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทดลองปรับใช้หลักการ/ทฤษฎี และมีการให้ผลย้อนกลับ (Feedback) ก็จะทำให้เรียนรู้ได้เร็วขึ้น และมั่นใจในสิ่งที่เรียนรู้มากขึ้น

ขั้นที่ 9 : **การกำหนดระยะเวลาของหัวข้อวิชาและหลักสูตร**

ระยะเวลาของหัวข้อวิชาและหลักสูตร หมายถึง ช่วงเวลาที่กำหนดไว้ว่าจะสามารถทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติ และทักษะ จนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชาหรือหลักสูตรฝึกอบรม

หลักในการพิจารณากำหนดระยะเวลาอบรมของหัวข้อวิชา

1. หัวข้อวิชาใด ที่มีวัตถุประสงค์ต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือเพิ่มพูนความสามารถหรือทักษะ ควรจะให้ระยะเวลานานกว่า หัวข้อวิชาที่ต้องการ เพียงจะให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ

2. วิชาใดที่สนองตอบภารกิจหรือหน้าที่ซึ่งมีระดับความสำคัญสูง และต้องการให้ผู้เข้าอบรม สามารถปฏิบัติภารกิจนั้น ด้วยความถูกต้องและรวดเร็ว ควรจะให้เวลามากกว่าหัวข้อวิชาที่ตอบสนองภารกิจที่มีประดับความสำคัญต่ำ

3. วิชาใดใช้เทคนิคในการฝึกอบรมแบบกลุ่มเป็นศูนย์กลาง ควรจะให้เวลามากกว่าวิชาที่ใช้เทคนิคแบบวิทยากร เป็นศูนย์กลาง

โดยสรุป สิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาในการกำหนดระยะเวลาอบรมแต่ละหัวข้อวิชาก็คือ วัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา เนื้อหาวิชา และเทคนิคการฝึกอบรม นั่นเอง

ขั้นที่ 10 : **การเรียงลำดับหัวข้อวิชา**

ความหมายของการเรียงลำดับหัวข้อวิชาหมายถึง การกำหนดว่า หัวข้อวิชาใดควรจะทำการฝึกอบรมก่อน และหัวข้อวิชาใดควรจะทำการอบรมภายหลัง อันจะ ทำให้ผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการเรียงลำดับหัวข้อวิชา

1. หัวข้อวิชาที่มีวัตถุประสงค์ในการให้ความรู้ ความเข้าใจ และมีเนื้อหาเป็นพื้นฐานต่อการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติ หรือทักษะในหัวข้อวิชาอื่น ๆ จำเป็นต้องอยู่ในลำดับต้นๆ ของการอบรม

2. หัวข้อวิชาใดที่มีเนื้อหาวิชาที่สามารถเรียนรู้ได้ง่ายกว่า ควรจะอยู่ในลำดับก่อนหัวข้อวิชาที่มีเนื้อหาวิชาที่เข้าใจยากกว่า สลับซับซ้อนกว่า หรือมีรายละเอียดมากกว่า

3. หัวข้อวิชาและประเด็นที่เป็นภาคปฏิบัติ ควรจัดให้อยู่ในระดับต่อเนื่องจากภาคทฤษฎี

4. หัวข้อวิชาที่มีกิจกรรมซ้ำกันหลายชั่วโมง เช่น ใช้เทคนิคการบรรยาย หรือการอภิปรายเพียงอย่างเดียว หากสามารถ ทำได้ ควรจัดให้กระจายอยู่ในวัน หรือเวลาต่าง ๆ กันโดย สรุปคือ การเรียงลำดับหัวข้อวิชา ควรพิจารณาจัดตาม วัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา ความยากง่ายของหัวข้อวิชา และหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ นั่นเอง

สรุปแนวปฏิบัติในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม : แนวคิดของผู้เขียน

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด จะเห็นได้ว่าการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ถึง 10 ขั้นตอน คือ

1. การทบทวนความจำเป็นในการฝึกอบรม
2. ระบุภารกิจที่เป็นปัญหาหรือต้องการพัฒนา
3. การกำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรม
4. การจัดระดับความสำคัญของภารกิจที่เป็นปัญหา
5. การกำหนดหัวข้อวิชา
6. การกำหนดวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา
7. การกำหนดแนวการอบรม
8. การกำหนดเทคนิคการฝึกอบรม
9. การกำหนดระยะเวลาของหัวข้อวิชาและหลักสูตร
10. การเรียงลำดับหัวข้อวิชา

หากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจัดโครงการฝึกอบรมสามารถสร้างหลักสูตรฝึกอบรมได้ตามกระบวนการ และขั้นตอนที่ระบุมาแล้วทั้งหมด ผู้เขียนเชื่อเป็นอย่างยิ่งว่า จะทำให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมที่มีคุณภาพ สามารถก่อให้เกิดประสิทธิผล ในการฝึกอบรม ได้อย่างแน่นอน แต่อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติอาจมีข้อจำกัดที่ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอน ดังกล่าวได้

ทั้งหมด ข้อจำกัดที่สำคัญคือ การที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการสร้างหลักสูตรยังขาดความรอบรู้ทางวิชาการ เกี่ยวกับ หลักสูตรฝึกอบรมนั้น ๆ อย่างเพียงพอ ทำให้ไม่สามารถกำหนดวิชาซึ่งตรงกับความจำเป็นในการฝึกอบรมได้ จึงต้องแสวงหา ความช่วยเหลือจากผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อขอรับการให้คำปรึกษา

นอกจากนั้น ข้อจำกัดอื่น ๆ อาจได้แก่ ข้อจำกัดในเรื่องของเวลาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการสร้างหลักสูตร ทั้งในการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็น และในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามขั้นตอนของกระบวนการสร้างหลักสูตร ส่วนข้อจำกัดอื่น ๆ ที่อาจมีได้ทั้งในด้านเงินงบประมาณในการฝึกอบรม การขาดแคลนวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนจำนวนระยะเวลา ที่กลุ่มบุคลากรเป้าหมายจะสามารถมาเข้ารับการฝึกอบรมได้นั้น อาจดูเหมือนไม่ได้มีผลกระทบโดยตรง แต่ก็ล้วนเป็นข้อจำกัด ซึ่งจะมีส่วนทำให้หลักสูตรการฝึกอบรม ต้องมีลักษณะที่มิใช่เป็นไปตามความจำเป็นในการฝึกอบรมแต่เพียงอย่างเดียวทั้งหมด

การกำหนดหัวข้อวิชาในหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็นในการฝึกอบรมนั้น ในทางปฏิบัติ ผู้สร้างหลักสูตรอาจใช้วิธีการศึกษาจาก ตัวอย่างหลักสูตรฝึกอบรมของกลุ่มบุคลากรซึ่งมีลักษณะงานเทียบเคียงกัน หรือมีความจำเป็น ในการฝึกอบรมคล้ายคลึงกันได้ แต่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสร้างหลักสูตรก็จะต้องระมัดระวัง หากจะนำหัวข้อ วิชาเช่นเดียวกัน กับ หลักสูตรตัวอย่างมาใช้ จะต้องคำนึงอยู่เสมอถึงข้อแตกต่างของกลุ่มผู้เข้าอบรม และความจำเป็นในการฝึกอบรมที่แตกต่างกัน หลักสูตร ฝึกอบรมที่นำมาใช้เป็นตัวอย่างควรจะช่วยได้ดีในแง่ของการเปรียบเทียบและขยายความคิดของผู้สร้างหลักสูตรให้กว้างขวาง ขึ้นเท่านั้น ทางที่ดีที่สุดในทางปฏิบัติในการสร้างหลักสูตรซึ่งผู้สร้างอาจไม่มีความรู้กว้างขวางเพียงพอ คือการรับฟังความคิดเห็น ของผู้บริหาร และนักวิชาการในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรม อาจโดยการขอความคิดเห็นเป็นรายบุคคล หรือจากการ จัดประชุมเพื่อรวบรวมข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการกำหนดหลักสูตรและหัวข้อวิชา ตามความจำเป็น ในการ ฝึกอบรมก็ได้

5. การประเมินผลและการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าในการประกอบอาชีพอิสระ

การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้รับการอบรมได้เพิ่มพูนประสบการณ์ด้าน ความรู้ความเข้าใจเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และเจตคติของตนเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติงานในทางที่ดีขึ้น ซึ่งนิยมใช้กันอย่างกว้างขวางในการพัฒนาบุคลากร ทั้งก่อนการทำงาน (Pre-Service Training) และระหว่างการทำงาน (In-Service Training) การประเมินผลการอบรมเป็นกระบวนการหนึ่งในการฝึกอบรมที่จะให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพของการฝึกอบรม เพื่อให้

ผู้รับผิดชอบการฝึกอบรมได้นำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การประเมินผล (Evaluation Phase) การฝึกอบรมควรจะมีการประเมินเพื่อให้ทราบถึงระดับของการพัฒนาผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า มีเพียงองค์กรจำนวนน้อยที่จะมีระบบในการประเมินผลอย่างเพียงพอที่จะวัดประสิทธิผลในการฝึกอบรม

ความหมายของการประเมินผล

ประชุม รอดประเสริฐ (2539 :72) กล่าวว่า “การประเมินหรือการประเมินผล” มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “EVALUATION” หมายถึง กระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีความหมายเกี่ยวเนื่องกับคำอื่น ๆ อีกหลายคำ เช่น การวิจัย (Research) การวัดผล (Measurement) การตรวจสอบรายงานผล (Appraisal) การควบคุมดูแล (Monitoring) การประมาณการ (Assessment) และการพิจารณาตัดสิน (Judgment) เป็นต้น คำดังกล่าวอาจสรุปเป็นความหมายหรือคำจำกัดความร่วมกันได้ว่า การประมาณค่าหรือการประมาณผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโดยอาศัยข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมด้วยวิธีการสอบถาม ทดสอบ สังเกตและวิธีการอื่นแล้วทำการวิเคราะห์เพื่อตัดสินว่าการดำเนินงานนั้นมีคุณค่าหรือบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานนั้นมากน้อยเพียงใด

การประเมินผลการฝึกอบรม (Evaluation Process) คือ กระบวนการในการวัดผลการฝึกอบรมและทำการเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ เกณฑ์ในการฝึกอบรม หรือ ตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPIs) การประเมิน คือ การตัดสินคุณค่าที่วัดได้ ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์เป้าหมายของการฝึกอบรมหรือไม่ ขนาดไหน เพียงใด การประเมินจะแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

ด้านที่ 1 การประเมินความพึงพอใจ (Reaction Evaluation) เป็นการวัดความคิดเห็น ทัศนคติ และความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อ หลักสูตร วิทยากร การต้อนรับอำนวยความสะดวกต่างๆ

ด้านที่ 2 การประเมินการเรียนรู้ (Learning Evaluation) เป็นการวัดผลการเรียนรู้ เช่น การทดสอบความรู้ การมอบหมายให้จัดทำแผน โครงการ ต่าง ๆ หรือการให้แก้ปัญหาตามกรณีศึกษาที่กำหนด

ด้านที่ 3 การประเมินพฤติกรรม (Behavior Evaluation) เป็นการวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเปรียบเทียบ ก่อน-หลัง การฝึกอบรม และการติดตามผลการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ท่าทีในการปฏิบัติงาน เช่นการให้บริการลูกค้า การบริหารจัดการลูกน้องผู้ใต้บังคับบัญชา การปฏิบัติงานด้วยความปลอดภัย เป็นต้น

ด้านที่ 4 การประเมินผลลัพธ์ (Result Evaluation) เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมว่าก่อให้เกิดการประหยัดค่าใช้จ่าย การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มยอดขาย การลดอุบัติเหตุ ต่าง ๆ เป็นต้น

ความรู้พื้นฐานการติดตามประเมินผล

1. การติดตาม (Follow up) หมายถึง การติดตามการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายว่าได้ดำเนินการไปแล้วอย่างไร

2. การติดตามงาน(Monitoring) หมายถึงการติดตามการใช้ทรัพยากร กระบวนการในการทำงานตามแผนงาน ตลอดจนผลงานจากการปฏิบัติงาน

3. การประเมิน (Assessment) หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลให้อยู่ในรูปที่สามารถตีความได้ เพื่อใช้เป็นฐานสำหรับนำไปสู่การตัดสินใจในชั้นประเมินผล (Evaluation)

4. การประเมินผล (Evaluation) กระบวนการค้นหาหรือการตัดสินคุณค่าหรือจำนวนของบางสิ่งบางอย่าง โดยใช้มาตรฐานของการประเมิน รวมทั้งการตัดสินโดยอาศัยเกณฑ์ภายในและหรือภายนอก

5. การวิจัยประเมินผล (Evaluation Research) หมายถึง การนำเอาวิธีการทำวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการประเมินผล

การประเมินผล

เมื่อนักวิชาการด้านการพัฒนาบุคคลได้ประชุมระดมสมองกันเพื่อให้ความหมายของการประเมินผลการฝึกอบรม ปรากฏผล สรุปได้ว่า หมายถึง การวินิจฉัยและค้นหาคุณค่าที่ได้รับจากการฝึกอบรม ว่า การฝึกอบรมที่จัดขึ้นนั้นบรรลุ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และโครงการหรือไม่อย่างไร อีกทั้งเปรียบเทียบผลที่ได้กับการปฏิบัติงานว่า ผู้เข้าอบรมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือไม่ หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่ง การประเมินผลการฝึกอบรม ก็คือ การประเมินผลปฏิกิริยาต่อการฝึกอบรม การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ในการปฏิบัติงาน และผลงานของผู้เข้ารับการอบรมนั่นเอง (สำนักงาน ก.พ. 2520:188)

จากความหมายของการประเมินผลการฝึกอบรมดังกล่าวมาแล้วข้างต้นทั้งหมด อาจสรุปได้ว่าถึงแม้ว่าการประเมินผล การฝึกอบรมเน้นถึงการวัดประสิทธิผล ซึ่งหมายถึงการศึกษาว่าการฝึกอบรมได้ผลบรรลุดังวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพียงใด แต่ก็ควรจะครอบคลุมถึงการตรวจสอบการประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงความคุ้มค่าของการบริหารงานฝึกอบรมโดยรวมด้วยเช่นกัน

วัตถุประสงค์ของการประเมินผลการฝึกอบรม

ทนง ทองเต็ม. (2553). เห็นว่าโดยปกติแล้ว การประเมินผลการฝึกอบรมนั้นก็เพื่อที่ต้องการจะทราบว่า

1. ผู้เข้าอบรมมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านความคิด อันได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญ และความสามารถ ในการประเมิน วิเคราะห์ และสังเคราะห์เพียงใด

2. ผู้เข้าอบรมมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านความรู้สึก เช่น ความสนใจ ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ในทิศทางใด ระดับใด

3. ผู้เข้าอบรมมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านการประพฤติปฏิบัติ ตลอดจน ผลการปฏิบัติงานภายหลัง การฝึกอบรมอย่างไร และเพียงใด

4. การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้นเป็นการเปลี่ยนแปลงซึ่งผู้รับผิดชอบการฝึกอบรมต้องการให้เปลี่ยนแปลงหรือไม่ และได้ผลดีกว่า การเปลี่ยนแปลงด้วยวิธีการอื่นหรือไม่

5. การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างถาวร หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงชั่วคราวเท่านั้น

วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการฝึกอบรมดังกล่าวข้างต้น มุ่งเน้นเฉพาะประเด็นของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผล ที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเท่านั้น หากทว่าวัตถุประสงค์ในการประเมินผลการฝึกอบรมควรจะครอบคลุมกว้างขวางกว่า 5 ข้อดังระบุข้างต้น โดยขยายขอบข่ายไปถึงความมุ่งหมายในการประเมินกระบวนการฝึกอบรมทั้งระบบด้วย กล่าวคือ (สายสอางค์ แกล้วเกษตรกรณ์. 99-100)

1. เพื่อทราบสัมฤทธิผลของโครงการฝึกอบรมนั้น ๆ ว่าได้ผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เช่น เกิดการเรียนรู้ (Learning) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงาน (Behavior) หรือไม่เพื่อทราบข้อดี ข้อบกพร่อง ความเหมาะสม รวมถึงปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ของโครงการฝึกอบรม ทั้งในแง่ของกระบวนการฝึกอบรม (เช่น เนื้อหาวิชา วิทยากร ระยะเวลา เป็นต้น) และการจัดฝึกอบรม (เช่น สถานที่ การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ) เพื่อแก้ไขและปรับปรุงโครงการฝึกอบรมในครั้งต่อ ๆ ไปให้ดียิ่งขึ้น

2. เพื่อทราบคุณค่าหรือความเป็นประโยชน์ของโครงการฝึกอบรมต่อการปฏิบัติงานของผู้เข้าอบรม เช่น ประโยชน์ของหัวข้อวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรการฝึกอบรมในครั้งต่อ ๆ ไปให้ดียิ่งขึ้น

3. เพื่อทราบผลลัพธ์หรือผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรม เช่น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงาน ผลการปฏิบัติงาน เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการฝึกอบรม ความก้าวหน้าในหน้าที่การวางหลังจากการผ่านการฝึกอบรมแล้ว

4. เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจของผู้บริหาร เช่น พิจารณาว่าควรจะดำเนินการจัดฝึกอบรม หลักสูตรนั้น ๆ ต่อไปหรือไม่ ช่วยประกอบการตัดสินใจในการแต่งตั้งหรือพัฒนาบุคคลให้สอดคล้องเหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบ

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกอบรม

วัตถุประสงค์ 5 ข้อ หลังเกิดมาจากแนวคิด (Concept) ซึ่งมองการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ และเห็นว่าการประเมินผลการฝึกอบรม ควรจะครอบคลุมเรื่องดังต่อไปนี้ :

1. ปัจจัยนำเข้าของการฝึกอบรม (Inputs)
2. กระบวนการดำเนินการฝึกอบรม (Process)
3. ผลจากการฝึกอบรม (Outputs)

ซึ่งแต่ละส่วน จะมีปัจจัยสำคัญที่ควรได้รับการพิจารณา หรือตรวจสอบในการประเมินผล ข้างล่างนี้

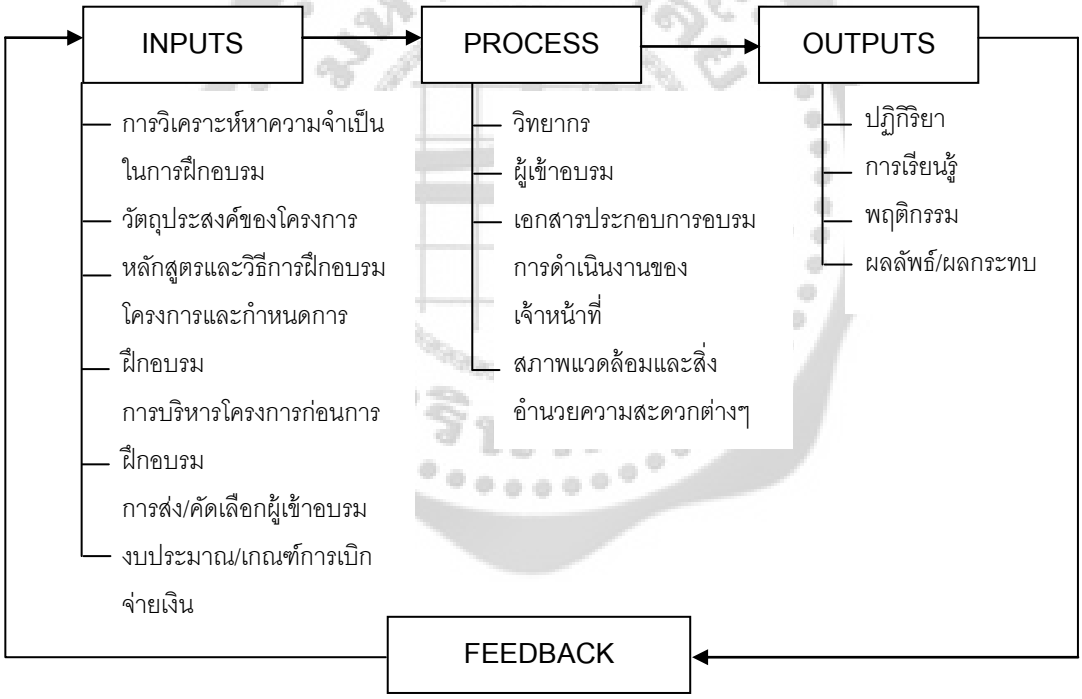

ภาพประกอบ 5 ปัจจัยสำคัญที่ควรได้รับการพิจารณา หรือตรวจสอบในการประเมินผล

ประเด็นที่ควรพิจารณาตรวจสอบในการประเมินผลการฝึกอบรม

เมื่อพิจารณาตามแผนภูมิดังกล่าวข้างต้น มีสิ่งที่ควรพิจารณาตรวจสอบในการประเมินผลโครงการฝึกอบรมดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยนำเข้าของการฝึกอบรม (Inputs) ควรตรวจสอบเกี่ยวกับ

1.1 การวิเคราะห์หาความจำเป็นในการฝึกอบรม

- มีการวิเคราะห์หาความจำเป็นมาก่อนหรือไม่
- ข้อมูลที่ได้ครอบคลุม และเชื่อถือได้เพียงใด มีอะไรเป็นเครื่องชี้วัด
- ความจำเป็นดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรมหรือไม่

1.2 วัตถุประสงค์หลัก/วัตถุประสงค์รองของโครงการฝึกอบรม

- วัตถุประสงค์หลักของโครงการสอดคล้องกับความจำเป็นในการฝึกอบรมหรือไม่
- วัตถุประสงค์หลักของโครงการเขียนในลักษณะที่สามารถจะประเมินผลได้หรือไม่
- วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมมีส่วนสนับสนุนโครงการเพียงใด

1.3 หลักสูตรและวิธีการฝึกอบรม

- หัวข้อวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของโครงการหรือไม่
- วัตถุประสงค์รายวิชาแต่ละวิชาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของโครงการหรือไม่
- ระยะเวลาของแต่ละหัวข้อวิชาเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชาของวิชานั้น ๆ หรือไม่
- เทคนิคและวิธีการฝึกอบรมที่ใช้ในแต่ละหัวข้อวิชาเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และระยะเวลาของหัวข้อวิชานั้น ๆ หรือไม่
- โสตทัศนูปกรณ์เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ระยะเวลา และสถานการณ์ในการฝึกอบรมเพียงใด

1.4 โครงการและกำหนดการฝึกอบรม

- การขออนุมัติโครงการล่าช้า หรือมีอุปสรรคหรือไม่ และควรจะขจัดอุปสรรคอย่างไร
- วันเวลาที่ฝึกอบรมเหมาะสมกับหลักสูตร ทุกหมวดวิชาหรือไม่
- รายละเอียดโครงการและกำหนดการฝึกอบรมที่ใช้เวียนแจ้งหน่วยงานวิทยากร และแจกผู้เข้าอบรม มีความชัดเจนเพียงใด

1.5 การบริหาร/ เตรียมการก่อนการฝึกอบรม

- การคัดเลือกวิทยากรมีความเหมาะสมหรือไม่
- การเชิญและประสานงานกับวิทยากรมีประสิทธิภาพหรือไม่

- การเลือกสถานที่ฝึกอบรมมีเหตุผลอย่างไร
- สถานที่ฝึกอบรมมีความเหมาะสมกับเนื้อหาและวิธีการฝึกอบรมหรือไม่
- การประสานงานกับเจ้าของสถานที่ฝึกอบรมมีปัญหาหรือไม่

1.6 การส่ง/ คัดเลือกผู้เข้าอบรม

- ในการแจ้งเชิญส่งผู้เข้าอบรม ได้มีการให้เวลาหน่วยงานผู้ส่งและผู้เข้าอบรมในการพิจารณา ส่ง/เตรียมสมัคร เข้าอบรมเพียงพอหรือไม่
- หน่วยงานคัดเลือกผู้ที่จะส่งเข้าอบรมอย่างเหมาะสมตรงกับคุณสมบัติที่กำหนดในโครงการหรือไม่
- มีการคัดเลือกผู้สมัครเข้าอบรม (ในกรณีให้สมัครเอง) โดยใช้เกณฑ์อะไรและเกณฑ์ดังกล่าวมีความเหมาะสมหรือไม่
- มีปริมาณการขอถอนการส่งเข้าอบรม/สมัครเข้าอบรมเป็นจำนวนมากหรือไม่ และขอถอนไปเพราะเหตุใด

1.7 งบประมาณ/ การเบิกจ่ายเงิน

- ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับโครงการนี้ ตลอดทั้งโครงการหรือไม่
- สามารถใช้จ่ายเงินในโครงการได้ตรงตามที่ประมาณการไว้หรือไม่ ถ้าไม่ตรง เพราะเหตุใด และจะต้องปรับปรุงอย่างไร
- สามารถดำเนินการเบิกจ่ายเงินได้ตามหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานกำหนดไว้หรือไม่ หรือมีปัญหาอุปสรรคในการเบิกจ่ายเงินอย่างไรบ้าง

2. กระบวนการดำเนินการฝึกอบรม (Process) มีสิ่งที่ควรพิจารณาในการประเมินผล คือ

2.1 วิทยากร

- มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชาให้ผู้เข้าอบรมทราบหรือไม่
- มีความรอบรู้ในเนื้อหาวิชานั้นหรือไม่
- มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้/กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ได้เพียงใด
- การจัดลำดับขั้นตอนของเนื้อหาวิชาเหมาะสมเพียงใด
- มีการตอบคำถามชัดเจนและตรงประเด็นหรือไม่
- ให้โอกาสผู้เข้าอบรมแสดงความคิดเห็นหรือไม่
- มีการใช้โสตทัศนูปกรณ์ช่วยในการฝึกอบรมอย่างเหมาะสมหรือไม่

2.2 ผู้เข้าอบรม

- สนใจและเอาใจใส่ต่อการฝึกอบรมหรือไม่

- มาเข้าอบรมตามกำหนดเวลาตลอดทั้งหลักสูตรหรือไม่
- มีการซักถามแสดงความคิดเห็นหรือแสดงความมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมหรือไม่
- ให้ความร่วมมือต่าง ๆ ระหว่างการอบรมหรือไม่

2.3 เอกสารประกอบการอบรม

- แต่ละวิชามีเอกสารประกอบการอบรมหรือไม่
- เนื้อหาสาระของเอกสารประกอบการอบรมสอดคล้องและสนับสนุนวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชานั้นหรือไม่
- เอกสารแจกได้ทันเวลา/ทันความต้องการหรือไม่

2.4 การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่

- มีการควบคุมเวลาระหว่างการอบรมให้เป็นไปตามกำหนดการหรือไม่
- การกล่าวแนะนำวิทยากรสำหรับแต่ละหัวข้อวิชาดำเนินไปอย่างเหมาะสม และสามารถสร้างบรรยากาศ ในการเรียนรู้ได้หรือไม่
- การกล่าวขอบคุณวิทยากรสำหรับแต่ละหัวข้อวิชาดำเนินไปอย่างเหมาะสมหรือไม่ และช่วยสร้างความรู้สึกที่ดีแก่วิทยากร และผู้เข้าอบรมหรือไม่
- ช่วยให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่วิทยากรและผู้เข้าอบรมอย่างเต็มใจ กระตือรือร้นหรือไม่
- มีมนุษย์สัมพันธ์ดีกับผู้เข้าอบรมหรือไม่

2.5 สภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

- การจัดสถานที่อบรม รวมทั้งโต๊ะ เก้าอี้ เหมาะสมหรือไม่
- อุณหภูมิ การถ่ายเทอากาศเหมาะสมหรือไม่
- แสงสว่างเพียงพอหรือไม่
- เสียงดังชัดเจนหรือไม่
- อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการฝึกอบรม มีเพียงพอหรือไม่
- มีสิ่งรบกวนต่าง ๆ ในระหว่างการฝึกอบรมหรือไม่ (เช่น เสียงรบกวน การเดินเข้าออก การตามผู้เข้าอบรม หรือวิทยากรไปรับโทรศัพท์บ่อยครั้ง)

3. ผลที่ได้จากการฝึกอบรม (Outputs) - เป็นส่วนสำคัญที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์เพื่อประเมินผลการฝึกอบรมทั้งระบบ โดยอาจแบ่งการประเมินผลในช่วงนี้ออกได้เป็น 4 ระดับ หรือประเภท คือ

3.1 ขั้นปฏิกิริยา (Reaction) ของผู้เข้าอบรม - หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึก และทัศนคติที่ผู้เข้าอบรมมีต่อสิ่งต่อไปนี้

- ความเหมาะสมของหลักสูตรและหัวข้อวิชา
- การดำเนินการฝึกอบรมของวิทยากร
- ประโยชน์ของการฝึกอบรมต่อการปฏิบัติงานของผู้เข้าอบรม
- ความเหมาะสมในการบริหารโครงการฝึกอบรมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
- สัมพันธภาพในกลุ่มผู้เข้าอบรม
- ความคุ้มค่าในการเข้ารับการอบรม

3.2 ขั้นการเรียนรู้ (Learning) ของผู้เข้าอบรม ว่าเกิดการเรียนรู้จริงหรือไม่ โดยอาจแยกออกเป็น 2 ประเด็น คือ

- ผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์หลักของโครงการหรือไม่
- ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นจากความรู้สึกของตนเองเพียงใด

3.3 ขั้นพฤติกรรม (Behavior) ของผู้เข้าอบรม เมื่อกลับไปปฏิบัติงาน ณ สถานที่ทำงานแล้ว ว่ามีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น หรือไม่ โดยอาจแยกประเด็นพิจารณา คือ

- ผู้เข้าอบรมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่คาดหวังไว้ในวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่
- พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงเป็นไปในทางไหน ระดับใด ชั่วคราวหรือถาวร ดีขึ้นหรือเลวลง

4. ขั้นผลลัพธ์ (Outcomes หรือ Results) อาจแยกเป็น 2 ประเด็นหลัก คือ

4.1 ผลที่องค์การได้รับ - มีประเด็นที่ควรพิจารณา คือ

- ผลงานทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม
- ผลลัพธ์ทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การลดค่าใช้จ่าย ลดการสูญเสียหรือของเสีย จากการผลิตหรือการดำเนินงาน ลดอุบัติเหตุ และลดความสิ้นเปลืองต่าง ๆ
- ขวัญและกำลังใจของผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้ร่วมงาน ของผู้ผ่านการอบรม
- การลดความขัดแย้ง บัตรสนเท่ห์ หรือข้อร้องเรียน ซึ่งมีผลมาจากการบริหารงาน หรือการดำเนินงานของผู้ผ่านการอบรม

- ความพึงพอใจ หรือความนิยม ของผู้รับบริการ หรือหน่วยงานที่ประสานงานหรือดำเนินงานเกี่ยวเนื่องด้วยกับผู้ผ่านการอบรม

4.2 ผลที่ผู้เข้าอบรมเองได้รับ อาจพิจารณาได้จาก

- มีทักษะด้านต่าง ๆ พร้อมที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ และการเลื่อนระดับตำแหน่งเพียงใด
- ผู้ผ่านการอบรม มีความก้าวหน้าในสายงานเพียงใด
- มีทักษะด้านต่าง ๆ พร้อมที่จะเป็นผู้บริหารสำหรับตำแหน่งที่ครองอยู่และตำแหน่งใหม่เพียงใด (ในกรณีโครงการ ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผู้บริหาร)

การหาประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การสร้างและวางแบบตัดเสื้อผ้าด้วยมือ ซึ่งปรับปรุงมาจากการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม โดยอาศัยแนวคิดของ (เสาวนีย์ สิขาบัณฑิต.2528:295-298) ดังนี้

เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ไปดำเนินกิจกรรมเป็นระดับที่ผู้สร้าง กำหนดเป็นเกณฑ์ เช่น 80/80 (เสาวนีย์ สิขาบัณฑิต.2528: 295-298) ในการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ทำได้ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างการฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าในการประกอบอาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนจากการทำแบบทดสอบหลังจากฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าในการประกอบอาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

ประสิทธิภาพของระดับประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม กำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างความคาดหวังว่าผู้เรียนสามารถดำเนินการได้ตามหัวข้อต่าง ๆ โดยกำหนดเป็นเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำแบบฝึกหัดและการทำแบบทดสอบหลังฝึกอบรม หลังการฝึกอบรมดังนี้ คือ

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่ดี ต้องมีการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยผ่านขั้นตอนหรือขบวนการทดลองและแนะนำมาแก้ไขปรับปรุงส่วนที่บกพร่องเกณฑ์ทั่วไปนิยมใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพของหลักสูตรเกี่ยวกับเนื้อหาที่เป็นความรู้ความเข้าใจจะใช้เกณฑ์ 90/90 และเกณฑ์เนื้อหาที่เป็นวิชาทักษะจะใช้เกณฑ์ 80/80

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สัญญา จัตตานนท์ (2521:87–91) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษากับการประกอบอาชีพอิสระ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 345 คน และกลุ่มผู้ว่างงานจำนวน 170 คน ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้ ภูมิหลังของผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่อยู่ในวัย 36 -40 ปี ส่วนผู้ว่างงานอยู่ในวัย 15 – 21 ปี ผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่มีครอบครัวและเกิดในเตเทศบาล ส่วนผู้ว่างงานมีสถานภาพโสดและเกิดนอกเขตเทศบาล บิดา-มารดาผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพค้าขาย แต่บิดามารดาของผู้ว่างงานส่วนใหญ่ทำนา ทำสวน และเมื่อมองในด้านการศึกษาและประสบการณ์ พบว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระมีการศึกษาในระดับต่ำ คือระดับประถมศึกษา ในขณะที่ผู้ว่างงานส่วนใหญ่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา นอกจากนี้ผู้ประกอบอาชีพอิสระ ร้อยละ 10 ไม่ได้เข้าโรงเรียน แต่ในกลุ่มผู้ว่างงานไม่มี ดังนั้นจะเห็นว่าผู้ว่างงานได้รับการศึกษานอกระบบ โดยอาศัยการฝึกฝนตนเองจากครอบครัวเพื่อนฝูงและที่อื่น ๆ ในด้านเจตคติต่ออาชีพนั้น ผู้ประกอบอาชีพอิสระมีเจตคติต่ออาชีพโดยทั่ว ๆ ไปดีกว่าผู้ว่างงานและไม่ชอบรับราชการ ทำงานบริษัท หรืองานประเภทรับจ้างทั่ว ๆ ไป เป็นสัดส่วนเปรียบเทียบกับผู้ว่างงานถึง 5 : 1 และชอบความมั่งคั่งมากกว่าเกียรติยศ ชื่อเสียง โดยสรุปแล้วเจตคติต่ออาชีพของผู้ประกอบอาชีพอิสระ มีแนวโน้มไปในทางเกื้อกูลการประกอบอาชีพอิสระมากกว่าผู้ว่างงาน

เฉลียว บุรีภักดี (2529 : 23–25) ทำการวิจัยเชิงสำรวจทั่วประเทศเรื่องแนวโน้มการเข้าทำงานของเยาวชนไทย พ.ศ.2526 พบว่าเหตุผลที่เลือกอาชีพอิสระเพราะมีความรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมจากภายในครอบครัวเอื้ออำนวยผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพนี้ สรุปได้ว่าส่วนใหญ่มีความพอใจด้วยเหตุผลที่งานที่มีอิสระการเดินทางไปทำงานสะดวกเพราะใกล้บ้าน กำไรดี ได้อยู่กับพ่อแม่ ทำให้สบายใจ ได้ใช้ความคิดและความสามารถของตนเอง และสนุกเพลิดเพลินเพราะได้พบคนมาก ในด้านความช่วยเหลือที่ต้องการปรากฏว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระต้องการความช่วยเหลือด้าน เช่น เงินกู้ยืมเพื่อลงทุน การหาตลาดขายส่ง การฝึกอบรมด้านต่าง ๆ การประกันราคาผลผลิต ตลอดจนอยากได้รับความรู้และบริการเกี่ยวกับสุขภาพ และยารักษาโรค อันเกิดจากการประกอบอาชีพของตน ในด้านลู่ทางการก้าวหน้าในงานอาชีพ ผู้ประกอบอาชีพอิสระเล็งเห็นว่าการประกอบอาชีพของตนแจ่มใส มีจำนวนหนึ่งที่คิดว่าไม่แจ่มใสแต่ก็ยินดีทำไปเรื่อยๆ ผู้ที่เห็นว่าลู่ทางแจ่มใสได้ให้คำอธิบายว่าเพราะได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นทุกปี มีทุนขยายกิจการและมีความรู้ในอาชีพนี้ทำไปได้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ข้อมูลจากการวิจัยและจากแหล่งอื่นเชื่อว่าคุณสมบัติสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ประกอบอาชีพประสบผลสำเร็จในการทำงานมีหลายประการ เช่น การรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การรู้จักใช้เงินในการลงทุน ความตั้งใจในการทำงาน หมั่นแสวงหาความรู้และประการณ์อยู่เสมอ มีนิสัยร่าเริงแจ่มใส

เป็นต้น คุณลักษณะเหล่านี้ เป็นเรื่องที่ปลูกฝังได้ทั้งในครอบครัว และในระบบโรงเรียน จึงควรส่งเสริมอาชีพอิสระทั้งในด้านทักษะการประกอบอาชีพ ทัศนคติ ความเชื่อ และนิสัยการทำงาน รวมทั้งความช่วยเหลือด้านเงินทุนและการตลาด

อารีรัตน์ พัฒนเพ็ญ (2529: 42) ได้ทดลองให้ข้อมูลด้านอาชีพอิสระโดยจัดกิจกรรมตามโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏว่าหลังการทดลองแล้วนักเรียนที่ได้รับข้อมูลด้านอาชีพอิสระมีเจตคติทางอาชีพสูงกว่าก่อนการทดลอง

วินัย ณรงค์ฤทธิ์ (2530: 63) ได้ศึกษาเจตคติตามเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ออาชีพต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับก่อนเกณฑ์และระดับตามเกณฑ์มีเจตคติเชิงบวกต่ออาชีพรับราชการ อาชีพรับจ้างและอาชีพอิสระ ส่วนนักเรียนที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมระดับเหนือเกณฑ์มีเจตคติเชิงบวกมากต่ออาชีพรับราชการ

ยุพิน ประจวบเหมาะ (2531: ข-ค) ได้ศึกษาการหางานทำและการประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิตผู้จบจากคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เพื่อนำผลการศึกษาไปพิจารณาลดปัญหาการว่างงานของบัณฑิตลง โดยการแนะนำและส่งเสริมทักษะให้บัณฑิตสร้าง งานเอง ผลการศึกษาสรุปได้ว่าบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ยังมีปัญหาการว่างงานต่าง ๆ ทั้ง เอกชนและรัฐ มีถึงร้อยละ 63.8 ทำงานโดยเป็นเจ้าของกิจการ มีเป็นส่วนน้อยเพียงร้อยละ 22.6 โดยที่บัณฑิตเศรษฐศาสตร์มีความประสงค์จะไปประกอบอาชีพอิสระมีมากถึงร้อยละ 83.4 แต่พบว่ายังขาดคุณสมบัติการเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระ ผลการศึกษาด้านทัศนคติของผู้เคยและไม่เคยประกอบอาชีพอิสระจะมีความเห็นไม่แตกต่างกัน และเห็นว่าการประกอบอาชีพอิสระให้ประสบ ความสำเร็จขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ทั้งปัจจัยภายในและภายนอก โดยปัจจัยภายในคือตัวผู้ประกอบการ เพราะยังขาดความสามารถเฉพาะตัวและขาดประสบการณ์

วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยา และคณะ (2532: 162-170) ได้ศึกษาเรื่องตลาดแรงงานของบัณฑิตในเชิงพฤติกรรม เมื่อพิจารณาเฉพาะบัณฑิตที่ประกอบอาชีพอิสระในธุรกิจประเภทต่าง ๆ จำนวน 272 คน เป็นชายร้อยละ 62.1 และหญิงร้อยละ 37.9 เมื่อสำเร็จการศึกษาบัณฑิตมุ่งดูลู่ทางการประกอบอาชีพอิสระที่ตนเองสนใจมากกว่าการติดตามข่าวสารเรื่องตลาดแรงงาน ภาครัฐและเอกชนก่อนการประกอบอาชีพอิสระบัณฑิตร้อยละ 53.3 เคยทำงานอื่น ๆ มาแล้วโดยแยกเป็นทำงานในภาคเอกชนร้อยละ 76 ประกอบอาชีพอิสระอื่น ๆ ร้อยละ 14 และร้อยละ 10 ทำงานในภาครัฐ สาเหตุที่เปลี่ยนงานคือ งานเดิมรายได้ไม่ดี ไม่มีความก้าวหน้า และไม่ชอบงานที่ทำอยู่ เหตุผลที่เปลี่ยนมาประกอบอาชีพอิสระเพราะเป็นอาชีพที่มีความเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเอง ได้ใช้ความสามารถและการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ด้วยตัวเองอย่างเต็มที่ และในบางลักษณะอาชีพก็ให้ รายได้ค่อยข้างสูง บัณฑิตที่ประกอบอาชีพอิสระซึ่งได้ทำงาน ไม่ตรงกับสาขาที่ศึกษามา ส่วนใหญ่ได้อาศัยการเรียนรู้และการฝึก

ทักษะจากการปฏิบัติงานในกิจการของพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง หรือคนรู้จัก ส่วนบัณฑิตที่ประกอบอาชีพอิสระที่ตรงกันกับวิชาที่เรียนมาสามารถอาศัยความรู้ที่เรียนมาในการทำงานได้ และเรียนรู้จากบุคคลในครอบครัว เพื่อนฝูง หรือบุคคลอื่น

ยุพิน องคานนท์ (2533:82) ได้ศึกษาทัศนคติของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ผลการศึกษาทัศนคติด้านความรู้ของนิสิตที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย เพศชายและเพศหญิง พบว่า นิสิตทุกกลุ่มมีความรู้สึกที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และผลการวิเคราะห์หาองค์ประกอบคุณลักษณะสำคัญสองประการคือ คุณลักษณะที่หนึ่ง เป็นคุณลักษณะทางจิตหรือจิตลักษณะ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยที่สำคัญ คือ 1) ความรักความก้าวหน้าในอาชีพ 2) รักความสำเร็จในการประกอบอาชีพ 3) ความมั่นใจในการประกอบอาชีพ 4) การรักความมั่งคงในการประกอบอาชีพ 5) ความคล่องตัวในการประกอบอาชีพ คุณลักษณะที่สอง เป็นคุณลักษณะด้านพื้นฐานความรู้ประสบการณ์ ประกอบด้วย ความรู้ด้านการตลาด การเลือกทำเลที่เหมาะสม การจัดสถานที่ดี เงินทุนเพียงพอ ความรู้เรื่องการลงทุน เพียงพอ ความรู้เรื่องการลงทุนและประสบการณ์

พัลลภา สินธุวารินทร์. (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมประเภทอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในจังหวัดเชียงใหม่จากการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการเป็นเพศหญิง ร้อยละ 62.50 และเพศชาย ร้อยละ 37.50 มีอายุเฉลี่ย 38.71 ปี ส่วนใหญ่สมรสแล้วและยังคงอยู่ด้วยกัน มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและมีประสบการณ์ในธุรกิจสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เฉลี่ย 10.08 ปี มีทุนจดทะเบียนครั้งแรกไม่เกิน 10 ล้านบาทหรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.33 ล้าน แหล่งเงินทุนหลักของธุรกิจกว่าร้อยละ 80 มาจากธนาคารพาณิชย์และเงินทุนของตนผู้ประกอบการมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 58.33) มียอดขายของธุรกิจสูงกว่า 25 ล้านบาท โดยส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศมากกว่าร้อยละ 60 ของกำลังการผลิตด้วยการติดต่อกับลูกค้าโดยตรงถึงร้อยละ 81.82 ตลาดส่งออกคือ ตลาดยุโรปและสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่เป็นการผลิตตามคำสั่งซื้อ

งานวิจัยในต่างประเทศ

อเล็กซานเดอร์ (ประเสริฐ พรหมศร. 2531: 38-39; อ้างอิงมาจาก Alexander.1980: 4554-A) ได้ศึกษาถึงการใช้หลักสูตรอาชีพศึกษาต่อเจตคติทางอาชีพของนักเรียนระดับ 8 ในเซนต์หลุยส์ตะวันออก รัฐอิลลินอยส์ พบว่า หลักสูตรอาชีพศึกษาสามารถพัฒนาเจตคติทางอาชีพของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มากิล (magill. 1980-4559-A) เกี่ยวกับการใช้โปรแกรมการศึกษาเรื่องอาชีพต่อวุฒิภาวะด้านเจตคติทางอาชีพของนักเรียนระดับ 7 และ 8 พบว่า นักเรียนมีเจตคติทางอาชีพสูงขึ้น เช่นเดียวกับผลการศึกษาของสมิท (Smith.1980: 4561-A) ซึ่งได้ประเมินความรู้ทาง

อาชีพของนักเรียนระดับ 12 บนเกาะเวอร์จิน (The Virgin Island) ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนตามโปรแกรมอาชีพศึกษา มีความรู้ทางด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนที่เรียนโปรแกรมทั่วไป

จาคอบโบวิทซ์ และ วิดเลอร์ (Jacobowitz and Vidler. 1982: 252-257) ได้ศึกษาโดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการจากผู้ประกอบการ จำนวน 430 ราย ที่ประกอบธุรกิจขนาดเล็ก และธุรกิจการผลิตที่มีคนงานกว่า 500 คนขึ้นไป ผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 73 เป็นชาย ร้อยละ 11 เป็นหญิง ที่เหลือเป็นสามีและภรรยาที่เป็นหุ้นส่วนกัน ผู้ประกอบการเกือบร้อยละ 75 มาจากครอบครัวที่บิดามารดาหรือญาติใกล้ชิด ประกอบธุรกิจขนาดเล็กและอาชีพอิสระ ผู้ประกอบการมักมีลักษณะก้าวร้าวขยันหมั่นเพียรชอบการแข่งขัน รักความเป็นอิสระและการพึ่งตนเองผู้ ประกอบการประมาณร้อยละ 30 ออกจากโรงเรียนเมื่ออยู่ระดับมัธยม

ฮิสวิช (Hisrich 1984: 3-8) ได้สำรวจผู้ปรกอบการสตรีชาวอเมริกัน 468 คน อายุระหว่าง 20 – 70 ปี และผู้ประกอบการสตรีชาวเปอโตริกัน 30 คนปลาย อายุระหว่าง 23 – 64 ปี โดยตั้งคำถามเกี่ยวกับภูมิหลัง ลักษณะนิสัยส่วนตัว และเจตคติ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลาง สมรสแล้ว และมีการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยแรงจูงใจที่ทำให้ประกอบการสตรีชาวอเมริกันมาประกอบธุรกิจ ก็คือเป็นงานที่มีอิสระความสำเร็จ และมีความพึงพอใจในอาชีพ สำหรับแรงจูงใจของผู้ประกอบการสตรีชาวเปอโตริกัน คือ ความจำเป็นทางเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเห็นว่าตนมีลักษณะชอบการแข่งขัน มีความมั่นในตนเอง และวิตกกังวล นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่มีความสามารถหลาย ๆ อย่าง มิได้เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะอย่าง เป็นคนที่เอาจริงเอาจังและกลับตัวตามสถานการณ์ได้อย่างดี

วิบเบนท์ (Wibben.1988: 1440-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ของผู้ประกอบการสตรีในเรื่องประสิทธิภาพในการเป็นผู้ประกอบการ โดยศึกษาจากผู้ประกอบการสตรี จำนวน 151 คน ในเซาท์อิสเทอร์น โอคลาโฮมา ในช่วงปี ค.ศ.1986 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการค้า และมีรายได้มากกว่า 50,000 เหรียญสหรัฐ กว่าร้อยละ 90 มีการศึกษาระดับมัธยมปลายหรือเทียบเท่า เหตุผลประกอบสำคัญที่สุดที่ทำให้มาประกอบธุรกิจ คือรายได้ถึงแม้ผู้ประกอบการสตรีเป็นสิ่งสำคัญประสิทธิภาพในการประกอบการที่สำคัญ ได้แก่ 1) ความเข้าใจในพื้นฐานของการทำธุรกิจ 2) ความรู้เกี่ยวกับความต้องการของลูกค้า 3) ความเข้าใจพื้นฐานของการทำธุรกิจ 4)ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารเวลา 5) ความสามรถในการประเมินทักษะและความสามารถบุคคล 6)ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร 7) ความเข้าใจเกี่ยวกับกำไรสุทธิ และกำไรก่อนหักภาษี 8)ความมีมนุษย์สัมพันธ์ 9) ความรู้ทางบัญชีรายรับ-รายจ่าย 10) ความสามารถในด้านการเงิน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศจะเห็นได้ว่า การประกอบอาชีพอิสระ เป็นสิ่งที่เราสามารถปลูกฝังหรือช่วยสร้างเสริมให้แก่เยาวชนได้ ซึ่งจะทำให้เกิดผลดี

ตออนาคตการทำงาน และการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณภาพเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติด้วย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคคลทั่วไป และนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไป ที่มีความประสงค์ในการประกอบอาชีพอิสระ ด้านการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี ที่ลงทะเบียนเรียนสาขาผ้าและเครื่องกาย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 84)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ส่วนหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 : หลักสูตรที่ใช้สำหรับฝึกอบรม

ส่วนที่ 2 : แบบทดสอบที่ใช้ในการฝึกอบรม ประกอบไปด้วย แบบทดสอบ จำนวน 2 ตอน คือ ได้แก่

1. แบบทดสอบที่ใช้ในการฝึกอบรมและแบบทดสอบที่ใช้หลักฝึกอบรม (วิธีการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมนั้นได้กล่าวมาใน ขั้นที่ 1)

2. แบบทดสอบ วิธีการสร้างแบบทดสอบ โดยการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบโดยใช้ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ 4 ขั้นตอน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543: 101-102) รายละเอียด ดังนี้

2.1.1 กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาสำหรับการสร้างแบบทดสอบในรับการฝึกอบรม เพื่อจะเป็นตัวกำหนดกรอบของแบบทดสอบให้สอดคล้องกับตัวหลักสูตรที่ใช้ในการฝึกอบรม

2.1.2 กำหนดลักษณะของแบบทดสอบที่ใช้ ซึ่งในขั้นตอนนี้เป็นการกำหนดรูปแบบของแบบทดสอบที่จะใช้ในงานวิจัย โดยกำหนดใช้แบบทดสอบประเภทเลือกตอบในส่วนของการวัดความรู้ระหว่างฝึกอบรม และทดสอบปฏิบัติส่วนของทักษะหลักการฝึกอบรม ซึ่งในส่วนของเนื้อหาจะครอบคลุมหลักสูตรทั้งสี่ด้าน

2.1.3 การสร้างแบบทดสอบ จะทำการร่างแบบทดสอบให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการประเมินในด้านความรู้และทักษะในการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ซึ่งค่าที่ได้จะอยู่ระหว่าง 0.6-1 หลักจากนั้น นำแบบทดสอบที่ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ กลับมาแก้ไขเพื่อให้แบบทดสอบที่จะใช้ถูกต้องสอดคล้อง

2.1.4 ทำการประเมินคุณภาพแบบทดสอบ ในครั้งนี้จะเป็นการนำเอาแบบทดสอบที่ได้ทำการปรับปรุงตามข้อเสนอของกรรมการควบคุมปริญญาและผู้เชี่ยวชาญ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบดูว่าเนื้อหาและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่นำมาสร้างเป็นแบบทดสอบนั้นเป็นตัวแทนที่ดีหรือไม่ ครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ โดยการตรวจสอบคุณภาพที่สำคัญ ๆ จะมีดังต่อไปนี้ คือ การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ (B) และค่าความเชื่อมั่น (r)
ขั้นตอนนี้เป็นการวางโครงการล่วงหน้า ว่าการสร้างแบบทดสอบในครั้งนี้ต้องการนำแบบทดสอบไปใช้ประเมินกับผู้เข้า

ดังนั้น หลักสูตรที่ใช้สำหรับฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ในการวิจัยครั้งนี้โดยวิธี รายละเอียดการดำเนินงานดังภาพประกอบ 8

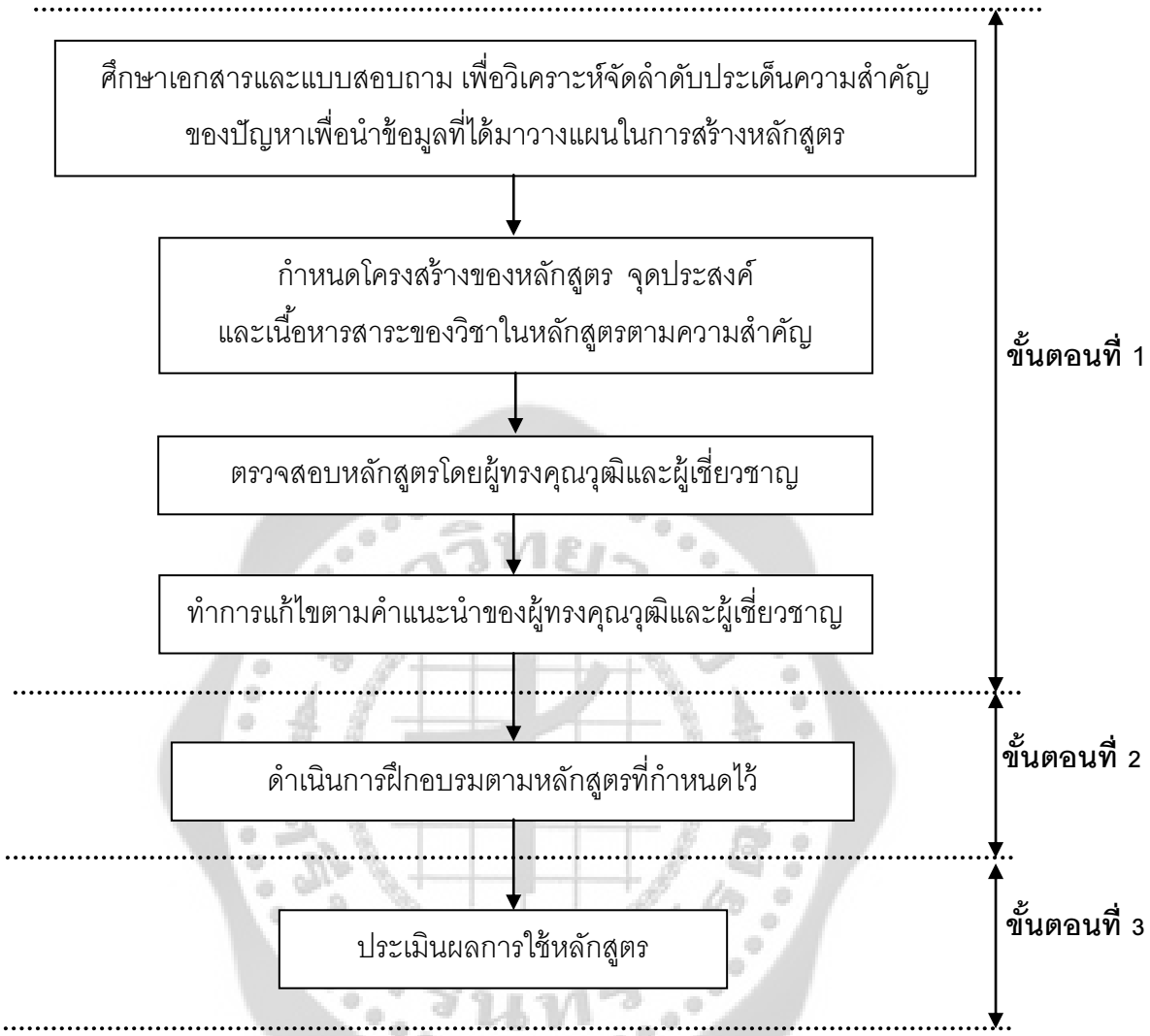

ภาพประกอบ 6 ขั้นตอนและวิธีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี

จากภาพประกอบ 6 ขั้นตอนและวิธีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน รายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและแบบสอบถาม เพื่อนำมาใช้กำหนดกรอบปัญหาในแต่ละด้านของงานออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ รายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ในส่วนของขั้นตอนนี้จะเป็นขั้นตอนของการ สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนและศึกษาเอกสารการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อนำมาวิเคราะห์จัดลำดับประเด็นความสำคัญของปัญหาที่เกิดในการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ไม่

ว่าจะเป็นเรื่องของการออกแบบ, กระบวนการผลิต, เรื่องของการจำหน่าย เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนเพื่อกำหนดกรอบโครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรมให้ตรงกับประเด็นลำดับความสำคัญของปัญหา

1.2 เมื่อศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ครูผู้สอน และลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหาที่พบในการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระได้แล้ว ในส่วนของขั้นตอนต่อไปจะเป็นการ กำหนดโครงสร้างของหลักสูตร จุดประสงค์ ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม และเนื้อหาสาระของวิชาในหลักสูตรซึ่งในส่วนนี้ จะนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนแรกมาใช้ในการกำหนดเพื่อให้หลักสูตรเป็นไปตามลำดับประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งการสร้างหลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรและขอบเขตของเนื้อหา : นำข้อมูลที่มีการวิเคราะห์จัดลำดับประเด็นความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ จากขั้นตอนแรกมากำหนดเป็นโครงสร้างของหลักสูตร จุดประสงค์ ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม รวมถึงคัดเลือกและจัดเนื้อหาที่จะนำมาใช้ฝึกอบรมให้สอดคล้องกับประเด็นความสำคัญของปัญหา ซึ่งรายละเอียดของเนื้อหามีดังต่อไปนี้

1.2.1.1 ด้านกระบวนการออกแบบ

ความหมายของการใช้เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย

ลักษณะของเส้น สีและผ้าที่ใช้ในการออกแบบเสื้อสตรี

วัสดุเสริมแต่งและวัสดุตกแต่ง

หลักการออกแบบเสื้อสตรี

1.2.1.2 ด้านกระบวนการตัดเย็บ

การใช้เครื่องมือในการตัดเย็บ

หลักการวัดตัวและทำแบบตัดเสื้อสตรี

หลักการคำนวณผ้า ตัดผ้า และการทำเครื่องหมายบนผ้า

การเย็บส่วนประกอบของเสื้อ และหลักการตกแต่ง

1.2.1.3 ด้านกระบวนการประกอบอาชีพอิสระ

แนวคิดทางการประกอบอาชีพอิสระ

องค์ประกอบการประกอบอาชีพอิสระ

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์

แนวโน้มของธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย

1.2.2 สร้างอุปกรณ์ที่จะใช้สำหรับในการฝึกอบรมกำหนดภายใต้ขอบเขตของจุดประสงค์และเนื้อหา

1.2.3 กำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการติดต่อประสานงานเพื่อขอใช้สถานที่ในการฝึกอบรมซึ่งในที่นี้จะอยู่ในช่วงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554

1.2.4 จัดทำแผนและขั้นตอนต่าง ๆ รวมถึงรายละเอียด ระยะเวลา ตารางฝึกอบรม

ตาราง 4 รายละเอียดการฝึกอบรม

ระยะเวลา / รายละเอียด	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน	หมายเหตุ
ศึกษาและวางแผนสำหรับการจัดฝึกอบรม	←	—	→			
ติดต่อประสานงานเรื่องสถานที่สำหรับการฝึกอบรม			←	—	→	
ติดต่อประสานงานเพื่อเชิญวิทยากรสำหรับบรรยาย				←	—	→
จัดเตรียมสถานที่สำหรับฝึกอบรม					←	→
เริ่มทำการฝึกอบรมตามรายละเอียดของการฝึกอบรม					←	→

1.3 ในส่วนของขั้นตอนนี้จะเป็นส่วนที่จะนำหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้จัดทำขึ้น ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง เนื้อหาสาระของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญที่จะใช้ในการตรวจสอบครั้งนี้ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ด้านดังนี้

1.3.1 ผู้เชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาหลักสูตร อาจารย์โอภาส สุขหวาน

1.3.2 ผู้เชี่ยวชาญในด้านออกแบบ อาจารย์ปรุพัห์ลภย์ พฤกษ์โสภี

1.3.3 ผู้เชี่ยวชาญในด้านตัดเย็บเสื้อสตรี ผศ.วินิทร สอนพรินทร์

เมื่อส่งหลักสูตรให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ด้านดังที่กล่าวมาแล้วทำการตรวจสอบความถูกต้องของหลักสูตรในแต่ละด้านแล้วในส่วนต่อไป ก็ทำการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นของการดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้ฝึกอบรม

ในส่วนของขั้นตอนที่สองนี้จะเป็นในส่วนของขั้นตอนที่เกี่ยวกับการดำเนินการฝึกอบรมซึ่งจะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ในส่วนนี้จะเป็นขั้นการดำเนินการใช้หลักสูตรซึ่งกระบวนการที่จะใช้นี้จะนำเทคนิคการฝึกอบรมมาใช้โดยจะเน้นการให้ความรู้จากการบรรยาย ในแต่ละด้านรวมถึงการให้ผู้เข้าอบรมได้อภิปรายใน แต่ละเรื่องของปัญหาและมีการประชุมเพื่อสรุปซึ่งรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม คือ ในการดำเนินการจัดฝึกอบรม คือ การติดต่อประสานงานกับ ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ โดยแจ้งความประสงค์ที่จะทำการจัดฝึกอบรมในหัวข้อดังกล่าว ในส่วนของผู้วิจัย ได้ทำหนังสือเชิญกลุ่มตัวอย่างเข้าทำการฝึกอบรม เมื่อทำการติดต่อประสานงานกับโรงเรียนแล้ว ก็ทำการจัดเตรียมสถานที่สำหรับการฝึกอบรมซึ่งในการจัดฝึกอบรมในครั้งนี้มีระยะเวลาทั้งสิ้นส่วนของการฝึกอบรมที่ได้ 1 เดือน ตามรายละเอียดของตารางฝึกอบรม

การฝึกอบรมในแต่ละช่วงจะมีวิทยากรในแต่ละด้านเป็นผู้บรรยายให้กับผู้รับการฝึกอบรม และในบางช่วงของการอบรมก็จะเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้สอบถามเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับงานออกแบบตัดเย็บเสื้อสตรี ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทราบแนวถึงแนวทางในการแก้ปัญหาให้ถูกหลักต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นดำเนินการประเมินผลหลักสูตร

ในส่วนของการดำเนินการในขั้นนี้จะเป็นการประเมินการใช้หลักสูตรโดยการใช้แบบทดสอบ ซึ่งในการประเมินผลนั้นจะใช้วิธีการประเมินผลในลักษณะการประเมินระหว่างการฝึกอบรมและประเมินผลหลังการฝึกอบรม เพราะการประเมินผลดังกล่าวจะทำให้ทราบถึงความก้าวหน้าของผู้เรียนและยังทำให้ทราบถึงคุณภาพของตัวหลักสูตรด้วยว่า สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาขึ้นหรือไม่หลักจากการฝึกอบรม

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างและปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรี เพื่อทำการหาคุณภาพของเครื่องมือ รายละเอียดดังต่อไป

1. การวิเคราะห์ความสอดคล้องของส่วนประกอบของโครงสร้างหลักสูตรและแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นมาตรส่วนประมาณค่า 3 ระดับ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าส่วนประกอบโครงการหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ โครงสร้างเนื้อหา มีความสอดคล้องกันหรือไม่สอดคล้องกันหรือไม่แน่ใจ โดยให้ดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) ดังนี้

ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญของแต่ละคน นำมาแปลงเป็นคะแนนได้ดังนี้

เห็นด้วย	ให้คะแนน	+1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	-1

ในการตรวจสอบเนื้อหาและแบบทดสอบ ของผู้เชี่ยวชาญ จะนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ ถ้าคะแนนตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าเนื้อหาและแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ แต่ถ้าคะแนนต่ำกว่า 0.5 แสดงว่า ต้องทำการปรับปรุงเนื้อหาและแบบทดสอบ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539: 251) โดยพิจารณาจากข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติมในการนำไปปรับปรุงแก้ไข

2. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) (r) (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์, และอัจฉรา ชำนิประศาสน์. 2545: 150)

สูตร $r = \frac{H - L}{N_H}$ หรือ $\frac{H - L}{N_L}$

เมื่อ r แทน ค่าอำนาจจำแนก

H แทน จำนวนคนตอบถูกในกลุ่มสูง

L แทน จำนวนคนตอบถูกในกลุ่มต่ำ

N_H แทน จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มสูง

N_L แทน จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มต่ำ

3. การหาความเชื่อมั่น โดยคำนวณจากสูตร KR – 20 คูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) (ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ. 2538:197-198) สูตร KR – 20 (Kuder – Richardson) ซึ่งใช้สูตรดังนี้

สูตร $$r_{tt} = \frac{n}{n-1}\left[1 - \frac{\sum p_i q_i}{s_t^{\,2}}\right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ

n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ

p_i แทน สัดส่วนของคนที่ทำได้ในข้อหนึ่ง

i แทน จำนวนคนที่ทำถูก/จำนวนคนทั้งหมด

q_i แทน สัดส่วนของคนที่ทำผิดในข้อหนึ่ง i = $1-p$

$S_t^{\ 2}$ แทน ค่าความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

ดังนั้น คุณภาพของหลักสูตรการฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

ผลของการหาคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ กับ นักเรียนชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียน สาขาผ้าและเครื่องแต่งกาย วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี จำนวน 5 คน ได้ทำการทดสอบ (Try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบโดยใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (KR.20) (ล้วน สายยศ และอังคณาสายยศ. 2538 : 198) ของแบบทดสอบด้านความรู้ ความเข้าใจ ในระหว่างการฝึกอบรมและภายหลังจากการเสร็จสิ้นการฝึกอบรมในหน่วยที่ 1 ถึง หน่วยที่ 3 ผลการวิเคราะห์ แสดงดังตารางที่ 1

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ ค่าความเชื่อมั่น และค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ ก่อนการฝึกอบรม หลักสูตรการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

หน่วย	ก่อนการฝึกอบรม				
	จำนวน (ข้อ)	จำนวนข้อที่ยาก (P=1.00)	จำนวนข้อที่ยาก (q=1.00)	ค่าความเชื่อมั่น	ผลการวิเคราะห์
1	10	-	3	0.73	มีความสอดคล้องภายใน
2	10	-	2	0.76	มีความสอดคล้องภายใน
3	10	-	4	0.71	มีความสอดคล้องภายใน

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ ค่าความเชื่อมั่น และค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ หลังการฝึกอบรม หลักสูตรการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

หน่วยที่	หลังการฝึกอบรม				
	จำนวนข้อ	จำนวนข้อที่ยาก (P=1.00)	จำนวนข้อที่ยาก (q=1.00)	ค่าความเชื่อมั่น	ผลการวิเคราะห์
1	10	-	3	0.73	มีความสอดคล้องภายใน
2	10	4	4	0.76	มีความสอดคล้องภายใน
3	10	2	4	0.73	มีความสอดคล้องภายใน

จากตาราง 5 แสดงค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบ เรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

(Try out) ระหว่างการฝึกอบรมฯ ผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ก่อนฝึกอบรมในหน่วยที่ 1 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.73 แสดงว่า มีความสอดคล้องภายใน

ก่อนฝึกอบรมในหน่วยที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.76 แสดงว่า มีความสอดคล้องภายใน

ก่อนฝึกอบรมในหน่วยที่ 3 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.71 แสดงว่า มีความสอดคล้องภายใน

และจากตารางที่ 4 แสดงค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบ เรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ (Try out) หลังการฝึกอบรมฯ ผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

หลักการฝึกอบรมในหน่วยที่ 1 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.73 แสดงว่า มีความสอดคล้องภายใน

หลักการฝึกอบรมในหน่วยที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.76 แสดงว่า มีความสอดคล้องภายใน

หลักการฝึกอบรมในหน่วยที่ 3 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.73 แสดงว่า มีความสอดคล้องภายใน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานขอความร่วมมือในการแจกและเก็บแบบทดสอบกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมขณะการฝึกอบรมและหลักการฝึกอบรมเสร็จสิ้น

3. ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบในแบบทดสอบขณะฝึกอบรมและแบบทดสอบหลังฝึกอบรม

การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากรวบรวมแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้จัดทำและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบ

2. การลงรหัส (Coding) นำแบบสอบถามและแบบทดสอบที่ถูกต้องเรียบร้อยแล้วมาลงรหัสตามที่ได้กำหนดไว้

3. การประมวลผลข้อมูล (Processing) ข้อมูลที่ลงรหัสแล้วนำมาทำการบันทึกโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistic Package for Social Sciences หรือ SPSS) เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.1 เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น และค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ ของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรี ในการประกอบอาชีพอิสระ โดยการหาค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนก

3.2 เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ การประเมินหลักสูตร ฯ โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทั้งก่อนการฝึกอบรมและหลังฝึกอบรม

3.3 เพื่อทำการวิเคราะห์ผลประสิทธิภาพของหลักสูตรการฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อทำการตอบสมมติฐานของการวิจัย โดยกำหนดประสิทธิภาพของหลักสูตรการฝึกอบรมเป็น E1/E2 เท่ากับ 80/80 (เสาวนีย์ สิขาบัณฑิต.2528: 295-298)

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการออกแบบและตัดเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ที่เกี่ยวข้องกับความเหมาะสมของหลักสูตร โดยมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดการแปลความ ดังนี้

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยเป็นดังนี้

ดีมาก	ช่วงคะแนน	4.51-5.00
ดี	ช่วงคะแนน	3.51-4.50
ปานกลาง	ช่วงคะแนน	2.51-3.50

น้อย	ช่วงคะแนน	1.51-2.50
น้อยที่สุด	ช่วงคะแนน	1.00-1.50

นำข้อมูลที่ผู้วิจัยรวบรวมที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบเกณฑ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean, $\overline{X}$) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540: 53)

สูตร $\overline{X} = \frac{\sum X}{N}$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน คะแนนตัวกลางเลขคณิต

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

N แทน จำนวนคะแนนในข้อมูลนั้น

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540: 103)

สูตร $SD = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$

เมื่อ SD แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic)

การคำนวณหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม (เสาวนีย์ สิขาบัณฑิต.2528: 295-298)

สูตร $E1 = \frac{\frac{\sum x}{N}}{A} \times 100$

เมื่อ E1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการอบรม (ระหว่างฝึกอบรม)

$\sum X$ แทน คะแนนรวมของแบบฝึกหัดและงาน

A แทน คะแนนเก็บของแบบฝึกหัดและงานทุกชิ้น

N แทน จำนวนผู้เข้าอบรม

สูตร $E2 = \frac{\frac{\sum Y}{N}}{B} x 100$

เมื่อ E2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (หลังฝึกอบรม)

$\sum Y$ แทน คะแนนรวมของผลลัพธ์หลังเรียน

B แทน คะแนนเก็บของผลสอบหลังฝึกอบรม

N แทน จำนวนผู้เข้าอบรม

โดยกำหนดเป็นเกณฑ์ เป็น E_1/E_2 เท่ากับ 80/80 (เสาวนีย์ สิขาบัณฑิต.2528: 295-298)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ และเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

ในบทนี้จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ผลการวิเคราห์หลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ
2. การวิเคราะห์สถิติทดสอบสมมติฐาน
   2.1 การวิเคราะห์หาข้อมูลพื้นฐานของแบบทดสอบหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ
   2.2 การวิเคราะห์เกณฑ์ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ
3. การวิเคราะห์ผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

ผลการวิเคราห์หลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

ผลของการวิเคราะห์หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ กับ นักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี ที่ลงทะเบียนเรียนสาขาผ้าและเครื่องกาย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 5 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น และค่าความยากง่ายของแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ ในระหว่างการฝึกอบรมและภายหลังจากการเสร็จสิ้นการฝึกอบรมในหน่วยที่ 1 ถึง หน่วย 3 แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 7

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น และค่าความยากง่ายของแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาแต่ละหน่วย ในระหว่างการฝึกอบรม เพื่อทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

หน่วยที่	ขณะทำการฝึกอบรม/หลังการฝึกอบรม				
	จำนวนข้อ	จำนวนข้อที่ยาก (P=1.00)	จำนวนข้อที่ยาก (q=1.00)	ค่าความเชื่อมั่น	ผลการวิเคราะห์
1	10	-	1	0.73	มีความสอดคล้องภายใน
2	10	-	2	0.76	มีความสอดคล้องภายใน
3	10	1	2	0.71	มีความสอดคล้องภายใน
ภายหลังการฝึกอบรม	**30**	**2**	**1**	**0.76**	**มีความสอดคล้องภายใน**

จากตาราง 7 แสดงค่าความเชื่อมั่น และค่าความยากง่ายของแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาแต่ละหน่วย ในระหว่างการฝึกอบรบหลักสูตรการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ได้ผลการวิเคราะห์แล้วนำมาตัดคำถามที่ยาก และง่ายเกินไปทิ้ง แล้วทำการปรับปรุงข้อคำถามใหม่ ได้ข้อคำถามหน่วยละ 10 ข้อ ในแบบทดสอบดังกล่าวในขณะฝึกอบรมจบในหน่วยที่ 1 ถึงหน่วยที่ 3 จำนวนข้อคำถามทั้งหมดของแบบทดสอบมีจำนวนทั้งหมด 30 ข้อ ในแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม แล้วทำการวิเคราะห์ผลเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น และผลความสอดคล้อง พบว่า ในขณะฝึกอบรมหลักสูตรการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

ในหน่วยที่ 1 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73 แสดงว่า มีความสอดคล้องภายใน

ในหน่วยที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76 แสดงว่า มีความสอดคล้องภายใน

ในหน่วยที่ 3 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71 แสดงว่า มีความสอดคล้องภายใน

ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมหลักสูตรการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.76 แสดงว่า มีความสอดคล้องภายใน

การวิเคราะห์เกณฑ์ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

ในการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ จำนวนผู้เข้าอบรม 20 คน ในงานวิจัยใช้ การกำหนดเกณฑ์ เป็น E_1/E_2 เท่ากับ 80/80 (เสาวนีย์ สิขาบัณฑิต.2528: 295-298) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 9 และตาราง 10

ตาราง 8 แสดงประสิทธิภาพของแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจในขณะการฝึกอบรม ในแต่ละหน่วยของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

หน่วย	คะแนน (คะแนนรวม 200 คะแนน)	คะแนนเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ค่าส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D)	ค่าประสิทธิภาพ (%)
1. กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี	169	8.45	0.360	84.50
2. กระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี	167	8.35	0.365	83.50
3. กระบวนการประกอบอาชีพอิสระ	164	8.20	0.382	82.00

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพหลักสูตรการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรี ทั้ง 3หน่วย พบว่า

1. กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี มีประสิทธิภาพ 84.50
2. กระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี มีประสิทธิภาพ 83.50
3. กระบวนการประกอบอาชีพอิสระ มีประสิทธิภาพ 82.00

จากผลดังตาราง 8 นำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าประสิทธิภาพคะแนนรวมทั้ง 3 หน่วยของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรี รายละเอียดการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหลักสูตร ดังตาราง 9

ตาราง 9 แสดงประสิทธิภาพโดยรวมของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ค่าประสิทธิภาพในขณะฝึกอบรมจบในแต่ละหน่วย (E_1) และค่าประสิทธิภาพภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม (E_2)

หลักสูตร	คะแนน (คะแนนรวม 600 คะแนน)	คะแนนเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ค่าส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D)	ค่าประสิทธิภาพ (%)
ขณะฝึกอบรบครบ 3 หน่วย (E_1)	500	8.33	0.7061	83.30
หลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมครบ 3 หน่วย (E_2)	529	26.45	1.601	86.66
E_1/E_2				**83.30/88.16**

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรี ในการประกอบอาชีพอิสระ E_1/E_2 มีค่าเท่ากับ 83.30/88.16 ซึ่งในการงานวิจัยนี้ใช้การกำหนดเกณฑ์ เป็น E_1/E_2 เท่ากับ 80/80 ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นในงานวิจัยนี้สอดคล้องและเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

และในงานวิจัยนี้กำหนดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของประสิทธิภาพหลักสูตร ดังรายละเอียดหน้า 86 พบว่า เมื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรี ในการประกอบอาชีพอิสระแล้ว พบว่า ประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมดังกล่าว อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.45)

การวิเคราะห์ผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

การประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ เป็นการประเมินผลของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 20 คน ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 11

ตาราง 10 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรี ในการประกอบอาชีพอิสระ ภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

รายละเอียดการประเมิน	ค่าเฉลี่ย $\overline{X}$	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ความเหมาะสม
ด้านหลักสูตร			
1. ความเหมาะสมของหัวข้อเรื่องในหลักสูตร	4.6	0.51	ดีมาก
2. เนื้อหาสาระของแต่ละเรื่องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.7	0.48	ดีมาก
3. การจัดเรียงหัวข้อเป็นไปตามลำดับประสบการณ์และความต่อเนื่อง	4.6	0.69	ดีมาก
4. ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมสามารถนำไปปฏิบัติงานและการประกอบอาชีพ	4.8	0.42	ดีมาก
วิทยากรในการฝึกอบรม			
5. มีความรอบรู้ในเนื้อหาของการฝึกอบรม	4.6	0.51	ดีมาก
6. นำเสนอเนื้อหาได้ชัดเจนสมเหตุผล	4.5	0.52	ดี
7. อธิบายยกตัวอย่างเข้าใจดี	4.4	0.51	ดี
8. สร้างบรรยากาศ ในการบรรยาย	4.3	0.67	ดี
ผลเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรมฯ	**4.45**	**1.71**	**ดี**

จากตาราง 1จ แสดงผลการประเมินของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ โดยผลรวมความคิดเห็นเฉลี่ยมีความเหมาะสมมากมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ย $\overline{X}$ = 4.45, S.D. = 1.71 สำหรับผลความคิดเห็นในด้านของหลักสูตรฝึกอบรม อยู่นะดับดีมาก คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.6–4.8 และในด้านวิทยากรในการฝึกอบรม ผลความคิดเห็นในหัวข้อวิทยากรมีความรอบรู้ในเนื้อหาของการฝึกอบรม อยู่ในระดับดีมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ย $\overline{X}$ = 4.6, S.D. = 0.51 สำหรับในหัวข้อการนำเสนอเนื้อหาได้ชัดเจนสมเหตุผล การอธิบายยกตัวอย่างเข้าใจดี และการสร้างบรรยากาศในการบรรยาย ผลการประเมินความคิดเห็นมีความเหมาะสมในระดับ

ดี โดยมีคะแนนเฉลี่ย $\overline{X}$ =4.3 4.4 และ 4.5 ตามลำดับ และมีค่า S.D. = 0.67 0.51 และ 0.52 ตามลำดับ (เกณฑ์การประเมินกำหนดไว้ หน้า 87)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรี ในการประกอบอาชีพอิสระ มีความเหมาะสมดีมาก และวิทยากรที่มาบรรยายมีความรู้ในเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรม ได้อย่างมีความเข้าใจดีมาก ซึ่งความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมสามารถนำไปใช้รองลงมาได้แก่ ความเหมาะสมของการยกตัวอย่างเข้าใจดี บรรยายการในการบรรยาย แสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับความเหมาะสมมากตามลำดับ

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ โดยมีความมุ่งหมายของการวิจัย คือ เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ และเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี ที่ลงทะเบียนเรียนสาขาผ้าและเครื่องกาย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 20 คน

การสรุปและอภิปรายผล

การนำเสนอการสรุปและอภิปรายผลในบทนี้ จะนำเสนอตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยเป็นหลัก ซึ่งมีทั้งหมด 3 หัวข้อ รายละเอียดดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ได้มีการสร้างในรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งได้กำหนดหัวเรื่องเอาไว้ทั้งหมด 3 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1: กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี หน่วยที่ 2: กระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี และหน่วยที่ 3: กระบวนการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งการกำหนดเนื้อหาและจัดลำดับเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมนั้นได้พิจารณาไว้เป็นลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ ขั้นที่ 1 ศึกษาและทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้กำหนดกรอบปัญหาในแต่ละด้านของการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระและนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ขั้นที่ 2 ขั้นของการดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้ฝึกอบรมในขั้นตอนนี้จะเป็นการดำเนินการใช้หลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาแล้ว โดยนำเทคนิคการฝึกอบรมมาใช้ โดยเน้นการให้ความรู้จากการบรรยายโดยวิทยากรผู้มีความชำนาญในแต่ละด้าน รวมถึงมีการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้อภิปรายในแต่ละเรื่อง เกี่ยวกับปัญหา โดยจัดให้มีการประชุมเพื่อสรุป ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการประเมินผลหลักสูตร ในขั้นตอนนี้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจะเป็นกลุ่มเดียวกับที่ใช้ในขั้นตอนที่สอง ซึ่งลักษณะการประเมินผลจะประเมินผลระหว่างการฝึกอบรมและหลักการฝึกอบรม เพราะการประเมินผลด้วยวิธีดังกล่าว จะทำให้ทราบถึงความก้าวหน้าของผู้เรียนรวมถึงประสิทธิภาพของหลักสูตรด้วย การทดลองวิจัยครั้งนี้เป็นการทดสอบความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ เครื่องมือที่ใช้เป็น

แบบทดสอบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ได้แก่ แบบทดสอบในขณะฝึกอบรมจบทั้งหมด 3 หน่วย มีจำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็นหน่วยละ 10 ข้อ และหลังการฝึกอบรมจำนวน 3 หน่วย มีจำนวน 30 ข้อ แบ่งออกเป็นหน่วยละ 10 ข้อ คลอบคลุมเนื้อหาทั้ง 3 หน่วย และแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 8 ข้อ

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน ประเมินในด้านเนื้อหาของหลักสูตรทั้งหมด 3 หน่วย แบ่งได้เป็น 12 ข้อ ได้ดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.0 จำนวน 7 ข้อ จำนวน 3 ข้อ ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.67 จำนวน 3 ข้อ ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.33 จำนวน 2 ข้อ ทำการตัดเนื้อหาที่ได้ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.33 และปรับปรุงเนื้อหาและภาษาใหม่ จึงทำให้เนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมในส่วนของค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 และ 0.67 มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. การหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ โดยการทดสอบความรู้ความเข้าใจ ขณะฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมในแต่ละหน่วยดังนี้

หน่วยที่ 1 ได้คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 8.45 ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.50

หน่วยที่ 2 ได้คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 8.35 ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.50

หน่วยที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 8.20 ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.00

และโดยการทดสอบความรู้ ความเข้าใจ ภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.45 ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 88.16 และเมื่อรวมคะแนนการทดสอบความรู้ ความเข้าใจในขณะฝึกอบรมจบในแต่ละหน่วยทั้งหมด 3 หน่วย แล้วได้คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 8.33 ได้ค่าประสิทธิภาพ (E_1) เท่ากับ 83.33 และคะแนนทดสอบความรู้ ความเข้าใจภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม ได้คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 26.48 ได้ค่าประสิทธิภาพ (E_2) เท่ากับ 84.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 แสดงว่าหลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สามารถนำไปดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระได้

3. การประเมินโครงการฝึกอบรมภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม เรื่องการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 อยู่ในระดับความเหมาะสมมาก แสดงว่าหลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สามารถนำไปดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เนื่องการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระได้ โดยผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย สมพระ วาสะศิริ (2548:110) การสร้างหลักสูตรเพื่อการฝึกอบรมการประกอบธุรกิจสำหรับนักเรียน ผลการทดลองใช้หลักสูตร ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระที่ดีขึ้นจริง

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรและศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ทดสอบความรู้ ความเข้าใจในระหว่างและหลังการฝึกอบรม ผลการวิจัยดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ศึกษาการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมร่วมกับคณาจารย์ผู้สอนสาขาผ้าและเครื่องแต่งกาย โดยมีเนื้อหาการฝึกอบรมทั้งหมด 3 หน่วย นำหลักสูตรที่ได้มาตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเสื้อสตรี ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล ตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำไปแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และนำหลักสูตรที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญนำไปฝึกอบรมให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้

จากการทดสอบ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน เพื่อหาค่าเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบขณะการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมในละบท ซึ่งผลจากการทดลองได้ดังนี้

หน่วยที่ 1 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73 แสดงว่า มีความสอดคล้องภายใน
หน่วยที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76 แสดงว่า มีความสอดคล้องภายใน
หน่วยที่ 3 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71 แสดงว่า มีความสอดคล้องภายใน
หลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.76 แสดงว่า มีความสอดคล้องภายใน

จากการทดสอบ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน เพื่อหาค่าเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ ในขณะฝึกอบรมจบในแต่ละหน่วยนั้น ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องภายในทั้งหมด 3 หน่วย และในการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจภายหลังการฝึกอบรม ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า แบบทดสอบมีความสอดคล้องภายในเช่นเดียวกัน ซึ่งสามารถใช้เป็นหลักสูตรการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระได้ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของธงชัย สันติวงศ์ (2542:223) เมื่อการอบรมสิ้นสุดลงแล้ว ผลที่ได้ คือ พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง อันเป็นผลผลิตของการอบรมที่ทำมา และตามแนวคิดของสมคิด บางโม (2544:14) การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้น เป็นต้น

2. ค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ผลที่ได้จากการทดสอบขณะฝึกอบรมและภายหลังการฝึกอบรมโดยแยกเป็นในแต่ละบทดังต่อไปนี้

หน่วยที่ 1 กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี ซึ่งดูจากการสรุปผลการดำเนินงานวิจัยได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.50 พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบถึงความหมายของการออกแบบและลักษณะของเส้น สี ผ้าที่ใช้ในการออกแบบ รวมถึงการใช้งานของวัสดุเสริมแต่งวัสดุตกแต่งได้ดี และนำหลักการออกแบบมาใช้ในการออกแบบเสื้อสตรีได้ ซึ่งตรงกับแนวความคิดของมนตรี ยอดบางเตย (2538:43-44) กล่าวว่า การออกแบบ เขียนแบบเป็นการถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์โดยเขียนเป็นภาพลักษณ์ ตลอดจนรายละเอียดลงในกระดาษเพื่อสื่อความหมายรูปหรือชิ้นงานให้ผู้ดูแบบเข้าใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาศรี โพธิ์ทอง (2545:65) พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียวิชาการออกแบบลวดลายเครื่องหนัง เรื่องหลักการออกแบบลวดลายเครื่องหนัง ที่สร้างขึ้นสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเรียนรู้ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์แบบมัลติมีเดียได้เป็นอย่างดี เป็นต้น

หน่วยที่ 2 กระบวนตัดเย็บเสื้อสตรี ซึ่งดูจากสรุปผลการดำเนินงานวิจัยได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 83.35 พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรู้จักเลือกใช้เครื่องมือในการตัดเย็บและรู้จักหลักของการวัดตัวการสร้างแบบตัดเป็นอย่างดี เมื่อได้ทำการฝึกอบรมทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการพัฒนาและเรียนรู้วิธีการเย็บประกอบตัวเสื้อสตรีอย่างถูกวิธีมากขึ้น ซึ่งตรงกับแนวความคิดของสมควร สนองอุทัย (ม.ป.ป.:159)ก่อนการใช้เครื่องมือทั้งหมดผู้ปฏิบัติงานควรศึกษา วิธีการใช้ ข้อควรระวังหรือวิธีการป้องกันอันตรายให้เข้าใจและการใช้เครื่องมือปฏิบัติจริงกับชิ้นงานควรฝึกหรือทดลองปฏิบัติกับวัสดุหรือชิ้นที่เป็นเศษหรือไม่ใช้แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนากร อุ่ยมานะชัย (2549:87) หลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แล้วสามารถนำไปดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการบำรุงและปรับตั้งเครื่องเชื่อมลวดทองอัตโนมัติ รุ่น ASM 339 สำหรับช่างเทคนิค ในอุตสาหกรรมการผลิตแผงวงจรรวมได้

หน่วยที่ 3 กระบวนการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งดูจากสรุปผลการดำเนินงานวิจัยได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.00 พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบถึงแนวความคิดและองค์ประกอบของอย่างชีพอิสระได้เป็นอย่างดี รวมถึงหลักการคำนวนทางเศรษฐศาสตร์และแนวโน้มแฟชั่นของไทยเมื่อการการฝึกอบรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนันท์ อนันตสมบูรณ์(2544:107-108) ที่ได้ทำการศึกษาภาพความรู้ ความเข้าใจและความสามารถของการสร้างคู่มือบำรุงรักษาเครื่องกำเนินไฟฟ้า สำรองสำหรับพนักงานช่างเทคนิคมีความรู้ ความเข้าใจ เฉลี่ยสูงกว่าคะแนนขณะการฝึกอบรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงไกร เมธาวีวงศ์ (2543:75) ที่ได้สร้างคู่มือเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม การซ่อมบำรุงอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ของบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ที่ว่าก่อนการใช้คู่มือเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับน้อย แต่เมื่อได้ใช้คู่มือฝึกอบรมแล้ว ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับ ดีเยี่ยม เป็นต้น

จากการทดสอบความรู้ความเข้าใจภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม ได้ค่าประสิทธิภาพ 88.16 ซึ่งแสดงว่า ค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ 83.33/88.16 หมายถึง ค่าประสิทธิภาพ (E_1) เท่ากับ 83.33 แสดงว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระในขณะฝึกอบรมในแต่ละหน่วย ค่าประสิทธิภาพ (E_2) เท่ากับ 88.16 แสดงว่า ผู้ที่เข้าฝึกอบรมมีความรู้ความสามารถในเรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งทำให้การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมได้ผลสำเร็จดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันท์ อนันตสมบูรณ์ (2544:107-108) ที่ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพความรู้ ความเข้าใจและความสามารถของการสร้างคู่มือบำรุงรักษาเครื่องกำเนินไฟฟ้า สำรองสำหรับพนักงานช่างเทคนิคของฝ่ายโทรศัพท์นครหลวงองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ซึ่งพนักงานช่างเทคนิคมีความรู้ความเข้าใจเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนก่อนการฝึกอบรม

3. การประเมินโครงการฝึกอบรม เรื่องออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินโครงการมีความคิดเห็นว่า การจัดหลักสูตรการฝึกอบรมตามหัวข้อเรื่องและเนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรมนั้นสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานและการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมมากที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

การวิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ มีข้อเสนอแนะเนื่องมาจากผลการวิจัย ดังนี้

1. ควรมีการพัฒนาการเรียนการสอนในเรื่องของรูปแบบ ลักษณะ โดยให้นักเรียนได้รู้จักการวิเคราะห์ถึงความสำคัญของการออกแบบ แยกแบบเสื้อสตรีในแต่ละแบบต่าง ๆ รวมไปถึงการออกแบบโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการออกแบบเสื้อสตรี

2. ควรมีการพัฒนาการเรียนการสอนเน้นในด้านการออกแบบเสื้อเพิ่มเติมมากขึ้นโดยการใช้หลักการออกแบบนำมาออกแบบรูปร่าง ลวดลายของเสื้อที่มีความหลากหลายแบบรวมไปถึงประโยชน์ของการใช้งาน เพื่อให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุดในการนำไปใช้ในการปฏิบัติและเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

3. ควรมีการจัดอบรมให้กับนักเรียนทุกปีเพื่อให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นตามทันเทคโนโลยีและแฟชั่นของเสื้อสตรีในปัจจุบันก่อนที่จะออกไปปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. ควรมีการพัฒนาโปรแกรมช่วยสอนหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ด้วยระบบการออกแบบจากคอมพิวเตอร์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับการปฏิบัติงานและสามารถนำไปประกอบอาชีพในสถานประกอบการหรือประกอบอาชีพอิสระได้

2. ควรมีการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าในการประกอบอาชีพอิสระในด้านอื่น ๆ เช่น กางเกง กระโปรง

3. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ในเรื่องของประโยชน์ของงานผ้าที่สามารถนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ประโยชน์งานประเภทต่าง ๆ

4. หลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถนำหลักสูตรนี้ไปใช้กับบุคลากรในองค์กร บุคคลทั่วไป หรือสำหรับผู้ที่ว่างงาน เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือเป็นอาชีพอิสระได้

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)

----------.(2545). *คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)

----------.(2545). *แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ.(2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

กริช อัมโภชน์. (2545) .*การสร้างหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม.* เอกสารประกอบการบรรยายในการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารงาน สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.

กิตติ พัชรวิชญ์. (2533). *เอกสารการสอนชุดวิชาการเรียนรู้และเทคนิคการฝึกอบรมหน่วยที่ 10 การฝึกอบรมการศึกษานอกระบบ.*นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.(อัดสำเนา).

กัมปนาท อ่วมสกุล. (2548). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสอบเทียบเครื่องมือวัดด้านมิติของหน่วยปฏิบัติการสอบเทียบเครื่องมือวัด สถาบันค้นคว้าและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตทางอุตสาหกรรม.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ขจรศักดิ์ หาญณรงค์. (2521). *การจัดโครงการฝึกอบรม.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมสรรพสามิต.

เครือวัลย์ ลิ่มอภิชาต. (2531). *หลักและเทคนิคการจัดการฝึกอบรมและพัฒนา.* กรุงเทพฯ : สยามศิลป์การพิมพ์

จริยา ทัพพะกุล ณ อยุธยา. (2530) “*แนวทางการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ*”. การศึกษาเพื่อคุณภาพ.คณะกรรมการศิลปหัตถกรรมและอาชีวศึกษา ครั้งที่ 40, กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา.(2549).*เอกสารประกอบการสอน วิชา เสื้อการค้าและธุรกิจเสื้อผ้า.* คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.

เฉลียว บุรีภักดี และคณะ.(2529).”*แนวโน้มการทำงานของเยาวชนไทย สรุปผลการวิจัยเชิงสำรวจทั่วประเทศ พ.ศ. 2526, ”โครงการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานของเยาวชนไทยและนอกระบบโรงเรียน.* กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาการศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย, ทบวงมหาวิทยาลัย.พิมพ์ครั้งที่ 2.

ชิโนรส ลออวรรณ. (2549). *การพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชนประเภทผ้าและเครื่องแต่งกายโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดชุมพร.*ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ทนง ทองเต็ม.(2553). "*การประเมินผลการฝึกอบรม*", เอกสารประกอบการบรรยาย.(เอกสารอัดสำเนา)

ทองฟู ชินะโชติ. (2531). *การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร.* กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธงชัย สันติวงษ์. (2542). *การบริหารงานบุคคล.* พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ประภาศรี โพธิ์ทอง. (2545). การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์แบบมัลติมีเดีย วิชาออกแบบลวดลายเครื่องหนังหลักสูตรศิลปะบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประชุม รอดประเสริฐ (2539). *นโยบายและการวางแผน : หลักการและทฤษฎี*. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์

ประเสริฐ พรหมศร.(2531). *ผลการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจ่าการบุญ จังหวัดพิษณุโลก*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พลเทพ จันทรสีประเสริฐ.(2524). *การฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาบุคคลศึกษาเฉพาะกรณีปัญหาการฝึกอบรมข้าราชการพลเรือนในประเทศไทย*. สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์., กรุงเทพฯ

พัลลภา สินธุวารินทร์. (2545). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมประเภทอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในจังหวัดเชียงใหม่*. ปริญญานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้. ถ่ายเอกสาร

พัฒนา สุขประเสริฐ. (2540). *กลยุทธ์ในการฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มนตรี ยอดบางเตย. (2538). *ออกแบบผลิตภัณฑ์.* พิมพ์ครั้งที่. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ยุพิน ประจวบเหมาะ. (2531). *ผลการวิเคราะห์เรื่องการประกอบอาชีพอิสระ: หนทางแก้ปัญหาการว่างงานของบัณฑิตเศรษฐศาสตร์*. คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ยุพิน องคานนท์. (2533).*ทัศนคติของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.

รำไพพรรณ อภิชาติพงษ์ชัย. (2540). *การฝึกอบรมในงานส่งเสริมการเกษตรการวางแผนและการจัดการ*. เชียงใหม่ : พี อาร์ คอมพิวเตอร์.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2536). *หลักการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาภร จำกัด, อัดสำเนา.

วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2532). *รายงานผลการวิจัยเรื่องการศึกษาตลาดแรงงานของบัณฑิตในเชิงพฤติกรรม*. สถาบันทรัพยากรมนุษย์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วินัย ณรงค์ฤทธิ์. (2530). *เหตุผลเชิงจริยธรรมและทัศนคติของนักเรียนต่ออาชีพต่าง ๆ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม.

วินิทร สอนพินทร์ (2542). *เอกสารประกอบการเรียน วิชา เทคนิคการตัดเย็บเสื้อสตรี*.คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ,อัดสำเนา.

ศรีกาญจนา พลอาสา. (2540). *การตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปเชิงอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ต้นไทร.

สมชาติ กิจยรรยง. (2545). *เทคนิคการเป็นวิทยากรฝึกอบรม*.พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัทมัลติอินฟอร์เมชั่นเทคโนโลยี จำกัด.

สายสอางค์ แกล้วเกษตรกรณ์. (2534). *คู่มือการเขียนโครงการฝึกอบรมสัมมนา/สัมมนา*. สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. สำนักงาน ก.พ.

สัญญา จัตตานนท์. (2531). *การศึกษากับการประกอบอาชีพอิสระ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.

สัญญา จัตตานนท์. (2527). *แนวโน้มของการประกอบอาชีพอิสระในประเทศไทย*.วารสารสังคมศาสตร์.12 – 13. ธันวาคม 2527.

สุนทร โคตรบรรเทา. (2525). *การศึกษากับปัญหาการมีงานทำในประเทศกำลังพัฒนา*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหารวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

สุรีพร ศรีทองกิตติกุล. (2521). *ความสนใจทางด้านอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนปากน้ำวิทยาคม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, อัดสำเนา.

สมคิด บางโม.(2544). *เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม*. พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพ: วิทยพัฒน์.

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). *เทคโนโลยีทางการศึกษา*. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

อารีรัตน์ พัฒนเพ็ญ. (2529). *ผลการทดลองใช้ข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่ออาชีพอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.

อำนวย เตชไชยศรี. (2542). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.

Beach, Dale S. (1980). *The Management of People at Work*. 3ed. New York: McMillan Publishing.

Frings, G.S.Fashion .(1996). From Concept to Customer 5th .ed New Jersey : Prentice Hall.

Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill.

Hisrich, Robert D., and Michael P. Peters. (1978). *Marketing a New Product.* Menlo Park : The Benjamin Cummings Publishing Co.

Larmer,William Gordon. (1980). The development and evaluation of an experience-Based curriculum for learning disabled. Texas Tech University.

Lentz, Wendee. (2006). An Investinion of the program planning process for Athletic training curriculum education programs. The University of Oklahoma.

Saylor, J.G. and Alexander, W.M. (1974*). Planing Curriculum for Schools*. New York : Holt, Rinehart and Winston.

Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development Theory and Practice*. New York : Harcourt Brace and Word Inc.

Tyler, R.W. (1949). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Illinois: Chicago University press.

William R. Tracy (1971) .*Designing Training and Development System*. American Management Association.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ภาคผนวก ข

- หาค่าความเชื่อมั่นค่าความง่ายของแบบทดสอบในขณะฝึกอบรม
- การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม (Try Out)
- ผลการประเมินความเที่ยงตรงของแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจระหว่างการฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

หาค่าความเชื่อมั่นค่าความง่ายของแบบทดสอบในขณะฝึกอบรม
หน่วยที่ 1 กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี

ข้อ/คน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	X	X^2
1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	8	64
2	0	1	1	0	0	1	0	1	1	1	6	36
3	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	8	64
4	1	1	1	1	0	1	0	0	0	1	6	36
5	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	8	64
S	2	4	5	3	3	3	2	4	4	5	36	264
p	0.04	0.8.	1.00	0.06	0.06	0.06	0.04	0.8.	0.8.	1.00		
q	0.60	0.20	0.00	0.40	0.40	0.40	0.60	0.20	0.20	0.00		
pq	0.24	0.16	0.00	0.24	0.24	0.24	0.24	0.16	0.16	0.00		

$\sum pq$ = 2.24

S^2 = 8.24

r_{tt} = 0.73 (ค่าความเชื่อมั่น)

หาค่าความเชื่อมั่นค่าความง่ายของแบบทดสอบในขณะฝึกอบรม
หน่วยที่ 2 กระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี

ข้อ/คน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	X	X^2
1	1	1	1	0	0	1	0	1	1	1	7	48
2	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	7	48
3	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	8	64
4	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	3	9
5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	9	81
S	5	3	3	3	3	5	3	3	4	2	34	250
p	1.00	0.06	0.06	0.06	0.06	1.00	0.06	0.06	0.8.	0.04		
q	0.00	0.40	0.40	0.40	0.40	0.00	0.40	0.40	0.20	0.60		
pq	0.00	0.24	0.24	0.24	0.24	0.00	0.24	0.24	0.16	0.24		

Pq = 3.04

S^2 = 10.64

r_{tt} = 0.76 (ค่าความเชื่อมั่น)

หาค่าความเชื่อมั่นค่าความง่ายของแบบทดสอบในขณะฝึกอบรม
หน่วยที่ 3 กระบวนการประกอบอาชีพอิสระ

ข้อ/คน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	X	X^2
1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	81
2	0	1	1	1	0	1	1	0	0	1	6	42
3	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1	4	16
4	0	0	1	1	0	1	0	0	0	1	4	16
5	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	8	64
S	0	4	3	5	3	4	3	2	2	5	31	219
p	0.00	0.8.	0.06	1.00	0.06	0.8.	0.06	0.04	0.04	1.00		
q	1.00	0.20	0.40	0.00	0.40	0.20	0.40	0.60	0.60	0.00		
pq	0.00	0.16	0.24	0.00	0.24	0.16	0.24	0.24	0.24	0.00		

Pq = 2.16

S^2 = 6.40

r_{tt} = 0.76 (ค่าความเชื่อมั่น)

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม (Try Out)

ข้อ/คน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	X	X^2
1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	25	625
2	1	1	0	0	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	23	529
3	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	24	576
4	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	25	625
5	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	26	676
S	5	5	2	4	5	4	0	3	3	0	5	5	5	2	4	5	5	4	0	3	3	5	5	5	4	3	4	4	5	5	123	303
p	1.00	1.00	0.04	0.8.	1.00	0.8.	0.00	0.06	0.06	0.00	1.00	1.00	1.00	0.04	0.8.	1.00	1.00	0.8.	0.00	0.06	0.06	1.00	1.00	1.00	0.8.	0.06	0.8.	0.8.	1.00	1.00		1
q	0.00	0.00	0.60	0.20	0.00	0.20	1.00	0.40	0.40	1.00	0.00	0.00	0.00	0.60	0.20	0.00	0.00	0.20	1.00	0.40	0.40	0.00	0.00	0.00	0.20	0.40	0.20	0.20	0.00	0.00		
pq	0.00	0.00	0.24	0.16	0.00	0.16	0.00	0.24	0.24	0.00	0.00	0.00	0.00	0.24	0.16	0.00	0.00	0.16	0.00	0.24	0.24	0.00	0.00	0.00	0.16	0.24	0.16	0.16	0.00	0.00		

ภาคผนวก ค

- ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารหลักสูตรการฝึกอบรม
- แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบด้านความรู้ความเข้าใจ ระหว่างการฝึกอบรม เรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ
- แสดงผลรวมของตารางวิเคราะห์หลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพ
- ตารางคะแนนของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ ภายหลังฝึกอบรม
- ตารางคะแนนของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ หลังการฝึกอบรม

ผลการประเมินความเที่ยงตรงของแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ ระหว่างการฝึกอบรม การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ
หน่วยที่ 1 กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี

ข้อคำถาม	ดัชนีความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ
1. Fashion มีความหมายตรงกับข้อใดมากที่สุด	1.00
2. ข้อใดให้ความหมายของคำว่า Design ได้ถูกต้อง	1.00
3. ทฤษฎีสีและการใช้สี มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกแบบอย่างไร	1.00
4. ลวดลายผ้าที่ให้ความรู้สึกแข็ง ร่าเริงเบิกบาน และดูอ่อนเยาว์ คือ ลักษณะของผ้าลายใด	1.00
5. วัสดุเสริมแต่ง มีความสำคัญต่อแบบอย่างไร	1.00
6. Decorative finishes มีความหมายตรงกับข้อใด	1.00
7. ข้อใดไม่ใช่วัสดุตกแต่งทั้งหมด	1.00
8. ข้อใดไม่ใช่ การวาดภาพดีไซน์ Design Drawing	1.00
9. การวาดภาพคล้ายจริง มีลักษณะอย่างไร	1.00
10. การวาดแบบฉับพลัน มีลักษณะอย่างไร	1.00

ผลการประเมินความเที่ยงตรงของแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ ระหว่างการฝึกอบรม การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ หน่วยที่ 2 กระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี

ข้อคำถาม	ดัชนีความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ
1. กระดาษคาร์บอน มีหน้าที่สำหรับใช้ทำอะไร	1.00
2. อุปกรณ์ใดที่ *ไม่จำเป็น* ต้องใช้ในการสร้างแบบเสื้อสตรี	1.00
3. การวัดจากปุ่มคอหน้าลงไปหาจุดสูงสุดของอก เป็นการวัดเพื่อต้องการทราบตำแหน่งใด	1.00
4. จากรูปเส้น A – B ได้จากข้อใด	1.00
5. จากรูปเส้น E – O ได้จากข้อใด	1.00
6. ผ้าหน้ากว้าง 36 นิ้ว มีวิธีการคำนวณผ้าอย่างไร	1.00
7. ข้อใดกล่าว*ไม่ถูกต้อง*เกี่ยวกับการวางแบบตัด	1.00
8. ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอน*วิธีการเย็บส่วนประกอบของเสื้อแผ่นหน้าแผ่นหลัง* ได้ถูกต้อง	1.00
9. ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอน*วิธีการเย็บส่วนประกอบของแขนเสื้อ*ได้ถูกต้อง	1.00
10. ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอน*วิธีการประกอบตัวเสื้อ*ได้ถูกต้อง	1.00

ผลการประเมินความเที่ยงตรงของแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ ระหว่างการฝึกอบรม การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ
หน่วยที่ 3 กระบวนการประกอบอาชีพ

ข้อคำถาม	ดัชนีความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ
1. การประกอบธุรกิจเสื้อผ้า มีความหมายตรงกับข้อใด	1.00
2. ธุรกิจ ตัดเย็บเสื้อผ้า จัดเป็นธุรกิจ ประเภทใด	1.00
3. ข้อใดไม่ใช่องค์ประกอบของการประกอบอาชีพอิสระ	1.00
4. ธุรกิจเสื้อผ้า เป็นองค์ประกอบของธุรกิจประเภทใด	1.00
5. ข้อใด ***ไม่ใช่*** ปัจจัยหลักในการดำเนินธุรกิจ	1.00
6. ข้อใด ไ***ม่ใช่*** ต้นทุนในการประกอบอาชีพอิสระในการตัดเย็บเสื้อ	1.00
7. ข้อใด คือ ค่าแรงทางอ้อม ของธุรกิจเสื้อ	1.00
8. วาธินี รับตัดเสื้อเชิ้ตโดยมีต้นทุนสุทธิในการผลิต 500 บาท ขายในราคา 2000 บาท วาธินีจะมี ค่าตอบแทนการลงทุน (ROI) เท่าใด	1.00
9. ข้อใดคือ วิวัฒนาการของแนวโน้มแฟชั่น	1.00
10. บิดาแห่งช่างเสื้อชั้นสูง ชาร์ลส์ เฟรเดอริค เวิร์ธ อยู่ในยุคใด	1.00

ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารหลักสูตรการฝึกอบรม

รายการเนื้อหาที่ประเมิน	ดัชนีความเที่ยงตรงของเนื้อหาหลักสูตร
1. มีเนื้อหาที่อธิบายถึงความหมายและเจตนาของการใช้เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย	1.00
2. มีเนื้อหาที่อธิบายถึงลักษณะของเส้น สีและผ้าที่ใช้ในการออกแบบเสื้อสตรี	1.00
3. มีเนื้อหาที่อธิบายวัสดุเสริมแต่งและวัสดุตกแต่ง	1.00
4. มีเนื้อหาที่สามารถอธิบายถึงหลักการออกแบบเสื้อสตรี	0.66
5. มีเนื้อหาที่อธิบายถึงการใช้เครื่องมือในการตัดเย็บ	1.00
6. มีเนื้อหาที่อธิบายถึงหลักการวัดตัวและการทำแบบตัดเสื้อสตรี	1.00
7. มีเนื้อหาที่อธิบายถึงหลักการการคำนวณผ้า ตักผ้า และการทำเครื่องหมายบนผ้า	1.00
8. มีเนื้อหาที่อธิบายการเย็บส่วนประกอบของเสื้อ และหลักการตกแต่งได้	0.66
9. มีเนื้อหาที่อธิบายแนวทางการประกอบอาชีพอิสระ	1.00
10. มีเนื้อหาที่อธิบายองค์ประกอบการประกอบอาชีพอิสระ	1.00
11. มีเนื้อหาที่อธิบายการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์	0.66
12. มีเนื้อหาที่อธิบายแนวโน้มของธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย	0.66

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบด้านความรู้ความเข้าใจขณะฝึกอบรม
เรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการทราบความสอดคล้องของรายละเอียดในแบบทดสอบระหว่างการฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ในด้านความรู้ความเข้าใจการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ โดยใช้ทดสอบกับผู้เข้ารับการอบรมระหว่างฝึกอบรม
2. ให้ท่านพิจารณาว่าท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่ารายละเอียดของแบบทดสอบ จะนำไปใช้เป็นตัวแทนการวัดหรือสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระที่จัดขึ้นในครั้งนี้ที่ได้เสนอไว้ในแบบประเมินนี้หรือไม่ โดยเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องผลการพิจารณาดังนี้

   +1 หมายถึง เห็นด้วยว่าข้อสอบวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ของการฝึกอบรม

   0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ของการฝึกอบรมหรือไม่

   -1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยว่าข้อสอบวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ของการฝึกอบร

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
<u>ส่วนที่ 1 กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี</u> 1.1. บอกความหมายของการใช้เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย	1. <u>Fashion</u> มีความหมายตรงกับข้อใดมากที่สุด ก. สมัยนิยมหรือวิธีการที่นิยมกันทั่วไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง ข. ผู้ที่พยายามสร้างสรรค์สิ่งใหม่ หาวิธีแก้ไขหรือคำตอบใหม่ๆ สำหรับปัญหาต่างๆ ค.สิ่งที่มนุษย์ค้นคว้า คิดออกแบบ แก้ไข และปรับปรุงเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ดีขึ้น ง. บุคคลที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับเสื้อผ้า มีห้องเสื้อ ผลิตและขายเอง			
	2. ข้อใดให้ความหมายของคำว่า <u>Design</u> ได้ถูกต้อง ก. ผู้ที่พยายามสร้างสรรค์สิ่งใหม่ หาวิธีแก้ไขหรือคำตอบใหม่ๆ สำหรับปัญหาต่างๆ ข. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น ค. การวาดภาพซึ่งแสดงให้เห็นวิธีการทำบางสิ่งบางอย่าง ง. วิธีหรือแบบเฉพาะที่จะทำให้เสื้อตัวนั้นแตกต่างกับเสื้อตัวอื่นๆ			
1.2.อธิบายลักษณะของเส้น สีและผ้าที่ใช้ในการออกแบบเสื้อสตรี	3. ทฤษฎีสีและการใช้สี มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกแบบอย่างไร ก. ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับ ข. บอกถึงลักษณะนิสัยของผู้ออกแบบได้เป็นอย่างดี ค. ช่วยสร้างความเข้าใจและบอกถึงเรื่องราวในการออกแบบ ง. ช่วยสร้างความสวยงาม ความน่าสนใจ สร้างความแตกต่างตลอดจนสร้างความรู้สึก			
	4. ลวดลายผ้าที่ให้ความรู้สึกแข็ง ร่าเริงเบิกบาน และดูอ่อนเยาว์ คือลักษณะของผ้าลายใด ก. ผ้าลายจุด ข. ผ้าลายธรรมชาติ ค. ผ้าลายรวม ง. ผ้าลายเลขาคณิต			

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
<u>ส่วนที่ 1 กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี</u> 1.3. อธิบายความหมายของวัสดุเสริมแต่งและวัสดุตกแต่ง	5. **<u>วัสดุเสริมแต่ง</u>** มีความสำคัญต่อแบบอย่างไร ก. ช่วยเสริมแต่งบุคลิกของผู้สวมใส่ได้เป็นอย่างดี ข. ช่วยเสริมทรงเสื้อให้มีการทรงตัว ค. ช่วยเสริมให้มีลักษณะและรูปทรงที่ดีมีความคงทนต่อการสวมใส่ ง. ช่วยเสริมให้เสื้อผ้าชุดนั้นดูสวยงาม			
	6. <u>Decorative finishes</u> มีความหมายตรงกับข้อใด ก. วัสดุเสริมแต่ง ข. วัสดุตกแต่ง ค. เครื่องเกาะเกี่ยว ง. วัสดุประกอบ			
	7. ข้อใดไม่ใช่วัสดุตกแต่งทั้งหมด ก. ลูกไม้ เทปปัก ด้ายเย็บผ้า ข. ริกแรก ชายคลุย การเย็บสัก ค. เกลียวเชือก ลูกปัด ผ้ากุ๊น ง. จีบรูด การต่อผ้า การตัดปะ			
1.4.สามารถนำหลักการออกแบบเสื้อสตรีไปออกแบบได้	8. ข้อใดไม่ใช่ **การวาดภาพดีไซน์** Design Drawing ก. การวาดภาพแบบฉับพลัน ข. การวาดภาพคล้ายจริง ค. การวาดภาพเหมือนจริง ง. การวาดภาพตามหนังสือ			
	9. การวาดภาพคล้ายจริง มีลักษณะอย่างไร ก. 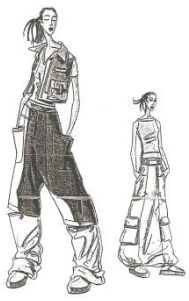			

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
<u>ส่วนที่ 1 กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี</u> 1.4.สามารถนำหลักการออกแบบเสื้อสตรีไปออกแบบได้	ข. ค. ง.			
	10. **การวาดแบบฉับพลัน** มีลักษณะอย่างไร ก. ข.			

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
<u>ส่วนที่ 1 กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี</u> 1.4.สามารถนำหลักการออกแบบเสื้อสตรีไปออกแบบได้	ค. ง.			
<u>ส่วนที่ 2 กระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี</u> 2.1.อธิบายการใช้เครื่องมือในการตัดเย็บ	1. **กระดาษคาร์บอน** มีหน้าที่สำหรับใช้ทำอะไร ก. ใช้กลิ้งเส้นบนผ้าให้เกิดรอยตามที่ต้องการ ข. ใช้ขีดผ้า ค. ใช้สร้างแบบ ง. ใช้ขีดผ้าแล้วจะระเหยหายไปเองในช่วงเวลาหนึ่ง			
	2. อุปกรณ์ใดที่ ***<u>ไม่จำเป็น</u>*** ต้องใช้ในการสร้างแบบเสื้อสตรี ก. ไม้บรรทัด สายวัด ดินสอ ข. กระดาษ ยางลบ ลูกกลิ้ง ค. ไม้ฉาก กรรไกรตัดกระดาษ สก็อตเทป ง. ลูกกลิ้ง ไม้โค้ง ชอร์คสี			
2.2.เข้าใจและสามารถนำหลักการวัดตัวและการทำแบบเสื้อสตรี	3. การวัดจากปุ่มคอหน้าลงไปหาจุดสูงสุดของอก เป็นการวัดเพื่อต้องการทราบตำแหน่งใด ก. อกห่าง ข. อกสูง ค. บ่าหน้า ง. รอบอก			

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
<u>ส่วนที่ 2 กระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี</u> 2.2.เข้าใจและสามารถนำหลักการวัดตัวและการทำแบบเสื้อสตรี	4. จากรูปเส้น A – B ได้จากข้อใด 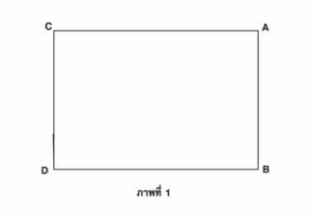 ภาพที่ 1 ก. ความยาวจากปุ่มคอหน้าถึงเอว ข. รอบเอว ค. อกห่าง ง. รอบสะโพก หาร 2			
	5. จากรูปเส้น E – O ได้จากข้อ 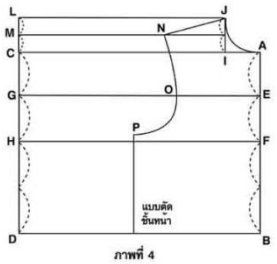 ภาพที่ 4 ใด ก. ครึ่งหนึ่งความยาวของไหล่ที่บวก 1 ซ.ม. ข. ความยาวของบ่าหน้า บวก 1 ซ.ม. ค. ครึ่งหนึ่งความยาวของบ่าหน้าที่บวกเพิ่ม 1 ซ.ม. ง. ครึ่งหนึ่งความยาวของบ่าหลังที่บวกเพิ่ม 1 ซ.ม.			
2.3 สามารถอธิบายหลักการและปฏิบัติการคำนวณผ้า ตัดผ้า และการทำเครื่องหมายบนผ้า	6. ผ้าหน้ากว้าง 36 นิ้ว มีวิธีการคำนวนผ้าอย่างไร ก. ความยาวเสื้อ X 2 แล้ว + ความยาวแขน + 10 ซ.ม. (เผื่อตะเข็บ) X 2 ข. ความยาวเสื้อ + ความยาวแขน + 10 ซ.ม. ค. ความยาวเสื้อ + 10 ซ.ม. (เผื่อตะเข็บ) X 2 ง. ความยาวเสื้อ + ความยาวแขน + 10 ซ.ม. (เผื่อตะเข็บ) X 2			

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
<u>ส่วนที่2 กระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี</u> 2.3 สามารถอธิบายหลักการและปฏิบัติการคำนวณผ้า ตัดผ้า และการทำเครื่องหมายบนผ้า	7. ข้อใดกล่าว***<u>ไม่ถูกต้อง</u>***เกี่ยวกับการวางแบบตัด ก. วางส่วนที่กว้างที่สุดไว้ที่ปลายผ้า ข. ริมของสาบเสื้อที่มีลักษณะแนวตรง ควรอยู่ที่ริมผ้าเสมอ ค. วางแบบตัดชิ้นเล็กก่อน แล้วจึงวางชิ้นใหญ่แทรก ตามเนื้อที่ที่เหลือ ง. กลัดเข็มหมุดให้ห่างจากริมเพื่อแบบประมาณ 2-3 เซนติเมตรเพื่อสะดวกในการกดรอย			
2.4 สามารถเย็บส่วนประกอบของเสื้อ และหลักการตกตกแต่ง	8. ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอน***<u>วิธีการเย็บส่วนประกอบของเสื้อแผ่นหน้า แผ่นหลัง</u>*** ได้ถูกต้อง 1. เย็บกันยืดคอหน้า คอหลัง 2. เย็บรังกระดุมด้วยผ้าหรือเย็บซิป 3. เย็บเกล็ดหรือเย็บแนวต่อต่างๆ 4. เย็บกระเป๋าหรือส่วนตกแต่ง ตามแบบที่ได้ออกแบบไว้ ก. 2. 3. 4. 1. ข. 1. 2. 3. 4. ค. 4. 3. 2. 1. ง. 3. 4. 1. 2.			
	9. ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอน***<u>วิธีการเย็บส่วนประกอบของแขนเสื้อ</u>***ได้ถูกต้อง 1. เย็บฝีจักรห่างอิ๊ส หัวแขนเสื้อ 2. เย็บส่วนตกแต่งแขนเสื้อ (ถ้ามี) 3. เย็บตะเข็บใต้แขน 4. ดึงอิ๊สหัวแขนเสื้อ เนาพับปลายแขน รีดให้เรียบ ก. 2. 3. 4. 1. ข. 3. 4. 1. 2. ค. 4. 3. 2. 1. ง. 1. 2. 3. 4.			

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
<u>ส่วนที่ 2 กระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี</u> 2.4 สามารถเย็บส่วนประกอบของเสื้อ และหลักการตกตกแต่ง	10. ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอน***<u>วิธีการประกอบตัวเสื้อ</u>***ได้ถูกต้อง 1. เย็บตะเข็บไหล่ รีดแบะตะเข็บ 2. เย็บเข้าปกเสื้อหรือเย็บสาบเสื้อกับตัวเสื้อ 3. เย็บตัดชายเสื้อ 4. เย็บตะเข็บข้าง รีดแบะตะเข็บ 5. เนาพับเย็บชายเสื้อ รีดให้เรียบ 6. เย็บหัวแขนเสื้อกับวงแขนเสื้อ ก. 2. 3. 4. 1. 5. 6. ข. 6. 3. 4. 5. 1. 2. ค. 4. 3. 6. 2. 1. 5. ง. 1. 2. 3. 4. 5. 6.			
<u>ส่วนที่3 กระบวนการประกอบอาชีพอิสระ</u> 3.1 แนวทางในการประกอบอาชีพอิสระ	1. การประกอบธุรกิจเสื้อผ้า มีความหมายตรงกับข้อใด ก. ธุรกิจของตนเองไม่ว่าธุรกิจนั้นจะเล็กหรือใหญ่ ข. การประกอบกิจการส่วนตัวต่าง ๆ ในการผลิตสินค้า หรือบริการที่ถูกต้องตามกฎหมาย ค. ไม่มีเงินเดือนหรือรายได้ที่แน่นอน ผลตอบแทนที่ได้รับคือเงินกำไรจากการลงทุน ง. ถูกทุกข้อ			
	2. ธุรกิจ ตัดเย็บเสื้อผ้า จัดเป็นธุรกิจ ประเภทใด ก. ธุรกิจการผลิต ข. ธุรกิจการบริการ ค. ธุรกิจซื้อผ้าขายไป ง. ธุรกิจการเกษตร			

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	1
<u>ส่วนที่ 3 กระบวนการประกอบอาชีพอิสระ</u> 3.2 องค์ประกอบการประกอบอาชีพอิสระ	3. ข้อใดไม่ใช่องค์ประกอบของการประกอบอาชีพอิสระ ก. เงิน ข. ทำเล ค. แหล่งวัตถุดิบ ง. ไม่มีข้อใดถูก			
	4. ธุรกิจเสื้อผ้า เป็นองค์ประกอบของธุรกิจประเภทใด ก. การผลิต ข. การบริการ ค. ซื้อมาขายไป ง. การเกษตร			
	5. ข้อใด ***ไม่ใช่*** ปัจจัยหลักในการดำเนินธุรกิจ ก. ทุน ข. ความรู้ ค. การจัดการ ง. การตลาด			
3.3 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์	6. ข้อใด ***ไม่ใช่*** ต้นทุนในการประกอบอาชีพอิสระในการตัดเย็บเสื้อ ก. ค่าแรง ข. ค่าวัตถุดิบ ค. ค่าบรรจุภัณฑ์ ง. ไม่มีข้อใดถูก			
	7. ข้อใด คือ ค่าแรงทางอ้อม ของธุรกิจเสื้อ ก. เงินเดือนของผู้จัดการโรงงานเย็บผ้า ข. เงินเดือนยาม ค. ค่าแรงพนักงานทำความสะอาด ง. ค่าแรงของช่างตัดเสื้อในกิจการผลิตเสื้อสำเร็จรูป			

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	1
<u>ส่วนที่ 3 กระบวนการประกอบอาชีพอิสระ</u> 3.3 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์	8. วาธินี รับตัดเสื้อเชิ้ตโดยมีต้นทุนสุทธิในการผลิต 500 บาท ขายในราคา 2000 บาท วาธินีจะมี ค่าตอบแทนการลงทุน (ROI)เท่าใด ก. 100 ข. 200 ค. 300 ง. 400			
3.4 แนวโน้มของธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย	9. ข้อใดคือ วิวัฒนาการของแนวโน้มแฟชั่น ก. การตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของสังคม ข. การแตกแยกทางวัฒนธรรม ค. การจินตนาการที่ประสบความสำเร็จ ง. ถูกทุกข้อ			
	10. บิดาแห่งช่างเสื้อชั้นสูง ชาร์ลส์ เฟรเดอริค เวิร์ธ อยู่ในยุคใด ก. ปี 1860 ข. ปี 1960 ค. ปลายปี 1960 ง. ปี 2000			

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบด้านความรู้ความเข้าใจหลังการฝึกอบรม
เรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการทราบความสอดคล้องของรายละเอียดในแบบทดสอบหลังการฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ในด้านความรู้ความเข้าใจการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ โดยใช้ทดสอบกับผู้เข้ารับการอบรมหลังฝึกอบรม
2. ให้ท่านพิจารณาว่าท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่ารายละเอียดของแบบทดสอบ จะนำไปใช้เป็นตัวแทนการวัดหรือสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระที่จัดขึ้นในครั้งนี้ที่ได้เสนอไว้ในแบบประเมินนี้หรือไม่ โดยเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องผลการพิจารณาดังนี้

   +1 หมายถึง เห็นด้วยว่าข้อสอบวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ของการฝึกอบรม

   0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ของการฝึกอบรมหรือไม่

   -1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยว่าข้อสอบวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ของการฝึกอบรม

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
ส่วนที่ 1 กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี 1.1. บอกความหมายของการใช้เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย	1. ข้อใดให้ความหมายของคำว่า Design ได้ถูกต้อง ก. การวาดภาพซึ่งแสดงให้เห็นวิธีการทำบางสิ่งบางอย่าง ข. วิธีหรือแบบเฉพาะที่จะทำให้เสื้อตัวนั้นแตกต่างกับเสื้อตัวอื่นๆการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น ค. ผู้ที่พยายามสร้างสรรค์สิ่งใหม่ หาวิธีแก้ไขหรือคำตอบใหม่ๆ สำหรับปัญหาต่างๆ ง. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น			
	2. Fashion มีความหมายตรงกับข้อใดมากที่สุด ก. บุคคลที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับเสื้อผ้า มีห้องเสื้อ ผลิตและขายเอง ข. สิ่งที่มนุษย์ค้นคว้า คิดออกแบบ แก้ไข และปรับปรุงเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ดีขึ้น ค.ผู้ที่พยายามสร้างสรรค์สิ่งใหม่ หาวิธีแก้ไขหรือคำตอบใหม่ๆ สำหรับปัญหาต่างๆ ง. สมัยนิยมหรือวิธีการที่นิยมกันทั่วไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง			
1.2.อธิบายลักษณะของเส้น สีและผ้าที่ใช้ในการออกแบบเสื้อสตรี	3. ลวดลายผ้าที่ให้ความรู้สึกแข็ง ร่าเริงเบิกบาน และดูอ่อนเยาว์ คือลักษณะของผ้าลายใด ก. ผ้าลายเลขาคณิต ข. ผ้าลายรวม ค. ผ้าลายธรรมชาติ ง. ผ้าลายจุด			
	4. ทฤษฎีสีและการใช้สี มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกแบบอย่างไร ก. ช่วยสร้างความเข้าใจและบอกถึงเรื่องราวในการออกแบบ			

	ข. ช่วยสร้างความสวยงาม ความน่าสนใจ สร้างความแตกต่างตลอดจนสร้างความรู้สึก ค. ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับ ง. บอกถึงลักษณะนิสัยของผู้ออกแบบได้เป็นอย่างดี			
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	**ข้อสอบ**	**ผลการพิจารณา**		
		+1	0	-1
<u>ส่วนที่1 กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี</u> 1.3. อธิบายความหมายของวัสดุเสริมแต่งและวัสดุตกแต่ง	5. <u>Decorative finishes</u> มีความหมายตรงกับข้อใด ก. วัสดุประกอบ ข. วัสดุตกแต่ง ค. เครื่องเกาะเกี่ยว ง. วัสดุเสริมแต่ง			
	6. ข้อใดไม่ใช่วัสดุตกแต่งทั้งหมด ก. เกลียวเชือก ลูกปัด ผ้ากุ๊น ข. ริกแรก ชายคลุย การเย็บสัก ค. ลูกไม้ เทปปัก ด้ายเย็บผ้า ง. จีบรูด การต่อผ้า การตัดปะ			
	7. **<u>วัสดุเสริมแต่ง</u>** มีความสำคัญต่อแบบอย่างไร ก. ช่วยเสริมให้เสื้อผ้าชุดนั้นดูสวยงาม ข. ช่วยเสริมทรงเสื้อให้มีการทรงตัว ค. ช่วยเสริมแต่งบุคลิกของผู้สวมใส่ได้เป็นอย่างดี ง. ช่วยเสริมให้มีลักษณะและรูปทรงที่ดีมีความคงทนต่อการสวมใส่			
1.4.สามารถนำหลักการออกแบบเสื้อสตรีไปออกแบบได้	8. ข้อใดไม่ใช่ **การวาดภาพดีไซน์** Design Drawing ก. การวาดภาพแบบฉับพลัน ข. การวาดภาพคล้ายจริง ค. การวาดภาพเหมือนจริง ง. การวาดภาพตามหนังสือ			

	9. การวาดภาพคล้ายจริง มีลักษณะอย่างไร ก. 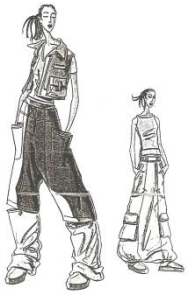			
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	**ข้อสอบ**	**ผลการพิจารณา**		
		+1	0	-1
<u>ส่วนที่1 กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี</u> 1.4.สามารถนำหลักการออกแบบเสื้อสตรีไปออกแบบได้	ข. ค. ง. 			
	10. **การวาดแบบฉับพลัน** มีลักษณะอย่างไร ก. 			

	ข. 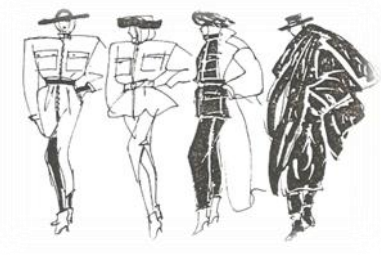			
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	**ข้อสอบ**	**ผลการพิจารณา**		
		+1	0	-1
<u>ส่วนที่ 1 กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี</u> 1.4.สามารถนำหลักการออกแบบเสื้อสตรีไปออกแบบได้	ค. ง.			
<u>ส่วนที่ 2 กระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี</u> 2.1.อธิบายการใช้เครื่องมือในการตัดเย็บ	1. อุปกรณ์ใดที่ ***<u>ไม่จำเป็น</u>*** ต้องใช้ในการสร้างแบบเสื้อสตรี ก. ไม้บรรทัด สายวัด ดินสอ ข. ลูกกลิ้ง ไม้โค้ง ชอร์คสี ค. ไม้ฉาก กรรไกรตัดกระดาษ สก็อตเทป ง. กระดาษ ยางลบ ลูกกลิ้ง			
	2. **กระดาษคาร์บอน** มีหน้าที่สำหรับใช้ทำอะไร ก. ใช้ขีดผ้า ข. ใช้กลิ้งเส้นบนผ้าให้เกิดรอยตามที่ต้องการ ค. ใช้สร้างแบบ ง. ใช้ขีดผ้าแล้วจะระเหยหายไปเองในช่วงเวลาหนึ่ง			

2.2.เข้าใจและสามารถนำหลักการวัดตัวและการทำแบบเสื้อสตรี	3. การวัดจากปุ่มคอหน้าลงไปหาจุดสูงสุดของอก เป็นการวัดเพื่อต้องการทราบตำแหน่งใด ก. อกห่าง ข. อกสูง ค. บ่าหน้า ง. รอบอก			

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
<u>ส่วนที่ 2 กระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี</u> 2.2.เข้าใจและสามารถนำหลักการวัดตัวและการทำแบบเสื้อสตรี	4. จากรูปเส้น E – O ได้จากข้อ 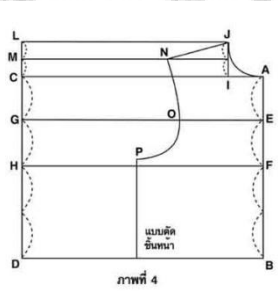 ภาพที่ 4 ใด ก. ครึ่งหนึ่งความยาวของไหล่ที่บวก 1 ซ.ม. ข. ความยาวของบ่าหน้า บวก 1 ซ.ม. ค. ครึ่งหนึ่งความยาวของบ่าหน้าที่บวกเพิ่ม 1 ซ.ม. ง. ครึ่งหนึ่งความยาวของบ่าหลังที่บวกเพิ่ม 1 ซ.ม.			
	5. จากรูปเส้น A – B ได้จากข้อใด			

	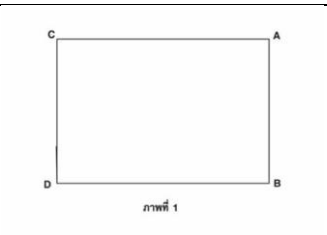 ภาพที่ 1 ก. ความยาวจากปุ่มคอหน้าถึงเอว ข. รอบเอว ค. อกห่าง ง. รอบสะโพก หาร 2			
2.3 สามารถอธิบายหลักการและปฏิบัติการคำนวณผ้า ตัดผ้า และการทำเครื่องหมายบนผ้า	6. ผ้าหน้ากว้าง 36 นิ้ว มีวิธีการคำนวณผ้าอย่างไร ก. ความยาวเสื้อ X 2 แล้ว + ความยาวแขน + 10 ซ.ม. (เผื่อตะเข็บ) X 2 ข. ความยาวเสื้อ + ความยาวแขน + 10 ซ.ม. ค. ความยาวเสื้อ + 10 ซ.ม. (เผื่อตะเข็บ) X 2 ง. ความยาวเสื้อ + ความยาวแขน + 10 ซ.ม. (เผื่อตะเข็บ) X 2			

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
<u>ส่วนที่ 2 กระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี</u> 2.3 สามารถอธิบายหลักการและปฏิบัติการคำนวณผ้า ตัดผ้า และการทำเครื่องหมายบนผ้า	7. ข้อใดกล่าว***<u>ไม่ถูกต้อง</u>***เกี่ยวกับการวางแบบตัด ก. วางส่วนที่กว้างที่สุดไว้ที่ปลายผ้า ข. ริมของสาบเสื้อที่มีลักษณะแนวตรง ควรอยู่ที่ริมผ้าเสมอ ค. วางแบบตัดชิ้นเล็กก่อน แล้วจึงวางชิ้นใหญ่แทรก ตามเนื้อที่ที่เหลือ ง. กลัดเข็มหมุดให้ห่างจากริมเพื่อแบบประมาณ 2-3 เซนติเมตรเพื่อสะดวกในการกดรอย			
2.4 สามารถเย็บส่วนประกอบของเสื้อ และหลักการตกตกแต่ง	8. ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอน***<u>วิธีการเย็บส่วนประกอบของเสื้อแผ่นหน้า แผ่นหลัง</u>*** ได้ถูกต้อง 1. เย็บกันยืดคอหน้า คอหลัง 2. เย็บรังกระดุมด้วยผ้าหรือเย็บซิป 3. เย็บเกล็ดหรือเย็บแนวต่อต่างๆ 4. เย็บกระเป๋าหรือส่วนตกแต่ง ตามแบบที่ได้ออกแบบไว้ ก. 2. 3. 4. 1. ข. 1. 2. 3. 4. ค. 4. 3. 2. 1. ง. 3. 4. 1. 2.			
	9. ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอน***<u>วิธีการเย็บส่วนประกอบของแขนเสื้อ</u>***ได้ถูกต้อง 1. เย็บฝีจักรห่างอิ๊ส หัวแขนเสื้อ 2. เย็บส่วนตกแต่งแขนเสื้อ (ถ้ามี) 3. เย็บตะเข็บใต้แขน 4. ดึงอิ๊สหัวแขนเสื้อ เนาพับปลายแขน รีดให้เรียบ ก. 2. 3. 4. 1. ข. 3. 4. 1. 2. ค. 4. 3. 2. 1. ง. 1. 2. 3. 4.			

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
<u>ส่วนที่ 2 กระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี</u> 2.4 สามารถเย็บส่วนประกอบของเสื้อ และหลักการตกตกแต่ง	10. ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอน***<u>วิธีการประกอบตัวเสื้อ</u>***ได้ถูกต้อง 1. เย็บตะเข็บไหล่ รีดแบะตะเข็บ 2. เย็บเข้าปกเสื้อหรือเย็บสาบเสื้อกับตัวเสื้อ 3. เย็บตัดชายเสื้อ 4. เย็บตะเข็บข้าง รีดแบะตะเข็บ 5. เนาพับเย็บชายเสื้อ รีดให้เรียบ 6. เย็บหัวแขนเสื้อกับวงแขนเสื้อ ก. 2. 3. 4. 1. 5. 6. ข. 6. 3. 4. 5. 1. 2. ค. 4. 3. 6. 2. 1. 5. ง. 1. 2. 3. 4. 5. 6.			
<u>ส่วนที่3 กระบวนการประกอบอาชีพอิสระ</u> 3.1 แนวทางในการประกอบอาชีพอิสระ	1. การประกอบธุรกิจเสื้อผ้า มีความหมายตรงกับข้อใด ก. ธุรกิจของตนเองไม่ว่าธุรกิจนั้นจะเล็กหรือใหญ่ ข. การประกอบกิจการส่วนตัวต่าง ๆ ในการผลิตสินค้า หรือบริการที่ถูกต้องตามกฎหมาย ค. ไม่มีเงินเดือนหรือรายได้ที่แน่นอน ผลตอบแทนที่ได้รับคือเงินกำไรจากการลงทุน ง. ถูกทุกข้อ			
	2. ข้อใดไม่ใช่องค์ประกอบของการประกอบอาชีพอิสระ ก. เงิน ข. ทำเล ค. แหล่งวัตถุดิบ ง. ไม่มีข้อใดถูก			

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	1
<u>ส่วนที่ 3 กระบวนการประกอบอาชีพอิสระ</u> 3.2 องค์ประกอบการประกอบอาชีพอิสระ	3. ธุรกิจ ตัดเย็บเสื้อผ้า จัดเป็นธุรกิจ ประเภทใด ก. ธุรกิจการผลิต ข. ธุรกิจการบริการ ค. ธุรกิจซื้อผ้าขายไป ง. ธุรกิจการเกษตร			
	4. ข้อใด ***ไม่ใช่*** ปัจจัยหลักในการดำเนินธุรกิจ ก. ทุน ข. ความรู้ ค. การจัดการ ง. การตลาด			
	5. ธุรกิจเสื้อผ้า เป็นองค์ประกอบของธุรกิจประเภทใด ก. การเกษตร ข. การบริการ ค. ซื้อมาขายไป ง. การผลิต			
3.3 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์	6. ข้อใด คือ ค่าแรงทางอ้อม ของธุรกิจเสื้อ ก. ค่าแรงของช่างตัดเสื้อในกิจการผลิตเสื้อสำเร็จรูป ข. ค่าแรงพนักงานทำความสะอาด ค. เงินเดือนยาม ง. เงินเดือนของผู้จัดการโรงงานเย็บผ้า			
	7. ข้อใด ไ***ม่ใช่*** ต้นทุนในการประกอบอาชีพอิสระในการตัดเย็บเสื้อ ก. ค่าบรรจุภัณฑ์ ข. ค่าวัตถุดิบ ค. ค่าแรง ง. ไม่มีข้อใดถูก			

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	1
ส่วนที่ 3 กระบวนการประกอบอาชีพอิสระ 3.3 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์	8. ประภาภรณ์ รับตัดเสื้อเชิ้ตโดยมีต้นทุนสุทธิในการผลิต 1000 บาท ขายในราคา 3000 บาท วาธินีจะมี ค่าตอบแทนการลงทุน (ROI)เท่าใด ก. 500 ข. 600 ค. 700 ง. 800			
3.4 แนวโน้มของธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย	9. บิดาแห่งช่างเสื้อชั้นสูง ชาร์ลส์ เฟรเดอริค เวิร์ธ อยู่ในยุคใด ก. ปี 1860 ข. ปี 1960 ค. ปลายปี 1960 ง. ปี 2000			
	10. ข้อใดคือ วิวัฒนาการของแนวโน้มแฟชั่น ก. การตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของสังคม ข. การแตกแยกทางวัฒนธรรม ค. การจินตนาการที่ประสบความสำเร็จ ง. ถูกทุกข้อ			

แสดงผลรวมของตารางวิเคราะห์หลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพ

วัตถุประสงค์ / หัวข้อเนื้อหา	พุทธิพิสัย					ทักษะพิสัย							
	ความรู้	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	ความรู้	กระบวนการปฏิบัติ	ความชำนาญการ	ความคล่องแคล่ว	รวม	ค่าเฉลี่ย	ลำดับความสำคัญ
1.กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี												
1.1 ความหมายและเจตคติของการใช้เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย	25	24								49	4.10	10
1.2 ลักษณะของเส้น สีและผ้าที่ใช้ในการออกแบบเสื้อสตรี	25	26								51	4.47	9
1.3 วัสดุเสริมแต่งและวัสดุตกแต่ง	24	24								48	3.92	11
1.4 หลักการออกแบบเสื้อสตรีจำนวน 3 แบบ	24	24	24			24	25	25	24	24	192	8.21	5
2. กระบวนการตัดเย็บ												
2.1 การใช้เครื่องมือตัดเย็บ	24	25	25			25	26	25	25	25	198	8.40	4
2.2 การวัดตัวและการทำแบบตัด	25	26	26			26	25	25	25	25	202	8.77	3
2.3 การคำนวณผ้า ตัดผ้า และการทำเครื่องหมายบนผ้า	26	27	27			27	27	27	26	27	219	9.73	1
2.4 วิธีการเย็บส่วนประกอบของเสื้อ และหลักการการตกแต่ง	27	27	27			26	26	27	27	27	215	9.51	2
3. การประกอบอาชีพอิสระ												
3.1 แนวทางการประกอบอาชีพอิสระ	24	24				24	24	24	25	24	169	7.78	6
3.2 องค์ประกอบการประกอบอาชีพอิสระ	25	24				24	24	24	24	25	167	7.65	8
3.3 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์	24	24	25				24	25	25	24	168	7.73	7
3.4 แนวโน้มของธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย	24	24								48	3.92	11
รวม	288	292	156			175	200	198	201	204	1726		
คิดเป็นร้อยละ	16.3	20.5	4.9			8.4	11.7	11.3	13.2	13.6		100%	
ข้อสอบ	5	8	1			2	3	3	4	4	**จำนวนข้อสอบ 30 ข้อ**		
ลำดับความสำคัญ	2	1	8			7	5	6	4	3			

ภาคผนวก ง

- แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบด้านความรู้ความเข้าใจ ระหว่างการฝึกอบรมเรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 1: กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 2: กระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 3: กระบวนการประกอบอาชีพอิสระ
- แผนการเรียนรู้
- หลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรี ในการประกอบอาชีพอิสระ

ตารางคะแนนของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ ภายหลังฝึกอบรม
หน่วยที่ 1 เรื่อง กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี

ผู้เข้าอบรม	แบบทดสอบข้อที่										รวม
คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	7
2	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	8
3	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	8
4	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	9
5	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	7
6	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	8
7	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	8
8	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	8
9	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	8
10	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	8
11	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	8
12	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	8
13	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	8
14	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	8
15	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	8
16	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	8
17	1	0	1	0	1	1	1	1	0	1	9
18	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	8
19	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	8
20	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	9
รวม	16	14	16	16	14	14	15	14	16	17	169
					ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน						0.31
					คะแนนค่าเฉลี่ย						8.5
					ค่าประสิทธิภาพ(E_1)						84.5

ตารางคะแนนของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ ภายหลังฝึกอบรม
หน่วยที่ 2 เรื่อง กระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี

ผู้เข้าอบรม	แบบทดสอบข้อที่										รวม
คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	0	7
2	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	8
3	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	8
4	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	8
5	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	8
6	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	8
7	1	1	1	0	0	1	1	0	1	1	7
8	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	8
9	1	1	0	0	1	0	1	1	1	1	7
10	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	8
11	0	0	1	1	1	1	1	0	0	1	6
12	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	7
13	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	8
14	1	1	0	1	1	1	0	1	0	1	8
15	0	1	0	1	1	1	1	0	1	1	7
16	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	7
17	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	8
18	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	8
19	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	8
20	1	0	1	1	0	0	1	1	1	1	7
รวม	15	15	15	16	15	14	15	14	16	15	167
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน											0.365
คะแนนค่าเฉลี่ย											8.35
ค่าประสิทธิภาพ(E_1)											83.5

ตารางคะแนนของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ ภายหลังฝึกอบรม
หน่วยที่ 3 เรื่อง กระบวนการประกอบอาชีพอิสระ

ผู้เข้าอบรม	แบบทดสอบข้อที่										รวม
คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	0	1	0	1	1	0	1	1	1	1	7
2	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	8
3	1	1	1	0	1	0	1	1	1	0	7
4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	9
5	1	0	1	0	1	1	0	1	1	1	7
6	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	9
7	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	8
8	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	8
9	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	8
10	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	8
11	1	1	1	1	0	1	1	0	0	1	7
12	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	8
13	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	8
14	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	9
15	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	8
16	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	9
17	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1	7
18	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	8
19	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	8
20	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	7
รวม	17	16	16	15	15	14	16	15	17	17	164
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน											0.382
คะแนนค่าเฉลี่ย											8.24
ค่าประสิทธิภาพ(E_1)											82

ตารางคะแนนของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ หลังการฝึกอบรม

คนที่	แบบทดสอบข้อที่																														รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	27
2	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	26
3	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	28
4	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	28
5	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	26
6	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	27
7	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	25
8	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	25
9	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	26
10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	25
11	0	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	27
12	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	26
13	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	27
14	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	25
15	0	1	1	1	0	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	28
16	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	25
17	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	26
18	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	28
19	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	27
20	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	28
รวม	17	16	16	15	16	16	17	17	18	16	16	16	17	17	18	17	18	18	18	17	18	18	16	16	17	17	18	18	18	18	529
	คะแนนค่าเฉลี่ย																														26.45
	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)																														1.601
	ค่าประสิทธิภาพ(E_2)																														88.16

แบบประเมินความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรม
เรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย(/) ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

ลำดับที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	**ด้านหลักสูตร**					
	1.1 ความเหมาะสมของหัวข้อเรื่องในหลักสูตร					
	1.2 เนื้อหาสาระของแต่ละเรื่องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
	1.3 การจัดเรียงหัวข้อเป็นไปตามลำดับประสบการณ์และความต่อเนื่อง					
	1.4 ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมสามารถนำไปปฏิบัติงานและการประกอบอาชีพ					
2.	**วิทยากรในการฝึกอบรม**					
	2.1 มีความรอบรู้ในเนื้อหาของการฝึกอบรม					
	2.2 นำเสนอเนื้อหาได้ชัดเจนสมเหตุผล					
	2.3 อธิบายยกตัวอย่างเข้าใจดี					
	2.4 สร้างบรรยายกาศในการบรรยาย					
	2.5 เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น					
	2.6 ตอบข้อซักถามได้ตรงประเด็นชัดเจน					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ผลการประเมินโครงการฝึกอบรมภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

ลำดับที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความเหมาะสม
1.	ด้านหลักสูตร			
	1.1 ความเหมาะสมของหัวข้อเรื่องในหลักสูตร	4.6	0.51	ดีมาก
	1.2 เนื้อหาสาระของแต่ละเรื่องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.7	0.48	ดีมาก
	1.3 การจัดเรียงหัวข้อเป็นไปตามลำดับประสบการณ์และความต่อเนื่อง	4.6	0.69	ดีมาก
	1.4 ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมสามารถนำไปปฏิบัติงานและการประกอบอาชีพ	4.8	0.42	ดีมาก
2.	วิทยากรในการฝึกอบรม			
	2.1 มีความรอบรู้ในเนื้อหาของการฝึกอบรม	4.6	0.51	ดีมาก
	2.2 นำเสนอเนื้อหาได้ชัดเจนสมเหตุผล	4.5	0.52	ดี
	2.3 อธิบายยกตัวอย่างเข้าใจดี	4.4	0.51	ดี
	2.4 สร้างบรรยากาศในการประเมินความเหมาะสมของ	4.3	0.67	ดี
	รวม	**4.45**	**1.71**	ดี

หลักสูตรฝึกอบรม
เรื่อง การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

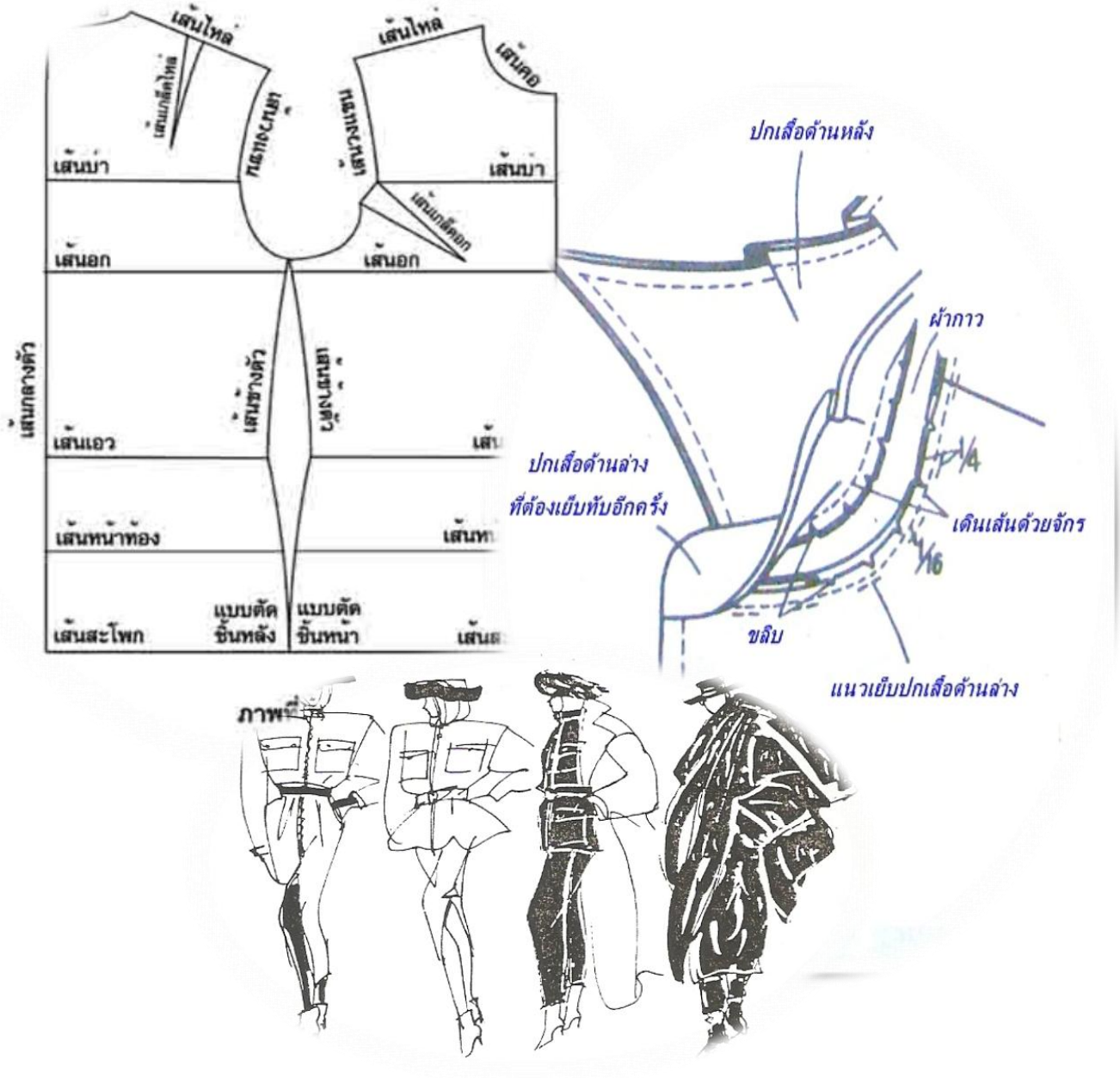

โดย

นายทวีพร ปรีชา

สาขาอุตสาหกรรมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

หลักการและเหตุผล

แม้ว่าสภาวะวิกฤติด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยจะคลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้นแต่สภาวการณ์ว่างงานก็ยังมีต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และสำหรับนักเรียนที่สำเร็จการการศึกษาใหม่ นอกจากจะต้องแข่งขันกันเองแล้ว ยังคงต้องแข่งขันกับผู้มีประสบการณ์ในการทำงานมาแล้วอีกด้วย ฉะนั้นการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระนี้ เป็นการพัฒนาผู้เข้ารับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ การให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สำคัญซึ่งทำให้ประชาชนมีงานทำ มีรายได้เลี้ยงตัวเอง ครอบครัว และบรรเทาปัญหาการว่างงาน

ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่มีความสนใจได้ศึกษาแนวทางการประกอบอาชีพอิสระ อีกทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมเพิ่มพูนรายได้ให้ตนเอง รวมทั้งเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนยังเป็นการสร้างคุณค่าให้กับตนเอง สังคม และประเทศชาติอีกด้วย

จุดมุ่งหมายหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

1. เพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพอิสระการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีได้อย่างถูกวิธี

2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีทักษะสามารถออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีได้อย่างสวยงามและมีคุณภาพ

หัวข้อการฝึกอบรม

เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ประกอบไปด้วยสาระสำคัญ 3 หน่วย ดังนี้

1. กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี
2. กระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี
3. กระบวนการประกอบอาชีพอิสระ

วิธีการดำเนินการฝึกอบรม

วิธีการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่

1. ด้วยการฟังบรรยายทฤษฎี
2. การสาธิตการทำงานตามขั้นตอนต่าง ๆ
3. การลงมือปฏิบัติจริง

สื่อการฝึกอบรม

1. เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดเย็บเสื้อสตรี
2. เอกสารประกอบรูปภาพ
3. ตัวอย่างผลงานที่สำเร็จแล้ว

การจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

1. การศึกษาสังเกต
2. การสาธิต
3. การฝึกปฏิบัติ

การประเมินผล

1. การสังเกต
2. แบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้ระหว่างฝึกอบรม
3. แบบทดสอบหลังการฝึกอบรม

วัน เวลา และสถานที่การฝึกอบรม

ระยะเวลาในการฝึกอบรม 1 วัน วันที่ 15 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2554

เวลาอบรม 08.00 – 17.00 น.

สถานที่ ห้องปฏิบัติ 1 สาขาผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1
กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี

จำนวน 1 ชั่วโมง 30 นาที

จุดประสงค์ ผู้เข้ารับการอบรมสามารถ

1. อธิบายความหมายและเจตคติของการใช้เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายได้
2. อธิบายลักษณะของเส้น สีและผ้าที่ใช้ในการออกแบบเสื้อสตรีได้
3. อธิบายวัสดุเสริมแต่งและวัสดุตกแต่ง
4. สามารถนำหลักการออกแบบเสื้อสตรีไปออกแบบได้

ขอบเขตเนื้อหา

1. ความหมายและเจตนาของการใช้เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย
2. ลักษณะของเส้น สี และผ้าที่ใช้ในการออกแบบ วัสดุเสริมแต่งวัสดุตกแต่ง
3. หลักการออกแบบเสื้อสตรี

กิจกรรมการฝึกอบรม

1. วิทยากรบรรยาย
2. ผู้เข้ารับการอบรมแสดงความคิดเห็นตอบถามข้อสงสัย

สื่อการเรียนการสอน

เอกสารประกอบเรื่องกระบวนการออกแบบ

การประเมินผล

ประเมินผลจากการทำแบบทดสอบระหว่างการฝึกอบรมประจำหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2
กระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี

จำนวน 4 ชั่วโมง

จุดประสงค์ ผู้เข้ารับการอบรมสามารถ

1. อธิบายการใช้เครื่องมือในการตัดเย็บได้
2. เข้าใจและสามารถนำหลักการวัดตัวและการทำแบบตัดเสื้อสตรีไปปฏิบัติได้
3. สามารถอธิบายหลักการและปฏิบัติการคำนวณผ้า ตัดผ้า และการทำเครื่องหมายบนผ้าได้
4. สามารถเย็บส่วนประกอบของเสื้อ และหลักการการตกแต่งได้

ขอบเขตเนื้อหา

1. การใช้เครื่องมือการตัดเย็บ หลักการวัดตัว การทำแบบตัดเสื้อสตรี
2. การคำนวณผ้า ตัดผ้า การทำเครื่องหมายบนผ้า
3. การเย็บส่วนประกอบของเสื้อสตรี

กิจกรรมการฝึกอบรม

1. วิทยากรบรรยาย /ปฏิบัติ
2. ผู้เข้ารับการอบรมแสดงความคิดเห็นตอบถามข้อสงสัย

สื่อการเรียนการสอน

เอกสารประกอบเรื่องกระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี

การประเมินผล

ประเมินผลจากการทำแบบทดสอบระหว่างการฝึกอบรมประจำหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

กระบวนการประกอบอาชีพอิสระ

จำนวน 1 ชั่วโมง 45 นาที

จุดประสงค์ ผู้เข้ารับการอบรมสามารถ

1. อธิบายแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระได้
2. อธิบายองค์ประกอบการประกอบอาชีพอิสระได้
3. สามารถนำการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ไปใช้ได้
4. อธิบายแนวโน้มของธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยได้

ขอบเขตเนื้อหา

1. แนวทางการประกอบอาชีพอิสระ องค์ประกอบการประกอบอาชีพอิสระ
2. การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ แนวโน้มของธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย

กิจกรรมการฝึกอบรม

1. วิทยากรบรรยาย
2. ผู้เข้ารับการอบรมแสดงความคิดเห็นตอบถามข้อสงสัย

สื่อการเรียนการสอน

เอกสารประกอบเรื่องกระบวนการประกอบอาชีพอิสระ

การประเมินผล

ประเมินผลจากการทำแบบทดสอบระหว่างหน่วยการเรียนรู้ และแบบทดสอบหลังการฝึกอบรมครบทุกหน่วยการเรียนรู้

หลักสูตรฝึกอบรม
การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ

หลักการและเหตุผล

แม้ว่าสภาวะวิกฤติด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยจะคลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้นแต่สภาวการณ์ว่างงานก็ยังมีต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และสำหรับนักเรียนที่สำเร็จการการศึกษาใหม่ นอกจากจะต้องแข่งขันกันเองแล้ว ยังคงต้องแข่งขันกับผู้มีประสบการณ์ในการทำงานมาแล้วอีกด้วย ฉะนั้นการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระนี้ เป็นการพัฒนาผู้เข้ารับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ การให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สำคัญซึ่งทำให้ประชาชนมีงานทำ มีรายได้เลี้ยงตัวเองและครอบครัว และบรรเทาปัญหาการว่างงาน

ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้มีความสนใจได้ศึกษาแนวทางการประกอบอาชีพอิสระ อีกทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมเพิ่มพูนรายได้ให้ตนเอง รวมทั้งเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนยังเป็นการสร้างคุณค่าให้กับตนเอง สังคม และประเทศชาติอีกด้วย

วัตถุประสงค์หลักสูตรฝึกอบรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ด้านต่างๆ ดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการออกแบบ ความหมายและเจตนาของการใช้เสื้อผ้า ลักษณะของเส้น สีและผ้าที่ใช้ในการออกแบบ วัสดุเสริมแต่งวัสดุตกแต่ง และหลักการออกแบบเสื้อสตรี

2. มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี การใช้เครื่องมือ หลักการวัดตัว การทำแบบตัด หลักการตัดผ้า และการเย็บส่วนประกอบของเสื้อสตรี

3. มีความรู้ เกี่ยวกับกระบวนประกอบอาชีพอิสระแนวทางการประกอบอาชีพอิสระ องค์ประกอบอาชีพอิสระ การวิเคราะห์ผลตอบแทน แนวโน้มของธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย

เนื้อหาสาระของหลักสูตร

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ประกอบไปด้วยสาระสำคัญ 3 หน่วยการเรียนรู้ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี

- ความหมายและเจตนาของการใช้เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย
- ลักษณะของเส้น สีและผ้าที่ใช้ในการออกแบบเสื้อสตรี
- วัสดุเสริมแต่งและวัสดุตกแต่ง
- หลักการออกแบบเสื้อสตรี

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กระบวนการตัดเย็บ

- การใช้เครื่องมือในการตัดเย็บ
- หลักการวัดตัวและการทำแบบตัดเสื้อสตรี
- หลักการคำนวณผ้า ตัดผ้า และการทำเครื่องหมายบนผ้า
- การเย็บส่วนประกอบของเสื้อ และหลักการตกแต่ง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 กระบวนการประกอบอาชีพอิสระ

- แนวทางการประกอบอาชีพอิสระ
- องค์ประกอบการประกอบอาชีพอิสระ
- การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์
- แนวโน้มของธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย

วิธีการดำเนินการฝึกอบรม

วิธีการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่

1. ด้วยการฟังบรรยายทฤษฎี
2. การลงมือปฏิบัติจริง
3. การสาธิตการทำงานตามขั้นตอนต่าง ๆ

สื่อประกอบการอบรม

1. เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรี
2. เอกสาร
3. ตัวอย่างผลงานที่สำเร็จแล้ว

การประเมินผล

1. แบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 3 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยละ 10 ข้อ ข้อละ1 คะแนน โดยทดสอบระหว่างการฝึกอบรม รวมคะแนนทั้งสิ้น 30 คะแนน

2. แบบทดสอบหลังการฝึกอบรม การออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ โดยเป็น 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน

3. แบบประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมจะได้รับความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ในการประกอบอาชีพอิสระการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรี สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพอิสระได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1
กระบวนการออกแบบเสื้อสตรี

(จำนวน1 ชั่วโมง 30 นาที)

คำอธิบายเนื้อ

ศึกษาความหมาย เจตนาของการใช้เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ความเป็นมาของเส้น สี ผ้าที่ใช้ในการออกแบบ เข้าใจวัสดุเสริมแต่งวัสดุตกแต่ง หลักการออกแบบให้เหมาะสมกับแบบเสื้อสตรี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อธิบายความหมายและเจตคติของการใช้เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายได้
2. อธิบายลักษณะของเส้น สีและผ้าที่ใช้ในการออกแบบเสื้อสตรีได้
3. อธิบายวัสดุเสริมแต่งและวัสดุตกแต่ง
4. สามารถนำหลักการออกแบบเสื้อสตรีไปออกแบบได้

เนื้อหา

<u>ความหมายและเจตนาของการใช้เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย</u>

ศัพท์ภาษาอังกฤษ ที่แปลว่า เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เครื่องแต่งกาย มีหลายคำ เช่น

Clothes	แปลว่า เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เครื่องแต่งกาย
Costume	แปลว่า เครื่องแต่งกายแบบโบราณที่ใช้ในการแสดง
Garment	แปลว่า เสื้อผ้า เครื่องปกคลุม เครื่องนุ่งห่ม
Attire	แปลว่า เสื้อผ้า เครื่องแต่งตัว
Dress	แปลว่า เครื่องแต่งตัว เครื่องนุ่งห่ม เสื้อกระโปรงชุด

เจตนาในการใช้เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย

1. **เพื่อการตกแต่งร่างกายให้สวยงาม**

จากภาพของคนยุคโบราณที่ปรากฏตามหลักฐานต่าง ๆ เมื่อพิจารณาดูแล้วน่าจะทำให้เกิดคำถามขึ้นมาในใจว่า ทำไมคนในยุคต้นๆ จึงลุกขึ้นมาสวมใส่เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายกัน อะไรทำให้พวกเราเลิกทำตัวอิสระจากที่เคยปล่อยตัวเปลือยเปล่ามาก่อน เป็นคำถามที่ผู้เรียนทางด้านเสื้อผ้าน่าจะให้ความสนใจในเบื้องแรก เพราะแม้แต่นักมนุษย์วิทยา และนักจิตวิทยาเองก็ยังให้ความสนใจ และทำการค้นคว้าหาคำตอบจากหลักฐานบางอย่างที่ขุดพบ หรือหลักฐานประเภทภาพเขียนโบราณ ตามผนังถ้ำตลอดจากคำบอกเล่าของคนรุ่นเก่า ๆ

2. **เพื่อเกียรติยศ และใช้เป็นอาวุธ**

ในสังคมโบราณหลาย ๆ แหล่งโดยเฉพาะสังคมในแหล่งเขตร้อน การแต่งกาย ประดับกายมีเพียงเชือกคาดเอว แขวนผ้าเตี่ยว ชิ้นเล็ก หรือแขวนอาวุธ และเครื่องใช้บางอย่าง น่าจะเชื่อได้ว่าเจตนาในการแต่งกายของเขาไม่ใช้เพื่อการปกป้องจากภัยธรรมชาติจำพวก ดิน ฟ้า อากาศ เพราะแม้แต่การแต่งกายของคนเผ่าอินเดียแดงของทวีปอเมริกาที่มีการไปพบเห็นกันมาตั้งแต่ยุคบุกเบิก ยังยืนยันได้ว่า อินเดียแดงใช้เชือกคาดเอวห้อยผ้าเตี่ยว หรือห้อยอาวุธเครื่องใช้ เช่นกัน ถึงแม้ในประเทศแถบนั้นจะมีฤดูหนาวขนาดหิมะตก

ต่อมามนุษย์ทั้งชายและหญิงเริ่มรู้จักใช้ เปลือกหายบ้าง กระดูกบ้าง แก่นไม้บ้าง มาประดับกาย การสู้รบเพื่อความอยู่รอดระหว่างชนเผ่าต่างๆ ทำให้เกิดเครื่องกาย และเครื่องประดับกายที่แสดงถึงความหยิ่งผยอง แสดงออกถึงเกียรติยศที่ได้รับ เช่น เครื่องประดับ เป็นต้น

3. **เพื่อแสดงวัฒนธรรมในสังคม**

เครื่องประดับบางอย่างตลอดจนวิธีการแต่งกายบางอย่าง แสดงให้รู้ถึงกลุ่ม หรือเผ่าพันธุ์ เช่น หญิงเผ่ากระเหรี่ยงคอยาวในประเทศไทย ต้องสวมกำไลคอซ้อนกันหลาย ๆ อัน เป็นเครื่องบังคับให้ลำคอยาวกว่าปกติ หรือหญิงชาวอัฟริกาเผ่า Mabali จะต้องใช้แผ่นไม้ถ่วงริมฝีปากให้กว้างบานกว่าขนาดปากปกติ เป็นต้น

นับตั้งแต่สมัยโบราณเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน จะสังเกตเห็นว่าสิ่งที่เรียกว่า “แฟชั่น” มักเป็นสิ่งที่แปลกใหม่ไม่เหมือนใครจนบางครั้งความแปลกใหม่ดังกล่าวค่อยข้างจะพิลึก อัศจรรย์ วิตถาร วิปลาส ผิดธรรมชาติ เกิดสมควร

4. **เพื่อการปกป้องป้องกัน**

จากการที่มนุษย์ได้พืช และหนังสัตว์มาแต่งกาย ทำให้ได้พบว่าเครื่องนุ่งห่มเหล่านั้นไม่เพียงแต่จะให้ประโยชน์ในแง่ของเครื่องตกแต่งเท่านั้น ยังสามารถปกป้อง ป้องกันร่างกายจากความร้อน ความหนาวเย็น ตลอดจนปกป้องให้พ้นจากสัตว์เล็ก ๆ จำพวกแมลง หรือการขีดข่วน จากขวากหนามได้ เป็นอย่างดี บางเผ่ายังมีความเชื่อว่าการปล่อยให้เห็นอวัยวะเพศจะทำให้เป็นหมัน จึงใช้ผ้าเตี่ยวปกปิดอวัยวะเพศไว้ทั้งหญิงและชาย

5. **เพื่อดึงดูดเพศตรงข้าม**

เรื่องของธรรมชาติเกี่ยวกับการสืบพันธุ์ เจริญพันธุ์ แพร่พันธุ์ ของสิ่งมีชีวิตมีมาช้านานเพื่อความอยู่รอดของโลก ตามหลักจิตวิทยาได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้น่าฟังว่า “มนุษย์ต่างกับสัตว์เดรัจฉานตรงที่มีอารมณ์สุนทรี มนุษย์ใฝ่หาสิ่งที่มาปรุงแต่งให้อารมณ์เกิดความสุนทรีอยู่ตลอดเวลา”

ดังนั้น ในเรื่องของเพศศึกษาต่างมีความเห็นตรงกันว่า การเปลือยร่างอย่างชนิดไม่มีไรปกปิดเลยนั้น เป็นการกระทำไม่น่าดู ไม่น่าอาย อาจดูเป็นการอนาจารไปได้ แต่ถ้ามีการปกปิดบ้างเล็กๆ น้อยๆ จะน่าดู น่ามอง เรียกว่าความสนใจ ได้มากกว่าเปลือยกายชนิดล่อนจ้อน

การใช้เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายเพื่อเน้นเพศ เป็นอีกเจตนาหนึ่งที่มนุษย์ต้องการ ในยุคฟื้นฟูศิลปะและวัฒนธรรมของชาวตะวันตก สตรีนิยมสวมเครื่องรัดหน้าท้องให้คอดกิ่ว เป็นการบังคับให้ต้องหายใจด้วยปอดส่วนบนทำให้ทรวงอกกระเพื่อมขึ้นลงตามแรงลมหายใจ สร้างจุดสนใจได้มากแถวบริเวณทรวงอกซึ่งถือว่าเป็นอวัยวะที่แสดงความเป็นหญิงอย่างหนึ่งอย่างโดดเด่น และเชื่อกันว่าเป็นวิธีทำให้ผู้หญิงดูเย้ายวน ในช่วงเวลานั้น

6. **เพื่อลดความอาย**

การใช้เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายเพื่อลดความอาย เป็นอีกเจตนาหนึ่งของมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นหลังจากมนุษย์เริ่มสวมเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจนติดเป็นนิสัยแล้ว เด็กแรกเกิดยังไม่รู้จักอาย ยังไม่รู้ว่าส่วนใดของร่างกายน่าดูหรือไม่น่าดู ความรู้สึกอายจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลผู้นั้นอยู่สถานการณ์ที่ทำให้เกิดอาการตื่นเต้น และตื่นกลัวอยู่บ่อยๆ ทำให้หล่อหลอมความรู้สึกว่า ถ้าไม่ได้ทำตามอย่างคนอื่นๆ เขาจะกลายเป็นตัวประหลาดในสังคมนั้นและเกิดเป็นความอับอายตามมา ดังนั้น การที่ได้แต่งกายเหมือนคนอื่นในสังคมของตนเองเป็นสิ่งที่ช่วยลดภาพอับอายไปได้ ทั้งยังเกิดความเชื่อมั่นใจที่จะเข้าร่วมกับสังคมนั้นๆ ได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

<u>ลักษณะของเส้น สีและผ้าที่ใช้ในการออกแบบเสื้อสตรี</u>

ภาพวาดของเสื้อผ้ามีเพียง 2 มิติ คือ กว้างกับยาว ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบของศิลปะ ได้แก่ เส้น ทรง สี และผิวสัมผัส เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่ดีจะต้องนำองค์ประกอบของศิลปมาใช้รวมกันได้อย่างสวยงาม สายตาของเราทำหน้าที่เป็นตัวกลางที่จะตัดสินว่าอย่างไรสวย อย่างไรไม่สวยแต่ละคนมีสายตาทางศิลปะแตกต่างกันไป คนที่มีสายตาด้านศิลปะไม่ไวต้องหมั่นฝึกฝนสังเกตไปทีละน้อยๆ นานวันไปจะช่วยให้การตัดสินดีขึ้น อย่างไรก็ตามกฎเบื้องต้นทางด้านศิลปจะช่วยให้เกิดแนวความคิดเรื่องการจัดภาพที่ดีได้อย่างมาก ทำให้เกิดความมั่นใจว่ามองไม่ผิด

ดังนั้น กฎเบื้องต้นด้านศิลปะซึ่งเป็นกฎการณ์สร้างความงดงามนั่นเองจึงเป็นส่วนที่จะช่วยแนะ ให้เกิดความคิดด้านการออกแบบเสื้อผ้าที่ดีอย่างหนึ่ง ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. การแบ่งสัดส่วน ทั้งตามแนวนอนไม่ควรแบ่งในอัตราส่วน 1:1

2. การแบ่งน้ำหนักของช่องไฟ “Space” ให้เกิดความสมดุลตามหลักศิลปซึ่งไม่จำเป็นจะต้องแบ่งให้เนื้อที่ทั้งซ้ายและขวาเท่ากันจึงจะถือมีน้ำหนักเท่ากัน อาจจะใช้สีเข้าช่วยเพื่อให้เกิดความสมดุลก็ย่อมทำได้
3. ส่วนปลีกย่อยกับส่วนโครงสร้างหลักของเสื้อผ้าจำเป็นจะต้องเลือกใช้ให้ถูกต้องไปกันได้

การใช้หลักเบื้องต้นของ “Golden Mean”

สัดส่วนที่ถือว่างามเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ได้แก่สัดส่วน Venus de Milo ไม่ว่าจะเปรียบเทียบแขนกับมือ หรือขากับเท้า หรือเปรียบเทียบส่วนต่างๆ กับร่างกายทั้งหมด ช่างดูเหมาะสมไปกันได้สวยไม่ขัดตา

ในการออกแบบเสื้อก็เช่นกัน ส่วนประกอบต่างๆ บนตัวเสื้อควรจะเป็นสัดส่วนซึ่งกันและกัน หลักการกำหนดสัดส่วนที่ดีได้มาจากประมวลการสอนของกรีกซึ่งกล่าวว่า สัดส่วน 2:3 หรือ 3:5 สวยกว่า 2:2 หรือ 2:4 ของทุกอย่างจะดูมีสัดส่วนที่ดี เมื่อขนาดบริเวณเล็กเป็นสัดส่วนกับบริเวณใหญ่ซึ่งเป็นสัดส่วนกับบริเวณทั้งหมดอีกด้วย

Golden Mean หมายถึงอัตราส่วน 5:8 เป็นสัดส่วนที่ชาวกรีกโบราณตั้งขึ้นมาและได้รับการยอมรับกันทั่วไปว่าเป็นสัดส่วนที่สวยงามเคยมีการนำมาใช้กับการแบ่งสัดส่วนของเสื้อผ้าทั่วๆ ไป แต่สำหรับเสื้อผ้าบางประเภทอาจมีเหตุผลส่วนตัวที่ไม่ต้องการยึดตามกฎนี้ก็เป็นได้เช่นกัน

ตัวอย่างเช่น เมื่อสมัยนิยมของชายกระโปรงสั้นขึ้น บ่อยทีเดียวจะพบว่าเส้นเอวจะกลายเป็นแบ่งเสื้อชุดนั้นออกเป็น 2 ส่วนเท่าๆ กัน นักออกแบบก็มักจะพยายามเลี่ยงโดยการเล่นเส้นเอวให้สูงกว่าปกติ หรือต่ำกว่าปกติหรือต่ำกว่าปกติ เช่น อาจนำมาไว้ใต้อก หรือเล่นลงไปไว้ที่สะโพกอย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออาจจะเลี่ยงโดยการคาดเข็มขัด ชนิด Half belt เพื่ออำพราง การใช้กฎ 5:8 บนเสื้อผ้าทั่วไปจะทำให้สัดส่วนย่อยที่ถูกแบ่งเมื่อเทียบกันแล้วดูไม่ขัดตาใช้ได้หลายอย่างเช่น

1. ใช้แบ่งชุดติดกัน ชนิดไม่มีการต่อที่เส้นเอว เพื่อเล่นลวดลาย
2. ใช้เป็นตัวกำหนดขนาดของวัสดุตกแต่งและขนาดของช่องไฟที่จะตกแต่ง
3. ใช้เป็นตัวกำหนดสัดส่วนความยาวของชายเสื้อเมื่อใช้เสื้อกับกระโปรงคนละท่อน
4. ใช้แบ่งสัดส่วนบนเสื้อผ้าชนิดที่มีการเย็บต่อกันที่เส้นเอว
5. ใช้กำหนดสัดส่วนของเสื้อผ้าที่มีการแบ่งด้านซ้ายและขวาเพื่อให้เกิดความสมดุล

หลักพื้นฐานการออกแบบ 4 ประการ

ความง่าย (Simplicity)

ความง่ายเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลให้การออกแบบนำไปสู่ความสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์ของงานออกแบบนั้นๆ ทั้งนี้โดยพิจารณาว่าต้องของง่ายต่อการทำความเข้าใจ ไม่ซับซ้อนหรือยุ่งยากต่อผู้ชม ซึ่งมักจะประกอบด้วยง่ายต่อการอ่านโดยเฉพาะเมื่อมีการประกอบอักษร ข้อความคำพูดต่าง ๆ และสำปรับในการผลิตควรต้องการผลิตง่ายไม่ยุ่งยากมาก และง่ายต่อการนำไปใช้

ความมีเอกภาพ(Unity)

เอกภาพเป็นลักษณะของความเป็นหนึ่งเดียวของสิ่งที่ออกแบบต้องไม่เกิดความขัดแย้งในส่วนขององค์ประกอบ ควรมีความกลมกลืนสร้างรู้สึกเป็นส่วนเดียวกันของงาน ทั้งนี้โดยคำนึงถึงการจัดปริมาณ การจัดพื้นที่ การกำหนดสัดส่วน และการกำหนดสี

การเน้น(Emphasis)

การส่งเสริมคุณค่าของงานออกแบบอย่างหนึ่งก็คือการเน้น โดยสามารถแสดงออกได้ด้วยการแสดงออกให้เห็นว่างานออกแบบนั้น ๆ มีแนวความคิดเป็นแนวความคิดเดียว โดยการสร้างจุดสนใจเพียงสิ่งเดียว ใช้สี แสง ขนาด ทัศนมิติ ช่วยให้เกิดการเน้นที่ชัดเจน

ความสมดุล (Balance)

การจัดภาพโดยให้นำหนักของภาพทั้งสองด้านมีความสมดุล เป็นการสร้างความรู้สึกที่ไม่ขัดแย้งต่อธรรมชาติการมองของผู้พบเห็น ซึ่งสามารถสร้างสมดุลได้ทั้งในลักษณะสมมาตร (Symmetry) และอสมมาตร (Asymmetry)

ทฤษฎีสีและการใช้สี

สีมีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกแบบเป็นอย่างมาก เป็นส่วนที่ช่วยสร้างความสวยงาม ความน่าสนใจ สร้างความแตกต่าง ตลอดจนสร้างความรู้สึก แต่การใช้สีที่ดีจำเป็นต้องอาศัยหลัก และความเข้าใจพื้นฐานต่อสีที่ถูกต้อง สีที่นำไปใช้ในการออกแบบจึงจะสามารถช่วยส่งเสริม และทำให้งานออกแบบนั้นประสบความสำเร็จ

แม่สี Primary Color

แม่สี คือ สีที่นำมาผสมกันแล้วทำให้เกิดสีใหม่ ที่มีลักษณะแตกต่างไปจากสีเดิม แม่สี มีอยู่ 2 ชนิด คือ

1. แม่สีของแสง เกิดจากการหักเหของแสงผ่านแท่งแก้วปริซึม มี 3 สี คือ สีแดง สีเหลือง และสีน้ำเงิน อยู่ในรูปของแสงรังสี ซึ่งเป็นพลังงานชนิดเดียวที่มีสี คุณสมบัติของแสงสามารถนำมาใช้ในการถ่ายภาพ ภาพโทรทัศน์ การจัดแสงสีในการแสดงต่าง ๆ เป็นต้น

2. แม่สีวัตถุธาตุ เป็นสีที่ได้มาจากธรรมชาติ และจากการสังเคราะห์โดยกระบวนทางเคมี มี 3 สี คือ สีแดง สีเหลือง และสีน้ำเงิน แม่สีวัตถุธาตุเป็นแม่สีที่นำมาใช้งานกันอย่างกว้างขวาง ในวงการศิลปะ วงการอุตสาหกรรม ฯลฯ

แม่สีวัตถุธาตุ เมื่อนำมาผสมกันตามหลักเกณฑ์ จะทำให้เกิด วงจรสี ซึ่งเป็นวงสีธรรมชาติ เกิดจากการผสมกันของแม่สีวัตถุธาตุ เป็นสีหลักที่ใช้งานกันทั่วไป ในวงจรสี จะแสดงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

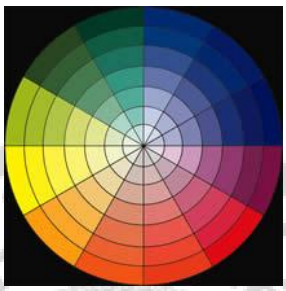

วงจรสี Color circle

สีขั้นที่ 1 คือ แม่สี ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน

สีขั้นที่ 2 คือ สีที่เกิดจากสีขั้นที่ 1 หรือแม่สีผสมกันในอัตราส่วนที่เท่ากัน จะทำให้ เกิดสีใหม่ 3สี ได้แก่

สีแดง ผสมกับสีเหลือง ได้สี ส้ม
สีแดง ผสมกับสีน้ำเงิน ได้สีม่วง
สีเหลือง ผสมกับสีน้ำเงิน ได้สีเขียว

สีขั้นที่ 3 คือ สีที่เกิดจากสีขั้นที่ 1 ผสมกับสีขั้นที่ 2 ในอัตราส่วนที่เท่ากัน จะได้สีอื่น ๆ อีก 6 สี คือ

สีแดง ผสมกับสีส้ม ได้สี ส้มแดง
สีแดง ผสมกับสีม่วง ได้สีม่วงแดง
สีเหลือง ผสมกับสีเขียว ได้สีเขียวเหลือง
สีน้ำเงิน ผสมกับสีเขียว ได้สีเขียวน้ำเงิน
สีน้ำเงิน ผสมกับสีม่วง ได้สีม่วงน้ำเงิน
สีเหลือง ผสมกับสีส้ม ได้สีส้มเหลือง

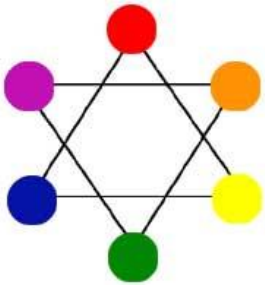

วรรณะของสี

วรรณะของสี คือสีที่ให้ความรู้สึกร้อน-เย็น ในวงจรสีจะมีสีร้อน 7 สี และสีเย็น 7 สี ซึ่งแบ่งที่ สีม่วงกับสีเหลือง ซึ่งเป็นได้ทั้งสองวรรณะ

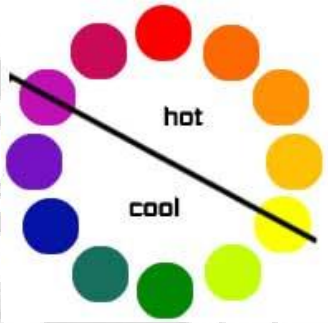

สีตรงข้าม

สีตรงข้าม หรือสีตัดกัน หรือสีคู่ปฏิปักษ์ เป็นสีที่มีค่าความเข้มของสี ตัดกันอย่างรุนแรง ในทางปฏิบัติไม่นิยมนำมาใช้ร่วมกัน เพราะจะทำให้แต่ละสีไม่สดใสเท่าที่ควร การนำสีตรงข้ามกันมาใช้ร่วมกัน อาจกระทำได้ดังนี้

1. มีพื้นที่ของสีหนึ่งมาก อีกสีหนึ่งน้อย
2. ผสมสีอื่นๆ ลงไปสีสีใดสีหนึ่ง หรือทั้งสองสี
3. ผสมสีตรงข้ามลงไปในสีทั้งสองสี

สีกลาง

สีกลาง คือ สีที่เข้าได้กับสีทุกสี สีกลางในวงจรสี มี 2 สี

สีน้ำตาล เกิดจากสีตรงข้ามกันในวงจรสีผสมกัน ในอัตราส่วนที่เท่ากัน สีน้ำตาลมี คุณสมบัติสำคัญ คือ ใช้ผสมกับสีอื่นแล้วจะทำให้สีนั้น ๆ เข้มขึ้นโดยไม่เปลี่ยนแปลงค่าสี ถ้าผสมมาก ๆ เข้าก็จะกลายเป็นสีน้ำตาล

สีเทา เกิดจากสีทุกสี ๆ สีในวงจรสีผสมกัน ในอัตราส่วนเท่ากัน สีเทา มีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ ใช้ผสมกับสีอื่น ๆ แล้วจะทำให้ มืด หม่น ใช้ในส่วนที่เป็นเงา ซึ่งมีน้ำหนักอ่อนแก่ในระดับต่าง ๆ ถ้าผสมมาก ๆ เข้าจะกลายเป็นสีเทา

การพิจารณาเนื้อผ้า

การเลือกผ้านั่นสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ควรคำนึงก็คือ เนื้อผ้า รูปร่าง และแบบเสื้อผ้า ผ้าเนื้อหนามักจะมีผิวสัมผัสหยาบ ทอหลวมๆ ซึ่งทำให้เกิดความลึกของเนื้อผ้า ซึ่งจะทำให้เกิดมิติ ความหนาของผ้าทำให้เส้นบนเนื้อผ้าดูกว้างและเทอะทะขึ้นนักออกแบบจะเลือกใช้ผ้าเนื้อหยาบโดยคำนึงถึงขนาดของรูปร่าง และสีสัน ผ้าสีพื้นโทนสีหม่นจะเหมาะมากกับผ้าเนื้อหยาบ ลักษณะของเนื้อผ้า เป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างให้ดูสวมใส่มีบุคลิกดีขึ้นหรือทำให้เสียบุคลิกได้ ถ้าไม่คำนึงในการพิจารณาเลือกเนื้อผ้าหรือผิวสัมผัสของผ้า

ถ้าต้องการแบบเสื้อที่เฉียบคม จะค่อยข้างยากมากที่จะใช้ผ้าผิวหยาบแต่ควรจะเลือกผ้าที่ทอด้วยเส้นด้ายเรียบ หรือผ้าที่มีเนื้อแน่นละเอียด เช่น ผ้าสักหลาดเนื้อบาง ผ้าลายสอง ไหมเทียม ละลินิน เนื้อละเอียดหรืออาจจะใช้ผ้าที่มีลักษณะมันวาว เช่น ผ้าไหม ผ้าต่วน ผ้าแพร ฯลฯ นอกจากนั้นการตกแต่งด้วยการเคลือบน้ำยาจะช่วยให้ผ้าเนื้อละเอียดมีลักษณะทิ้งตัวและพลิ้วไหวมากยิ่งขึ้น

บุคคลที่มีรูปร่างมาตรฐานจะทำให้ดูดีขึ้นมากถ้าเลือกใช้ผ้าเนื้อหยาบ แต่ผ้าเนื้อหยาบจะไม่เหมาะสมสำหรับรูปร่างอ้วน เพราะจะทำให้มองดูเทอะทะและอุ้ยอ้าย แทนที่จะดูนุ่มนวลและเก๋ไก๋ ผ้าเนื้อผ้าที่จะดูดีสำหรับคนอ้วนก็คือผ้าเนื้อนุ่มหนา ผิวเรียบ และมีการทิ้งตัวที่ดี บุคคลที่มีรูปร่างผอมหรืออ้วนมากเท่าไรก็ยิ่งจะมีความอิสระในการเลือกเนื้อผ้าชนิดใดก็ได้ เช่น เนื้อผ้าหนาที่มีพองฟู เนื้อผ้าละเอียดอ่อนนุ่มจะเหมาะกับเสื้อผ้าที่บางเบาพลิ้วทิ้งตัว

การพิจารณาจากลายผ้า

การเลือกลายผ้าจะช่วยให้เสื้อผ้าดูมีราคา ถ้าเลือกแบบได้เหมาะกับลายผ้าผสมผสานกับการตัดเย็บด้วยฝีมือประณีต และใช้ได้นาน หลายโอกาส ไม่น่าเบื่อ ลายผ้าที่ผลิตออกขายในท้องตลาดมีมากมายแบ่งออกได้ดังนี้

ผ้าลายเรขาคณิต

โดยทั่วไปมนุษย์มีความรักสวยรักงามมาแต่กำเนิด รู้จักการประดับตกแต่งให้เกิดความสวยงามเจริญตาเจริญใจ คนเราจึงรู้จักการใช้ด้ายสีมาทอเป็นผ้าในลักษณะแถบหรือผ้าทางตั้งขึ้นต่อมาจากแถบทางตั้งและแถบทางขวางได้นำมาผสมผสานกันกลายเป็นผ้าขึ้นอีกแบบหนึ่ง ลายทางและลายตานี้เองจึงนับว่าเป็นลายเริ่มแรก มีทั้งลายเล็กลายใหญ่หลายขนาดหลายสี ลวดลายนั้นๆ มีทั้งเกิดในโครงสร้างและนอกโครงสร้าง

ผ้าลายเรขาคณิตที่เกิดในโครงสร้าง หมายถึง ลายผ้าที่เกิดจากการทอหรือการถัก ซึ่งการทำลวดลายชนิดนี้จะต้องทำขึ้นพร้อมๆ กับการทอผ้านั้นๆ โดยทั่วไปจะเป็นผ้าเนื้อหนา จึงเหมาะที่จะนำไปใช้ตัดเป็นสูทชาย ลายผ้าชนิดนี้มักมีจุดเด่นอยู่ในตัวเองแล้วต้องระมัดระวังการตัดเย็บมากในเรื่อง

การต่อลายตามตะเข็บต่างๆ ซึ่งจะต้องวางแผนให้ดีก่อนที่จะลงมือตัดเย็บจริง ถ้าต้องการตกแต่งด้วยลวดลายผ้าก็ได้ โดยการใช้ผ้าเฉลียง ถ้าจะต้องมีการกุ๊นหรือดามริมผ้าให้ใช้ผ้าตัดเกรนผ้าเฉลียงจะดีกว่าใช้ผ้าอื่นๆมากุ๊น รวมทั้งปกและแขนเสื้อด้วย ควรจะเป็นแบบเรียบๆ เพื่อโชว์ลายให้เด่นตา

ผ้าลายเรขาคณิตเหมาะสมสำหรับตัดชุดสูทสตรี ซึ่งเป็นแบบเสื้อผ้าที่ลอกแบบมาจากสูทชายนั่นเอง แต่เนื้อผ้าบางเบากว่า นิ่มกว่า และสีสดใสกว่า ถ้าเป็นผ้าตาของสตรีตามักจะมีขนาดเล็กๆ ซึ่งเหมาะกับการตัดสูทสตรี

ผ้าลายทางที่เกิดจากการพิมพ์ในแนวเส้นด้ายยืน นิยมใช้กันมากกว่าลายทางในแนวเส้นด้ายพุ่ง เพราะชนิดหลังมักจะมีปัญหาในด้านการใช้ เนื่องจากลายทางที่พิมพ์ไว้ในแนวเส้นด้ายพุ่งมักจะพิมพ์ได้ไม่ตรงกับแนวการตัดกันของเส้นด้ายในผ้า เมื่อตัดเย็บเป็นเสื้อแล้วจะดูเหมือนเป็นเสื้อผ้ามีราคาถูก ผ้าลายทาง จะมี 2 ประเภท คือ

1. ลายทางที่สม่ำเสมอกัน
2. ลายทางที่ไม่สม่ำเสมอกัน

เมื่อต้องการตัดเสื้อผ้าหรือออกแบบเสื้อผ้าชนิดที่มีสมดุลปกติใช้ผ้าลายทางที่สม่ำเสมอจะทำให้การวางแบบตัดง่ายกว่า แต่ถ้าจะใช้ผ้าทางที่ไม่สม่ำเสมอมาออกแบบเสื้อผ้าสมดุลปกติจะต้องวางแบบตัด (Pattern) ชิ้นหน้า 2 ครั้ง การวางแบบตัดชิ้นหลังทำเช่นเดียวกับชิ้นหน้า

การใช้ผ้าลายทางออกแบบเสื้อผ้าในบางครั้งจำเป็นต้องซื้อผ้าเพิ่มขึ้นเผื่อไว้ต่อลายประมาณครึ่งเมตร การใช้ผ้าทางสม่ำเสมอเวลาวางแบบตัดลงบนผ้าควรกะให้ช่องไฟของลายทางอยู่ที่เส้นกลางหน้าและกลางหลัง ถ้าเป็นผ้าลายทางสีอ่อนแกให้ลายทางสีอ่อนไว้ที่เส้นกลางหน้าและกลางหลัง ผ้าลายทางแนวนอนราบนิยมวางแบบตัดในทิศทางเดียวกันหมดทุกชิ้น

ผ้าตาจะมีลักษณะของทางตั้งและทางนอนเหมือนกันและตัดกันเป็นรูปเหลี่ยมจัตุรัสที่สมบรูณ์ จึงง่ายต่อการใช้ การเลือกผ้าลายตาเล็กๆ เมื่อนำมาตัดเสื้อผ้าจะคำนึงรอยต่อที่ตะเข็บน้อยกว่าผ้าตาใหญ่ๆ ถ้าต้องการตกแต่งแบบเสื้อผ้าด้วยลายผ้าหรือตกแต่งตะเข็บก็ควรใช้ผ้าลายที่เกิดในโครงสร้างจะดีกว่า เพราะแนวลายจะตรงและแน่นสม่ำเสมอ นอกจากนั้นถ้าเป็นผ้าขนสัตว์ (Woolen) ลายมักจะตรงและแน่นกว่าผ้าฝ้าย (Cotton)

ผ้าลายธรรมชาติ

ผ้าลายธรรมชาติที่ดีสามารถนำสายตาขึ้นสู่ใบหน้าได้ ไม่ได้ดึงดูดสายตาให้มองเฉพาะลวดลายเท่านั้น ลักษณะของลายธรรมชาติก็คือลายที่ประกอบด้วยเส้นโค้งธรรมชาตินั่นเอง ส่วนใหญ่

มักจะเป็นลายดอกไม้และใบไม้ ถ้าลวดลายนั้นมีความเข้มคมมาก แบบเสื้อควรจะเป็นแบบธรรมดา หรือใช้ผ้าชิ้นนั้นเป็นส่วนตกแต่งก็ได้ ถ้าลายไม่เข้มคมเด่นชัดก็ให้ใช้ลักษณะเดียวกับผ้าพื้น

ผ้าดอกโตมักจะมีช่องห่างของลายยาว (บางลายยาวถึง 16 นิ้วฟุต) ถ้าใช้ผ้าจำพวกนี้มาออกแบบเสื้อ อาจจะต้องซื้อผ้ามากกว่าที่คิดคำนวณ การใช้ผ้าที่มีช่วงห่างของลายสั้น

ผ้าดอกบางชนิดลักษณะของลายจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น เดียวกับผ้ากำมะหยี่หรือผ้าลายดอกบางชนิดพิมพ์สะเปะสะปะไม่จำกัดทิศทาง เมื่อตัดออกมาเป็นชิ้นส่วนของเสื้อผ้าแล้วจะเห็นว่าบางชิ้นลวดลายอยู่ในลักษณะเกรนตรง บางชิ้นลวดลายอยู่ในลักษณะเกรนเฉลียงเมื่อนำมาเย็บประกอบกัน เป็นตัวเสื้อจะดูคล้ายกับว่าวางผ้าผิดเกรน ผ้าลายดอกใหญ่สีขาวดำ (พื้นขาวดอกดำหรือพื้นดำดอกขาว) เหมาะสมกับแบบที่ดูสง่า หรือออกแบบชนิดที่สามารถทำให้เกิดความรู้สึกตื่นเต้นได้ดี

ผ้าลายรวม

ผ้าลายรวมเป็นการรวมลายเลขาคณิตกับลายธรรมชาติไว้ด้วยกัน ในผ้าผืนเดียวกันโดยปกติจะเป็นผ้าลายทางตั้งในระหว่างทางของลายจะมีลายดอกไม้เล็กๆ ผสมผสานอยู่ผ้าลายรวมชนิดนี้เกิดขึ้นได้ 2 แบบคือ

1. ลวดลายที่เกิดจากการทอ (Woven) การผลิตผ้าชนิดนี้ จะต้องมีความชำนาญในการทอมาก เช่น ผ้า Brocade ซึ่งมีลักษณะเป็นลายดอกไม้ อยู่ในรูปทรงเรขาคณิต

2. ลวดลายที่เกิดจากการพิมพ์ (Printed) การพิมพ์ลายรวม มักจะเป็นผ้าราคาถูกกว่าแต่ลวดลายชนิดนี้ สามารถลวงตาให้ผ้าพื้นดูมีค่าขึ้นได้ ทำให้โอกาสที่จะใช้มีมากขึ้นกว่าผ้าฝ้ายพิมพ์ลายธรรมชาติ สีธรรมชาติ

ผ้าจุด

ผ้าจุดเป็นลวดลายที่ให้ความรู้สึกแข็งที่สุดในจำนวนผ้าอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้ว แต่ถึงกระนั้นก็บ่งถึงความร่าเริงเบิกบานและอ่อนเยาว์ การที่จะนำผ้าลายจุดมาใช้ให้ได้สวยงามเนื่องจากผ้าจุดให้ความรู้สึกที่แข็งดังได้กล่าวมาแล้ว การจะนำผ้าจุดมาใช้ในจำนวนมากมักจะดูไม่สวย เช่น การนำผ้าจุดมาตัดชุดทั้งชุด ถ้าต้องการจริงๆ ควรหาวิธีลดขนาดของจุด หรือสีของจุดแตกต่างกันออกไปซึ่งจะช่วยอำพรางความรู้สึกแข็งลงบ้าง เช่น การใช้ผ้าพื้นที่มีสีเดียวกันกับจุดเป็น เสื้อคลุมตัวนอก ซึ่งสวมใส่คู่กับชุดผ้าจุดชนิดเดียวกันกับผ้าที่ใช้ทำของเสื้อตัวนอกนั่นเอง และเสื้อตัวนอกก็ยังสามารถนำไปใช้แยกสวมใส่กับเสื้อผ้าชุดอื่นได้อีกด้วย

ผ้าจุดแบบดาวกระจาย เป็นชนิดที่ลดความบริสุทธิ์ลงแล้วจึงเหมาะกับชุดกลางวันทั่วๆไป นิยมใช้มากในตลาดเสื้อผ้าทั่วๆ ไปทุกระดับราคา

วัสดุเสริมแต่งและวัสดุตกแต่ง

หลักการเลือกวัสดุเสริมแต่งให้เหมาะสมกับแบบ

วัสดุเสริมแต่งเสื้อผ้า เป็นส่วนประกอบที่มีทำให้เสื้อผ้ามีคุณภาพและสวยงามมากขึ้น นอกจากนั้นแล้ว ผ้าช่วยเสริมให้มีลักษณะและรูปทรงที่ดีมีความทนต่อการสวมใส่ ตลอดจนการซักรีดดูแลรักษาด้วยวัสดุเสริมแต่งเสื้อผ้า มีให้เลือกมากมายหลายชนิด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการใช้เสื้อผ้านั้นๆ และที่สำคัญจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะกับแบบของเสื้อผ้าด้วย

วัสดุเสริมแต่งเสื้อผ้าแบ่งออกได้ 9 ชนิด ได้แก่

1. **ผ้ารองใน** (Underlining) เป็นผ้าที่ทำหน้าที่เสริมรูปทรงให้มีการทรงตัวและเพิ่มความหนาให้กับผ้าตัวนอก ตลอดจนทุกส่วนของตะเข็บเสื้อผ้าจะแข็งแรงทนทานมากขึ้น การเลือกใช้ผ้ารองในจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับแบบและเนื้อผ้าตัวนอกด้วย เช่น ถ้าผ้านอก เนื้อบางหรือเนื้อปานกลาง จะต้องเลือกผ้ารองในบางหรือปานกลาง อาจจะเป็นชนิดอัดกาวหรือไม่มีกาวก็ได้

2. **ผ้ารองทรง** (Interfacing) เป็นผ้าที่ทำหน้าที่กล้ายกับผ้ารองใน แต่เป็นผ้าที่แข็งและเนื้อจะแน่กว่า จะทำให้เสื้อมีรูปทรงตามแบบที่ต้องการ ไม่นิยมรองทรงทั้งตัว แต่จะใช้รองทรงเฉพาะส่วนที่ต้องการเน้นรูปทรง เช่น ชายเสื้อที่ต้องการให้กางออก ขอบเอว ปกเสื้อ ปลายแขนเสื้อ

3. **ผ้าซับใน** (Lining) เป็นผ้าที่เย็บติดอยู่ด้านในตัวเสื้อปิดรอยตะเข็บเสื้อตัวนอกด้านในอาจจะซับทั้งตัวหรือครึ่งตัวก็ได้ การซับในจะช่วยให้เสื้อผ้ามีคุณภาพ มีราคา เรียบร้อยนำสวนใส่มากขึ้น เช่น ซับในกระโปรง กางเกง (ผ้าบาง) เสื้อสตรีชั้นสูง เสื้อสูท ฯลฯ

4. **ซิป** (Zippers) เป็นวัสดุเสริมแต่งที่ใช้มากในเสื้อผ้าและเป็นเครื่องเกาะเกี่ยวให้กับเสื้อผ้าเป็นอย่างดีด้วย ซิปจะใช้ทั้งเสื้อ ชุดติดกัน กระโปรง กางเกง

5. **กระดุม** (Button) เป็นวัสดุเสริมแต่งที่ช่วยให้เสื้อผ้าชุดนั้นดูสวยงาม เรียบและสะดุดตา นอกจากนั้นกระดุมเป็นเครื่องเกาะเกี่ยวที่นิยมใช้กันทั่วไป กระดุมทำมาจากวัสดุหลายชนิด และมีลักษณะและรูปทรงของกระดุมมีให้เลือกกันหลายลักษณะ การเลือกใช้กระดุมควรเลือกให้เหมาะสมกับแบบเสื้อผ้า เนื้อผ้า และประโยชน์ใช้สอยด้วย

6. **ขอเกี่ยวและขอรับ** (Hook and eyes) มีทั้งชนิดที่เป็นลวดที่ใช้กับเสื้อผ้าเพื่อยึดคอหลังให้ติดกันหรือเสื้อยกทรง และชนิดที่ทำด้วยโลหะเป็นยึดของเอวกระโปรง และกางเกง นอกจากนั้นในปัจจุบันได้นำขอเกี่ยวและขอรับมาเป็นวัสดุเสริมแต่งด้วยมีสีสันสวยงามและขนาดใหญ่เพื่อเป็นจุดเด่น

7. **ด้ายเย็บผ้า** (Sewing thread) ควรเลือกด้ายเย็บผ้าที่มีชนิดของเส้นใยเหมือนกับผ้า และจะต้องเลือกด้ายเย็บให้เหมาะสมกับแบบเสื้อผ้า เช่น แบบเสื้อที่ตกแต่งตะเข็บด้วยด้าย เย็บผ้าต้องใช้ด้ายเย็บที่ทนความร้อนสูง

8. **ที่หนุนไหล่** (Shoulder pad) เป็นวัสดุเสริมแต่งที่จะช่วยเสริมบุคลิกของผู้สวมใส่ได้เป็นอย่างดี มีรูปทรงหลายแบบให้เลือกตามสมัยนิยม และจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับแบบเสื้อด้วย เช่น แบบเสื้อเรียบง่ายผ้าราคาถูก ควรเลือกหนุนไหล่ที่ทำจากฟอกน้ำ แต่ถ้าเป็นแบบเสื้อที่มีการใช้ฝีมือตัดเย็บประณีต ผ้าราคาแพง จะต้องเลือกหนุนไหล่ที่ดีมีความคงทน จะต้องเลือกหนุนไหล่ที่ดีมีความคงทน จะต้องเป็นแบบผ้าอัด และจะต้องหุ้มด้วยผ้าซับในหรือผ้าตัวนอกจึงจะทนทานได้แก่ ชุดผ้าไหมหรือเสื้อสูทผ้าเนื้อ

9. **แถบ** (Tape) เป็นผ้าแถบเล็กๆ นิยมใช้ยึดส่วนที่ไม่ต้องการให้ตะเข็บยืดออก เช่น เสื้อผ้าที่มีแนวตะเข็บค่อยข้างตรง แต่มีเกรนผ้าเฉียงและใช้เป็นห่วงแขวนกระโปรงหรือกางเกง ใช้ผูกด้านหลังของเสื้อเด็กอ่อน ผ้าแถบที่ใช้จะเป็นผ้าฝ้ายมีความอ่อนนุ่ม

หลักการเลือกวัสดุตกแต่งให้เหมาะสมกับแบบ

วัสดุตกแต่งเสื้อผ้า เป็นวัสดุตกแต่งเสื้อผ้าที่มีจุดประสงค์ให้เสื้อผ้านั้นสวยงาม มีจุดเด่นแต่จะไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย เสื้อผ้าบางชนิดมีการออกแบบตกแต่งเป็นเอกลักษณะของตัวเอง เช่น ชุดคอกลมแขนสั้นทรงกระโปรงเรียบตามแบบตัดเบื้องต้น หรือบางชุดเสื้อเป็นสีพื้น ตัวประโปรงเป็นลวดลายหรือเสื้อเป็นผ้าที่มีลวดลาย ตัวกระโปรงเป็นสีพื้น แล้วแต่ความสวยงามและความเหมาะสม

การออกแบบเสื้อหรือออกแบบชุดติดกัน หรือปล่อย คนละท่อนควรจะมีการออกแบบตกแต่งเพิ่มเติม โดยใช้วัสดุอื่นมาตกแต่งเพื่อให้ดูสวยงามและเก๋ หรือเป็นที่สะดุดตาผู้พบเห็น วัสดุตกแต่งเสื้อผ้าแบ่งออกได้เป็น 12 ชนิด ได้แก่

1.**ลูกไม้** (Lace) ลูกไม้ตกแต่งเสื้อผ้ามีลักษณะเป็นลูกไม้ถักและปัก มีทั้งชนิดเนื้อบางปานกลาง และหนา สีสันสวยงาม ควรเลือกใช้เหมาะสมกับแบบเสื้อและโอกาสที่ใช้ในปัจจุบันได้มีการออกแบบลูกไม้ไว้หลากหลายชนิดและใช้ผ้าชนิดต่างๆ ให้เหมาะสมกับแบบของลูกไม้ชนิดต่างๆ

2.**ชายครุย** (Fringes) ชายครุยต่างๆ ใช้เป็นวัสดุตกแต่งเสื้อผ้าได้อีกชนิดหนึ่ง ชายครุยสำเร็จรูป มีขายเป็นม้วนๆ ผลิตจากวัสดุต่างๆ ชายคลุยประดิษฐ์ อาจจะประดิษฐ์ขึ้นเองจากด้าย ไหม พรม ฯลฯ ชายคลุยนิยมใช้เป็นส่วนประกอบของชุดเสื้อสตรีบางแบบและใช้แต่งริมกระเป๋า ชายเสื้อปลายแขน ผ้าคลุมไหล่ หมวกหรือใช้สำหรับติดริมผ้าปูโต๊ะ ผ้าคลุมเตียง

3.**ริกแรก** (Rickrack or ric-rac) มีลักษณะเป็นเทปรูปหยักซิกแซ็ก ทอด้วยไหมฝ้าย ใยสังเคราะห์ หรือยางชนิดยืดได้ เพื่อใช้เลือกใช้ได้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์

4.**เทปปัก** (Ribbon and embroidered bead) คือ ริบบิ้นปักดอกตรงกลางลวดลายจะตกแต่งต่างกันออกไป ริมแต่งด้วยลูกไม้เล็กๆ หรือซิกแซ็ก สีสดใสสวยงาม มีให้เลือกใช้ได้ตามต้องการ

5.**เกลียวเชือกและพู่** (Cords and tassels) เกลียวเชือก ส่วนมากทำด้วยไหม และใยสังเคราะห์ที่คล้ายไหม มีทั้งสีเดียวและสลับสี พู่ มีทั้งชนิดที่ทำจากหนังและชนิดทำจากเส้นด้าย

6.**ลูกปัดและเลื่อม** (Bead and sequin trimming) วงการแฟชั่นหมุนเวียนอยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นการที่จะใช้ลูกปัดตกแต่งกับเสื้อผ้านั้น มักจะใช้กับชุดหรูหรา และใช้ในโอกาสพิเศษมากกว่าโอกาสปกติ

7.**การตัดปะ** (Appliqué) คือ การนำผ้าหรือวัสดุบางชนิด เป็นรูปต่างๆ หรือตามแบบที่ออกไว้แล้วนำไปปะลงบนเสื้อผ้า เป็นการตกแต่งที่สวยงาม นอกจากใช้กับเสื้อผ้าแล้วยังใช้กับงานอื่นได้

8.**การต่อผ้า** (Patchwork) คือ การต่อผ้าชิ้นเล็กๆ สีต่างๆ กัน ให้เป็นชิ้นเดียวกันโดยออกแบบให้สวยงาม ตามวัตถุประสงค์ที่จะนำไปใช้

9.**การเย็บสัก** (Quilting) เป็นศิลปะอย่างหนึ่งของการเย็บผ้า 2 ชิ้น หรือมากกว่ามีวัสดุนุ่มๆใส่ไว้ตรงกลาง อาจจะใช้แผ่นเส้นใยโพลีเอสเตอร์หรือฟองน้ำ เมื่อเย็บตะเข็บจักรจะเป็นรอยบุ๋มลึกส่วนที่ไม่เย็บจะนูนขึ้น เกิดเป็นลวดลายที่ใช้แต่งเสื้อผ้าได้อย่างสวยงาม การเย็บด้วยมือหรือจักรก็ได้

10.**จีบระบาย** (Ruffles) คือ ส่วนที่เป็นริมผ้า โดยริมด้านหนึ่งเย็บให้สำเร็จหรือเรียกว่าม้วนริม และริมด้านหนึ่งจับจีบเล็กๆ แล้วนำไปเย็บติดกับตัวเสื้อ

11.**จีบรูด** (Fullness) คือ การจีบพองเพื่อเพิ่มเนื้อที่ผ้าให้มากขึ้น ควรเลือกใช้กับเสื้อผ้าที่ต้องการหลวม พอง ฟู บานออก มีเทคนิคในการเย็บหลายลักษณะด้วยกัน

12.**ผ้ากุ๊น** (Seam binding) คือ ผ้าที่ตัดตามเส้นทแยงมุม 45 องศา ของผืนผ้ายืดหยุ่นได้พอสมควรทำให้สามารถคล้อยตามรูปร่างได้ ไม่เกิดการย่น

<u>หลักการออกแบบเสื้อสตรี</u>

การออกแบบเสื้อผ้า เป็นการกำหนดลักษณะของเสื้อผ้าตามแนวความคิดหรือจินตนาการ ซึ่งผลงานที่ปรากฏจะสวยงามที่คุณค่านั้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการออกแบบ และรู้จักนำองค์ประกอบทางศิลปะมาใช้เพื่อให้การออกแบบที่ปรากฏออกมามีความสวยงาม เหมาะสม องค์ประกอบทางศิลปะที่นำมาใช้ในการออกแบบงานตัดเย็บ มีดังนี้

1.**สัดส่วน** เป็นขนาดของรูปร่างที่กำหนดเป็นแบบ โดยในแบบจะต้องมีสัดส่วนสัมพันธ์กัน เช่น กระเป๋าเสื้อ ปกเสื้อ กระดุม เป็นต้น โดยทั่วไปเสื่อผ้านิยมใช้สัดส่วนไม่เท่ากัน ที่นิยมคือ 5 ต่อ 8 ส่วน

เช่น เสื้อสั้นกว่ากระโปรง การระบายเพื่อตกแต่งชั้นบนสั้นกว่าชั้นล่าง เป็นต้น เพราะว่าสวยงามกว่า 2 ส่วนเท่ากัน

2.รูปร่าง หมายถึง เส้นรอบที่แสดงให้เห็นในลักษณะ 2 มิติ คือ ความสูงและความกว้าง เช่น ผอม สูง เตี้ย อ้วน สูงใหญ่ สันทัด เป็นต้น

3.รูปทรง รูปทรงของเสื้อผ้า ที่มองเห็นจากภายนอก เช่น ความยาวกระโปรง ความคับหลวมของเสื้อผ้า ส่วนคอดของเอว เป็นต้น

4.จังหวะ เป็นลีลาการจัดวางบนตัวเสื้อ เพื่อให้เกิดความเคลื่อนไหวหรือเกิดความรู้สึกต่างๆ เช่น อ่อนหวาน หยาบกระด้าง จักแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

4.1. จังหวะคงที่ ได้แก่ การจัดรูปแบบช่องว่างในแต่ละจุดเท่ากัน เช่นความห่างของกระดุม ความห่างของจีบกระโปรง เป็นต้น

4.2. จังหวะต่อเนื่อง คือ การจัดรูปแบบช่องว่างในแต่ละจุดไม่เท่ากัน เช่น กระโปรงหลายๆ ชั้น ความห่างของเสื้อคอถ่วง

4.3. จังหวะผสม คือ การจัดวางที่มีช่องว่างผสมผสานระหว่างแบบจังหวะคงที่และแบบจังหวะ ต่อเนื่อง

5.ความสมดุล เป็นน้ำหนักเท่ากันหรือไม่เท่ากันของเสื้อผ้าที่วัดด้วยสายตา

6.ช่องว่าง ในการออกแบบนั้นช่องว่างเป็นสิ่งสำคัญมากถ้า ในการตกแต่งมากจะทำให้คุณค่าของงานออกแบบลดลง ดังนั้น การตกแต่งในงานผ้า ควรเว้นช่องว่างของเสื้อผ้าเพื่อให้เกิดความสวยงามและน่าสนใจ

7.ความกลมกลืน เป็นจักองค์ประกอบต่างๆ ขอบเสื้อผ้าให้เกิดความสวยงาม เช่น ความกลมกลืนด้วยสี ความกลมกลืนด้วยเส้น ความกลมกลืนด้วยผิวสัมผัส

8.จุดเด่น หรือการเน้นจัดใดจุดหนึ่งที่ช่วยดึงดูดสายตาให้เป็นจุดสนใจ เช่น เน้นด้วยสี สดในเน้นโดยใช้เส้นในแบบเสื้อผ้า เน้นโดยใช้เครื่องประดับเป็นต้น

9.การตัดกัน การตัดกันเป็นลักษณะในแบบเสื้อที่ตรงข้ามกัน ซึ่งการตัดกันนั้นมีอยู่หลายรูปแบบ เช่น ตัดกันด้วยเส้น ตัดกันด้วยสี ตัดกันด้วยรูปร่าง ตัดกันด้วยทิศทาง เป็นต้น

การออกแบบเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย เพื่อให้เกิดความสวยงามเหมาะสมและคุ้มค่าสามารถนำไปใช้ได้ยาวนาน ผู้ออกแบบควรคำนึงถึงความสวยงามเหมาะสม เสื้อผ้าบางแบบอยู่ในสมัยนิยมแต่ไม่เหมาะกับบุคลิกของผู้สวมใส่บางคน ทั้งนี้ ผู้ออกแบบเสื้อผ้าจึงควรมีความรู้ความเข้าใจเพื่อนำหลักการไปใช้ในการออกแบบให้เหมาะสม ช่วยอำพรางส่วนที่พกพร่องและช่วยเสริมจุดเด่นให้มีบุคลิกลักษณะที่ดียิ่งขึ้น สำหรับสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการออกแบบเสื้อผ้า มีดังนี้

1. **วัยและเพศ** ในการออกแบบเสื้อผ้าควรคำนึงถึงวันและเพศ โดยทั่วไปผู้ที่อยู่ในวัยต่างกันจะสวมเสื้อผ้าต่างกัน เช่น วันเด็ก จะสวมเสื้อผ้าต่างกับวัยผู้ใหญ่ โดยที่เสื้อผ้าของวัยเด็กจะเน้นความสะดวกสบายในการทำกิจกรรมโดยเสื้อผ้าจะไม่ขัดต่อการพัฒนาการของเด็ก จะต้องมีความปลอดภัยต่อการสวมใส่ ไม่คับและหลวมเกินไป เป็นต้น นอกจากนี้โดยทั่วไปแล้ว ผู้หญิงและผู้ชายและผู้หญิงจะสวมเสื้อผ้าในลักษณะที่แตกต่างกัน

บุคลิกภาพของแต่ละคนล้วนแตกต่างกัน เสื่อผ้าจัดเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพของผู้สวมใส่ ผู้ออกแบบเพื่อส่งเสริมบุคลิกภาพของผู้สวมใส่ ดังนี้เรียบร้อยสุภาพ ถ้าเป็นผู้หญิง ควรเลือกผ้าลักษณะ จีบ รูด ติดโบว์ สีอ่อน ลวดลายควรเป็นลายเล็กๆ บุคลิกภาพกระฉับกระเฉง แข็งแรงแบบนักกีฬา ควรออกแบบให้เป็นแบบเรียบ ผ้าพื้นหรือผ้าลายควร สีเข้ม เช่นสีน้ำเงิน สีเทา ควรออกแบบเป็นเสื้อมีปก เช่น ปกเชิ้ต ปกโปโล เป็นต้นบุคลิกภาพสุขุม ขรึมแบบผู้ใหญ่ ควรออกแบบเสื้อผ้าที่เน้นความสง่างาม เช่น การตีเกล็ด การปัก เป็นต้น สวมการต่อย้วย การระบายชายเสื้อและชายกระโปรงไม่เหมาะสมกับบุคลิกลักษณะบุคลิกภาพเก๋ เป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเองมาก ควรออกแบบเสื้อผ้าในลักษณะสะดุดตาไม่ซ้ำแบบกับผู้อื่น สีสดใสและฉูดฉาดบุคลิกภาพว่องไว ปราดเปรียว ควรออกแบบเสื้อในลักษณะทะมัดทะแมง แบบเรียบควรเลือกใช้ผ้าสีเข้ม

รูปร่าง ในการออกแบบเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายควรคำนึงถึงว่ารูปร่างเสื้อผ้าแบบเดียวกันจะไม่เหมาะสมกับทุกคน และการออกแบบที่ดี ควรอำพรางส่วนที่บกพร่องและช่วยเสริมจุดเด่นของผู้สวมใส่ดังตัวอย่างต่อไปนี้

2. **รูปร่างผอมสูง** ควรออกแบบโดยใช้เส้นตามขวาง มีการตกแต่ง ที่คอปกควรมีระบายลายผ้าตามขวางเพื่อลดความสูง ตกแต่งบริเวณเอวสะโพก กระโปรงจีบรูด เป็นต้น และควรหลีกเลี่ยงเส้นตามยาวหรือเส้นแนวตั้ง เสื้อคอแหลม ไม่มีปก แขนสั้น ตัวยาว มีเส้นตกแต่งเสื้อและกระโปรงเป็นแนว ยาว คลอดจนควรหลีกเลี่ยง การออกแบบเสื้อตามขวาง เสื้อที่ปกใหญ่ เสื้อปกติคอ เสื้อแขนพอง เสื้อสีสด ดอกใหญ่

3. **คนอกใหญ่** ควรออกแบบโดยใช้เส้นตั้งฉาก เสื้อคอแหลม เสื้อเอวต่ำบริเวณสะโพก กระโปรงปลายบาน หรือกระโปรงตกแต่งได้สัดส่วนกับหน้าอก ควรหลีกเลี่ยงเส้นขวางบริเวณอก เสื่อคอเหลี่ยมลึก เสื้อรัดรูป เสื้อจีบรูดตั้งแต่บริเวณช่วงไหล่ถึงเอว

4. **คนสะโพกใหญ่** ใช้เส้นตกแต่งบริเวณอื่นที่ไม่ใช่สะโพก กระโปรงปลายบานควรหลีกเลี่ยงเส้นขวางในแนวกระโปรง หลีกเลี่ยงการตกแต่งบริเวณสะโพกชุดเข้ารูป กระโปรงปลายสอบ

โอกาสที่ใช้ในการออออกแบบควรให้มีความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย โดยพิจารณาดังนี้

4.1.การออกแบบเสื้อชุดลำลอง ชุดลำลองเป็นเสื้อผ้าชุดที่สามารถใช้สบายและใส่ได้ทุกโอกาส

4.2.การออกแบบเสื้อชุด ทำงานข้าราชการ ควรเป็นแบบเรียบไม่ฉูดฉาดเนื้อผ้าทรงตัว

4.3.การออกแบบเสื้อชุดทำงานที่สำนักงาน ข้าราชการ เช่น ธนาคาร ห้างร้าน บริษัท เป็นต้น ซึ่งงานประเภทนี้ต้องติดต่อกับบุคคลภายนอก ควรเป็นแบบสีสดใส สดชื่น สบายตาแก่ผู้พบเห็น

4.4.การออกแบบเสื้อชุดเดินทาง ควรออกแบบให้สามารถสวมใส่ ได้ทั้งกลางวัน กลางคืนในลักษณะสะดวกต่อการเคลื่อนไหว แบบเรียบ เนื้อผ้าทรงตัว ไม่หยับง่าย

5. **โอกาสพิเศษ** เป็นเสื้อที่ใส่เฉพาะโอกาสนั้นๆ ไม่สามารถนำมาสวมใส่ เป็นชุดปกติได้ ดังตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

5.1.ชุดกีฬา การออกแบบชุดกีฬาต้องดูลักษณะแบบให้คล้อยตามความเคลื่อนไหวในอิริยาบถของกีฬาประเภทนั้นๆ

5.2. เสื้อกันหนาวการออกแบบควรให้ใช้ได้ในฤดูหนาว ควรเลือกใช้ผ้าถักเนื้อหนา ผิวเรียบ ขนสั้น แขนยาวแบบเรียบ

5.3. ชุดว่ายน้ำการออกแบบชุดว่ายน้ำจะไม่เน้นเรื่องการทำพรางรูปร่างควรเป็นชุดที่กระชับตัว ยืดหยุ่นได้ดี

5.4. ชุดราตรี เป็นเสื้อผ้าที่พีถีพีถันกว่าปกติ มี 2 ลักษณะ คือ ชุดราตรีแบบเป็นทางการ และแบบไม่เป็นทางการ ชุดราตรีแบบไม่เป็นทางการ เป็นชุดแบบใดก็ได้ไม่จำกัดรูปแบบทั้งชุดสั้นและยาว ใช้กับงานตั้งแต่ช่วงบ่ายจนถึงกลางคืน ชุดราตรีแบบเป็นทางการ ควรเป็นชุดราตรีที่เหมาะสมสำหรับงานกลางคืน งานรัฐพิธี ตกแต่งสวยงาม เนื้อผ้าที่ใช้โดยทั่วไปจะมีลักษณะมันวาว

สัดส่วนและรูปร่างคนทั่วไป

รูปร่างของคนโดยทั่วไปจะมีลักษณะและขนาดที่ใกล้เคียงกัน ขนาดที่เหมาะสมกับงานแสดงแบบเสื้อผู้ชายควรสูงไม่น้อยกว่า 185 เซนติเมตร และผู้หญิงควรสูงไม่น้อยกว่า 175 เซนติเมตร เมื่อเทียบเป็นหน่วยศีรษะจะเท่ากับ 8.5 หน่วยศีรษะของคนๆ นั้น ขนาดของกระดาษวาดเขียนที่เหมาะสมคือขนาด B_4

ขนาดหน่วยศีรษะของผู้หญิงโดยทั่วไปคือ 32 เซนติเมตร เมื่อคิดเป็นหน่วยศีรษะสำหรับการวาดประมาณ 3.7 เซนติเมตร

ขนาดความกว้างของรูปร่างผู้ชายจะกว้างกว่าผู้หญิงประมาณ ข้างละ เศษ 3 ส่วน 10 เซนติเมตร

สัดส่วนของผู้ชาย เมื่อเปรียบเทียบกับผู้หญิง โดยเริ่มที่เส้น 0 เป็นแนวข้อเท้าอยู่ในระดับเดียวกัน

เส้นที่ 1 เป็นแนวน่อง

ของผู้ชาย เริ่มอยู่ในระดับสูงกว่าของผู้หญิง ประมาณ เศษ 1 ส่วน 10 เซนติเมตร

เส้นที่ 2 เป็นแนวเข่า

ของผู้ชาย เริ่มอยู่ในระดับสูงกว่าของผู้หญิงมากขึ้น ประมาณ เศษ 2 ส่วน 10 เซนติเมตร

เส้นที่ 3 เป็นแนวขาอ่อน

ของผู้ชาย เริ่มอยู่ในระดับสูงกว่าของผู้หญิงมากขึ้น ประมาณ เศษ 5 ส่วน 10 เซนติเมตร

เส้นที่ 4 เป็นแนวเป้า และข้อมือ

ของผู้ชาย เริ่มอยู่ในระดับสูงกว่าของผู้หญิงมากขึ้น ประมาณ เศษ 7 ส่วน 10 เซนติเมตร

เส้นที่ 5 เป็นแนวเอว และข้อศอก

ของผู้ชาย เริ่มอยู่ในระดับสูงกว่าของผู้หญิงมากขึ้น ประมาณ 1 เซนติเมตร

เส้นที่ 6 เป็นแนวจุดยอดอก

ของผู้ชาย เริ่มอยู่ในระดับสูงกว่าของผู้หญิงมากขึ้น ประมาณ 1 เศษ 2 ส่วน 10 เซนติเมตร

เส้นที่ 7 เป็นแนวปลายคาง

ของผู้ชาย เริ่มอยู่ในระดับสูงกว่าของผู้หญิงมากขึ้น ประมาณ 1 เศษ 4 ส่วน 10 เซนติเมตร

เส้นที่ 8 เป็นแนวศีรษะ

ของผู้ชาย เริ่มอยู่ในระดับสูงกว่าของผู้หญิง ประมาณ 1 เศษ 5 ส่วน 10 เซนติเมตร

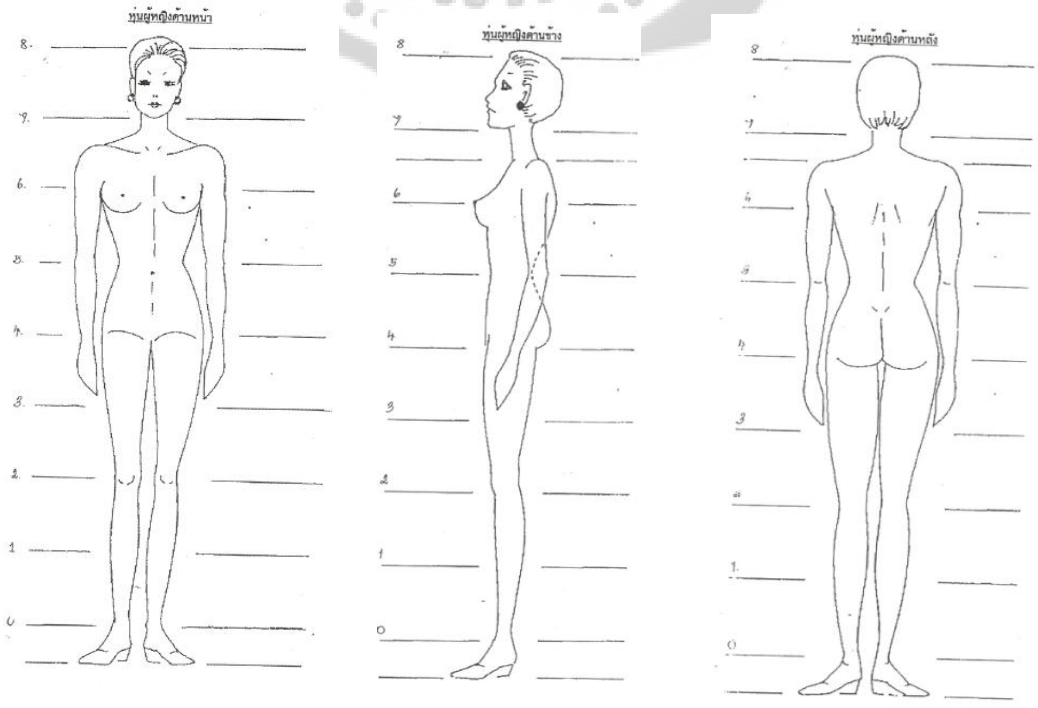

สรุป

การรวบรวมหรือการจัดองค์ประกอบของการออกแบบทั้งที่เป็น 2 มิติ และ 3 มิติ เข้าด้วยกันอย่างมีหลักเกณฑ์ การนำองค์ประกอบของการออกแบบมาจัดรวมกันนั้น ผู้ออกแบบจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยและความงามอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของการออกแบบ การออกเป็นศิลปะของมนุษย์ เนื่องจากเป็นการสร้างค่านิยมทางความงาม และสนองคุณประโยชน์ทางกายภาพให้แก่มนุษย์

การออกแบบเสื้อผ้า เป็นการกำหนดลักษณะของเสื้อผ้าตามแนวความคิดหรือจินตนาการ ซึ่งผลงานที่ปรากฏจะสวยงามทีคุณค่านั้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการออกแบบและรู้จักนำองค์ประกอบทางศิลปะมาใช้เพื่อให้การออกแบบที่ปรากฏออกมามีความสวยงาม เหมาะสม องค์ประกอบทางศิลปะที่นำมาใช้ในการออกแบบงานตัดเย็บ การเลือกลายผ้าจะช่วยให้เสื้อผ้าดูมีราคา ถ้าเลือกแบบได้เหมาะกับลายผ้าผสมผสานกับการตัดเย็บด้วยฝีมือประณีต และใช้ได้นาน หลายโอกาสไม่น่าเบื่อ ลายผ้าที่ผลิตออกขายในท้องตลาดมีมากมาย วัสดุตกแต่งเสื้อผ้า เป็นวัสดุตกแต่งเสื้อผ้าที่มีจุดประสงค์ให้เสื้อผ้านั้นสวยงาม มีจุดเด่นแต่จะไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย เสื้อผ้าบางชนิดมีการออกแบบตกแต่งเป็นเอกลักษณะของตัวเอง เช่น ชุดคอกลมแขนสั้นทรงกระโปรงเรียบตามแบบตัดเบื้องต้น หรือบางชุดเสื้อเป็นสีพื้น ตัวประโปรงเป็นลวดลาย หรือเสื้อเป็นผ้าที่มีลวดลาย ตัวกระโปรงเป็นสีพื้น แล้วแต่ความสวยงามและความเหมาะสม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2
กระบวนการตัดเย็บเสื้อสตรี

จำนวน 4 ชั่วโมง

คำอธิบายเนื้อ

ศึกษาการใช้เครื่องมือ เข้าใจหลักการวัดตัว การทำแบบตัดเสื้อสตรี หลักการวัดตัว การคำนวณผ้า การทำเครื่องหมายบนผ้า การเย็บส่วนประกอบ และหลักการตกแต่งเสื้อสตรี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อธิบายการใช้เครื่องมือในการตัดเย็บได้
2. เข้าใจและสามารถนำหลักการวัดตัวและการทำแบบตัดเสื้อสตรีไปปฏิบัติได้
3. สามารถอธิบายหลักการและปฏิบัติการคำนวณผ้า ตัดผ้า และการทำเครื่องหมายบนผ้าได้
4. สามารถเย็บส่วนประกอบของเสื้อ และหลักการตกแต่งได้

เนื้อหา

การตัดเย็บเสื้อผ้าในสมัยโบราณนั้นเป็นงานที่หยาบและเป็นการคาดคะเนเอาเท่านั้นโดยหวังว่าเมื่อตัดเย็บเสร็จเรียบร้อยแล้วจะสวมใส่เสื้อผ้านั้นได้พอดีกับรูปร่าง การสร้างแบบตัดได้เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศอียิปต์ เป็นการสร้างแบบบนก้อนหิน ต่อมาชาวฮีบรูก็ได้นำแบบตัดไปใช้และท่องเที่ยวไปตามทะเลทรายจนกระทั่งพ่อค้าชาวกรีกได้รับช่วงไปและนำเข้าไปในประเทศแถบทวีปยุโรป แล้วได้มีช่างผู้ชำนาญได้นำไปดัดแปลงจากก้อนหินมาเป็นดินชนวน แต่การใช้ดินชนวนนำมาสร้างแบบนั้นก็ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ต่อมาในศตวรรษที่ 13 ได้มีช่างตัดเสื้อชาวฝรั่งเศสได้ใช้ไม้บางๆ มาสร้างแบบตัดและได้เก็บเป็นความลับโดยสมาคม ช่างเสื้อฝรั่งเศสจนกระทั่งช่างตัดเย็บส่วนพระองค์ของพระเจ้าจอห์นที่ 2 แห่งประเทศฝรั่งเศสได้คิดสร้างแบบเสื้อด้วยกระดาษและการสร้างแบบก็พัฒนาและทันสมัยขึ้นตามลำดับ โดยได้มีการเพิ่มเติมรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบตัดขึ้นในสมัยนั้นด้วย

การใช้เครื่องมือในการตัดเย็บ

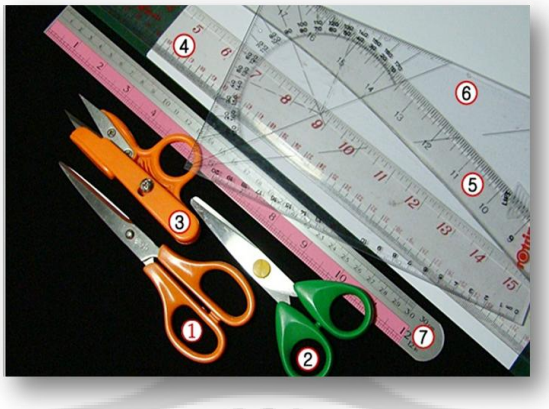

1. **กรรไกรตัดผ้า** ควรใช้กรรไกรอย่างดีขนาด 7-8 นิ้ว ปลายแหลม น้ำหนักเบาจะช่วยให้ตัดสบายไม่เจ็บมือ
2. **กรรไกรตัดกระดาษ** เป็นกรรไกรราคาถูก ใช้ตัดกระดาษโดยเฉพาะ เพื่อถนอมกรรไกรอย่างดีไว้ตัดผ้า
3. **กรรไกรตัดเศษด้าย** เป็นกรรไกรสำหรับตัดเศษด้าย เหมือนก้ามปู ใช้งายสะดวกคล่องมือ
4. **ไม้บรรทัด** ใช้ขนาดยาว 60 เซนติเมตร เนื้อพลาสติก
5. **ไม้โค้ง** มีทั้งพลาสติกและโลหะ ใช้ในการวางเส้นโค้งให้รวดเร็วและถูกต้องบางแห่งไม่มีขาย ใช้ไม้โค้งแบบปากนกแก้วได้
6. **ไม้ฉาก** เนื้อพลาสติกจะทำงานได้รวดเร็วกว่าเนื้อไม้ หรือจะใช้แบบสามเหลี่ยมก็ได้
7. **ไม้บรรทัดเหล็ก** ยาว 12 นิ้ว ใช้เพื่อความสะดวก เมื่อไม่ต้องการใช้ไม้บรรทัดยาว

8. **ดินสอสีต่างๆ** ใช้ดินสอดำเนื้ออ่อน ขนาด HB ดีที่สุด และดินสอสีต่างๆ ไว้เขียนผ้า
9. **ยางลบ**
10. **ปากกาเขียนผ้า** มีทั้งที่ใช้แล้วระเหยไปกับอากาศ และที่ต้องใช้น้ำลูบ

11. **ลูกกลิ้ง** ใช้กลิ้งรอยบนผ้าและบนกระดาษ ชนิดฟันแหลมใช้กับผ้าเนื้อหนา ฟันทู่ใช้กับผ้าเนื้อห่าง ไม่มีฟันเลยใช้กับผ้าซาติน กลิ้งแล้ว เนื้อผ้าจะไม่ขาด

12. **ชอร์คกลิ้งผ้าชนิดผง** มีหลายสีให้เลือก ปัดเบาๆ ก็หลุดออกจากผ้า

13. **กระดาษคาร์บอน** หรือกระดาษกดรอย ใช้กลิ้งเส้นบนผ้า ต้องใช้เฉพาะกระดาษคาร์บอนที่กลิ้งผ้าเท่านั้น เพราะเมื่อซักแล้ว รอยกลิ้งจะหลุดออกหมด ต่างกับกระดาษคาร์บอนที่ใช้รองเขียนใบเสร็จอย่างนั้นรอยกลิ้งจะมีสีดำ ติดทนนานทีเดียว มีขายเป็นซอง มีสีต่างๆ ให้ใช้ใกล้เคียงกับสีผ้า

14. **กระดาษสร้างแบบ** จะเป็นกระดาษขาวปอนด์หรือกระดาษปรู๊ฟ (สีออกจะนวลๆ) ก็ได้ **และกระดาษพิมพ์การ์ด** ลักษณะเหมือนกระดาษกล่องทั่วไปเนื้อแข็งและหนา ใช้เพื่อคัดลอกแบบตัดเบื้องต้น เป็นแม่แบบของกระโปรงตัวต่อไป โดยไม่ต้องมาสร้างแบบกันทุกครั้ง

15. **เข็มจักร** เลือกใช้ตามความหนา - บาง ของเนื้อผ้า

16. **เข็มสอย** มีหลายเบอร์ ผ้าเนื้อหนาใช้เบอร์ 8 ผ้าเนื้อบางใช้เบอร์ 11 ปักลูกปัดใช้เบอร์ 12

17. **เข็มหมุด** นิยมใช้เข็มเล่มเล็กยาว หัวโต ขายเป็นกล่องและควรมี**หมอนปักเข็ม** 1 อัน เพื่อสะดวกในการหยิบเข็มหมุดใช้งาน

18. **ที่สนเข็ม** สำหรับคนสายตาไม่ดี และเพื่อความรวดเร็วในการสนเข็มเย็บผ้า นอกจากนี้ควรมี **ด้ายเนาผ้า** เป็นด้ายเนื้อเปื่อย ใช้เนาตะเข็บลองตัว เมื่อเย็บจักรทับจะดึงออกได้ง่าย

19. **สายวัดตัว** ใช้อย่างดี มีตัวเลขทั้งนิ้วและเซนติเมตร

20. **ขอบเอว** เป็นผ้าเทปเนื้อแข็ง มีหลายขนาด สำหรับใส่ขอบเอวให้แข็ง ใช้คาดเอวเมื่อต้องการวัดตัว

21. **สก๊อตเทป** ใช้ติดกระดาษเมื่อแยกแบบ ดีกว่าแป้งเปียก

22. **ที่เลาะผ้า** เป็นเหล็ก 2 ขา ใช้เลาะผ้าได้รวดเร็ว

จักรเย็บผ้าประกอบขึ้นด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนหัวจักรและส่วนตัวจักร ดังนี้

1. **ส่วนประกอบของหัวจักร**

หัวจักร คือ ส่วนเครื่องจักรทั้งหมดที่ตั้งอยู่บนโต๊ะ ส่วนนี้ประกอบด้วยเครื่องกลไกที่เกี่ยวกับการเย็บหลายชิ้นประกอบเข้าด้วยกัน และเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของการเย็บผ้า ซึ่งมีส่วนต่างๆ ที่เราควรรู้จักดังนี้

แกนหลอดด้าย ติดอยู่ด้านบนของหัวจักร สำหรับใส่ด้าย

1.1. ที่คล้องด้าย สำหรับคล้องด้ายสอดด้ายที่ออกมาจากหลอดด้าย

1.2. ที่บังคับด้านบนประกอบด้วยจานกลมๆ 2 อัน สปริงและหัวเกลียวสำหรับหมุนบังคับด้ายบน ให้ตึง หรือหย่อนตามความต้องการ

1.3. ที่คล้องด้ายที่ออกมาจากที่บังคับด้ายบนก่อนที่ด้ายจะผ่านสปริงกระตุกด้ายที่อยู่ด้านบน

1.4. สปริงกระตุกด้าย ทำหน้าที่กระตุกด้ายออกมาจากหลอดด้าย

1.5. ห่วงเล็ก สำหรับคล้องด้าย

1.6. หมุดรัดเข็มจักร สำหรับบังคับเข็มจักรให้แน่น

1.7. เข็มจักร ตีนผี

1.8. ที่ยกตีนผี

1.9. ฟันจักรหรือฟันกระต่าย สำหรับป้อนผ้าไปข้างหน้าหรือถอยหลัง

1.10. ฝาเลื่อนหรือฝาครอบกระสวย สำหรับปิดเปลกระสวยและเปิดเพื่อจะใส่กระสวยหรือเอากระสวยออก

1.11. ที่บังคับฝีเข็ม สำหรับบังคับฝีเข็มให้ถี่หรือห่างตามต้องการ

1.12. ล้อประคับหรือวงล้อจักร เป็นที่สำหรับทำให้เครื่องจักรตอนบนทำงาน

1.13. ที่สำหรับกรอด้าย หรือแกนกรอด้าย

1.14. หมุดที่บังคับล้อ หรือหมุดล้อบังคับ อยู่ตรงกลางระหว่างล้อบังคับ

1.15. มอเตอร์

2. ส่วนประกอบของจักร

ตัวจักรประกอบด้วยส่วนต่างๆ ต่อไปนี้

2.1. ที่วางเท้า หรือแผ่นวางเท้า เพื่อให้วงล้อหมุน ทำสายพานเดิน มีลักษณะเป็นแผงเหล็กสำหรับวางเท้าและแกนเหล็กต่อไปเชื่อมกับข้อเหวี่ยงเพื่อ หมุนวงล้อ

2.2. วงล้อ มีหน้าที่ทำให้สายพานเดินไปหมุนวงล้อบังคับให้เครื่องจักรทำงาน

2.3. ขาจักร เป็นโครงเหล็กสำหรับรองรับเครื่องจักรและโต๊ะที่ประกอบด้วย ไม่มีฝาปิดบนส่วนของหัวจักร

3. การใช้จักร

ให้ศึกษาจากคู่มือการใช้จักรให้เข้าใจเสียก่อนเพราะจักรเย็บผ้าที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ มีหลายแบบ แต่ลักษณะการใช้งานใกล้เคียงกัน และควรศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ด้วย

3.1. การกรอด้าย

3.1.1 คลายหมุดวงล้อจักรออก เพื่อให้ล้อฟรี เข็มจักรจะหยุดทำงาน

3.1.2 ดึงด้ายออกจากหลอดด้าย ผ่านไปที่บังคับด้าย ขึ้นไปยังกระสวยเอาปลายเส้นด้ายพันในไส้กระสวย 2–3 รอบ

3.1.3 ใส่กระสวยในแกนกรอด้ายกดที่บังคับลงในวงล้อจักร แล้วเดินจักร เมื่อด้ายเต็มไส้กระสวยปล่อยที่บังคับ ดึงไส้กระสวยออก ขันที่บังคับฟรีให้แน่นเหมือนเดิม

3.2. การใส่กระสวยจักร

3.2.1 ใส่ไส้กระสวยในกะโหลกกระสวย โดยให้กระสวยหมุนจากซ้ายไปขวาดึงด้ายเข้าร่องปีกกระสวย

3.2.2 ใส่กะโหลกกระสวยเข้าไปในร่องกระสวย

3.2.3 ดึงแกนด้านบนกะโหลกกระสวยเพื่อไม่ให้กระสวยหลุดออก

3.2.4 ใส่กะโหลกกระสวยเข้าในเปลกระสวยให้ตรงแกนพอดี กดให้แน่น ทดลองหมุนวงล้อจักรดูว่า กะโหลกกระสวยเข้าไปในเปลกระสวยตรงรอยต่อหรือไม่ ดึงด้ายให้ยาวพอประมาณ

3.3. วิธีใส่เข็ม

3.3.1 หมุนวงล้อจักรเข้าหาตัว ยกหลักเข็มให้สูงสุด คลายหมุดบังคับเข็มให้หลวม

3.3.2 ใส่เข็มให้ถึงหมุดเข็ม หันทางแบนเข้าข้างใน

3.3.3 หมุนหมุดบังคับเข็มให้แน่น

3.4. วิธีร้อยด้าย

3.4.1 ใส่หลอดด้ายลงในหลักด้าย

3.4.2 ผ่านไปยังที่คล้องด้าย

3.4.3 สอดลงไปยังที่บังคับด้ายบนแผ่นที่คล้องด้าย

3.4.4 สอดขึ้นไปร้อยเข้าในสปริงกระตุกด้าย

3.4.5 สอดลง ผ่านช่องร้อยด้าย

3.4.6สอดลงไปยังลวดที่ติดกับที่บังคับเข็ม

ร้อยด้ายเข้ารูเข็มจากด้านนอกเข้าด้านใน ปล่อยปลายเส้นด้ายไว้ 4–5 นิ้ว หมุนวงล้อจักรให้ครบรอบดึงด้ายขึ้นมาเตรียมเย็บ

4. การเย็บจักร

สอดผ้าเข้าใต้ตีนผี แล้วลดตีนผีลงทับผ้าไว้ มือซ้ายป้อนผ้า มือขวาหมุนวงล้อจักรเข้าหาตัวใช้เท้าถีบจักร ขณะลงมือป้อนผ้าตามกำลังจักร อย่าดึงผ้าหรือป้อนผ้าเร็วเกินไป

หลักการวัดตัวและการทำแบบตัดเสื้อสตรี

การเตรียมตัวเพื่อวัดตัวมีดังนี้

1. ถอดเสื้อชั้นนอกออก เพื่อให้เห็นสัดส่วนที่แท้จริง
2. ควรสวมเสื้อชั้นในยกทรงที่ได้ส่วนสัดกับรูปร่าง เสื้อชั้นในที่ดีจะเป็นแม่แบบที่ดีของเสื้อชั้นนอก
3. ตรวจสอบสายเสื้อชั้นใน ไม่ให้ตึงหรือรั้งหรือหย่อนจนเกินไป
4. ใช้ขอบกระโปรงคาดไว้ที่เอว เหนือสะดือ ให้พอดีกับรอบเอวจริง หลวม-คับ ตามต้องการ
5. ยืนตรง ไม่ควรก้มหรือเอียงตัวเมื่อถูกวัด
6. การวัดวงแขนหรือโคนแขน ควรวัดจากแขนข้างขวาเสมอ

วิธีการสร้างเสื้อแบบมีเกล็ด

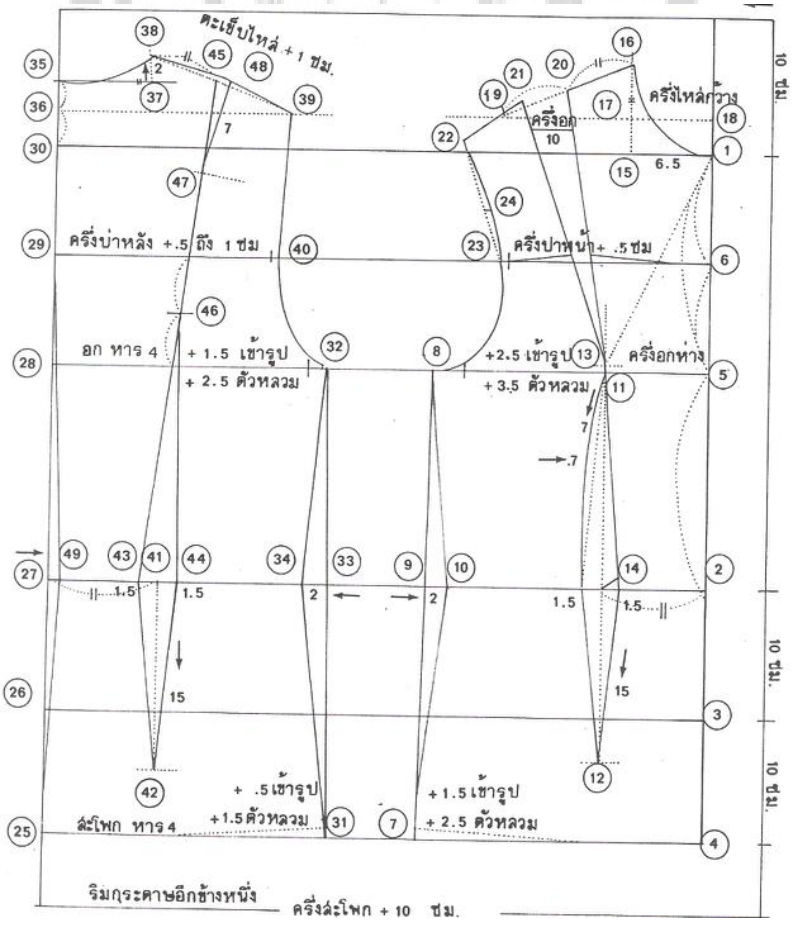

วิธีสร้างแบบเสื้อเบื้องต้นมีเกล็ดอก

แผ่นหน้า ที่มุมกระดาษด้านขวา วัดเข้า 2 ซม. ขีดเส้นตั้งฉาก วัดต่ำลงมา 10 ซม. เป็นจุด 1

1-2 = ยาวหน้า + 1 ซม. สมมติ 33 + 1 = 34 ซม.

2-3 และจุด 3-4 = 10 ซม. จุด 5 แบ่งครึ่ง 1-2 และจุด 6 แบ่งครึ่งจุด 1-5 ขีดเส้นตั้งฉากที่จุด 1,6,5,2,3,4

4-7 =สะโพก หาร 4+1.5 ซม. (เข้ารูป) + 2.5 (ตัวหลวม)

สมมุติ สะโพก 86 หาร 4 = 21.5 + 2.5 = 24 ซม.

5-8 = อก หาร 4 บวก 2.5 ซม. (เข้ารูป) + 3.5 ซม. (ตัวหลวม)

สมมุติ อก 80 หาร 4 = 20 + 3.5 = 23.5 ซม.

ขีดเส้นตรง 7- 8 ผ่านจุด 9 วัดเข้า 2 ซม. เป็นจุด 10

ขีดเส้นจุด 8-10 โค้งสะโพก 10-7

5-11 = ครึ่งอกห่าง สมมุติ 17 หาร 2 = 8.5 ซม. ขีดเส้นตั้งฉากให้สูงขึ้น และต่ำลงจากเอว 13 ซม. เป็นจุด 12

1-13 = คอถึงอก สมมุติ 18 ซม. ให้จุด 13 นี้อยู่บนเส้นตั้งฉาก จะได้จุดอกจริง

14 อยู่ที่แนวเอว เป็นเส้นกลางเกล็ด วัดออกข้างละ 1.5 ซม. ขีดเส้นเกล็ด

1-15 = คอกว้าง = รอบคอ + 3 หาร 6 + .5 ซม.

สมมุติ รอบคอ 33 + 3 = 36 หาร 6 = 6 + .5 = 6.5 ซม.

15-16 = คอสูง ระยะ 1-15 + .5 ซม. หรือ รอบคอ + 3 หาร 6 + 1 = 6 + 1 = 7

โค้งคอหน้า 1-16

15-17 = 3 ซม. ขีดเส้นตั้งฉากถึง 18

18-19 = ครึ่งไหล่กว้าง สมมุติ 35 หาร 2 = 17.5 ซม. ขีดเส้น 19-16 วัดจดไว้

20 = แบ่งครึ่ง 16-19

20-21 = ครึ่งอก หาร 10 สมมุติ รอบอก 80 ครึ่งอก = 40 หาร 10 = 4 ซม.

ขีดเส้นเกล็ด 20-13 - 21 พับเกล็ด ต่อตะเข็บไหล่ให้ยาวเท่าเดิม ถึง 22

6-23 = ครึ่งบ่าหน้า สมมุติ 32 หาร 2 = 16 ซม. วัดขณะที่ยังพับเกล็ดอยู่ ชอบตัวหลวม = .5 ซม. ถึง 1 ซม.

22- 23 = ขีดเส้นตรง แบ่งครึ่งวัดเข้า .5 ซม. เป็นจุด 24 โค้งวงแขนหน้าจากจุด 22, 24, 23, 8

แผ่นหลัง ต่อเส้นสะโพกล่าง เอว อก บ่า คอหน้ากว้าง

ขีดเส้นตั้งฉากกลางหลัง จากจุด 25 , 26 , 27 , 28 , 29 , 30

25- 31 = สะโพกล่าง หาร 4 + .5 ซม. (เข้ารูป) + 1.5 ซม.

สมมุติ สะโพกล่าง 86 หาร 4 = 21.5 + 1.5 = 23 ซม.

28-32 = รอบอก หาร 4 + 1.5 ซม. (เข้ารูป) + 2.5 ซม. (ตัวกลวม)

สมมุติ รอบอก 80 หาร 4 = 20 + 2.5 = 22.5 ซม.

ขีดเส้น 31-32 ผ่าน 33 วัดเข้า 2 ซม. เป็นจุด 34

ขีดเส้น 32 - 34 โค้งสะโพก 31 - 34

27- 35 = ยาวหลัง หรือ วัดจาก 30 - 35 = ยาวหลัง ลบ ยาวหน้า

จุด 35 แบ่งครึ่ง 30 - 35 ขีดเส้นตั้งฉากที่จุด 35 และ 36

35- 37 = คอหน้า 1 - 15 + .5 ซม.

37-38 = 2 ซม. โค้งคอหลัง 35 - 38

38- 39 = ตะเข็บไหล่หน้า + 1 ซม. ให้อยู่บนแนว 36

29-40 = ครึ่งบ่าหลัง + .5 ซม. ถึง 1 ซม. แขนหลัง 39 - 40 - 32

27- 41 = ครึ่งอกห่าง

41 – 42 = ขีดเส้นตั้งฉาก ยาว 15 ซม. เป็นเส้นกลางเกล็ด วัดออกข้างละ 1.5 ซม. เป็น จุด 43 และ44 ขีดเส้นเกล็ด 43 - 42 - 44

38-45 = ครึ่งตะเข็บไหล่หน้า หรือระยะ 16 - 20 ในแผ่นหน้า

43-45 = ขีดเส้นตรง 46 แบ่งครึ่งเส้นบ่า และเส้นอก

46 - 44 = ขีดเส้นตามรูป

45 -47 = 7 ซม.

45-48 = 1 ซม. ขีดเส้นเกล็ด 47 - 48 พับเกล็ดนี้ ขีดเส้นตรง 38 - 39

27-29 = 1 ซม. สำหรับเสื้อเข้ารูป ติดซิปหลัง ขีดเส้น 29 - 49 - 25

วิธีทำเกล็ดซ้อนนอกวงแขน ทำเฉพาะด้านข้าง วัดต่ำจากจุดอก 7 ซม. วัดออก .7 ซม. โค้งตามรูปร่าง ถ้าต้องการวงแขนเสื้อใหญ่ขึ้น ให้ลดท้องแขนลง 1 – 3 ซม. ใช้สายวัดตรวจสอบวงแขนเสื้อที่สร้างไว้ให้ตามที่เราต้องการ

วิธีสร้างแขนเสื้อ

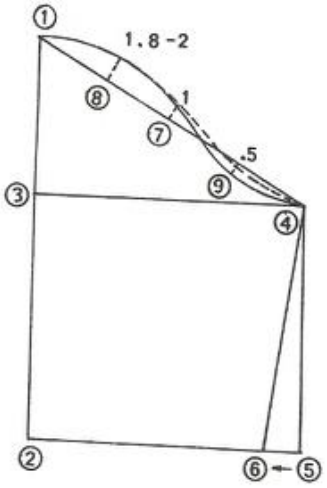

วิธีสร้าง พับกระดาษเป็นสันทบ 1 - 2 ยาวตามต้องการ

1- 3 = วงแขนเสื้อ ลบ 10 หาร 4 บวก 5 ถึง 6 ซม.
สมมุติ 46 ลบ 10 = 36 หาร 4 = 9 บวก 5 = 14 ซม.
ขีดเส้นตั้งฉากที่จุด 2, 3

1- 4 = ครึ่งวงแขนเสื้อ ให้อยู่บนเส้นตั้งฉาก
สมมุติ 46 หาร 2 = 23 ซม. ให้อยู่บนเส้นตั้งฉากด้วย

4- 5 ขีดเส้นตั้งฉาก

5 - 6 = วัดเข้า 1 ถึง 3 ซม.

1 - 4 ขีดเส้นทแยงมุมแบ่งออกเป็น 3 ส่วนที่จุด 7 และ 8

9 แบ่งครึ่ง 4 - 8 วัดต่ำลง .5 ซม.

7 - 10 = 1.8 ถึง 2 ซม. โค้งแขนหลังจากจุด 1- 10 - 8 - 9 - 4

11 แบ่งครึ่ง 1 - 10 วัดต่ำลงมา .5 ซม.

12 แบ่งครึ่ง 7 - 8

13 วัดต่ำลง 1 ซม. โค้งแขนหน้าจากจุด 11 - 12 - 13 - 4

การกำหนดตำแหน่งรังกระดุมมีความสำคัญยิ่ง ถ้ากำหนดผิดจากหลักการและกฎเกณฑ์ไป ทำให้เสื้อเกิดปัญหาต่างๆ ตามรได้ เช่น คับไป หลวมไป ชานเสื้อไม่เท่ากัน เสื้อย่น ระยะของเม็ดกระดุมถี่หรือห่างไป เป็นต้น

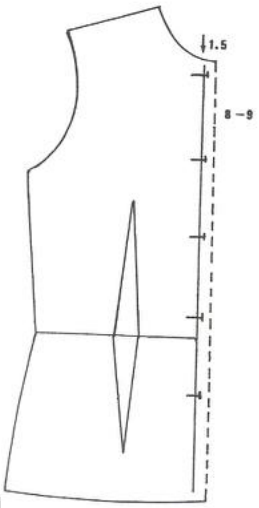

วิธีกำหนดตำแหน่งรังกระดุมแถวเดียว

1. สาบเกย 2 ซม.
2. ห่างจากคอลง 1.5 ซม. วัดออกจากกลางแบบ .2 ซม.
3. รังกระดุมห่างกัน 8 – 9 ซม.
4. รังกระดุมกว้าง .8 – 1 ซม.
5. รังกระดุมยาวเท่าเม็ดกระดุม
6. นิยมติดเม็ดกระดุม 4 – 6 เม็ด
7. ไม่ควรติดเม็ดกระดุมถึงชายเสื้อ

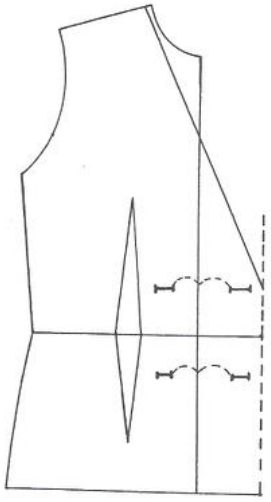

วิธีกำหนดตำแหน่งรังกระดุมสองแถว

1. สาบเกยหรือส่วนป้ายจากกลางแบบเท่ากับครึ่งอกห่างหรือตามแบบเสื้อ
2. วัดจากสาบเกยเข้า 2 ซม. เป็นรังแรกรังคู่กัน ห่างจากกลางแบบเท่ากัน
3. รังดุมห่างกันพองาม

การขยายยวงแขนเสื้อ

วงแขนเสื้อแขนกุด (เสื้อไม่มีแขน) วัดรอบวงแขนพอดี บวก 3-4 ซม.

วงแขนเสื้อเข้ารูป วัดรอบวงแขนพอดี บวก 6-8 ซม.

วงแขนเสื้อตัวหลวม วัดรอบแขนพอดี บวก 8-12 ซม.

การปรับเสื้อไหล่ล้ำแขนกุด

วัดปลายไหล่เข้า 2 – 3 ซม. หรือเข้าตามแบบเสื้อท้องแขนเสื้อเพิ่มขึ้น 1 – 3 ซม. โค้งวงแขนใหม่ลดรอบอกเข้า .5 ซม. ขีดเส้นข้างถึงเอว

การปรับลดปลายไหล่เมื่อแขนเสื้อรูดหรือจีบหัวแขน

วัดปลายไหล่แผ่นหน้าและแผ่นหลัง เข้า 1.5 – 2 ซม. โค้งวงแขนใหม่ วัดไว้นำไปสร้างแขนเสื้อ

การปรับไหล่เพื่อหนุนฟองน้ำ

ปลายไหล่แผ่นหน้าและแผ่นหลัง เพิ่มสูงขึ้น 1 – 1.5 ซม. ขีดเส้นตะเข็บไหล่ใหม่จากข้างคอ ถึงปลายไหล่เพิ่มขึ้น วัดรอบวงแขน นำไปสร้างแขนเสื้อ

การปรับเพิ่มปลายไหล่ให้กว้างออกตามแบบเสื้อหรือตามความต้องการ

เพิ่มปลายไหล่สูง 1 ซม. เพิ่มกว้างออก 1 – 2 ซม. ขีดเส้นจากข้างคอถึงปลายไหล่ส่วนที่เพิ่มไว้ โค้งวงแขนใหม่ให้กลมกลืนกับวงแขนเดิม วัดไว้นำไปสร้างแขนเสื้อ

การคำนวณผ้าสำหรับตัดเย็บเสื้อ

ผ้าหน้ากว้าง 36 นิ้ว หรือ 45 นิ้ว ใช้ผ้า 2 เท่า ของความยาวตัวเสื้อ บวก 1 เท่าแขน บวกเผื่อตะเข็บ เผื่อพับ 25 ซม.

เสื้อไม่มีแขน	1.50	เมตร
เสื้อแขนสั้น	1.75	เมตร
เสื้อแขนยาว	2.00	เมตร
ชุดติดกัน	3.50	เมตร

การวางแบบตัดบนผ้า

1. วางแบบตัดชิ้นใหญ่ๆ ก่อน จึงวางชิ้นเล็กๆ แทรกตามเนื้อผ้าที่เหลือ
2. วางแบบชิ้นที่ใหญ่ที่สุดไว้ปลายผ้า ผ้าที่เหลือจะได้ติดต่อกันเป็นผืนกว้าง
3. ริมของสาบกลางตัว ควรอยู่ที่ริมผ้าเสมอ

4. ลองวางแบบตัดให้ครบทุกชิ้นก่อน ให้แน่ใจว่าการวางแบบตัดนั้นประหยัดเนื้อผ้า และเส้นด้ายถูกต้องจริงๆจึงตัดผ้า

การเผื่อตะเข็บสำหรับเย็บ

การเผื่อตะเข็บ คือแนวเย็บที่ยึดผ้า 2 ชิ้นหรือมากกว่าเข้าด้วยกัน มี 2 ประเภท

1. การเผื่อตะเข็บสำหรับการตัดเสื้อเฉพาะบุคคล
2. การเผื่อตะเข็บสำหรับการตัดเสื้อสำเร็จรูป

การเผื่อตะเข็บสำหรับการตัดเสื้อเฉพาะบุคคล การเผื่อตะเข็บประเภทนี้ขึ้นอยู่กับความสะดวกในการสวมใส่มากกว่าความสะดวกในการเย็บจะเผื่อตะเข็บผ้าไว้มาก เมื่อเสื้อคับไปก็ขยายได้หรือหลวม เย็บเข้าได้ง่ายและจักรที่ใช้ก็เป็นจักรธรรมดา มีวิธีเผื่อดังนี้

ตะเข็บคอเสื้อ	1.5	ซม.
ตะเข็บไหล่	2	ซม.
ปกเสื้อ	1.5	ซม.
ตะเข็บวงแขน	1	ซม.
ตะเข็บต่อภายในตัวเสื้อ	1.5 – 2	ซม.
ตะเข็บหัวแขน	1.5	ซม.
ตะเข็บใต้แขน	2	ซม.
ปลายแขน	4	ซม.
ชายเสื้อ	3.5	ซม.
ชายกระโปรง	5 - 7	ซม.
ตะเข็บที่กุ๊นไม่ต้องเผื่อ		

ขั้นตอนการเย็บ

1. เย็บกันยืด	- กันยืดผ้าห่างแนวเส้นกลิ้งประมาณ .2 ซม. ที่บริเวณส่วนโค้งคอ
2. เย็บกันลุ่ย	- กันลุ่ยตะเข็บข้างทั้งหมด ไหล่
3. เย็บเกล็ด	- เย็บเกล็ดทั้งในตัวเสื้อ
4. เย็บไหล่	- เย็บไหล่หน้า – หลังติดกัน
5. รีด	- รีดแบะตะเข็บไหล่ทั้ง 2 ข้าง

6. สาบคอ	- เย็บสาบคอติดตัวเสื้อ ขลิบเป็นระยะ เดินจักรกันเหลื่อมเนาแล้วสอยให้เรียบร้อย
7. เย็บซิป	- เย็บจากชายกระโปรงถึงระยะซิป เนาซิป เย็บซิปให้เรียบร้อย
8. เย็บข้าง	- เย็บแผ่นข้างหลัง – หน้าติดกัน รีดแบะตะเข็บ
9. เย็บวงแขนเสื้อ	- เดินจักรห่างๆ หัวแขนเย็บใต้ท้องแขน ปลายแขน พับรีด เนา สอย
10. เย็บวงแขนเสื้อ	- นำแขนเสื้อมาเย็บติดกับตัวเสื้อ ให้กลางแขนแขนเสื้อตรงกัน กับตะเข็บไหล่ และตะเข็บใต้ท้องแขนตรงกับตะเข็บข้างชุด
11. กันลุ่ย	- เย็บกันลุ่ยรอบวงแขน
12. ติดขอเกี่ยวเล็ก	- เย็บขอเกี่ยวเล็กที่เหนือซิป คอหลัง ทำตัวหนอนเล็กๆ ไว้เกี่ยว
13. รีด	- รีดให้เรียบทุกตะเข็บหน้า - หลัง ตลอดทั้งตัว

สรุป

การสร้างแบบตัด (Pattern Making) การขีดเส้นบนกระดาษซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้ออกแบบทำให้รูปแบบความคิดที่ขีดเส้นบนแผ่นกระดาษนั้นออกมาเป็นชิ้นส่วนต่างๆ ซึ่งเมื่อนำเอาส่วนต่างๆ เหล่านี้มาประกอบรวมกันเป็นรูปร่างของเสื้อผ้าที่สวยงามตามแบบตัดซึ่งได้ขีดเส้นไว้ และนำมาสวมใส่ได้พอดีกับรูปร่างของผู้สวมใส่นั้นๆ

การสร้างแบบตัดนับได้ว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนตัดเย็บเสื้อสตรี วิธีการสร้างแบบตัดนั้นมีมากมายหลายวิธีต่างๆ กันไป แต่ก็มีวัตถุประสงค์เดียวกันคือจะต้องทำให้ผ้าผืนเรียบนั้นๆ สวมใส่พอดีกับรูปร่างที่มีความโค้งมนให้แนบเนียนและพอดีกับรูปร่างของสตรีแต่ละบุคคลให้มากที่สุด การสร้างแบบตัด แบบตัดเบื้องต้น คือ เสื้อพอดีกับรูปร่าง คอกลม แขนยาว กระโปรงสองชิ้นตรงๆ และกางเกงแบบเรียบๆ เรียกว่า แบบตัดเสื้อ,กระโปรงและกางเกงเบื้องต้น เพราะว่าแบบตัดที่ใช้ตัดเสื้อแขนเสื้อ กระโปรงและกางเกงเบื้องต้นนั้น นำมาใช้เป็นแม่แบบสำหรับตัดเสื้อผ้าได้ทุกแบบทุกชนิดโดยไม่ต้องมีการสร้างแบบทุกๆ ครั้งที่มีการตัดเย็บ แบบตัดเบื้องต้นจะใช้ ขนาดตัวของเจ้าของเสื้อนำมาสร้างแบบเพียงครั้งเดียวและเก็บไว้ใช้ได้ถาวร ถ้ารูปร่างนั้นๆ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเมื่อจะตัดเสื้อผ้าครั้งใดเพียงนำแบบตัดเบื้องต้นนั้นมาลอกและปรับแบบตัดให้เหมาะกับลักษณะรูปร่างของแต่ละบุคคลซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าไม่มี การสร้างแบบวิธีใดที่เหมาะกับรูปร่างของคนทุกคน ผู้ตัดเย็บเสื้อผ้านั้นๆ จะต้องมีไหวพริบ ในการพิจารณาวิเคราะห์รูปร่างของแต่ละบุคคลให้ใกล้เคียงกับรูปร่างจริงๆให้มากที่สุด เมื่อปรับแบบตัดได้เหมาะสมกับลักษณะของรูปร่างแล้วจึงนำแบบตัดไปออกแบบแบบตัดเสื้อ,แขนเสื้อ,คอเสื้อหรือปกเสื้อ กระโปรงหรือกางเกงที่ได้ออกแบบไว้ตามต้องการ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3
กระบวนการการประกอบอาชีพอิสระ

(จำนวน 1 ชม. 45 นาที)

คำอธิบายเนื้อ

ศึกษาแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระ องค์ประกอบการแระกอบอาชีพอิสระ เข้าใจการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ แนวโน้มของธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อธิบายแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระได้
2. อธิบายองค์ประกอบการประกอบอาชีพอิสระได้
3. สามารถนำการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ไปใช้ได้
4. อธิบายแนวโน้มของธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยได้

เนื้อหา

อาชีพอิสระ เป็นทางเลือกหนึ่งที่สำคัญ ซึ่งทำให้ประชาชนมีงานทำ มีรายได้ และบรรเทาปัญหาการว่างงาน การประกอบอาชีพอิสระเป็น การประกอบกิจการส่วนตัวต่างๆ ในการผลิตสินค้า หรือบริการที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นธุรกิจที่มีอิสระในการกำหนดรูปแบบและวิธีดำเนินงานของตนเอง

ในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยเลือกอาชีพที่ชอบหรือ คิดว่าตัวเองถนัด ต้องพัฒนาความสามารถของตัวเองศึกษารายละเอียดของอาชีพ และทำการฝึกอบรม ฝึกปฏิบัติ ให้มีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในการเริ่มประกอบอาชีพที่ถูกต้อง รวมทั้งต้องพิจารณา องค์ประกอบอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ทำเลที่ตั้งของอาชีพ สภาพแวดล้อม ผู้ร่วมงาน และเงินทุน นอกจากนั้น ผู้ประกอบอาชีพอิสระจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการจัดการด้านเทคนิคและวิธีการ การวางแผน การตลาด ซึ่งต้องมีการเตรียมการอย่างละเอียด การประกอบอาชีพอิสระเป็นงานท้าทาย แต่สามารถ สร้างรายได้ให้ผู้ประกอบการและครอบครัวได้ไม่ด้อยกว่าอาชีพอื่น โดยผู้ประสบความสำเร็จใน การประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่ จะเป็นผู้ที่มีความอดทนสูง มีความมุ่งมั่น ตั้งใจกระตือรือร้น กล้าตัดสินใจ กล้าเสี่ยง และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

แนวทางการประกอบอาชีพอิสระ

การประกอบอาชีพอิสระ คือ การประกอบกิจการส่วนตัวต่าง ๆ ในการผลิตสินค้า หรือบริการที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นธุรกิจของตนเองไม่ว่าธุรกิจนั้นจะเล็กหรือใหญ่ก็ตาม มีอิสระในการกำหนดรูปแบบ และวิธีดำเนินงานของตัวเองได้ตามความเหมาะสม ไม่มีเงินเดือนหรือรายได้ที่แน่นอน ผลตอบแทนที่ได้รับคือเงินกำไรจากการลงทุน

เป้าหมายของธุรกิจ (Business Goal)

บรรดาผู้ประกอบการของธุรกิจมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญพอสรุปได้คือ

1. เพื่อมุ่งหวังผลกำไร กำไรจะเป็นผลตอบแทนกลับคืนให้กับเจ้าของกิจการที่ได้ลงทุนในการดำเนินธุรกิจ ในการผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ สนองความต้องการของผู้บริโภค

2.เพื่อมุ่งหวังที่จะทำให้กิจการอยู่รอด เจ้าของกิจการเมื่อได้ลงทุนดำเนินกิจการต่างมุ่งหวังให้กิจการดำเนินงานต่อเนื่องไม่หยุดงักหรือปิดกิจการสามารถผลิตสินค้าและบริการต่างๆให้กับผู้บริโภคได้อย่างต่อเนื่อง

3. เพื่อมุ่งหวังความเจริญเติบโต กิจการนอกเหนือจากการบริหารงานให้กิจการอยู่รอดแล้ว กิจการยังต้องการความเจริญก้าวหน้า มีการเพิ่มขยายขอบเขตการทำงาน มีการผลิตสินค้าใหม่ๆ ออกสู่ตลาด ขยายสาขาเพิ่มลงทุนในธุรกิจใหม่ทำให้กิจการมีฐานะและสินทรัพย์ของกิจการมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

4. เพื่อมุ่งหวังสนองความรับผิดชอบต่อสังคม การประกอบธุรกิจผู้ประกอบการจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งสังคมภายในและสังคมภายนอกกิจการ เช่นมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น พนักงาน ลูกค้า สิ่งแวดล้อมต่างๆ แหล่งชุมชน ฯลฯ ไม่เอารัดเอาเปรียบ หรือสร้างปัญหาให้กับสังคมดังกล่าว

กล่าวโดยสรุปในการดำเนินงานของธุรกิจที่จะมุ่งหวังที่จะจำหน่ายสินค้าและบริการแก่ผู้บริโภค โดยมีผลกำไรอยู่ในระดับที่พอใจและสามารถทำให้กิจการอยู่รอดและมีความเจริญเติบโตโดยมีการคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

ประเภทธุรกิจ(Types of Business)

ประเภทธุรกิจ สามารถแบ่งออกได้ตามลักษณะของการดำเนินงานได้ 3 รูปแบบใหม่ๆ คือ (นงเยาว์ ชัยเสรี. 2511 : 9)

1.การพาณิชย์ (Commerces) หมายถึง การดำเนินการด้านการซื้อขายแลกเปลี่ยนรวมทั้งการขายปลีก (Retail) การขายส่ง (Wholesale) กิจการคลังสินค้า (Warehousing) การขนส่ง (Transporting) การประกันภัย การธนาคาร (Banking)

2.การอุตสาหกรรม (Induster) หมายถึง การดำเนินการผลิตสินค้าและบริการ (Goods and Services) สินค้าและบริการที่มีการผลิตขึ้น ได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภค (Consumer's Goods) คือ สินค้าที่ผู้นำไปใช้ในการอุปโภคได้ทันทียังไม่ได้ แต่จะต้องถูกนำไปใช้ในการผลิตสินค้าและบริการชนิดอื่นต่อไป

การอุตสาหกรรม อาจแบ่งแยกออกเป็นประเภทต่างๆ ได้คือ

1. Genetic Indstry หมายถึง ธุรกิจประกอบการเกษตร การเพาะปลูก การเลี้ยง
2. Extractive Industry หมายถึง ธุรกิจที่นำเอาวัตถุดิบ (Raw Material) ต่างๆ มาประกอบกันขึ้นเป็นสินค้าสำเร็จรูป (Finished Goods)
3. Manufacturing Industry หมายถึง ธุรกิจที่นำเอาวัตถุดิบ (Raw Material) ต่างๆ มาประกอบกันขึ้นเป็นสินค้าสำเร็จรูป (Finished Goods)
4. Construction Industry หมายถึง ธุรกิจที่ดำเนินการก่อสร้างอาคารบ้านเรือน ถนน ฯลฯ
5. Analytical Industry หมายถึง อุตสาหกรรมที่นำเอาวัตถุอย่างเดียวมาให้เพื่อผลิตสินค้า หลายประเภท ตัวอย่าง เช่น อุตสาหกรรมกลั่นน้ำมัน
6. Synthetic Industry หมายถึง อุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าซึ่งต้องใช้วัตถุดิบและวัตถุหลายๆอย่างมาใช่ประกอบกัน เช่น อุตสาหกรรมทอผ้า

3. การให้บริการ (Servicer) หมายถึง การดำเนินการด้านการให้บริการแก่ผู้ซื้อ ได้แก่ กิจการโรงแรม โรงภาพยนตร์ ท่องเที่ยว ฯลฯ

องค์ประกอบการประกอบอาชีพอิสระ

การเลือกทำเลที่ตั้งโรงงาน

เมื่อเริ่มกิจการใหม่ ๆ ผู้ผลิตอาจเริ่มการผลิตสินค้าจากในห้องครัว โรงรถแต่เมื่อกิจการเริ่มขยาย การเลือกสถานที่สำหรับโรงงานควรมีการคิดให้ดีและรอบคอบก่อนตัดสินใจปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการตัดสินใจมี 3 ประการ

1. ความใกล้ ได้แก่ ลูกค้า ใกล้แหล่งวัตถุดิบ ใกล้แหล่งขนส่ง

2. ปัจจัยเกี่ยวกับคน ได้แก่ ค่าจ้างแรงงาน ทัศนคติของท้องถิ่น กฎหมายภาษี ระเบียบต่างๆ และคุณภาพของชีวิตคนในท้องถิ่นนั้น
3. ปัจจัยทางกายภาพและพลังงาน ได้แก่ พลังงานที่ใช้ในท้องถิ่นนั้น เช่นไฟฟ้า น้ำประปา ธรรมชาติของผลผลิต ความสะดวกการทิ้งและกำจัดขยะและของเสียแหล่งน้ำ อากาศ และสิ่งแวดล้อม

การสร้างอาคารโรงงานต้องคำนึกถึง

1. สถานที่ตั้ง
2. จำนวนอาคาร
3. ลักษณะของอาคารที่เหมาะสมแก่การผลิต แบบแปลน อาคารไม้หรือตึก จำนวนชั้น การรับน้ำหนัก

การจัดผังภายในโรงงาน ต้องคำนึงถึงความสะดวก คนงานไม่เหนื่อยมากเกินไป ที่ต้องยกแบกหรือเดินอ้อมไปมา ดังนั้นสำนักงาน คลังสินค้าคลังวัตถุดิบ โรงเก็บสิ่งของ โรงอาหาร การติดตั้งเครื่องมือ เครื่องจักร ต้องทำในที่ๆเหมาะสม เพื่อให้การผลิตดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนั้นในโรงงานต้องมีแสงสว่างที่เพียงพอ อุณหภูมิเหมาะสม มีทางระบายอากาศ เสียงไม่ดังเกินไป มีที่กำจัดกลิ่น ควัน ฝุ่นละออง ฯลฯ

ขอบเขตการเงินในองค์การธุรกิจ

ธุรกิจไม่ว่าขนาดใดจะต้องมีผู้จัดการทางการเงิน เพื่อทำหน้าที่ ตัดสินใจเกี่ยวกับการเงินของธุรกิจดังนั้น ผู้จัดการทางการการเงินจึงมีขอบเขตความรับผิดชอบในการบริหารของธุรกิจมี 3 ข้อต่อไปนี้

1.การวางแผนหรือคาดการณ์ถึงความต้องการของเงินทุน

2.การจัดหาเงินทุน

3.การจัดสรรเงินทุนไปใช้ในธุรกิจ

1. **การวางแผนหรือคาดการณ์ถึงความต้องการของเงินทุน** โดยพิจารณาว่าธุรกิจความจำเป็นต้องใช้เงินทุนเท่าใด สำหรับดำเนินธุรกิจในอนาคต

2. **การจัดหาเงินทุน** เป็นการบริหารการเงินที่เกี่ยวกับการจัดหาเงินที่เหมาะสมมาใช้ในธุรกิจ ธุรกิจจำเป็นต้องมีหลักฐานแสดงความสามารถในการชำระคืนเงินทุนที่จัดหานั้นได้แต่ละแหล่งเงินทุนก็ต้องการดูหลักฐานแตกต่างกันไป

ประเภทเงินทุน แบ่งได้ตามระยะเวลาของการใช้ทรัพย์สินดังนี้

1.เงินทุนระยะยาว

2.เงินทุนระยะสั้น

เงินทุนระยะยาว คือ เงินทุนที่มีกำหนดจ่ายคืนเกินกว่า 5 ปี เป็นเงินทุนที่นำมาใช้ซื้อสินทรัพย์ถาวร เช่น ที่ดิน อาคาร เครื่องจักร ฯลฯ เงินทุนระยะยาวสามารถจัดหาได้จากแหล่งต่อไปนี้

1. เจ้าของทุน เช่น ธุรกิจเจ้าของคนเดียว คือ การเพิ่มทุนของตนเองห้างหุ้นส่วนก็เรียกทุนเพิ่มจากหุ้นส่วน

2. การกู้ยืม ได้จากสถาบันการเงินต่างๆ เช่น ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนเพื่ออุตสาหกรรม บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์

3. จากกำไรสะสมของกิจการ คือ กำไรสุทธิที่เหลือจากการจัดสรรให้ผู้ ถือหุ้นและกันไว้เป็นทุนสำรอง

เงินทุนระยะสั้น คือ เงินทุนกำหนดจ่ายคืนภายใน 1 ปี จัดหามาเพื่อซื้อวัตถุดิบ ในการผลิตหรือจ่ายค่าแรง

3. **การจัดสรรเงินทุนไปใช้ในธุรกิจ** เป็นบริหารการเงินที่เกี่ยวกับการจัดสรรเงินทุนของธุรกิจไปลงทุนในทรัพย์สินประเภทต่างๆ เพื่อให้ธุรกิจมีทั้งสภาพคล่อง ละความสามารถในการทำกำไร ธุรกิจจะมีสภาพคล่องสูงเมื่อมีสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็ว

การคำนวณค่าแรง

ค่าแรง (Labor) คือ จำนวนเงินที่กิจการจ่ายเป็นค่าตอบแทนแรงงานในการผลิตสินค้าหรือบริการ การจ่ายค่าแรงอาจจะอยู่ในรูปต่างๆ เช่น ในรูปของเงินเดือน ค่าแรงรายชั่วโมง ค่าแรงรายชิ้น (ตามหน่วยสินค้าที่ผลิต) หรือในรูปของผลตอบแทนอื่นๆ เช่น ค่าล่วงเวลา โบนัสและเงินรางวัลจูงใจอื่นๆ โดยปกติจะแยกค่าแรงเป็น 2 ประเภท คือ

1.ค่าแรงทางตรง (Direct Labor) คือ ค่าแรงที่ต้องเกิดขึ้นเพื่อเปลี่ยนสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป หรือเป็นค่าแรงที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้านั้นๆ โดยตรง และสามารคำนวณต้นทุนค่าแรงที่ใช้ในการผลิตสินค้าแต่ละหน่วยได้โดยง่าย ตัวอย่าง เช่น ค่าแรงของพนักงานคุมเครื่องจักรในแผนกประกอบ ค่าแรงของช่างตัดเสื้อในกิจการผลิตเสื้อสำเร็จรูป เป็นต้น

2.ค่าแรงท่าอ้อม (Indirect Labor) หมายถึง ค่าแรงที่ไม่ได้ใช้หรือไม่ได้เกี่ยวข้องกับการผลิตโดยตรง เช่น ค่าแรงหัวหน้าผู้ควบคุมงาน เงินเดือนของยาม ภารโรงหรือดพนักงานทำความ

สะอาด เงินเดือนของผู้จัดการโรงงาน เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ไม่ได้เป็นผู้ผลิตสินค้าโดยตรง ทั้งยังเป็นการยากที่จะติดตามรายการดังกล่าวเข้าในหน่วยที่ผลิตทำให้ไม่สามารถคำนวณต้นทุนค่าแรงเข้าในการผลิตสินค้าได้ นิยมจัดรายการนี้ไว้ในค่าใช้จ่ายการผลิต

ค่าใช้จ่ายการผลิต หรือโสหุ้ยการผลิต หรือค่าใช้จ่ายโรงงาน หมายถึง ต้นทุนทั้งหมดที่เกิดขึ้นในการผลิตสินค้าหรือบริการ ซึ่งนอกเหนือจากรายการวัตถุดิบทางตรงและค่าแรงทางตรงโดยปกติ รายการต้นทุนที่รวบรวมไว้ในรายการค่าใช้จ่ายในการผลิตได้แก่

1. วัตถุดิบทางอ้อม วัสดุโรงงาน น้ำมันหล่อลื่น ฯลฯ
2. ค่าแรงท่าอ้อม และหรือเงินเดือนผู้จัดการโรงงาน พนักงานจัดซื้อ ยามผู้ควบคุมงาน ฯลฯ
3. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการใช้สาธารณูปโภค เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์
4. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ เช่น ค่าเช่า ค่าเบี้ยประกันภัย ภาษีทรัพย์สิน
5. ต้นทุนค่าเครื่องมือเครื่องใช้เล็กๆ น้อยๆ ที่ใช้ในโรงงาน
6. ค่าเสื่อมราคาโรงงาน ของอาคาร เครื่องจักร และอุปกรณ์ต่างๆในโรงงาน
7. ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาสินทรัพย์ในโรงงาน
8. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่นๆในโรงงาน

หลักการจัดการร้านค้า

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ร้านตัดเสื้อประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีมาแล้วนั้น ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการจัดการร้านค้า ซึ่งมีระบบการบริหารร้านดี มีการวางแผนงานแต่ละแผนกได้อย่างเหมาะสม โดยมอบงานให้แต่ละคนมีหน้าที่ปฏิบัติงานตามความสามารถ วิธีการแตกต่างกันไป ซึ่งแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน

การจัดระบบงาน

มีร้านตัดเสื้อจำนวนมากที่จัดการร้านค้าของตนจนเป็นที่ยอมรับจากร้านค้าอื่นๆ ทั่วไป อาศัยหลักการจัดระบบของงานการจัดการร้านค้า ดังนี้

1. มีระบบ และระเบียบประจำร้านในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม
2. แบ่งงานตามความถนัดของช่างเสื้อ ช่างเย็บ ช่างตัด หรือช่างสอย
3. เจ้าของร้านและช่างเสื้อต่างๆ แต่ละคนรับผิดชอบในงานที่ตนได้รับมอบหมายหน้าที่ต่างๆ ควรได้รับแบ่งให้แต่ละคน หรือแต่ละแผนกให้เหมาะสมกับที่เขาจะรับผิดชอบ
4. ช่างแต่ละคนหรือแต่ละแผนกควรมีความชำนาญในงานนั้นๆ ให้มากที่สุด

5. ก่อนทำงานใดๆก็ตาม ช่างจะต้องตัดสินใจและพิจารณาให้รอบคอบและละเอียดปราณีตในงานทุกอย่าง ทุกขั้นตอน

6. ควรจักตั้งระบบการตรวจสอบที่ดี และควรระบุถึงความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลในแต่ละแผนกลงไป รวมทั้งหน้าที่อันเกี่ยวกับแผนกอื่น ซึ่งทำให้ลดภาระในการควบคุมงานลงไปอีก

7. ก่อนผลงานต่างๆ จะออกจากร้านตัดเสื้อ ควรมีการตรวจเช็คสภาพความเรียบร้อยแต่ละแห่งอย่างละเอียดอีกครั้ง

ในเรื่องการจัดระบบงานจึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะจะต้องให้งานดำเนินไปตามเป้าหมาย ควรประชาสัมพันธ์การติดต่อกับคนงานในร้าน ลูกค้าและบุคคลทั่วไป ถือว่าลูกค้าเป็นเพื่อนและเป็นแขกที่ดี ช่างเสื้อทุกคนในร้านจะต้องเป็นน้ำหนึ่งน้ำใจเดียวกัน ที่จะสร้างชื่อเสียงให้แก่ร้าน ประพฤติตนเป็นมิตรที่ดีของลูกค้าโดยเสมอเท่าเทียมกัน

การจัดห้องปฏิบัติการ

ในการจัดห้องปฏิบัติการนั้น แต่ละร้านก็มีวิธีการและเทคนิคต่างๆ กัน ขอแนะนำว่าควรจะได้ไปดูตามร้านต่างๆ ที่ดีและนำมาดัดแปลงประยุกต์ให้เข้ากับสภาพของตนเอง โดยถือหลักกว้างๆ ดังนี้

1. ดูความสมดุลขนาดต่างๆ ของห้องและจำนวนคน การจัดห้องจะต้องทราบความกว้างยาวของห้อง รู้เนื้อที่วางจักร เก้าอี้ โต๊ะตัดเย็บ โต๊ะรีดผ้า ตู้ใส่วัสดุ และมีเนื้อที่สำหรับการสัญจรภายในร้านเหมาะกับการเคลื่อนไหว

2. ระดับของจักร เก้าอี้ และโต๊ะทำงาน มีความจำเป็นมากเพราะจะต้องได้ระดับต่อการทำงาน ซึ่งไม่ทำให้เกิดความรำคาญและเมื่อยหลัง ทำให้การทำงานได้ผลดี จัดครุภัณฑ์เหล่านี้ให้ได้รับแสงสว่างอย่างเพียงพอ

3. จัดหน่วยงานไว้สำหรับการตัด การเย็บ การรีด การสอย ให้มีความสัมพันธ์กันเพื่อความสะดวกในการทำงาน เป็นการประหยัดเวลาและแรงงาน

4. อุปกรณ์ต่างๆ ควรจัดให้เป็นระเบียบเหมาะสมแก่หน่วยงานที่จะหยิบใช้ได้ทันที

5. จัดที่หรือห้องไว้สำหรับลองตัว โดยจัดให้มีกระจกเงาอย่างน้อย 3 ด้าน มีที่สำหรับแขวนเสื้อหรือพาดเสื้อผ้าในขณะลองเสื้อ ควรมีแสงสว่างอย่างเพียงพอ อาจติดแอร์ หรือพัดลม แล้วแต่สภาพร้านและทุนที่จะต้องลง

การจัดห้องปฏิบัติงาน

ที่ปฏิบัติงานนั้นอาจทำเป็นมุมตัดเย็บหรือโต๊ะตัดเย็บเสื้อก็ได้ แต่ก็นับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน เพื่อให้การทำงานเป็นสัดส่วน ประหยัดเวลา ควรจัดเป็นหน่วยงานผู้ทำงานจะได้ไม่สับสนในเวลาปฏิบัติงาน

สำหรับผู้ที่ตัดเย็บอยู่ที่บ้าน ควรจัดมุมหนึ่งหรือส่วนหนึ่งของห้องเป็นที่เพราะ ไม่ปะปนกับกิจกรรมอื่น โดยเฉพาะจักรสมัยใหม่ เมื่อปิดแล้วสามารถที่จัดโต๊ะได้ ถ้าใช้จักรชนิดตั้งโต๊ะควรเลือกโต๊ะที่พับและกางออกให้กว้างได้ มีลิ้นชักเก็บเครื่องใช้ที่จำเป็น หากเป็นมุมตัดเย็บควรมีที่พอสำหรับเก็บเครื่องใช้ในการตัดเย็บ ที่รีดที่สอย และอยู่ใกล้ที่ลองตัวซึ่งเป็นงานที่ต้องปฏิบัติในระหว่างการตัดเย็บ

การจัดที่สำหรับปฏิบัติงานนั้น ควรพิจารณาเขียนแผนผังการปฏิบัติงานตามหน่วยงานตามหน่วยสำหรับห้องรับแขกนั้นมีบริการทางด้านรับแขก อาจจัดสถานที่ลับเฉพาะสำหรับวัดตัวก็ได้และถ้าเป็นไปได้ ควรจัดห้องลองตัวไว้ด้วย ภายในห้องรับแขกนี้ควรมีแบบเสื้อต่างๆ ไว้ให้เลือกตามความต้องการ และเป็นสถานที่สำหรับคิดราคาอีกด้วย การปฏิบัติงานควรจัดเป็นหน่วยใหญ่ๆ 3 หน่วยดังนี้

คุณสมบัติของช่างเสื้อ

งานช่างตัดเย็บเสื้อผ้านั้นก็เช่นเดียวกับงานแขนงอื่นๆ ที่ต้องการคุณสมบัติประจำตัวเพื่อให้งานอาชีพของตนประสบความสำเร็จ ลักษณะที่ดีของช่างเสื้อนั้น ควรประกอบด้วยบุคลิกภาพและคุณสมบัติส่วนบุคคลหลายประการ เช่น การแต่งกายเรียบร้อย พูดจาสุภาพอ่อนหวาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สุขภาพที่ดี มีนิสัยดี มีความซื่อสัตย์อดทน สิ่งต่างๆ ดังกล่าวนั้นเมื่อประมวลเข้าด้วยกันและจะเป็นคุณสมบัติของช่างเสื้อ

คุณสมบัติที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นจะต้องปลูกฝังให้มีขึ้น เพราะมีส่วนช่วยให้งานประสบความสำเร็จ ช่างที่ดีนั้นมิใช่เพียงแต่ฝีมืออย่างเดียว แต่จะต้องมีคุณสมบัติประจำตัวอื่นๆ อีกด้วยซึ่งจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้งานอาชีพของตนก้าวหน้าและประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ก็เนื่องจากช่างจะต้องติดต่อใกล้ชิดกับบุคคลที่เป็นลูกค้าอยู่ตลอดเวลา ไม่เฉพาะแต่ลูกค้าเท่านั้น ยังมีบุคคลผู้ร่วมงานด้วย ดังนั้นคุณสมบัติที่ดีย่อมมีความสำคัญมาก

คุณสมบัติของช่างเสื้อที่ดี

1.รักอาชีพประเภทนั้นๆ

2.ตรงต่อเวลาและซื่อสัตย์ต่อลูกค้า

3.ยินดีรับการติชม

4.กิริยามารยาทเรียบร้อย พูดจาอ่อนหวาน

5.ใจคอเยือกเย็น สุขุม อดทน

6.มีความประณีตเป็นสินัย

7.รู้จักประหยัดเวลา แรงงานและวัสดุ

8.มีความขยันขันแข็งและพากเพียรต่องาน

9.แต่งกายสุภาพเรียบร้อย

10.รู้จักเอาใจลูกค้า

11.ยินดีต้อนรับลูกค้าเหมือนกันทุกชั้น เป็นกันเองกับลูกค้า

12.รอบรู้ทันเหตุการณ์ของโลกในด้านแฟชั่น และทุกๆด้านในงานอาชีพ

13.มองเห็นการณ์ไกล พยายามคาดการณ์ล่วงหน้าในด้านงานของตน

14.ศึกษาค้นคว้าวิธีการใหม่ๆ ในอาชีพ เพื่อให้งานก้าวหน้าและทันสมัยอยู่เสมอ

15.มีเหตุผลและรู้จักรับผิดชอบในงานของตน

สิ่งที่กล่าวนี้เป็นคุณสมบัติที่ดีของช่างเสื้อ ควรจะปลูกฝังให้มีขึ้นในอาชีพช่างตัดเย็บเสื้อ ผู้เป็นช่างควรนึกภาพพจน์ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของผู้สวม ในการออกแบบที่ตัดเย็บอย่างถูกส่วน และประณีตเรียบร้อย สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานง่ายๆ ซึ่งทุกคนควรจะรู้ว่าทำงานใดก่อนหลัง และงานชิ้นที่ลงมือทำนั้นย่อมหวังจะให้งานชิ้นนั้นสำเร็จออกมาได้ผลดีที่สุด ก่อนนำสู่ลูกค้าควรเช็คอย่างละเอียดก่อน ซึ่งจะนำความพอใจมาสู่ตนเองและลูกค้าอย่างยิ่ง

การต้อนรับลูกค้า

สถานที่รับแขกเป็นสถานที่สำคัญของร้านเสื้อ เพราะต้องพูดจาหารือกันนานพอสมควรจึงควรจัดให้เหมาะสมกับการรับรองลูกค้า ตกแต่งให้ดูเรียบร้อยและสะอาดตา มีแสงสว่างเพียงพอทางระบายอากาศที่จะช่วยทำให้มีความสุข ความสบาย เมื่อใช้สถานที่นั้นๆ ไม่จำเป็นต้องหรูหรามากนัก เพราะลูกค้าอาจเกรงว่าราคาจะแพงตามสถานที่นั้นๆ ก็ได้

การต้อนรับลูกค้าของงานช่างเสื้อผ้านั้น นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่ง ถ้าเป็นลูกค้ารายใหม่ ยังไม่รู้จักนิสัยใจคอ ควรให้เขามีโอกาสได้พิจารณาผลงานหรือฝีมือของเสื้อที่ตัดเย็บเสร็จแล้วในร้านให้เวลาเขาพูด แต่ถ้าพิจารณาเห็นว่าลูกค้าไม่ชอบพูดก็อาจเปิดโอกาสให้เลือกแบบเสื้อไปพลางก่อน แล้วค่อยเสนอแนะ โดยการออกแบบเพิ่มเติมเสริมแต่งให้เหมาะสมกับบุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคล ซึ่งไม่เหมือนกัน

ลูกค้าที่เข้ามาในร้านตัดเสื้อผ้ามีหลายประเภท บางคนมีลักษณะใจร้อน ใจเย็น ละเอียดบางคนก็แบบง่ายๆ อะไรก็ได้ ลักษณะเหล่านี้ต้องค้นจากตัวลูกค้าให้โดยเร็ว และปฏิบัติให้สอดคล้องกันพอสมควร โดยปกติแล้วผู้ที่มาร้านตัดเย็บเสื้อจะมุ่งมาตัดเสื้อโดยตรง ควรปฏิบัติตามหลักของการต้อนรับลูกค้า ถือเป็นการบริการพิเศษของร้านตัดเย็บเสื้อผ้า

การต้อนรับลูกค้าของงานช่างเสื้อผ้านั้นเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง ถ้าเป็นลูกค้ารายใหม่ยังไม่รู้นิสัยใจคอ ควรให้เขามีโอกาสสังเกตพิจารณาผลงาน หรือฝีมือของเสื้อที่ตัดเย็บแล้วในร้านให้เวลาเขาพูด แต่ถ้าลูกค้าไม่ชอบพูดก็เปิดโอกาสให้เลือกแบบเสื้อไปพลางก่อน แล้วค่อยเสนอแนะ โดยการออกแบบเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับบุคคลซึ่งไม่เหมือนกันทำให้ลูกค้าเกิดความพอใจ และประทับใจ ร้านตัดเสื้อใดที่มีการต้อนรับดี มีฝีมือการตัดเย็บ และการตรงต่อเวลาดีจะมีลูกค้าเพิ่มขึ้น

การตอนรับปฏิบัติดังนี้

1.ให้ความสนใจเมื่อลูกค้าพูด หรือออกความเห็นในเรื่องแบบเสื้อเราควรเสนอแนะในสิ่งที่เหมาะสมที่ควร

2.พยามยามเรียนรู้ความต้องการและรสนิยมของลูกค้า ให้ความเป็นกันเอง ลูกค้าจะได้สบายใจ

3.หลีกเลี่ยงการขัดแย้ง ควรให้เหตุผลของการออกแบบเสื้อหรือการตัดเย็บการดัดแปลงหรือตกแต่งแก้ไขให้เสนอแนะในเรื่องที่ลูกค้าขอคำปรึกษา ด้วยความเต็มใจ และยิ้มแย้มแจ่มใส ยินดีรับคำติชม

4.มีความรู้สึกว่า ลูกค้าทุกคนเป็นผู้มาใช้บริการของเรา และมีความสำคัญเท่าๆกัน

คุณสมบัติที่ดีของผู้ทำหน้าที่แผนกต้อนรับ

ผู้ทำหน้าที่แผนกต้อนรับของร้านตัดเย็บเสื้อผ้านั้น อาจเป็นช่างเสื้อเป็นผู้ให้บริการในการต้อนรับทางด้านการตัดเย็บเสื้อผ้าให้แก่ลูกค้าอย่างดีที่สุด ทำให้ลูกค้าเกิดความพอใจ เพราะผู้ต้อนรับทางด้านนี้ถือว่าทุกคนที่มาเป็นลูกค้า ย่อมให้ความสำคัญเท่าเทียมกัน และเป็นบุคคลแรกที่ลูกค้าพบเห็น อาจจะเกิดความประทับใจทั้งในด้านดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับการตอนรับผู้ตอนรับไม่จำเป็นจะต้องสวยเสมอไป แต่ให้เป็นผู้มีมารยาทอันดีงาม อดทน และรักการทำงานทางด้านนี้จริงๆ

การนัดลูกค้าให้ลูกค้า

การนัดเวลากับลูกค้า มีความสำคัญยิ่งจะต้องตรงเวลานัดเสมอ โดยคำนึกถึงความพร้อมและกำลังแรงที่มีอยู่ ควรจัดตารางนัดให้เป็นระเบียบไว้ เช่น 7 วัน หรือ 10 วัน ลูกค้ารายื่นก็ต่อเนื่องกันไป เพราะการนัดเวลาต้องถือเป็นเรื่องสำคัญ ต้องตรงต่อเวลานัดหมายเป็นการผูกใจลูกค้าไม่ให้ผิดหวัง

ร้านตัดเสื้อโดยทั่วๆ ไป มักจะขาดลูกค้าหรือขาดความนิยมก็เพราะเรื่องผิดนัดอยู่เสมอ ทั้งนี้ร้านตัดเย็บผ้าส่วนใหญ่มีงานล้นมือ เพราะงานเสื้อเป็นงานละเอียด ประณีต การปฏิบัติงานมีหลายขั้นตอน ช่างเสื้อจึงควรกำหนดเวลาให้แน่นอน แต่ไม่ควรให้นานเกินถ้าเกิดการผิดพลาดมีปัญหาขึ้น จะต้องขอโทษลูกค้าและให้เหตุผลต่อลูกค้าเป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีแก้ลูกค้า ถ้าเป็นไปได้ควรจะโทรสศัพท์ขอเลื่อนเวลานัดออกไปเพื่อลูกค้าจะไม่เสียเวลาในการเดินทางมารับเสื้อ สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญยิ่งการขยายกิจการร้านตัดเสื้อ

ผู้ดำเนินงานร้านตัดเสื้อ เมื่อกิจการดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยเจริญขึ้นเป็นลำดับเมื่อต้องการจะขยายกิจการต่อไปอีก ควรดูตัวอย่างจากสถานประกอบการอาชีพเดียวกันที่เขาดำเนินไปแล้วประสบความสำเร็จ นำมาดัดแปลงได้เหมาะสมกับสภาพของบ้านเรา โดยอาจปรึกษาหารือจากผู้ประสบการณ์ในด้านนี้ หรือจ้างผู้ชำนาญให้จัดทำตามกำลังเงินและพัสดุ ครุภัณฑ์ที่มีอยู่บ้าง โดยเพิ่มขยายสถานที่ ตู้โชว์ ตู้สำหรับเก็บวัสดุอุปกรณ์ ตู้เก็บเสื้อผ้าที่ทำสำเร็จแล้ว โต๊ะตัดผ้ามาตรฐาน โต๊ะทำงาน พัดลม แสงสว่าง ชุดรับแขก กระจกเงาสำหรับห้องลองตัวเป็นต้น

เงินทุนหมุนเวียนในมือนั้นมีความจำเป็นมากเพราะต้องใช้จ่ายเป็นค่าเงินเดือน ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ผู้ดำเนินการจะต้องวางแผนในการใช้เงินของแต่ละสถานประกอบการให้ล่วงหน้าอย่างรัดกุม

สถานประกอบการอาชีพตัดเสื้อผ้าจะได้รับความสำเร็จ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังนี้

1. มีความรู้ และทักษะในอาชีพนั้นอย่างดี
2. มีประสบการณ์มาก สามารถแก้ปัญหาได้
3. มีทุนเพียงพอ
4. มีแรงงาน ช่างฝีมือ และบริการดี
5. มีการจัดการร้านค้าที่ดี
6. ทำเลร้านค้า และความเหมาะสมของสถานที่ดี
7. ความสะดวกในการคมนาคม

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์

ผลตอบแทนคือสิ่งที่ได้รับคืนมาจากการลงทุน ROI จึงเป็นทฤษฎีที่ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถพิสูจน์ได้ว่าการลงทุนในครั้งนั้นมีความคุ้มค่ามากขนาดไหน

ปัจจุบันนักเศรษฐศาสตร์ได้คิดค้นวิธีการคำนวณหาค่าการตอบแทนจากการลงทุนหรือที่เรียกกันว่า ROI (Return on Investment) ซึ่งให้ค่าการประเมินตรวจสอบที่มีความเที่ยงตรงและทรงประสิทธิภาพมาก โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

คำนวณหาต้นทุนที่แท้จริงของธุรกิจ

สิ่งแรกที่ผู้ประกอบการต้องทำก็คือจะต้องหาต้นทุนทั้งหมดของโครงการทางธุรกิจที่คุณมีแผนจะดำเนินงานในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นค่าวัตถุดิบ ค่าแรงงาน ค่าบรรจุภัณฑ์ ฯลฯ เป็นต้น ตัวอย่างเช่น ผู้ประกอบการมีแผนจะดำเนินการผลิตเสื้อขายจำนวน 100 ตัว ผู้ประกอบการจะต้องรวบรวมต้นทุนทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นค่าผ้า ค่าอุปกรณ์ ค่าแรงงาน สมมติว่าค่าต้นทุนตกอยู่ที่ประมาณตัวละ 120 บาท ต้นทุนสุทธิในการทำธุรกิจจะเกิดขึ้นโดยทันทีและจะมีสนนราคาอยู่ที่ 12,000 บาท (100 x 120)

ประเมินรายรับและผลกำไร

หลังจากได้ต้นทุนทางธุรกิจมาแล้วสิ่งสำคัญลำดับต่อมาที่ผู้ประกอบการจะต้องทำก็คือ การประเมินและคำนวณหารายรับรวมถึงผลกำไรจากการทำธุรกิจที่คุณคาดหวังจะได้รับ ในที่นี้คุณจะต้องกำหนดราคาและปริมาณยอดจำหน่ายเป้าหมายที่ต้องการเอาไว้ล่วงหน้าด้วย โดยใช้การคำนวณจากปัจจัยพื้นฐานในเรื่องต่างๆทางธุรกิจเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการลงทุนมากที่สุด เช่น คุณกำหนดราคาขายเสื้อไว้ที่ตัวละ 500 บาท และวางเป้าการจำหน่ายให้ได้ครบทั้ง 100 ตัว เท่ากับว่าคุณจะมีรายรับทั้งสิ้น 50,000 บาท โดยหลังหักค่าใช้จ่ายจะมีกำไรสุทธิอยู่ที่ 38,000 บาท ต่อการลงทุนในครั้งนี้ อนึ่งผู้ประกอบการสามารถตั้งราคาและกำหนดยอดจำหน่ายให้น้อยลงกว่านี้ก็ได้ แต่นั่นจะไม่ตรงกับวัตถุประสงค์หลักในการทำธุรกิจที่วางเป้าจำหน่ายไว้น้อยกว่าเป้าการผลิต ที่ควรจะเป็นนั่นเอง

แทนค่าสมการ ROI เพื่อหาค่าตอบแทนการลงทุน

$$ROI = \frac{\text{(รายรับ-ต้นทุน)}}{\text{ต้นทุน}} \times 100$$

เมื่อได้ปัจจัยทั้งในส่วนของต้นทุนและรายรับมาแล้วก็มาถึงวิธีการคำนวณเพื่อหาค่าตอบแทนจากการลงทุน โดยให้ผู้ประกอบการนำปัจจัยทั้ง 2 ส่วนที่ได้มาแทนค่าด้วยหลักสมการด้านบน คือ ให้นำรายรับมาลบด้วยต้นทุนได้ผลลัพธ์เท่าไหร่ให้นำมาหารด้วยต้นทุนอีกหนึ่งครั้งแล้วนำไปคูณด้วย 100 อาทิ จากตัวอย่างธุรกิจผลิตเสื้อที่หากจำหน่ายได้ยอดครบทั้ง 100 ตัว จะมีรายรับอยู่ที่ 50,000 บาท และมีต้นทุนสินค้าอยู่ที่ 12000 บาท (ต้นทุนตัวละ 120 บาท) เมื่อนำมาแทนค่าตามสมการจะได้

50,000 – 12,000 = 38,000 บาท

แล้วนำผลลัพธ์ที่ได้ไปหารด้วยต้นทุนอีกหนึ่งครั้ง

38,000 / 12,000 = 3.16

จากนั้นนำผลลัพธ์ในขั้นตอนนี้ไปคูณด้วย 100 อีกหนึ่งครั้ง ผลลัพธ์ที่ได้ในขั้นตอนสุดท้ายก็คือเปอร์เซ็นต์เฉลี่ยค่าตอบแทนจากการลงทุนหรือที่เรียกว่า ROI นั่นเอง

3.16 x100 = 316 %

จะเห็นได้ว่าเปอร์เซ็นต์ค่าเฉลี่ยจากการคำนวณค่าการตอบแทนจากการลงทุนทำธุรกิจเสื้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 316% เท่านั้น ซึ่งถึงแม้ตัวเลขที่ได้จะมีค่าที่สูงกว่า100% ค่า ROI ควรจะต้องมีค่าสูงนับตั้งแต่ 100% ขึ้นไปถึงจะถือว่ามีความคุ้มค่าต่อการน่าลงทุน โดยทางแก้มีอยู่ 2 วิธีเท่านั้น คือ ต้องลดค่าต้นทุนการผลิตให้ต่ำลงอีก หรือ ไม่ก็เพิ่มรายรับให้เพิ่มสูงขึ้นด้วยวิธีการเพิ่มราคาจำหน่ายให้สูงขึ้น จึงจะเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกจุดและสามารถเพิ่มค่า ROI ให้เพิ่มสูงขึ้นได้

ทุก ๆ การลงทุนมีความเสี่ยงและความเสี่ยงที่ว่านี้ก็ถือเป็นของแสลงทางธุรกิจที่ผู้ประกอบการควรจะต้องหลีกหนีให้ไกลที่สุด เพราะความเสี่ยงเป็นอะไรที่ไม่มีความแน่นอนและอาจสร้างความช้ำใจให้กับผู้ประกอบการในภายหลังได้ ดังนั้นก่อนที่คุณจะนำไอเดียอันบรรเจิดมาดัดแปลงเป็นธุรกิจบนโลกของความเป็นจริง ขอให้นำการคำนวณ ROI มาเป็นปัจจัยหนึ่งในการประกอบการตัดสินใจด้วยเพื่อลดความเสี่ยงของกิจการ

แนวโน้มแฟชั่นของไทย

สีที่อยู่รอบตัว รวมถึงสีที่ตกกระทบ โดยนำเสนอสีด้วยวัสดุจริงๆ เทรนด์สีนั้นทุกวงการได้นำใช้ข้อมูลสี เช่น เสื้อผ้า ของชำร่วย ของแต่งบ้าน สีทาบ้าน อุตสาหกรรมกระเบื้อง เฟอร์นิเจอร์ อิเล็กทรอนิกส์ ทุกวงการใช้ข้อมูลสี ซึ่งจะมีการออกค่ากลางของสีนั้นๆ ออกมา และเป็นหน้าที่ของแต่ละประเทศนำไปตีความต่อไป เพื่อนำไปใช้ให้สอดคล้อง แยกย่อยลงไปในรายละเอียดของผลิตภัณฑ์นั้นๆ ในแต่ละประเทศ รวมถึงสอดรับกับแบรนด์นั้นๆ ด้วย

“The Gold Economy” เทรนด์สีทองหวิบหวับรับปี 2011 ประเทศไทยกำลังก้าวสู่อีกระดับหนึ่งจากเดิมเป็นผู้ใช้เทรนด์สี แต่ปัจจุบันได้พัฒนาวิจัยเทรนด์สี สำหรับโทนสีที่นำเสนอนั้น แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ทั้ง 2 โทนนั้นสื่อการมองโลกในแง่ดี เริ่มจาก

1. โทนสีที่พยายามอนุรักษ์เพื่อให้ทุกอย่างเป็นไปตามธรรมชาติ และใช้สิ่งของทุกอย่างที่เป็นธรรมชาติ โทนสีที่อนุรักษ์ธรรมชาตินี้ เช่น โทนสีเทา น้ำตาล สีเบจ ที่เป็นสีค่อนข้างเข้ม และมีวัสดุที่กลมกล่อมนั่นคือโทนอนุรักษ์

2. การไล่ล่าความฝันและมองหาสิ่งใหม่ๆ มองโลกในแง่ยัง คือ สีมัลติคัลเลอร์ เป็นสีสันที่สดใส พาสเทลคัลเลอร์ หรือสีที่มองแล้วสบาย นอกจากนี้สีที่มีอิทธิพลกับคนไทยมี 3 สี ได้แก่ สีแดง สื่อถึงความมั่งคั่ง สีเหลืองสื่อถึงราชวงศ์ และเขียวสื่อถึงชีวิตปกติสุขของบ้านเรา

ด้าน Home Textile Product Designer กล่าวถึงทรนด์ปลายปี 2010 ถึงต้นปี 2011 ว่าแบ่งกลุ่มสีที่นำมาทำเทรนด์ตามสภาพการใช้ชีวิตของคนในอีก 18 เดือนข้างหน้า ออกเป็น 3 กลุ่มหลัก เริ่มจาก 1.Urban หรือ คนโสด คนเมือง ที่อาศัยอยู่ในคอนโดฯ วัยที่เริ่มทำงาน เริ่มออกมาใช้ชีวิตคนเดียว การตกแต่งบ้านจะเป็นอะไรที่เรียบง่าย ใช้ความเป็นวัสดุที่แท้จริง ไม่แต่งเติม ไม่เคลือบสี ไม่ทำอะไรให้ผิดแปลกจากรูปแบบเดิม แต่งบ้านเป็นที่หลบจากความวุ่นวายในเมืองมาอยู่ในโลกส่วนตัว โทนสะอาดสะอ้าน สบายตา อย่างโทนสีเทา สีปูนเปลือย สีไม้ดิบที่ไม่ขัดมัน เป็นเนื้อไม้จริงๆ ส่วนพวกแอคเซสซารี่ เช่น ปลอกหมอน พรม เป็นโทนสีสัมผัสนุ่มสบายและอบอุ่นของแสงอาทิตย์

Suburban การใช้ชีวิตของครอบครัวเดี่ยว หรือครอบครัวที่เพิ่งเกิดใหม่ เป็นกลุ่มที่อยู่ชานเมือง ที่ต้องการให้พื้นมีสวนหย่อมเล็กๆ มีเด็กเล็กๆ ที่ต้องการเรียนรู้ คนในบ้านมักมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย โทนสีสดใสมาเป็นส่วนประกอบของบ้านเพิ่มความมีชีวิตชีวา โดยเป็นโทนไม้สีอ่อน ของตกแต่งสดใส ไม่ว่าจะเป็นจาน ชาม ปลอกหมอน และพรม

Countryside กลุ่มครอบครัวใหญ่ ครอบครัวขยาย ที่มีคนหลายรุ่น เป็นเทรนด์ของเทศกาลเฉลิมฉลอง งานเลี้ยงรื่นเริง การตกแต่งจะเป็นเหมือนบ้านหลังที่ 2 ของคนเมือง เพื่อเป็นจุดพักผ่อน เป็นศูนย์รวม ลักษณะอบอุ่นและเป็นกันเอง ระลึกถึงความหลังที่ผ่านมา โทนสีอบอุ่น ของตกแต่งเป็นสีแดง เขียว ที่เบรกแล้ว หรือสีทอง

สรุป

ประกอบอาชีพอิสระ ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยเลือกอาชีพที่ชอบหรือ คิดว่าตัวเองถนัด ต้องพัฒนาความสามารถของตัวเองศึกษารายละเอียดของอาชีพ และทำการฝึกอบรม ฝึกปฏิบัติ ให้มีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในการเริ่มประกอบอาชีพที่ถูกต้อง รวมทั้งต้องพิจารณา องค์ประกอบอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ทำเลที่ตั้งของอาชีพ สภาพแวดล้อม ผู้ร่วมงาน และเงินทุนนอกจากนั้น ผู้ประกอบอาชีพอิสระจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการจัดการด้านเทคนิคและวิธีการ การวางแผน การตลาด ซึ่งต้องมีการเตรียมการอย่างละเอียด การประกอบอาชีพอิสระเป็นงานท้าทาย แต่สามารถ สร้างรายได้ให้

ผู้ประกอบการและครอบครัวได้ไม่ด้อยกว่าอาชีพอื่น โดยผู้ประสบความสำเร็จใน การประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่ จะเป็นผู้ที่มีความอดทนสูง มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ กระตือรือร้น กล้าตัดสินใจ กล้าเสี่ยง และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

ทุกๆ การลงทุนมีความเสี่ยงและความเสี่ยงที่ว่านี้ก็ถือเป็นของแสลงทางธุรกิจที่ผู้ประกอบการควรจะต้องหลีกหนีให้ไกลที่สุด เพราะความเสี่ยงเป็นอะไรที่ไม่มีความแน่นอนและอาจสร้างความช้ำใจให้กับผู้ประกอบการในภายหลังได้ ดังนั้นก่อนที่คุณจะนำไอเดียอันบรรเจิดมาดัดแปลงเป็นธุรกิจบนโลกของความเป็นจริง ขอให้นำการคำนวณ ROI มาเป็นปัจจัยหนึ่งในการประกอบการตัดสินใจด้วยเพื่อลดความเสี่ยงของกิจการตามหน่วยงานตามหน่วยสำหรับห้องรับแขกนั้นมีบริการทางด้านรับแขก อาจจัดสถานที่ลับเฉพาะสำหรับวัดตัวก็ได้และถ้าเป็นไปได้ ควรจัดห้องลองตัวไว้ด้วย ภายในห้องรับแขกนี้ควรมีแบบเสื้อต่างๆ ไว้ให้เลือกตามความต้องการ และเป็นสถานที่สำหรับคิดราคาอีกด้วย

ขั้นตอนการสร้างแบบตัด

ขั้นตอนการตรวจแบบตัด

ขั้นตอนการตัดผ้า

ขั้นตอนการเย็บประกอบตัว

ชิ้นงานสำเร็จ

เรียบเพียง กางเก๋ กางเกง
เพื่อนสนิท รักเรียน เพื่อนร่วมชั้น
ดำรงไว้ ซึ่งคุณธรรม ประจำใจ
พัฒนา เศรษฐกิจสังคม ให้รุ่งเรือง
02.05.2011 01:53

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นายทวีพร ปรีชา
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลพิปูน อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	184/43 ม.2 ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี รหัสไปรษณีย์ 84000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ธุรกิจส่วนตัว,ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ร้าน บี – แฮปปี้ 184/43 ม.2 ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี รหัสไปรษณีย์ 84000

ประวิติการศึกษา

พ.ศ. 2542	จบประถมศึกษา – มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนวัดประชาวงศาราม จังหวัดสุราษฎร์ธานี
พ.ศ.2547	ปวช – ปวส. จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2549	จบปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
พ.ศ. 2554	จบปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาอุตสาหกรรมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ